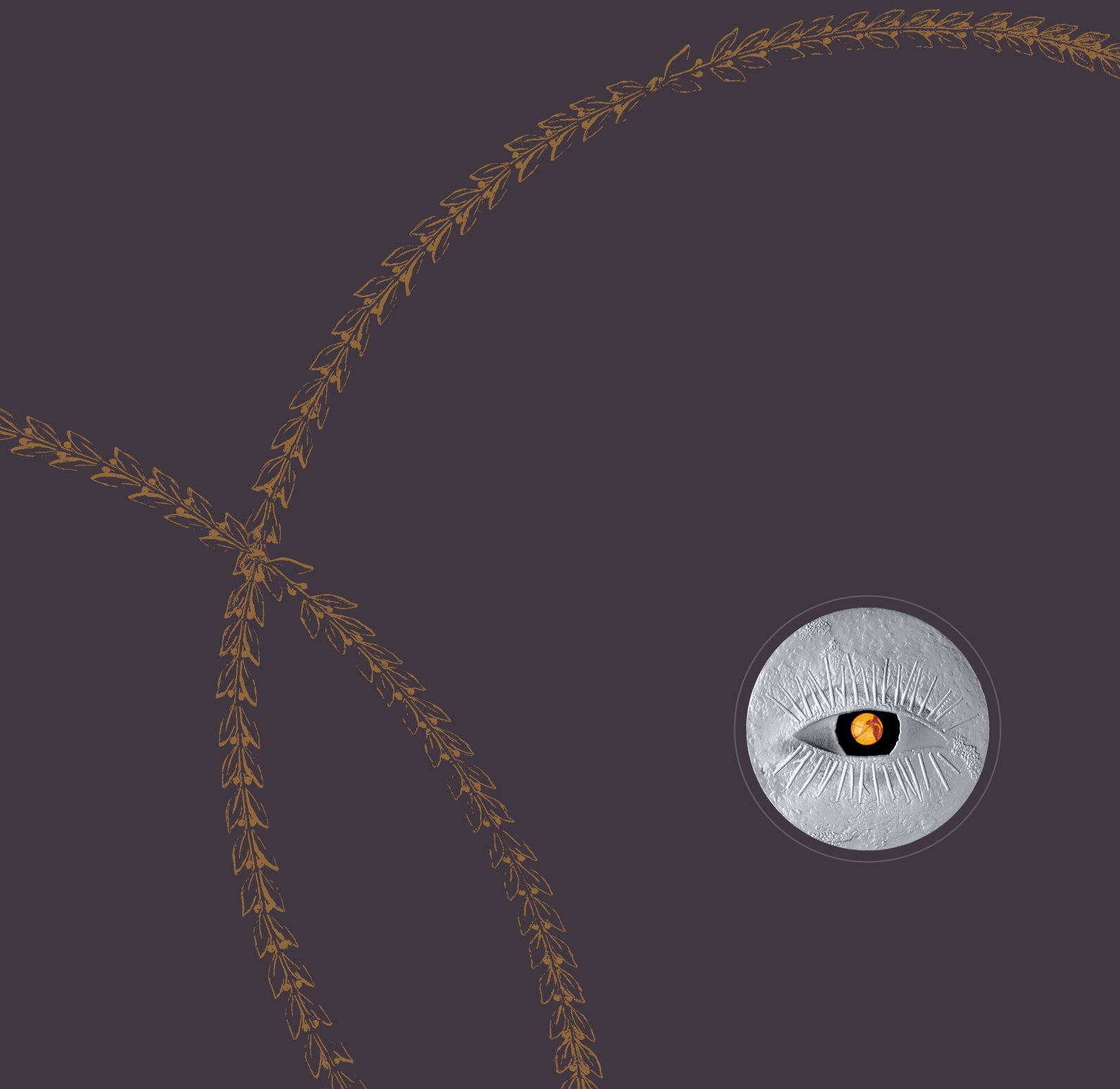

LATVIJAS BANKAS 2010. GADA PĀRSKATS

LATVIJAS BANKAS 2010. GADA PĀRSKATS

Grafiskajos attēlos ar punktiem atzīmēts rādītāja faktiskais lielums, ar līnijām – šo rādītāju aproksimējošā līkne. Rādītāja katras dienas mērījumu aproksimējošā līkne ir vairāk izcelta nekā faktiskā lieluma līkne.

Skaitļu noapaļošanas rezultātā komponentu summa var atšķirties no kopsummas.

– *attiecīgajā periodā nav darījumu vai nav atlikumu.*

x *dati nav pieejami vai rādītājus nav iespējams aprēķināt.*

0 *rādītājs mazāks par 0.5, bet lielāks par nulli vai rādītāja aprēķina rezultāts ir nulle.*

Latvijas Bankas prezidenta ievadvārdi	5
Latvijas Bankas vīzija un misija	9
Ekonomiskā vide	11
Ārējā ekonomiskā vide	12
Latvijas ekonomiskā vide	14
<i>Inflācija un cenas</i>	<i>14</i>
<i>Iekšzemes kopprodukts</i>	<i>16</i>
<i>Darba tirgus</i>	<i>18</i>
<i>Ārējā tirdzniecība, maksājumu balance un ārējais parāds</i>	<i>19</i>
<i>Fiskālās norises</i>	<i>22</i>
<i>Banku attīstība</i>	<i>23</i>
<i>Naudas piedāvājums</i>	<i>25</i>
<i>Naudas bāze</i>	<i>29</i>
<i>Kredītu un noguldījumu procentu likmes</i>	<i>31</i>
<i>Starptautisko tirgus</i>	<i>32</i>
<i>Valūtas tirgus</i>	<i>33</i>
<i>Vērtspapīru tirgus</i>	<i>35</i>
Latvijas Bankas darbība	37
Juridiskais ietvars un funkcijas. Latvijas Banka Eiropas Centrālo banku sistēmā un Eiropas Savienības institūcijās	38
Monētārās politikas sagatavošana, noteikšana un īstenošana	39
Skaidrās naudas apgrozībā nodrošināšana	43
Maksājumu un norēķinu sistēmu darbība	46
Finanšu stabilitāte	49
Kredītu reģistra darbība	50
Statistika	50
Finanšu pakalpojumi valdībai	52
Konsultēšana un sabiedrības informēšana	53
Sadarbība ar starptautiskajām organizācijām un ārvalstu centrālajām bankām	57
Latvijas Bankas pārvaldība un organizācija	59
Latvijas Bankas struktūra	60
Pārvaldības principi un attīstība	63
Resursu pārvaldība	63
Risku pārvaldīšana	67
Iekšējais un ārējais audits	68
Latvijas Bankas 2010. gada finanšu pārskati	69
Neatkarīgu revidentu ziņojums	113
Pielikumi	115
1. Monetārie rādītāji 2010. gadā	116
2. Latvijas Bankas 2010. gada mēnešu balances	117
3. Latvijas Bankas 2006.–2010. gada balances	118
4. Latvijas Bankas 2006.–2010. gada peļņas un zaudējumu aprēķini	119
5. Latvijas Bankas noteiktie Lielbritānijas sterliņu mārciņas, Japānas jenas un ASV dolāra kursi	120
6. Latvijas Bankas struktūrvienības 2010. gada beigās	121
7. Latvijas Bankas pārstāvniecība starptautiskajās organizācijās	123
8. 2010. gadā publicētie Latvijas Bankas izdevumi un nozīmīgākās Latvijas Bankas darbinieku publikācijas	125
9. Latvijas Bankas pamatuzdevumu izpildes 2010. gada normatīvās aktualitātes	126
10. Termini	128

SAĪSINĀJUMI

AS	akciju sabiedrība
ASV	Amerikas Savienotās Valstis
CFS	citi finanšu starpnieki, izņemot apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus
CSP	Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde
EBI	Eiropas Banku iestāde
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EFK	Ekonomikas un finanšu komiteja
EK	Eiropas Komisija
EKS	Latvijas Bankas elektroniskā klīringa sistēma
EKS 95	Eiropas Kontu sistēma 1995
EMS	Ekonomikas un monetārā savienība
ES	Eiropas Savienība
ES12 valstis	valstis, kuras pievienojās ES 2004. gada 1. maijā un 2007. gada 1. janvārī
ESRK	Eiropas Sistēmisko risku kolēģija
Eurostat	Eiropas Savienības statistikas birojs
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
FM	Latvijas Republikas Finanšu ministrija
FRS	ASV Federālo rezervju sistēma
IIN	iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP	iekšzemes kopprodukts
LCD	Latvijas Centrālais depozitārijs
M0	naudas bāze
M1	šaurās naudas rādītājs
M2	vidējās naudas rādītājs
M3	plašās naudas rādītājs
M2X	plašā nauda
MFI	monetārā finanšu iestāde
NĪN	nekustamā īpašuma nodoklis
NVS	Neatkarīgo Valstu Sadraudzība
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (<i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
OPEC	Naftas eksportētāju valstu organizācija (<i>Organization of the Petroleum Exporting Countries</i>)
PVN	pievienotās vērtības nodoklis
RIGIBID	Latvijas starpbanku noguldījumu procentu likmju indekss (<i>Riga Interbank Bid Rate</i>)
RIGIBOR	Latvijas starpbanku kredītu procentu likmju indekss (<i>Riga Interbank Offered Rate</i>)
SAMS	Latvijas Bankas starpbanku automatizētā maksājumu sistēma
SEPA	Vienotā eiro maksājumu telpa (<i>Single Euro Payments Area</i>)
SDR	Speciālās aizņēmuma tiesības (<i>Special Drawing Rights</i>)
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SNB	Starptautisko norēķinu banka (<i>Bank for International Settlements</i>)
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
Valsts kase	Latvijas Republikas Valsts kase
VAS	valsts akciju sabiedrība
VKM II	Valūtas kursa mehānisms II
VNS	Latvijas Bankas vērtspapīru norēķinu sistēma
VSIOI	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Pēc pasaules mērogā nepieredzēti dziļas, bet arī īsas recesijas Latvijas tautsaimniecība 2010. gadā piedzīvoja makroekonomisko stabilizāciju, ko balstījusi atgūta eksporta konkurētspēja. Tā ir viena no ilgtspējīgai attīstībai nepieciešamajām strukturālajām pārmaiņām, kas liecina, ka Latvijas valdības uzsāktais un centrālās bankas monetārās politikas atbalstītais krīzes pārvarēšanas ceļš izvēlēts pareizi.

Turpināts smags un sarežģīts budžeta līdzsvarošanas darbs, bez kura nav iespējamas jaunas investīcijas un darba vietas Latvijā, kā arī lielāki nodokļu ieņēmumi budžetā, taču tas darīts lēni, neļaujot plūkt ātrākas fiskālās konsolidācijas nestus augļus. Vairākus gadus palikusi neizmantota izdevumu straujākas samazināšanas iespēja, kas atjaunotu tautsaimniecības aktivitāti ātrāk un uzņēmumiem jūtāmāk. Tāpēc kopumā aizvadītais gads vērtējams kā neizmantotu iespēju laiks.

Gada sākumā bija zināms, ka budžeta deficīta samazināšanai līdz 6% no iekšzemes kopprodukta 2011. gadā būs nepieciešama fiskālā konsolidācija aptuveni 300–400 milj. latu apjomā, un, jo izšķirīgāk rīkosimies, jo vieglāk fiskālajā jomā būs 2012. gadā. Ekonomiskās politikas veidotāji labi apzinājās arī to, ka nepieciešama raita budžeta sagatavošana, lai pārdomāti un saskaņoti veiktu nepieciešamās strukturālās reformas. Bija paredzams, ka budžeta sagatavotājiem rudenī pēc parlamenta vēlēšanām trūks laika un bez savlaicīgas gatavošanās nonāksim nevis pie tautsaimniecībai labvēlīgiem, pārdomātiem izdevumu samazinājumiem lietderīguma virzienā, bet pie ekonomisko attīstību kavējošas nodokļu likmju celšanas.

Deviņi mēneši pirms parlamenta vēlēšanām skaidrības viešanai netika izmantoti, tautsaimniekiem un investoriem tādējādi paliekot neziņā par fiskālās konsolidācijas turpmāko saistību ar nodokļu pārmaiņām. Diemžēl lielu daļu no budžeta deficīta samazinājuma nācās segt uz augstāku nodokļu ieņēmumu rēķina (no aptuveni 300 milj. latu fiskālās konsolidācijas 2011. gada budžetā vien 90 milj. latu ir izdevumu samazinājums).

Lai budžeta deficīta samazināšana krīzes laikā aptuveni 2 mljrd. latu apjomā nebūtu jāveic uzreiz, Latvija izmantoja iespēju iegūt laiku, lai trijos gados pakāpeniski veiktu strukturālās reformas, tautsaimniecība atgūtu stabilitāti un ar laiku spētu aizdevumu atdot. Pagaidām joprojām augstais budžeta deficīts nozīmējis valsts parāda pieaugumu, kas neizbēgami audzējis arī parāda apkalpošanas izmaksas – 2011. gadā tie būs aptuveni 270–300 milj. latu (pirms krīzes – 50 milj. latu). Paredzams, ka Latvijai turpmāk bez labākiem kredītreitingiem būs grūti pārfinansēt un atdot krīzes gados vairākkārt augušo

valdības parādu (kāpums trijos gados – no 1 mljrd. latu līdz aptuveni 5 mljrd. latu; jau 2014. un 2015. gadā kopā pārfinansējams parāds 2.3 mljrd. latu apjomā).

Latvija valsts parāda apkalpošanai tērē lielus resursus. Starptautisko aizdevēju nauda devusi atelpu un iespēju maksāt mazākus procentus, nekā pašlaik aizņēmumiem piedāvā pasaules finanšu tirgos. Kad aizdevuma programma 2011. gada beigās noslēgsies, būs svarīgi, lai Latvija investoru acīs būtu pievilcīga valsts, kuras attīstība tiek vērtēta kā ilgtspējīga. Tas svarīgi tāpēc, lai aizņemties varētu lētāk.

Līdzsvarots budžets pavērtu arī iespēju Latvijas reitingam pakāpeniski atgriezties drošu investīciju kategorijā ne tikai vienas, bet visu starptautisko kredītreitingu aģentūru vērtējumos. Pretējā gadījumā jārēķinās ar izaugsmes un nodokļu ieņēmumu stagnāciju un vajadzību turpināt fiskālo konsolidāciju arī 2013. gadā, turklāt kavējoties ekonomiskajai izaugsmei, neveidojoties jaunām darba vietām un nostiprinoties inflācijas gaidām.

Aizvadītajā periodā eksports bijis un joprojām ir Latvijas tautsaimniecības attīstības dzinējspēks. To noteikusi gan ārējā pieprasījuma izaugsme, gan Latvijas ražotāju konkurētspējas kāpums. 2010. gadā Latvija eksportēja preces un pakalpojumus 6.7 mljrd. latu vērtībā, eksportam gada laikā pieaugot par 1 mljrd. latu. Tie ir lielākie eksporta ieņēmumi, kādi Latvijas tautsaimniecības vēsturē reģistrēti, un kopumā Latvijas preču eksporta izaugsme 2010. gadā (30%) bija ceturrtā straujākā Eiropas Savienībā aiz Īgauņijas, Lietuvas un Bulgārijas. Turklāt visas minētās valstis īsteno līdzīgu valūtas kursa politiku, kas palīdzējusi atgūties pēc krīzes.

Tomēr Latvijas tautsaimniecības atveseļošanās kopumā joprojām ir trausla – 2010. gada beigās un 2011. gada sākumā vērojama pakāpeniska ekonomiskās izaugsmes palēnināšanās. To ietekmēja izdevumu samazināšanas procesi, kas notiek arī daudzās Eiropas un pasaules valstīs, kuras ir svarīgas Latvijas eksporta patērētājas, un ekonomisko izaugsmi daudzviet negatīvi ietekmē arī energoresursu sadārdzināšanās pasaules tirgos.

Stabilizējoties ekonomiskajai situācijai un ņemot vērā ierobežoto inflācijas risku, Latvijas Banka 2010. gada martā samazināja refinansēšanas likmi no 4.0% uz 3.5%, kā arī ieviesa jaunu monetāro instrumentu – noguldījumu iespēju uz septiņām dienām, lai veicinātu banku sistēmas likviditātes jeb brīvo līdzekļu apjoma prognozējamību. Lai vienlaikus motivētu bankas tām pieejamos resursus novirzīt tautsaimniecības attīstībai, noguldījumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme 2010. gada laikā samazināta no 1.0% uz 0.25% un noguldījumu iespējas uz septiņām dienām procentu likme – no 1% uz 0.375%.

Latvijas iedzīvotāju uzticība banku sektoram palielinājusies – par to liecina noguldījumu atlikuma pieaugums bankās (līdz 5.6 mljrd. latu; gada pieaugums – 8%; t.sk. latos veiktajiem noguldījumiem – 21%). Banku sistēmas likviditāte jeb brīvie līdzekļi, kas teorētiski pieejami tautsaimniecības kreditēšanai, bija augsta. Taču bankas turpināja turēt nozīmīgu līdzekļu apjomu Latvijas Bankā – atsevišķos periodos līdz pat 1 mljrd. latu –, par to saņemot minimālus procentu maksājumus, lai gan kredītu procentu likmes ir vismaz 10 reizi augstākas.

Starptautisko tirgus procentu likmes, no kā atkarīgas uzņēmumiem un privātpersonām latos izsniegto kredītu procentu likmes, valstij pakāpeniski atgūstot uzticību finanšu tirgos, jūkami mazinājušās un tuvojušās Latvijas Bankas noteiktajām procentu likmēm. Taču zemo kreditēšanas aktivitāti nav noteikušas procentu likmes – tā joprojām skaidrojama ar banku piesardzīgo kredītpolitiku. To diktē neziņa investīciju lēmumu pieņemšanā, ko rada arī neskaidrības pakāpeniskajā neizbēgami veicamās fiskālās konsolidācijas procesā, īpaši – kredītņēmēju neziņa par nākotnes nodokļu pārmaiņām.

Ja Latvijas tautsaimniecība nākamajos gados spēs pilnībā atgūt konkurētspēju un demonstrēt attīstības ilgtspēju, kā arī apturēt ārējā parāda pieaugumu, pavisam droši var

teikt, ka šādas stabilizācijas blakusefekts varētu būt arī eiro ieviešana. Tas nozīmē, ka 2012. gada budžeta līdzsvarošanā būs izmantojama nevis nodokļu celšana, bet gan izdevumu samazināšana, un budžeta deficīta rādītājs būs Māstrihtas kritēriju izpildes galvenais pārbaudījums.

Vienlaikus ar monetārās politikas noteikšanu un īstenošanu Latvijas Banka turpināja pārvaldīt aptuveni 4 mljrd. latu ārējās rezerves – ārvalstu valūtas un zeltu, kas nodrošināja lata stabilitāti. Latvijas Banka turpināja nodrošināt arī finanšu statistikas un valsts maksājumu bilances statistikas sagatavošanu un tautsaimniecības asinsriti – raitu un drošu norēķinu veikšanu. Centrālās bankas filiālēs pārbaudīta no bankām saņemto naudas zīmju nolietotības pakāpe un īstums, caurskatot aptuveni 3 mljrd. latu un aizstājot no apgrozības izņemtās naudas zīmes.

Latvijas naudas vēsturē 2010. gads ieies ar piecām jaunām jubilejas un piemiņas monētām. Latvijas Banka turpināja tradīciju, organizējot sabiedrības aptauju par gada monētu, un par "Latvijas gada monētu 2010" atzīta "Dzintara monēta".

Izsaku pateicību Latvijas Bankas padomei un valdei par veiksmīgu Latvijas Bankas darba organizāciju un ikvienam darbiniekam par atbildīgu ikdienas darbu un radošu pieeju, uzticīgi pildot Latvijas Bankas uzdevumus sarežģītajos krīzes apstākļos.

Ilmārs Rimšēvičs
Latvijas Bankas prezidents
Rīgā 2011. gada 7. aprīlī

VĪZIJA

Latvijas Banka ir neatkarīga un savus uzdevumus veic, sabiedrības interešu un augstas profesionālās atbildības vadīta. Tā pilnvērtīgi darbojas ECBS, sadarbojas ar citām ES institūcijām un veido stabilu un labvēlīgu vidi Latvijas tautsaimniecības attīstībai.

MISIJA

Latvijas Bankas kā centrālās bankas darbības mērķis ir cenu stabilitāte, kas sekmē valsts ilgtermiņa ekonomisko izaugsmi.

Latvijas Banka ir aktīva un atbildīga ECBS dalībniece, kas ar savu darbību veicina Latvijas un pārējo ES valstu finanšu sistēmu integrāciju un stabilitāti.

Latvijas Banka pilnveido Latvijas sabiedrības ekonomikas zināšanas, vairojot izpratni un uzticamību.

Latvijas Banka efektīvi darbojas, lai, nodrošinot augstu kvalitāti un ierobežojot riskus, profesionāli un nepārtraukti īstenotu savus uzdevumus.

Latvijas Banka ir uzticama sadarbības partnere.

EKONOMISKĀ VIDE

ĀRĒJĀ EKONOMISKĀ VIDE

2010. gadā turpinājās jau iepriekšējā gada vidū aizsākusies globālā atveseļošanās, ko galvenokārt nodrošināja pasaules tirdzniecības plūsmu intensificēšanās un krājumu atjaunošana. Tomēr globālās izaugsmes temps 2. pusgadā palēninājās, mazinoties tautsaimniecības stimulējošo pasākumu apjomam un krājumu cikla pozitīvajai ietekmei. Attīstītajās valstīs ekonomiskās aktivitātes pieaugums bija mērens, jo to ierobežoja augsts bezdarba līmenis un eiro zonas perifērisko valstu problēmas. Savukārt kapitāla ieplūdes un straujāka ekonomiskā izaugsme attīstības valstīs sāka liecināt par augošās inflācijas risku.

Ekonomikas politiku stimuli un krājumu pieaugums veicināja ASV tautsaimniecības atveseļošanos, bet izaugsme gada vidū palēninājās. Privāto patēriņu ierobežoja augstais bezdarba līmenis un iedzīvotāju kredītsaistības, kā arī banku piesardzīgā kredītpolitika. Tomēr gada beigās privātā patēriņa loma IKP izaugsmē palielinājās vienlaikus ar krājumu cikla noslēgumu, norādot, ka ekonomiskā izaugsme stabilizējas pamatfaktoru ietekmē. Gaidāms, ka papildu stimulu patēriņam dos nodokļu atvieglojumu pagarināšana.

Eiro zonā pēc spēcīgas tautsaimniecības izaugsmes 2010. gada sākumā bija vērojama tās palēnināšanās gada otrajā pusē globālās izaugsmes tempa mazināšanās ietekmē. IKP kāpumu nodrošināja eksporta pieaugums, saglabājoties vājam privātajam patēriņam. Tomēr bezdarba līmeņa kritums un patērētāju konfidences uzlabošanās liecina, ka gaidāms privātā patēriņa kāpums. Energijas un pārtikas cenu pieaugums, kā arī PVN likmes paaugstināšana dažās valstīs palielināja eiro zonas inflāciju. Euro zonas valstu ekonomiskā aktivitāte būtiski atšķīrās. Straujākā ekonomiskā izaugsme bija Vācijā un Somijā. Vācijā to ietekmēja gan eksporta, gan investīciju kāpums, vienlaikus bezdarba līmenis bija zems un veicināja arī pakāpenisku privātā patēriņa pieaugumu. Grieķijā un Īrijā turpinājās ekonomiskā lejupslīde, un vairākās valstīs joprojām saglabājās nozīmīgi lejupvērsti riski saistībā ar nepieciešamo fiskālo konsolidāciju un valsts parāda problēmām, kas īstermiņā palēninās eiro zonas ekonomisko izaugsmi.

Ekonomiskās situācijas uzlabošanās bija vērojama arī ārpus eiro zonas esošajās ES valstīs. To labvēlīgi ietekmēja Vācijas kā nozīmīgas eksporta partnervalsts labā ekonomiskā situācija. Augošās pasaules enerģijas un pārtikas cenas noteica inflācijas kāpumu. Lietuvas tautsaimniecība turpināja atveseļoties, un to noteica rūpnieciskās ražošanas pieaugums galvenokārt uz eksportu orientētajās nozarēs. Pakāpeniski atjaunojās investīcijas un privātais patēriņš, ko tomēr ierobežoja fiskālā konsolidācija. Baltijas valstīs visstraujākā tautsaimniecības atveseļošanās bija vērojama Igaunijā gan labvēlīgākas fiskālās situācijas dēļ, gan saistībā ar pievienošanos eiro zonai un uzlabotām nākotnes ekonomiskās attīstības gaidām. Izaugsmi nodrošināja apstrādes rūpniecības produkcijas eksporta pieaugums. Vienlaikus privātā patēriņa palielināšanās jau radīja spiedienu uz patēriņa cenām un kopā ar augošo globālo cenu ietekmi nozīmīgi paaugstināja inflāciju. Polijas IKP kāpums bija straujāks nekā 2009. gadā un viens no straujākajiem ES. Izaugsmi veicināja krājumu pieaugums un privātais patēriņš, kā arī fiskālie stimuli, kas palielināja valdības budžeta deficītu. Tāpēc 2011. gadā plānoti fiskālās konsolidācijas pasākumi.

Zviedrijas tautsaimniecības izaugsme 2010. gadā bija straujākā ES. To nodrošināja gan ārējais, gan iekšējais pieprasījums, saglabājoties labvēlīgai fiskālajai situācijai. Eksports palielinājās, lai gan kāpa Zviedrijas kronas kurss, savukārt iekšzemes pieprasījumu veicināja gan krājumu palielināšanās, gan patēriņa pieaugums arvien labvēlīgākā darba tirgus situācijas dēļ. Tautsaimniecības straujo attīstību veicināja arī mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma pieaugums un aktivitātes palielināšanās nekustamā īpašuma tirgū, kas radīja inflācijas kāpuma riskus. Lai stabilizētu inflāciju, *Sveriges Riksbank* paaugstināja bāzes likmes. Lai gan tika veikta fiskālā konsolidācija, arī Dānijas tautsaimniecība turpināja atveseļoties, un 2. ceturksnī atjaunojās tās IKP gada pieaugums.

Gada lielāko daļu Lielbritānijas IKP pieaugums bija pozitīvs, taču 4. ceturksnī tas atkal

kļuva negatīvs sakarā ar nelabvēlīgu laika apstākļu izraisīto sarukumu pakalpojumu un būvniecības nozarē. Lai gan IKP kāpuma atjaunošanās bija nevienmērīga, inflācija palielinājās. Strauji augošās pārtikas cenas samazināja patērētāju pirktspēju un ierobežoja patēriņa pieaugumu. Apjomīga fiskālā konsolidācija turpinās ierobežot ekonomisko aktivitāti.

Arī Krievijas IKP pieaugums 2010. gadā kļuva pozitīvs, izaugsmei galvenokārt balstoties uz krājumu un privātā patēriņa palielināšanos. Bezdarba līmenis joprojām bija zems, un turpinājās spēcīgs algu pieaugums. Savukārt 2. pusgadā IKP kāpums palēninājās, un to noteica lauksaimniecības sektora dinamika vasarā novērotā sausuma dēļ.

2010. gadā pasaulē būtiski pieauga lauksaimniecības preču cenas. Šo preču cenu palielināšanos veicināja gan pieprasījums attīstības valstīs, gan īslaicīgais piedāvājuma šoks, ko noteica sliktie laika apstākļi un mazāka, nekā gaidīts, raža. Naftas cena 2010. gada 1. pusgadā bija svārstīga, bet 2. pusgadā tai bija pakāpeniska pieauguma tendence. Kopumā *Brent* jēlnaftas cena palielinājās no 78 ASV dolāriem par barelu 2009. gada beigās līdz 93 ASV dolāriem par barelu 2010. gada beigās. Naftas cenas pieaugumu galvenokārt noteica pieprasījuma palielināšanās dažādos pasaules reģionos (gada sākumā īpaši Ķīnā, bet gada otrajā pusē sakarā ar straujāku globālo izaugsmi arī vairākās OECD valstīs). Tirgus dalībnieku gaidas par iespējamo naftas cenu pieaugumu nākotnē pastiprināja Starptautiskās Enerģētikas aģentūras prognozes par naftas pieprasījuma pieaugumu 2010. gadā, kas laika gaitā vairākkārt tika pārskatītas uz augšu. Naftas pieprasījuma ietekmi mazināja naftas piedāvājums, kas pakāpeniski pieauga gan OPEC, gan tajā neietilpstošajās valstīs. Attiecībā uz naftas cenu attīstību nākotnē piedāvājuma puse rada lielākus riskus naftas cenas pieaugumam. Ja OPEC nepaplašinās naftas ražošanu un būs ierobežojumi naftas ieguvei ārpus OPEC, naftas cenu pieaugums var turpināties.

Pasaules tautsaimniecībai atveseļoties palīdzēja gan fiskālie stimuli, gan monetārās politikas pasākumi. *Bank of England* un ECB nav mainījušas bāzes likmes kopš 2009. gada 1. pusgada, bet FRS – kopš 2008. gada. 2010. gadā *Bank of England* bāzes likme bija 0.5%, ECB – 1% un FRS – 0–0.25%. Lai gan Japānas Banka oktobrī samazināja bāzes likmi no 0.1% uz 0–0.1%, tas ir pasākums ar mazu reālo ietekmi uz tautsaimniecību. Valstīs, kurās vērojama straujāka tautsaimniecības atveseļošanās un ir nozīmīgs inflācijas risks, t.sk. Zviedrija, Norvēģija, Ķīna un Kanāda, 2010. gadā bāzes likmes paaugstināja. Tā kā daudzu pasaules nozīmīgāko centrālo banku bāzes likmes atradās zemā līmenī, bija ierobežotas iespējas tās vēl vairāk pazemināt. Tāpēc, sārūkot fiskālajam stimulam, vairākās valstīs tika veikti nestandarta monetārās politikas pasākumi. 2010. gada novembrī FRS paziņoja par plānu uzpirkt obligācijas 600 mljrd. ASV dolāru apjomā. Arī *Bank of England* paziņoja, ka turpmāk īsteno aktīvu uzpirkšanas programmu 200 mljrd. Lielbritānijas sterliņu mārciņu apjomā. Ņemot vērā to, ka tautsaimniecība atveseļojas, 2009. gada decembrī ECB sāka pakāpeniski ierobežot kvantitatīvi veicinošās politikas instrumentu izmantošanu. Taču jau 2010. gada maijā, pasliktinoties situācijai eiro zonas finanšu tirgos saistībā ar Grieķijas, Itālijas, Īrijas, Portugāles un Spānijas parādiem, ECB palēnināja šo ierobežošanu. Saistībā ar tirgus kredītēšanas nosacījumu uzlabošanos un tautsaimniecības atveseļošanos nākotnē kvantitatīvi veicinošu pasākumu izmantošana tiks ierobežota.

Saistībā ar īslaicīgo pasaules ekonomiskās situācijas uzlabošanos 2010. gada 1. ceturksnī daudzās valstīs bija vērojams akciju cenu pieaugums. Gada vidū akciju cenas negatīvi ietekmēja situācijas saasināšanās Grieķijas valsts vērtspapīru tirgū un ar to saistītās tirgus dalībnieku bažas par Eiropas banku finansiālo stiprumu. Saruka investoru vēlme riskēt, un akciju cenas atkal mazinājās, vienlaikus augot ieguldījumiem dārgmetālos. Gada otrajā pusē bija vērojams ASV un Japānas akciju cenu pieaugums, tirgus dalībniekiem gaidot lielāku sabiedrību peļņu. Arī Eiropā akciju cenas pozitīvi ietekmēja publiskotie Eiropas banku stresa testu rezultāti un rastais Grieķijas krīzes risinājums. Kopumā pasaules akciju tirgos 2010. gadā akciju cenu pieaugums bija mazāks nekā 2009. gadā. ASV

akciju tirgus indekss *Standard & Poor's 500* gada laikā pieauga par 12.8%, likvidāko akciju cenu indekss *DJIA* – par 11.0% un *ASV Nasdaq Composite* – par 16.9%. Savukārt saistībā ar eiro zonas perifērisko valstu parāda problēmām *ES Dow Jones EURO STOXX 50* indekss samazinājās par 5.8%. Saruka arī Japānas *Nikkei 225* indekss (par 3.0%) un Ķīnas *SSE A Share* (par 14.5%). Savukārt naftas un metālu cenu pieaugums veicināja Krievijas akciju tirgus indeksa *RTS* kāpumu par 22.5%.

Parāda krīze Grieķijā ietekmēja arī pasaules valsts vērtspapīru tirgu, tirgus dalībniekiem kļūstot piesardzīgākiem pret risku. Tirgus dalībniekiem izvietojot savus resursus drošākās investīcijās, samazinājās to valstu, kuras parasti uzskata par drošākām, piemēram, ASV un Vācijas, vērtspapīru peļņas procentu likmes. 2010. gada vidū palēninoties ASV tautsaimniecības atveseļošanās gaitai, investori sāka gaidīt, ka FRS veiks ārkārtas pasākumus tautsaimniecības stimulēšanai un pirks valdības ilgtermiņa obligācijas, un ASV vērtspapīru peļņas likmes vēl vairāk pazeminājās. Turpretī Eiropas valstīs ar augstu valdības budžeta deficītu un valsts parāda līmeni valsts vērtspapīru peļņas likmēm bija tendence pieaugt. Tikai gada pēdējā ceturksnī, uzlabojoties tautsaimniecības attīstības izredzēm, ASV un Vācijas obligāciju peļņas likmes sāka palielināties. Tomēr 2010. gadā kopumā ASV un Vācijas valdības 2 gadu obligāciju peļņas likmes samazinājās par 0.5 procentu punktiem, gada beigās sasniedzot attiecīgi 0.7% un 0.9%. ASV valdības 10 gadu obligāciju peļņas likme samazinājās no 3.8% līdz 3.4%, bet Vācijas valdības 10 gadu obligāciju peļņas likme – no 3.4% līdz 3.0%. Kopumā zemākas procentu likmes un liels inflācijas risks mudināja investorus ieguldīt attīstības valstīs, tāpēc tajās strauji palielinājās kapitāla ieplūde. Lai samazinātu valūtas kursu pieaugumu, šīs valstis pirka ārvalstu valūtu un investēja attīstīto valstu obligāciju tirgos, vēl vairāk pazeminot to procentu likmes.

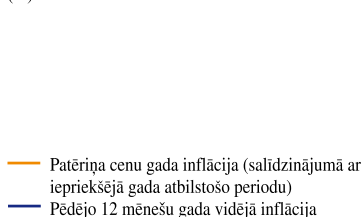
LATVIJAS EKONOMISKĀ VIDE

INFLĀCIJA UN CENAS

Cenu dinamiku 2010. gadā nozīmīgi ietekmēja gan pieprasījuma, gan piedāvājuma faktori. Skaidri iezīmējās pārlikuma punkts, cenu pieauguma spiedienam pārspējot cenas samazinošo ietekmi. No vienas puses, krīzes radītā ienākumu krituma un augstā bezdarba līmeņa ietekmētais zema iekšzemes pieprasījums veidoja nozīmīgu spiedienu cenu samazinājumam, ko uzņēmumi varēja īstenot, ņemot vērā krītošās darbaspēka izmaksas un produktivitātes rādītāju uzlabošanos. No otras puses, ārējo faktoru ietekmē kāpa ražošanas izejmateriālu cenas, pasaulē visu 2010. gadu bija vērojams energoresursu cenu pieaugums, turklāt gada otrajā pusē lauksaimniecībai nelabvēlīgu laika apstākļu ietekmē būtiski palielinājās arī pārtikas cenas. Tomēr kopumā 2010. gadā vidējais patēriņa cenu līmenis bija par 1.1% zemāks nekā 2009. gadā (sk. 1. att.).

1. attēls

PATĒRIŅA CENU GADA INFLĀCIJA (%)

Avots: CSP dati.

Pieprasījuma līmenim joprojām esot ļoti zēmam, patēriņa cenu gada pamatinflācija visu gadu bija negatīva. Tomēr augošo energoresursu un pārtikas cenu ietekmē pamatinflācija

pieauga no zemākā punkta februārī (–5.4%) līdz –0.3% decembrī un gadā vidēji bija –3.2%, tādējādi samazinot kopējo inflāciju par 2.3 procentu punktiem. Visnozīmīgāk zemā pieprasījuma ietekmē saruka administratīvi neregulējamās pakalpojumu cenas. Tās bija par 6.2% zemākas nekā pirms gada, šo cenu samazinošajai ietekmei uz gada vidējo inflāciju veidojot 1.4 procentu punktus. Iedzīvotāju zemās pirkspējas ietekmē nozīmīgi augot tirgotāju konkurencei, turpināja kristies arī administratīvi neregulējamās nepārtikas preču cenas – tās bija par 4.0% zemākas nekā 2009. gadā un mazināja kopējo inflāciju par 1.0 procentu punktu. Īpaši strauji (vidēji par 6.6%) saruka apģērba cenas. Gada sākumā vēroto apstrādātās pārtikas cenu kritumu nomainīja pasaules cenu kāpuma ietekmētais pieaugums gada otrajā pusē, tomēr vidēji apstrādātās pārtikas cenas bija par 1.1% zemākas nekā pirms gada.

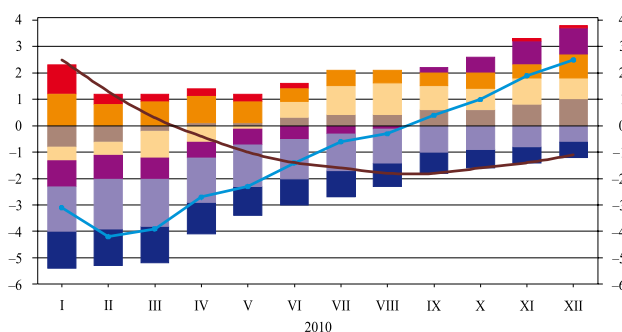
Administratīvi regulējamo energoresursu cenu līmenis, ar novēlošanos sekojot pasaules energoresursu cenu kāpumam, kas bija vērojams visu 2010. gadu, pieauga gada vidū. Kopumā administratīvi regulējamo cenu līmenis gan bija tikai par 2.1% augstāks nekā iepriekšējā gadā, tādējādi paaugstinot gada vidējo inflāciju par 0.3 procentu punktiem. Palielinoša ietekme uz gada vidējo inflāciju bija arī neapstrādātās pārtikas cenām, kuru pieaugumu visu gadu veicināja cenu kāpums pasaulē: gadā vidēji tās bija par 3.2% augstākas nekā 2009. gadā un veidoja 0.2 procentu punktus no kopējās inflācijas. Naftas cenu palielināšanās, kas sākās jau 2009. gadā un turpinājās visu 2010. gadu, nozīmīgi kāpināja arī degvielas cenas – tās bija par 14.6% augstākas nekā pirms gada, palielinot gada vidējo inflāciju par 0.7 procentu punktiem (patēriņa cenu inflāciju komponentu dalījumā sk. 2. att.).

2. attēls

PCI GADA PĀRMAIŅAS KOMONENTU DALĪJUMĀ UN 12 MĒNEŠU VIDĒJĀ INFLĀCIJĀ

(procentu punktos)

- Tabaka un alkohols
- Degviela
- Neapstrādātā pārtika
- Administratīvi regulējamās cenas
- Apstrādātā pārtika
- Administratīvi neregulējamās pakalpojumu cenas
- Pārējās tirgojamās preces
- Patēriņa cenu gada inflācija (%)
- 12 mēnešu vidējā inflācija (%)

Avots: CSP dati.

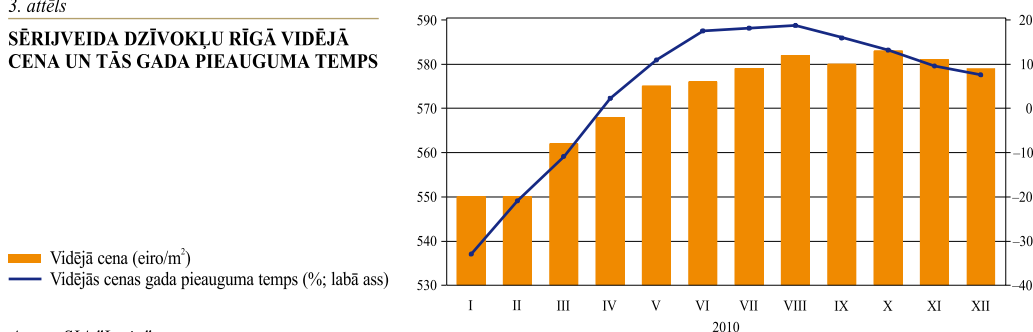
2010. gadā ražotāju cenu dinamiku Latvijā vienlaikus ar zemo iekšzemes pieprasījuma līmeni nozīmīgi ietekmēja ārējā pieprasījuma atjaunošanās un importēto izejvielu sadārdzināšanās. Vidēji ražotāju cenas bija par 3.1% augstākas nekā iepriekšējā gadā. Šo kāpumu galvenokārt veidoja cenu pieaugums eksportētajai produkcijai (par 7.6%). Vietējā tirgū pārdotās produkcijas ražotāju cenas, ņemot vērā zemo pieprasījuma līmeni, pieauga tikai par 0.3%. Lai gan pārtikas un energoresursu cenu kāpums pasaulē gada beigās palielinājās, ražotāju cenu līmenis bija samērā stabils. Viens no faktoriem, kas to nodrošināja, bija dabasgāzes cenu kritums oktobrī, kas samazināja izmaksas energoresursu ražošanai iekšzemē. Tomēr gada beigās pasaulē kritās arī koksnes cenas, tāpēc saruka Latvijas eksportējošo sabiedrību produkcijas cenas.

Lai gan vidējās būvniecības izmaksas 2010. gadā turpināja samazināties (salīdzinājumā ar iepriekšējā gada vidējām izmaksām – par 2.7%), izmaksu dinamika gada laikā norādīja uz krituma tempa sarukumu un pat izmaksu pieauguma atsākšanos gada otrajā pusē. Visstraujāk atjaunojās strādnieku darba samaksas kāpums – pēc straujā krituma iepriekšējā gadā 2010. gadā tā vidēji pieauga par 1.0%. Būvmateriālu izmaksas un mašīnu un mehānismu ekspluatācijas izmaksas turpināja samazināties (attiecīgi par 2.3% un 5.7%). Gada vidējās būvniecības izmaksas saruka visās būvobjektu pamatgrupās, visstraujāk krītot izmaksām pazemes maģistrālo cauruļvadu būvniecībā (par 6.3%), vismazāk – viesnīcu būvniecībā (par 0.5%).

Uzlabojoties vispārējai makroekonomiskajai situācijai, arī nekustamā īpašuma tirgū 2010. gadā bija vērojama stabilizācija – gan nekustamā īpašuma cenu līmenis (sk. 3. att.), gan darījumu skaits nedaudz pieauga virs 2009. gadā novērotā minimuma. Kredītu mājokļu iegādei pieprasījumu kavēja joprojām zemie mājāsaimniecību ienākumi un banku augstie kredītu standarti. Taču, no tirgus izzūdēt lētākajiem piedāvājumiem, sērijveida dzīvokļu cenu līmenis Rīgā gada laikā pieauga par 7.6%. Pieprasījuma kāpums bija vērojams galvenokārt jauno, kvalitatīvo projektu tirgū.

3. attēls

SĒRIJVEIDA DZĪVOKĻU RĪGĀ VIDĒJĀ CENA UN TĀS GADA PIEAUGUMA TEMPS

Avots: SIA "Latio".

Pārmaiņas Imigrācijas likumā, kas stājās spēkā 2. pusgadā un ļāva saņemt uzturēšanās atļauju Latvijā ārzemniekiem, kuri Latvijā iegādājušies nekustamo īpašumu noteiktā vērtībā, neradīja nozīmīgu darījumu ar nekustamo īpašumu skaita pieaugumu, lai gan ārzemnieku interese bija vērojama. Mājokļu īres tirgū atsākās īres maksas pieaugums, sarūkot kvalitatīvu īres dzīvokļu piedāvājumam. Arī komercplatību īres tirgū gada otrajā pusē bija vērojams neliels īres maksas pieaugums, ko veicināja tirdzniecības, noliktavu un ražošanas telpu pieprasījuma atjaunošanās.

IEKŠZEMES KOPPRODUKTS

Pēc 2009. gada 3. ceturksnī novērotā zemākā IKP līmeņa ekonomiskās attīstības cikla lejupslīdes periodā 2010. gadā izaugsme katru ceturksni vidēji bija 0.7%, 3. ceturksnī sasniedzot arī pozitīvas gada pārmaiņas (kāpums no -6.1% 1. ceturksnī līdz 3.6% 4. ceturksnī).

Reālais preču un pakalpojumu eksports, kas bija galvenais tautsaimniecības virzītājspēks, kopumā 2010. gadā pieauga par 10.3%. Eksporta apjoma palielināšanos veicināja gan atgūtā konkurētspēja, gan ārējā pieprasījuma uzlabošanās. Lai gan ārējā pieprasījuma izaugsme bija straujāka, arī iekšzemes pieprasījuma dinamika gada laikā pavērsās augšupejošā virzienā.

Iekšzemes pieprasījuma lielākā sastāvdaļa – privātais patēriņš –, uzlabojoties iedzīvotāju noskaņojumam un mazinoties piesardzības uzkrājumu veidošanai, gada sākumā strauji uzlabojās, tomēr vairāku faktoru ietekmē sekoja pavājināšanās. Iedzīvotāju piesardzība tēriņos atkal pastiprinājās, 2011. gada valsts budžeta fiskālās konsolidācijas pasākumiem iegūstot precīzākas aprises un apstiprinot gaidāmo nodokļu sloga pieaugumu. Spilgtāk izpaudās arī negatīvas norises ārvalstu tirgos, palielinot bažas par turpmāko tautsaimniecības izaugsmes atjaunošanos. 2010. gadā kopumā privātais patēriņš saglabājās gandrīz iepriekšējā gada līmenī, samazinoties par 0.1%. Savukārt sabiedriskais patēriņš valsts budžeta izdevumu samazināšanas dēļ saruka par 11.0%.

Gada laikā būtiski samazinājās kopējā pamatkapitāla veidošanas negatīvais devums IKP pārmaiņās: 1. ceturksnī kritums sasniedza 44.4%, bet 4. ceturksnī – tikai 0.8% (to noteica zemāka bāze un investīciju kāpums 2. pusgadā). Par jaunu investīciju nepieciešamību jau iepriekš liecināja jaudu noslodzes novērtējuma pārmaiņas. Ražošanas jaudu noslodzes līmenis rūpniecībā gada vidū ļoti strauji paaugstinājās, bet vēlāk sekoja niecīga iz-

augšme. Tas liecināja, ka lielai daļai eksportējošo uzņēmumu ražošanas jaudu noslodze tuvojas maksimumam un nepieciešamas investīcijas ražošanas jaudu palielināšanai. Rūpnieciskās ražošanas ēkām un noliktavām izsniegto būvatļauju statistika jau kopš gada sākuma liecināja par kāpumu, nozīmīgu investīciju apjomu nodrošināja arī ES fondu finansējums, t.sk. skolu siltināšanas un ceļu infrastruktūras uzlabošanas projekti. Lai gan bija vērojamas pozitīvas pārmaiņas, kopumā investīcijas joprojām vērtējamas kā nepietiekamas straujākas tautsaimniecības izaugsmes nodrošināšanai.

2010. gadā būtiski saruka krājumu pārmaiņu pozitīvais devums (no 9.3 procentu punktiem 1. pusgadā līdz 2.5 procentu punktiem 2. pusgadā) – tautsaimniecības attīstības lejupslīdes laikā sarukušo krājumu atjaunošanas tendence ir beigusies, un turpmāk krājumi vairs tik nozīmīgi neietekmēs IKP izaugsmi. Šī tendence būs vairāk atkarīga no eksporta, patēriņa un investīciju dinamikas.

Iekšzemes pieprasījuma uzlabošanās un ražošanai nepieciešamo izejmateriālu ieviedums noteica augstu importa apjoma kāpumu (8.6%). Tomēr straujāka eksporta pieauguma dēļ neto eksporta devums saglabājās pozitīvs (0.6 procentu punkti).

Kopējās pievienotās vērtības samazinājumu 2010. gadā noteica turpmāks pievienotās vērtības sarukums būvniecībā (devums kopējā gada kritumā – 1.6 procentu punkti, samazinājums salīdzināmajās cenās – 24.2%), finanšu starpniecībā (attieci 0.5 procentu punkti un 10.5%) un operācijās ar nekustamo īpašumu (0.3 procentu punkti un 1.5%). Savukārt pozitīvu devumu nodrošināja pievienotās vērtības pieaugums apstrādes rūpniecībā (attieci 1.6 procentu punkti un 15.4%), transporta, glabāšanas un sakaru nozarē (0.4 procentu punkti un 3.0%), kā arī tirdzniecībā (0.6 procentu punkti un 3.3%).

Pēc atsevišķiem straujākiem kāpumiem 2010. gada sākumā mazumtirdzniecības apgrozījuma izaugsme bija lēna un svārstīga. To noteica līdzīga iedzīvotāju noskaņojuma dinamika. Bāzes efekta dēļ kopumā salīdzinājumā ar 2009. gadu mazumtirdzniecības apgrozījums, neietverot automobiļu pārdošanu, samazinājās (par 2.2%). Savukārt, ietverot automobiļu pārdošanu, mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga par 3.3%. Tirdzniecības struktūrā gada laikā visai nozīmīgi palielinājās ilgliegtuma preču – automobiļu, mēbeļu, sadzīves tehnikas un būvmateriālu – pārdošanas apjoms. Tas galvenokārt saistīts ar atlikto patēriņu – krīzes laikā izveidoto piesardzības uzkrājumu aktīvāku izmantošanu.

Apstrādes rūpniecības produkcijas izlaide salīdzināmajās cenās gada laikā pieauga par 14.0% (pēc darbadienu skaita izlīdzināti dati). Straujākais sezonāli izlīdzinātais ceturkšņa pieaugums bija vērojams gada pirmajos trijos ceturkšņos (1. ceturksnī – 2.2%, 2. ceturksnī – 9.0% un 3. ceturksnī – 5.4%), bet 4. ceturksnī pieaugums samazinājās līdz 0.3%. 2010. gadā apstrādes rūpniecības veiksmīgo dinamiku noteica ārējā pieprasījuma atjaunošanās un izejmateriālu (koksnes un metālu) cenu kāpums pasaules biržās. Apstrādes rūpniecības pieaugumu veicināja arī vienības ražošanas izmaksu samazinājums un lata reālā efektīvā kursa kritums, kas palielināja Latvijas rūpnieciskās produkcijas konkurētspēju ārējos tirgos. Savukārt rūpnieciskās produkcijas apgrozījums iekšzemes tirgū nelielā privātā patēriņa dēļ joprojām saglabājās relatīvi zemā līmenī.

Lielāko devumu apstrādes rūpniecības pieaugumā nodrošināja kokrūpniecības kāpums par 27.3% (pēc darbadienu skaita izlīdzināti dati) un gatavo metālizstrādājumu ražošanas pieaugums par 25.1%. Pozitīvs pārmaiņu temps bija lielākajā daļā apakšnozaru, straujākais kāpums – tekstilizstrādājumu ražošanā (19.4%), poligrāfijā (22.6%), ķīmisko vielu ražošanā (18.1%), elektrisko iekārtu ražošanā (36.3%) un automobiļu un piekabju ražošanā (70.1%). Savukārt neliels samazinājums bija pārtikas ražošanā (0.3%), farmaceitisko pamatvielu ražošanā (2.5%) un mēbeļu ražošanā (1.6%).

Arī 2010. gadā turpinājās ievērojama būvniecības izlaides apjoma samazināšanās, tādējādi būvniecības pievienotā vērtība kopumā salīdzinājumā ar 2009. gadu saruka par 23.0%.

Saskaņā ar sezonāli izlīdzinātiem datiem būvniecības produkcijas sezonāli izlīdzinātais indekss salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu 1. ceturksnī samazinājās par 12.1%, taču jau 2. un 3. ceturksnī būvniecībā bija vērojama izaugsme (attiecīgi par 1.6% un 4.8%). Gada pēdējā ceturksnī, iespējams, relatīvi sliktu laika apstākļu dēļ būvniecības apjoms saruka par 5.5%. Par pozitīvu tendenci uzskatāms rūpnieciskās ražošanas un noliktavu ēku būvniecības pieaugums gada otrajā pusē.

Transporta, glabāšanas un sakaru nozarē 2010. gadā bija vērojams kāpums, ko galvenokārt noteica straujš autotransporta pārvesto kravu apjoma pieaugums. Savukārt Latvijas ostās pārkrauto kravu apjoms samazinājās par 1.3%, Ventspils ostas kravu apgrozījumam krītoties par 6.8%, lai gan Rīgas un Liepājas ostā kravu apgrozījums palielinājās (attiecīgi par 2.5% un 0.1%). Tāpēc par 17.1% saruka kravu pārvadājumi pa dzelzceļu uz ostām un arī kopējais pa dzelzceļu pārvesto kravu apjoms samazinājās par 8.4%.

2010. gadā nefinanšu investīciju apjoms turpināja ievērojami kristies. Gada pirmajā pusē sarukumu noteica joprojām relatīvi zemais ražošanas jaudu noslodzes līmenis rūpniecībā, kas tādējādi neveicināja jaunu investīciju ieplūdi sektorā. Investīcijas nelabvēlīgi ietekmēja turpmākā fiskālā konsolidācija, kas mazināja investīciju valsts finansējumu. Investīciju līmeni stiprinošais elements bija ES fondu līdzekļi, kas nodrošināja investīcijas galvenokārt infrastruktūras izbūvē. Gada otrajā pusē pakāpeniski sāka augt būvniecības un līdz ar to arī investīciju apjoms atsevišķos segmentos (rūpniecisko ēku un noliktavu būvniecība, skolu renovācija).

Nefinanšu investīcijas kopumā 2010. gadā sasniedza 1 337.1 milj. latu (faktiskajās cenās – par 21.4% mazāk nekā 2009. gadā). Nozaru dalījumā nozīmīgākie ieguldījumi veikti valdības sektorā (311.7 milj. latu; samazinājums – 22.7%), apstrādes rūpniecībā (222.4 milj. latu; samazinājums – 7.6%), elektroenerģijā un ūdens apgādē (146.2 milj. latu; samazinājums – 9.8%), kā arī transportā un uzglabāšanā (187.0 milj. latu; samazinājums – 0.4%). Nebūtisks investīciju pieaugums bija vērojams vienīgi citu pakalpojumu nozarē.

DARBA TIRGUS

2010. gadā darba tirgū iezīmējās pavērsiena punkts. Pēc 2009. gadā notikušā krasā darba vietu skaita samazinājuma un strauja atalgojuma krituma darba tirgū bija vērojama stabilizācija un (kopš pavasara) pakāpenisks uzlabojums, ko noteica darbaspēka pieprasījuma palielinājums tautsaimniecības atveseļošanās ietekmē. Tas kļuva iespējams gan globālās ekonomiskās izaugsmes, gan Latvijas tautsaimniecības konkurētspējas atjaunošanās rezultātā. Straujās izaugsmes gados radusies plaša starp reālajām algām un darba ražīgumu būtiski mazinājās, uzņēmumos pieauga darba ražīguma loma darbinieku atalgojuma līmeņa noteikšanā, veidojot pamatu ilgtspējīgai tautsaimniecības attīstībai nākotnē. Vienlaikus Latvijas tautsaimniecības pārstrukturēšana un ilgstošo bezdarbnieku skaita pieaugums liecināja par strukturālā bezdarba aktualitāti, atspoguļojot valsts lomas nozīmīgumu bezdarbnieku prasmju celšanā.

Mēneša vidējā darba samaksa 2010. gadā pilna darba laika vienībās bija Ls 445 (par 3.5% mazāka nekā 2009. gadā). Līdzīgi kā iepriekšējā gadā straujākais algu kritums bija vērojams sabiedriskajā sektorā (6.7%). Savukārt gada nogalē atsākās vidējās darba samaksas pieaugums – 4. ceturksnī tās gada kāpuma temps sasniedza 3.4%. Stabilizējoties darba nedēļas vidējam ilgumam, darba ražīgums pieauga, ne tikai izsakot uz nostrādāto stundu, kas notika arī 2009. gadā, bet arī izsakot uz nodarbināto. Atalgojuma kritums un darba ražīguma pieaugums noteica vienības darbaspēka izmaksu tālāko samazinājumu gan nominālajā, gan reālajā izteiksmē (gada laikā – attiecīgi par 9.9% un 9.0%), atjaunojot tautsaimniecības konkurētspēju.

Reģistrētā bezdarba līmenis gada pirmajos mēnešos nedaudz pieauga, martā sasniedzot līdz šim vēsturiski augstāko rādītāju – 17.3% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju

skaita. Kopš pavasara tautsaimniecības atveseļošanās noteica pakāpenisku bezdarba samazinājumu par 0.3–0.6 procentu punktiem mēnesī. Gada pēdējos trijos mēnešos reģistrētā bezdarba līmenis stabilizējās 14.3% līmenī, tā noturīgumu nosakot vasaras sezonas darbu beigām. Bezdarba samazinājums notika galvenokārt uz cikliskā komponenta rēķina, aktualizējoties strukturālā bezdarba problēmai, – parādījās pazīmes, ka daļai bezdarbnieku prasmes neatbilst uzņēmēju pieprasījumam. Nodarbinātības pieauguma virzošie spēki bija apstrādes rūpniecība un transporta nozare, bet būvniecībā un tirdzniecībā darba vietu skaits turpināja samazināties. Reģistrētā bezdarba reģionālās atšķirības kopš krīzes sākuma palielinājās (gada beigās reģistrētā bezdarba līmenis Rīgā bija 10.9%, savukārt Latgalē – 22.3%), tomēr daļēji to noteica atšķirīga darba meklētāju motivācija reģistrēties Nodarbinātības valsts aģentūrā – CSP darbaspēka apsekojuma dati uzrādīja daudz mērenākas bezdarba atšķirības reģionu dalījumā.

Saskaņā ar CSP darbaspēka apsekojuma datiem darba meklētāji 2010. gadā veidoja 18.7% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita. Saglabājās darba meklētāju īpatsvara atšķirības vecumgrupu un izglītības līmeņa dalījumā – atļaišana krīzes laikā biežāk skāra iedzīvotājus ar zemāku izglītību un mazāku darba pieredzi. Piemēram, 2010. gada 4. ceturksnī, kad vidējais darba meklētāju īpatsvars valstī bija 16.9%, 15–24 gadu vecumgrupā tas sasniedza 30.7%, turklāt iedzīvotāju grupā ar pamatzglītību tas bija gandrīz četras reizes augstāks nekā augstāko izglītību ieguvušo vidū (attiecīgi 30.7% un 8.8%).

Arī brīvo darba vietu skaita pieaugums atspoguļoja lielākas iespējas atrast darbu. Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto brīvo darba vietu skaits kopš 2010. gada pavasara nav bijis mazāks par diviem tūkstošiem. 2010. gada beigās uz vienu vakanci bija aptuveni 60 bezdarbnieku (iepriekšējā gada atbilstošajā periodā – vairāk par 100). Brīvo darba vietu skaita pieaugumu kopš pavasara uzrādīja arī CSP brīvo darba vietu apsekojuma dati.

Kopš krīzes sākuma aktualizējusies emigrācijas problēma, un 2010. gadā emigrācijas plūsma bija līdzīga kā 2009. gadā – par to netieši liecina VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" un SIA "Rīgas Pasažieru termināls" izbraukušo un iebraukušo pasažieru skaita starpības dinamika.

ĀRĒJĀ TIRDZNIECĪBA, MAKSĀJUMU BILANCE UN ĀRĒJAIS PARĀDS

2010. gadā strauji atjaunojās ārējās tirdzniecības aktivitāte, preču tirdzniecības apgrozījumam sasniedzot 10.5 mljrd. latu (par 26.4% vairāk nekā iepriekšējā gadā). Ārējā pieprasījuma atjaunošanās, cenu kāpums ārējos tirgos, kā arī ražotāju konkurētspējas palielināšanās nodrošināja eksporta gada pieaugumu par 29.5%. Kāpums bija vērojams gandrīz visās preču grupās un uz visām galvenajām tirdzniecības partnervalstīm, turklāt tas pārsniedza pirmskrīzes līmeni. Preču eksporta konkurētspējas atjaunošanos nodrošināja ne tikai cenu un izmaksu kritums, bet arī darba ražīguma kāpums un ražotāju pievienotās vērtības pieaugums. Importa attīstības tendences bija cieši saistītas ar eksporta izaugsmi, kas noteica starppatēriņa un kapitālpriekšmetu importa strauju pieaugumu. Preču importa kāpuma temps gada laikā pakāpeniski palielinājās un oktobrī jau sāka pārsniegt eksporta gada pieauguma tempu. Tomēr importa kāpums salīdzinājumā ar 2009. gadu (24.0%) bija nedaudz mazāks nekā eksporta pieaugums.

2010. gadā pozitīva preču tirdzniecības balance bija tikai galvenajām eksporta preču grupām: koksnei un tās izstrādājumiem, mehānismiem, mehāniskajām ierīcēm un elektroierīcēm, metāliem un to izstrādājumiem. Vislielākais negatīvais saldo saglabājās minerālproduktiem, satiksmes līdzekļiem, ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumiem, lauksaimniecības produktiem, plastmasai un tās izstrādājumiem. Negatīva preču tirdzniecības balance joprojām bija ar visām valstu grupām, turklāt tā pieauga ar visām valstu grupām, izņemot NVS valstis un ES12 valstis. No galvenajām tirdzniecības partnervalstīm pozitīva ārējās tirdzniecības balance Latvijai bija tikai ar Poliju un Īriju.

Savukārt kopumā 2010. gadā preču un pakalpojumu ārējā tirdzniecība bija gandrīz sabalansēta.

2010. gadā līdera pozīcijas eksportā atguva koks un koka izstrādājumi (19.3% no kopējā eksporta), nodrošinot 28.7% devumu eksporta gada pieaugumā. Koksnes produkcijas eksporta palielinājumu nodrošināja ne tikai cenu kāpums, bet arī ierobežotie izejvielu resursi un uzņēmumu vēlme nostiprināties konkrētos segmentos, kas savukārt veicināja koksnes produkcijas eksporta palielināšanos arī uz ražotāju pievienotās vērtības rēķina. Nozīmīgu devumu preču eksporta gada pieaugumā nodrošināja arī parasto metālu izstrādājumi (19.0% no kopējā eksporta). Būtiskākais eksporta kāpums bija koksnei (51.3%), papīra izstrādājumiem (49.7%), plastmasai (48.0%) un parasto metālu izstrādājumiem (45.2%). Konkurētspējas uzlabošanās ļāva palielināt Latvijas tirgus daļas visos galveno tirdzniecības partnervalstu tirgos. Latvijas galvenās eksporta partnervalstis bija Lietuva (16.2% no eksporta kopapjoma), Igaunija (13.2%), Krievija (10.8%), Vācija (8.7%), Zviedrija (6.3%) un Polija (5.0%). Straujākais pieauguma temps bija eksportam uz Krieviju un Poliju (apjoma kāpums – attiecīgi 59.3% un 69.3%). Galvenās uz Krieviju eksportētās preces bija stiprie alkoholiskie dzērieni, medikamenti, kokskaidu plātnes un konservētas zivis, bet uz Poliju visvairāk eksportētās preces bija dzelzs un tērauda stieņi, naftas eļļas un no bitumenminerāliem iegūtās eļļas, dzelzs un nelegētā tērauda velmējumi un kokskaidu plātnes.

Izaugsme rūpniecības nozarē, īpaši eksporta preču ražošanā, radīja importa preču, t.sk. rūpniecības izejvielu, enerģētikas resursu un kapitālpreču, papildu pieprasījumu. Lielāko devumu preču importa gada pieaugumā nodrošināja satiksmes līdzekļi (54.1%), parastie metāli (23.6%), minerālprodukti (10.7%) un ķīmiskās rūpniecības ražojumi (10.0%). Nozīmīgais satiksmes līdzekļu importa pieaugums saistīts ar AS "Air Baltic Corporation" veikto lidmašīnu skaita palielināšanu. Šāds importa kāpums vērtējams pozitīvi, jo klasificējams kā pieaugums investīciju importā, kas veicina pakalpojumu eksportu. 2010. gadā visbūtiskāk palielinājās satiksmes līdzekļu (3.0 reizes), parasto metālu (par 70.3%), koksnes un tās izstrādājumu (par 45.8%) un plastmasas un tās izstrādājumu (par 39.1%) imports. Latvijas galvenās importa partnervalstis bija Lietuva (16.8% no importa kopapjoma), Vācija (11.6%), Krievija (10.3%), Polija (7.7%), Igaunija (7.1%) un Somija (5.0%). Visbūtiskākais gada pieauguma temps bija importam no ASV (84.6%), Ķīnas (52.6%) un Lielbritānijas (45.0%).

2010. gadā turpināja uzlaboties cenu un izmaksu konkurētspējas rādītāji. Saskaņā ar Latvijas Bankas novērtējumu lata reālais efektīvais kurss, kas aprēķināts, izmantojot patēriņa cenu pārmaiņas, 2010. gadā salīdzinājumā ar 2009. gadu samazinājās par 6.0%, bet lata reālais efektīvais kurss, kas aprēķināts, izmantojot ražotāju cenu pārmaiņas un vienības darbaspēka izmaksu pārmaiņas apstrādes rūpniecībā, saruka attiecīgi par 7.0% un 10.4%. Tirdzniecības nosacījumi turpināja uzlaboties, gada vidējam eksporta vienības vērtības pieaugumam (8.3%) pārsniedzot gada vidējās importa vienības vērtības pieaugumu (7.3%). Darba ražīguma kāpums un labvēlīgā cenu un izmaksu konkurētspējas pozīcija salīdzinājumā ar 2009. gadu ļāva palielināt eksporta tirgus daļas vairākās nozīmīgās tirdzniecības partnervalstīs (Krievijā, Polijā, Somijā, Dānijā, Lielbritānijā u.c.).

Eksporta pieaugumā vienlīdz nozīmīga bija gan preču cenu, gan fiziskā apjoma palielināšanās. No eksportā dominējošām precēm cenas kritās vienīgi pārtikas produktiem (par 0.8%) un satiksmes līdzekļiem (par 1.6%), bet visu pārējo eksporta preču grupu cenas ievērojami pieauga. Vislielākais cenu kāpums bija koksnei un tās izstrādājumiem (51.8%), ķīmiskās rūpniecības un tās saskarnozaru ražojumiem (31.4%), minerālproduktiem (23.8%) un augu valsts produktiem (21.2%).

Savukārt importa vienības vērtība salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu kritās tikai pārtikas produktiem (par 0.9%) un papīram (par 0.2%). Lai gan gada otrajā pusē koksnes cenas pieauga, arī koksnes un tās izstrādājumu importa vienības vērtība gadā vidēji samazinājās

par 1.3%. To galvenokārt noteica būtiskais cenu sarukums gada sākumā (1. ceturksnī par 13.4% un 2. ceturksnī – par 7.4%). No importā dominējošām precēm vislielākais cenu pieaugums bija satiksmes līdzekļiem (15.4%), plastmasai un tās izstrādājumiem (10.0%) un minerālproduktiem (8.9%).

Preču un pakalpojumu tirdzniecības bilance bija gandrīz sabalansēta (negatīvais saldo 33.6 milj. latu jeb 0.3% no IKP). Saglabājās noturīgs ārējais pieprasījums, tāpēc nominālajā izteiksmē preču eksports 2010. gadā par 3.9% pārsniedza 2008. gada vērtību, kas bija lielākā pirmskrīzes periodā. Ārējā pieprasījuma noturīgums veicināja arī rūpnieciskās ražošanas atveseļošanu, tāpēc kopējais imports galvenokārt pieauga uz starppatēriņa un kapitālpreču ievaduma palielināšanās rēķina. Pakalpojumu tirdzniecības bilance 2010. gadā bija pozitīva (787.5 milj. latu jeb 6.2% no IKP), nerezidentiem sniegto pakalpojumu vērtībai pārsniedzot iepriekšējā gada līmeni tikai par 1.4%, tomēr arī pakalpojumu importa gada pieaugums bija mērens (2.7%). Pārvaldījumu un braucienu pakalpojumu eksportā pozitīvas tendences kopumā nebija vērojamas, taču dažādus pārvaldījumu veidus ietekmēja atšķirīgi faktori. Lai gan kravu autopārvaldījumu licenču apjoms darījumos ar Krieviju nebija pietiekams, nerezidentiem sniegto kravu autopārvaldījumu pakalpojumu vērtība 2010. gadā pieauga, savukārt nesaskaņas starp ostu pakalpojumu sniedzējiem veicināja kravu jūras pārvaldījumu pakalpojumu eksporta tālāku kritumu. Nelielo pakalpojumu eksporta pieaugumu noteica pozitīvas citu saimnieciskās darbības pakalpojumu un būvniecības pakalpojumu eksporta pārmaiņas. Pakalpojumu imports salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni saglabājās zems: vājā pieprasījuma dēļ turpināja samazināties braucienu pakalpojumu imports, taču pieauga gaisa transporta pārvaldījumu, finanšu pakalpojumu un citu saimnieciskās darbības pakalpojumu imports.

Latvijas maksājumu bilances tekošā konta pozitīvais saldo 2010. gadā bija 455.8 milj. latu jeb 3.6% no IKP, un tas bija līdzvērtīgs kārtējo pārvedumu konta pozitīvā saldo devumam (458.6 milj. latu), jo preču un pakalpojumu tirdzniecības bilances un ienākumu konta saldo gandrīz līdzsvarojās. Ienākumu konta pārmaiņas noteica pakāpenisku tekošā konta saldo samazinājumu gada laikā, jo nozīmīgos banku zaudējumus aizstāja dažādu nozaru ārvalstu tiešo investīciju uzņēmumu gūtā peļņa, un ienākumu konta saldo pakāpeniski kļuva negatīvs (4. ceturksnī – 3.6% no IKP). 2010. gadā salīdzinājumā ar 2009. gadu kārtējo pārvedumu bilances pozitīvā saldo pieaugumu līdz 3.6% no IKP galvenokārt noteica ES fondu līdzekļu ieplūdes, īpaši saņemto Eiropas Sociālā fonda līdzekļu palielinājums (gada laikā no šā fonda saņemto līdzekļu apjoms pieauga par 66.5 milj. latu). Pieauga arī ES fondu līdzekļu ieplūde citiem mērķiem, piemēram, subsīdijām par ražojumiem (lauksaimniecībā – par 40.8 milj. latu).

2010. gadā lielas līdzekļu ieplūdes finanšu kontā joprojām veidoja valdības saņemtā starptautiskā aizdevuma daļas (kopējā šo līdzekļu ieplūde bija 771.4 milj. latu jeb 2.4 reizes mazāka nekā 2009. gadā), kas vienlaikus veicināja Latvijas Bankas rezerves aktīvu kāpumu. Tomēr pozitīvi vērtējams pakāpeniskais ārvalstu investoru un noguldītāju uzticības pieaugums, kas veicināja privātā kapitāla ieplūdi finanšu kontā. Ārvalstu tiešo investīciju ieplūdes pašu un cita kapitāla veidā bija 353.2 milj. latu, bet šo pieaugumu mazināja reinvestētie zaudējumi (167.9 milj. latu), tāpēc kopējais pieaugums bija 185.4 milj. latu. 2010. gadā kopumā lielākās ārvalstu tiešo investīciju ieplūdes bija finanšu sektorā un nekustamā īpašuma nozarē, visvairāk to uzņēmumu pamatkapitālā, kuri nodarbojas ar mežu un lauksaimniecības zemju apsaimniekošanu. Tomēr, uzlabojoties Latvijas ražotāju konkurētspējai, kas balstīta ne tikai uz cenu konkurētspēju, bet arī uz produktivitātes palielināšanos, 2010. gadā pieauga ārvalstu investoru interese arī par ražošanu. Par to liecina ārvalstu tiešo investīciju ieplūde apstrādes rūpniecībā, lai paplašinātu esošās ražotnes un būvētu jaunas ražotnes būvniecības materiālu nozarē un metālapstrādes nozarē, kuru produkcija galvenokārt paredzēta eksportam. Bankas turpināja atmaksāt ilgtermiņa saistības, un tās bija galvenās finanšu kontā reģistrētās aizplūdes, kas vienlaikus ierobežoja neto ārējā parāda pieaugumu. Tādējādi, lai gan valdība turpināja aizņemties,

Latvijas neto ārējais parāds gada laikā saruka par 5.5 procentu punktiem no IKP un 2010. gada beigās bija 6.8 mljrd. latu jeb 53.2% no IKP.

FISKĀLĀS NORISES

Valsts konsolidētā kopbudžeta deficīts 2010. gadā saskaņā ar naudas plūsmas principu bija 802.7 milj. latu jeb 6.3% no IKP, bet saskaņā ar uzkrāšanas principu (EKS 95), pēc kura tiek vērtēta atbilstība Māstrihtas kritērijiem, deficīts bija 983.9 milj. latu jeb 7.7% no IKP.

Deficīts (šeit un turpmāk saskaņā ar naudas plūsmas principu) 2010. gadā, tāpat kā iepriekšējā gadā, bija gan valsts pamatbudžetā (576.0 milj. latu), gan valsts sociālās apdrošināšanas budžetā (335.8 milj. latu). Savukārt pašvaldību konsolidētajā budžetā un atvasināto publisko personu budžetā gada beigās bija pārpalikums (attiecīgi 52.0 milj. latu un 39.6 milj. latu).

2010. gadā turpinājās Latvijas tautsaimniecības stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmas ietvaros aizsāktā valsts finanšu stabilizācija, lai nodrošinātu valsts finanšu ilgtspēju, pakāpeniski samērojot izdevumus ar ieņēmumiem. 2009. gada 1. decembrī Latvijas Republikas Saeima pieņēma likumu "Par valsts budžetu 2010. gadam", kas sākotnēji paredzēja veidot valsts budžetu ar 524.0 milj. latu deficītu, taču, veicot budžeta grozījumus, koriģējot to un piešķirot papildu līdzekļus, piemēram, ES fondu līdzekļu apguvei, Latvijas Nacionālās bibliotēkas būvniecībai, sociālās drošības tīklam un Latvijas Republikas Veselības ministrijai, līdz 2010. gada beigām likumā apstiprinātais plānotais budžeta deficīta gada apjoms palielinājās līdz 1 031.0 milj. latu. Budžetā tika iekļauti vairāki bilanci uzlabojoši ieņēmumu pasākumi – iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes paaugstināšana un bāzes paplašināšana, nekustamā īpašuma nodokļa likmes paaugstināšana un bāzes paplašināšana, akcīzes nodokļa likmes palielināšana cigaretēm, vīnam un piemērošana dabasgāzei, sociālās apdrošināšanas iemaksu bāzes paplašināšana, transportlīdzekļu ikgadējās nodevas likmes palielināšana, valsts budžetā ieskaitāmo dividenžu likmes paaugstināšana valsts uzņēmumiem u.c. Izdevumu pusē tika paredzēts samazināt atalgojumu pašvaldībās, atlīdzību valsts budžeta iestādēs, mazināt izdevumus precēm un pakalpojumiem, transfertus pašvaldībām, kapitāla izdevumus u.c. Šo pasākumu kopējā ietekme valsts konsolidētā kopbudžeta bilances uzlabošanā tiek vērtēta ap 582 milj. latu jeb 4.6% no IKP.

Valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2010. gadā bija 4 607.0 milj. latu jeb 36.2% no IKP. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu valsts konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi saruka par 127.7 milj. latu jeb 2.7%. Ieņēmumu kritumu galvenokārt noteica nodokļu ieņēmumu sarukums (par 112.2 milj. latu jeb 3.2%). 2010. gadā kopumā Latvijā nodokļu ieņēmumus joprojām ietekmēja 2008. gadā aizsākušās ekonomiskās lejupslīdes sekas, kas vēlāk noteica Latvijas fiskālās situācijas krasu pasliktināšanos. Līdz gada pirmajai pusei turpinoties vidējās algas sarukumam un mazinoties arī nodarbināto skaitam, par 73.5 milj. latu jeb 6.3% samazinājās sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumi. Vienlaikus iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pieauga par 49.9 milj. latu jeb 6.8%. Šo kāpumu veicināja minētie nodokļu ieņēmumu palielināšanas pasākumi, īpaši vispārējās iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes paaugstināšana no 23% uz 26%, kā arī iedzīvotāju ienākuma nodokļa bāzes paplašināšana, tajā iekļaujot arī kapitāla ienākumus. Arī nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumu pieaugumu noteica normatīvo aktu grozījumi: 2010. gadā līdz 1.5% no kadastrālās vērtības tika palielināta nodokļa likme zemei un saimnieciskajā darbībā izmantojamām ēkām, no jauna tika piemērots nekustamā īpašuma nodoklis inženierbūvē 1.5% apmērā un dzīvojamām ēkām 0.1–0.3% apmērā, kā arī ar paaugstinātu (3%) likmi aplikta neapstrādātā lauksaimniecības zeme. Tādējādi nekustamā īpašuma nodokļa ieņēmumi 2010. gadā pieauga par 16.6 milj. latu jeb 22.8%. Tāpat kā 2009. gadā, krītoties uzņēmumu peļņas rādītājiem, ievērojami samazinājās uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi (par 85.0 milj. latu jeb 43.1%). Pievienotās vērtības nodokļa

ieņēmumi atbilstoši iekšējā pieprasījuma tendencēm pieauga nedaudz (par 26.8 milj. latu jeb 3.4%). Nenodokļu ieņēmumi gada laikā kritās par 42.0 milj. latu jeb 9.9%. To noteica mazāks valsts budžetā ieskaitīto dividenžu apjoms par valsts kapitāla izmantošanu, kā arī zemāki valstij piederošo siltumnīcefekta gāzu emisijas vienību tirdzniecības ieņēmumi (2009. gadā – 91.4 milj. latu; 2010. gadā – 37.0 milj. latu). ES fondu plānošanas periodam par 2007.–2013. gadu sasniedzot viduspunktu, valsts konsolidētajā kopbudžetā ieskaitītās ārvalstu finanšu palīdzības apjoms 2010. gadā pārsniedza 2009. gadā ieskaitīto apjomu par 70.3 milj. latu jeb 13.3%.

Valsts konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2010. gadā bija 5 409.7 milj. latu jeb 42.5% no IKP (gada kritums – 217.1 milj. latu jeb 3.9%). Vislielāko ieguldījumu izdevumu kritumā tāpat kā 2009. gadā deva atlīdzības nodarbinātajiem sarukums (250.5 milj. latu jeb 18.7%). Mazinājušās arī subsīdijas un dotācijas (par 46.6 milj. latu jeb 3.8%) un kapitālie izdevumi (par 40.8 milj. latu jeb 9.5%). Kā jau bija paredzams, palielinoties valdības parāda apjomam, pieauga arī procentu izdevumi (par 29.0 milj. latu jeb 19.2%). Arī sociālās jomas izdevumi (valsts sociālās apdrošināšanas budžeta izdevumi, valsts pamatbudžeta un pašvaldību budžeta sociālie pabalsti) pieauga par 98.5 milj. latu jeb 6.0%. To palielinājums lielā mērā skaidrojams ar ieturētās vecuma pensiju daļas atmaksu 2010. gada pirmajā pusē saskaņā ar 2009. gada 21. decembrī pieņemto Satversmes tiesas lēmumu.

Kopējais centrālās valdības un pašvaldību parāds 2010. gada beigās saskaņā ar naudas plūsmas principu bija 5 069.5 milj. latu jeb 39.8% no IKP (gada pieaugums – 804.4 milj. latu). To noteica centrālās valdības ārējā parāda palielinājums (par 882.6 milj. latu), kas galvenokārt bija saistīts ar Latvijas tautsaimniecības stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanai paredzētā starptautiskā aizdevuma ietvaros saņemtajiem maksājumiem no EK, SVF un Pasaules Bankas 818.2 milj. latu apjomā. Centrālās valdības iekšējais parāds gada laikā saruka par 90.8 milj. latu. Jāatzīmē iekšējā parāda termiņstrukturā notiekošās pozitīvās pārmaiņas, to pakāpeniski pārfinansējot par vidēja termiņa un ilgtermiņa parādu.

Valdības parāds, ko uzskaita saskaņā ar EKS 95 metodoloģiju, 2010. gada beigās sasniedza 5 693.6 milj. latu (44.7% no IKP; gada pieaugums – 891.7 milj. latu). Saskaņā ar minēto metodoloģiju parāda apkalpošanas izdevumi 2010. gadā sasniedza 183.7 milj. latu.

BANKU ATTĪSTĪBA

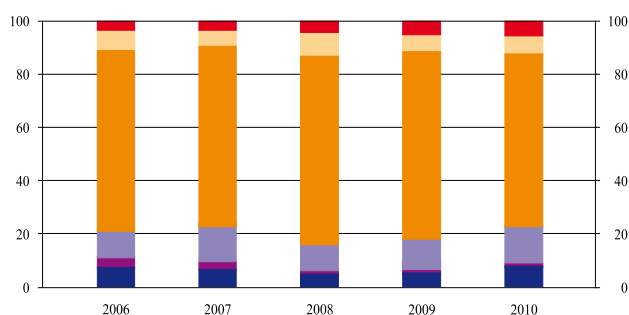
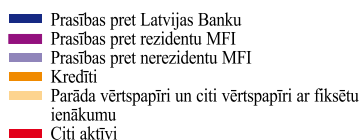
Latvijas Republikā 2010. gada beigās bija reģistrēta 21 banka, 10 ārvalstu banku filiāles, 34 krājaizdevu sabiedrības, astoņas elektroniskās naudas institūcijas un divi naudas tirgus fondi. 2010. gadā tika anulēta AS "VEF banka" licence, bet no jauna izveidota AS "Citadele banka", darbību uzsāka divas ārvalstu banku filiāles un viens naudas tirgus fonds, bet viens naudas tirgus fonds darbību beidza. Valsts daļa banku apmaksātajā pamatkapitālā 2010. gada beigās pieauga līdz 26.1%. Daļēji to ietekmēja AS "Citadele banka", ko valdība izveidoja AS "Parex banka" restrukturizācijas plāna ietvaros. Turklāt valdība palielināja kapitālu AS "Parex banka" un VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka".

2010. gadā Latvijas tautsaimniecībā atsākās izaugsme, ko noteica gan valsts konkurētspējas uzlabošanās, gan pasaules tautsaimniecības izaugsme. Tāpēc, pieaugot iekšzemes ekonomiskajām aktivitātēm, arī finanšu sektora galvenie darbības rādītāji uzlabojās. Banku aktīvi gada laikā nedaudz palielinājās (par 1.3%; samazinājums 2009. gadā – 6.7%). Šo aktīvu kāpumu nodrošināja likvido aktīvu apjoma palielinājums banku bilancēs (īpaši prasības pret Latvijas Banku – par 2.6 procentu punktiem, sasniedzot 7.7% no kopējiem aktīviem, un prasības pret ārvalstu MFI – par 2.3 procentu punktiem, sasniedzot 13.7% no kopējiem aktīviem), jo bankas joprojām īstenoja piesardzīgu kreditēšanas politiku (sk. 4. att.). Tāpēc kopējais rezidentu un nerezidentu ne-MFI izsniegto kredītu portfelis gada laikā samazinājās par 7.1% (2009. gadā – par 7.0%).

Ņemot vērā zemos valsts kredītreitingus, bankām joprojām bija ierobežotas iespējas piesaistīt resursus finanšu tirgos un 2010. gadā nerezidentu MFI finansējums samazinājās par 12.2%. To galvenokārt ietekmēja banku atmaksātie sindicētie kredīti, kas daļēji tika aizstāti ar nebanku noguldījumiem, kā arī mātesbanku finansējuma samazinājums, ko noteica nelielais kredītēšanas apjoms. Gada beigās nerezidentu MFI finansējums veidoja 29.9% no kopējiem banku aktīviem (par 4.6 procentu punktiem mazāk nekā iepriekšējā gadā). Bankām atgūstot noguldītāju uzticību un pakāpeniski uzlabojoties vairāku tautsaimniecības nozaru uzņēmumu finanšu stāvoklim, palielinājās finansējuma piesaiste no nebankām. Rezidentu noguldījumu atlikums 2010. gadā pieauga par 9.6%, bet nerezidentu – par 27.4%. Kopumā noguldījumu atlikums sasniedza vēsturiski augstāko līmeni, pārsniedzot 11 mljrd. latu un veidojot 50.6% no kopējiem banku pasīviem (sk. 5. att.).

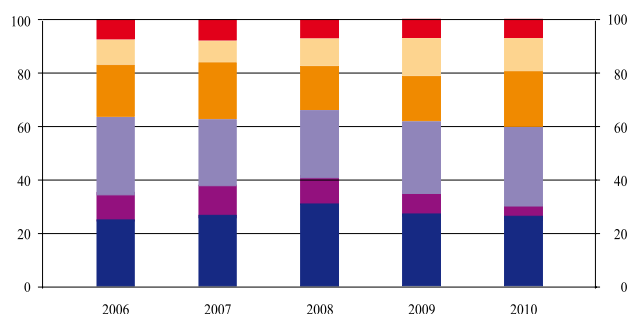
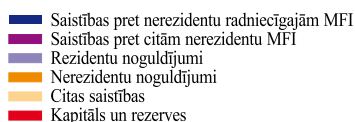
4. attēls

BANKU AKTĪVU POZĪCIJU DINAMIKA (%)

5. attēls

BANKU PASĪVU POZĪCIJU DINAMIKA (%)

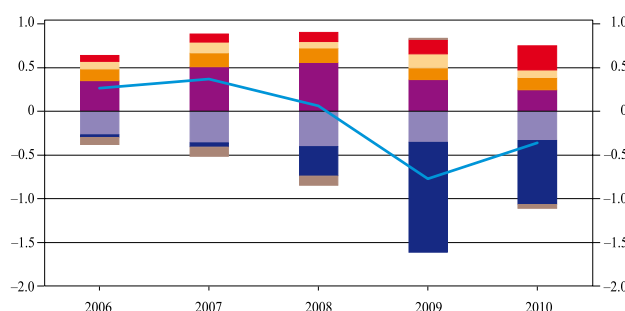
Pakāpeniski uzlabojoties makroekonomiskajai situācijai, banku kredītu kvalitāte 2. pusgadā stabilizējās. Sasniedzot maksimumu 3. ceturkšņa beigās (19.4%), kredītu ar maksājumu kavējumu ilgāku par 90 dienām īpatsvars banku kopējā kredītportfelī 4. ceturksnī saruka līdz 19.0%. Tas lielā mērā skaidrojams ar kavēto kredītu norakstīšanu. Bankas turpināja aktīvi strādāt ar grūtībās nonākušajiem aizņēmējiem, piešķirot tiem atvieglojumus. Pārstrukturēto kredītu atlikums 2010. gada beigās veidoja 19.9% no kopējā banku kredītportfeļa.

Lai gan 2010. gadā Latvijas bankas turpināja darboties ar zaudējumiem (360.7 milj. latu), tomēr tie bija par 53.4% mazāki nekā 2009. gadā (773.4 milj. latu; sk. 6. att.). Galvenais zaudējumu iemesls – izdevumi uzkrājumiem nedrošajiem parādiem un saistībām – būtiski samazinājās salīdzinājumā ar 2009. gadu un 2010. gadā bija 727.1 milj. latu (2009. gadā – 1 266.1 milj. latu). Samazinoties banku zaudējumiem, uzlabojās kapitāla atdeves rādītājs ROE, taču tas joprojām bija negatīvs (–20.4%; 2009. gadā – –41.6%), un aktīvu atdeves rādītājs ROA (–1.6%; 2009. gadā – –3.5%). Kredītportfeļa samazināšanās un kredītu maksājumu kavējumu dēļ procentu ienākumi 2010. gadā bija par trešdaļu mazāki nekā iepriekšējā gadā. Aptuveni par trešdaļu saruka arī procentu izdevumi. Tāpēc tiešie procentu ienākumi 2010. gadā kritās par trešdaļu salīdzinājumā ar 2009. gadu, un to īpatsvars finansiālās darbības peļņā samazinājās no 54.1% līdz 50.7%. Savukārt tiešie komisijas naudas ienākumi pieauga par 7.0%, bet to īpatsvars palielinājās no 19.8% 2009. gadā līdz 29.8% 2010. gadā. Finansiālās darbības peļņa salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu

6. attēls

BANKU IENĀKUMI UN IZDEVUMI
(mljrd. latu)

- Tīrie procentu ienākumi
- Tīrie komisijas naudas ienākumi
- Ienākumi no finanšu instrumentu tirdzniecības un pārvērtēšanas
- Pārējie ienākumi
- Administratīvie izdevumi
- Izdevumi uzkrājumiem nedrošiem parādiem un saistībām
- Pārējie izdevumi
- Pārskata gada nesadalītā peļņa vai zaudējumi

saruka par 28.9% (līdz 471.6 milj. latu). Tā sedza administratīvos izdevumus, bet nebija pietiekama uzkrājumu veidošanai. Administratīvo izdevumu samazinājums bija neliels, jo bankas būtiski pārskatīja savas izmaksas jau 2009. gadā.

Banku kapitāla pietiekamības rādītājs atbilda FKTK normatīvo aktu prasībām un gada beigās sasniedza 14.6%, bet pirmā līmeņa kapitāla rādītājs bija 11.5%. Bankas turpināja palielināt kapitālu – gada laikā to palielināja 14 banku kopumā par 324.4 milj. latu (t.sk. apmaksāto pamatkapitālu – par 278.8 milj. latu, subordinēto kapitālu – par 20.7 milj. latu un rezerves kapitālu – par 24.8 milj. latu).

NAUDAS PIEDĀVĀJUMS

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas galvenie monetārie rādītāji ietverti 1. pielikumā. Monetāro rādītāju dinamika Latvijā 2010. gadā atspoguļoja recesijas perioda beigas, līdztekus tautsaimniecības reālā sektora rādītājiem atjaunojoties arī naudas piedāvājuma pieaugumam. Gan skaidrās naudas pieprasījuma kāpums, gan eksporta izaugsmes noteiktais straujais rezidentu nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikuma pieaugums veicināja plašās naudas kāpumu. Savukārt privātā patēriņa pakāpeniskā atjaunošanās un mazumtirdzniecības apgrozījuma palielināšanās atspoguļojās ierobežotā mājtsaimniecību noguldījumu atlikuma pieaugumā.

Par stabilitātes atjaunošanos Latvijas finanšu sistēmā liecināja visu triju naudas piedāvājuma rādītāju M1, M2 un M3 kāpums (2009. gadā visi šie rādītāji samazinājās; monetāro rādītāju gada pārmaiņas sk. 1. tabulā). Makroekonomiskā situācija kopumā un neskaidrā ekonomiskā perspektīva rosināja tautsaimniecības dalībnieku izvēli izvietot līdzekļus likvidākajos aktīvos. Tāpēc ievērojami straujāk par kopējo naudas piedāvājumu pieauga plašās naudas likvidākais komponents M1 (par 26.6%), savukārt lēnāks bija naudas rādītāju M2 un M3 kāpums (attiecīgi 11.2% un 11.5%). Naudas piedāvājums M3 gada laikā kopumā palielinājās par 674.5 milj. latu (iepriekšējā gadā tas samazinājās par 166.4 milj. latu) un 2010. gada beigās sasniedza 6 547.6 milj. latu (sk. 7. att.), par 0.5% pārsniedzot līdz šim augstāko pirmskrīzes (2008. gada jūlija) rādītāju. Naudas piedāvājuma kāpums gada laikā paātrinājās – 1. pusgadā M3 pieauga par 4.7%, bet 2. pusgadā – jau par 6.5%. M3 gada pārmaiņu temps pakāpeniski palielinājās līdz septembrim, kad tas sasniedza 12.8%, bet gada pēdējos mēnešos stabilizējās nedaudz zem šā līmeņa. Līdzīgi kā 2009. gadā, arī 2010. gada decembrī bija vērojams lielākais mēneša kāpums gada laikā (221.4 milj. latu jeb 3.5%), būtiski augot gan MFI (izņemot Latvijas Banku) piesaistīto noguldījumu atlikumam, gan skaidrajai naudai apgrozībā. Savukārt straujākais mēneša kritums fiksēts oktobrī (120.4 milj. latu jeb 1.9%), kad atsevišķa darījuma ietekmē krasi saruka finanšu starpnieku noguldījumu atlikums MFI.

Nedaudz mazāks nekā kopējā naudas piedāvājuma pieaugums bija pēc Latvijas Bankas metodoloģijas aprēķinātā naudas rādītāja M2X kāpums (9.8%; sarukums 2009. gadā – 1.9%).

Mazumtirdzniecības apgrozījuma un darba samaksas līmeņa stabilizēšanās veicināja

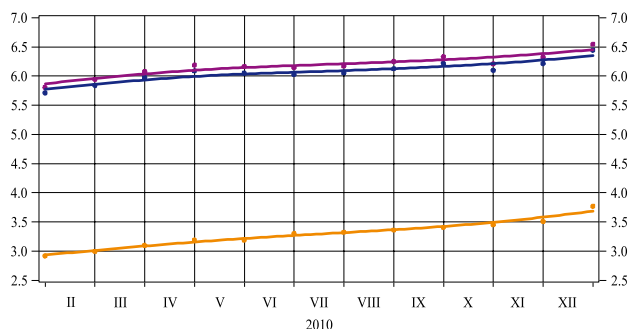
**MONETĀRO RĀDĪTĀJU GADA
PĀRMAIŅAS**
(%)

	2010	2009
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	21.0	-23.0
Noguldījumi uz nakti	28.2	-6.7
M1	26.6	-10.9
Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	-5.2	8.9
Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	-2.9	-4.6
M2	11.2	-2.8
Naudas tirgus fondu akcijas un daļas un parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem	32.5	3.2
M3	11.5	-2.8

7. attēls

NAUDAS RĀDĪTĀJI
(perioda beigās; mljrd. latu)

— M1
— M2
— M3

skaidrās naudas pieprasījuma kāpumu. To, iespējams, zināmā mērā stimulēja arī norēķini ēnu ekonomikā – par to liecināja bankomātos iemaksātās skaidrās naudas apjoma pieaugums par 40.3%. Skaidrajai naudai apgrozībā (Latvijas Bankas emitētajām latu banknotēm un monētām, neieskaitot to atlikumus pārējo MFI kasēs) palielinoties visos ceturkšņos (gadā kopumā – par 21.0%), gada beigās bija jau par 140.1 milj. latu vairāk skaidrās naudas apgrozībā nekā iepriekšējā gada beigās. Lai gan noteicošā loma kopējā naudas masā ir bezskaidrajai naudai, turpināja palielināties skaidrās naudas īpatsvars plašajā naudā (no 11.4% 2009. gada beigās līdz 12.3% 2010. gada beigās).

Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājāsaimniecību noguldījumu atlikums 2010. gadā pieauga par 8.3% (2009. gadā tas palielinājās tikai par 1.7%), strauji augot visās valūtās MFI uz nakti veikto noguldījumu atlikumam (par 26.1%), bet mēreni samazinoties visās valūtās veikto noguldījumu MFI ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem (ieskaitot) atlikumam (par 4.0%) un visās valūtās veikto noguldījumu ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem (ieskaitot) atlikumam (par 3.7%). Tādējādi uz nakti veikto noguldījumu daļa plašajā naudā pieauga no 39.4% 2009. gada beigās līdz 45.3% 2010. gada beigās (M3 sastāvdaļu pārmaiņas sk. 8. att.).

Vienlaikus ar rūpniecības, eksporta un mazumtirdzniecības izaugsmi bija vērojams būtisks nefinanšu sabiedrību noguldījumu atlikuma kāpums (30.8%), bet mājāsaimniecību noguldījumu atlikums pieauga tikai par 2.5%, atspoguļojot privātā patēriņa atjaunošanos un uzkrājumu samazināšanos. Tādējādi mājāsaimniecību noguldījumu atlikums saruka līdz 52.8% no kopējā noguldījumu atlikuma (2009. gada beigās – 55.7%). Mājāsaimniecību noguldījumu atlikums veidoja 57.5% termiņnoguldījumu atlikuma un 48.0% uz nakti veikto noguldījumu atlikuma (2009. gada beigās – attiecīgi 60.3% un 49.6%).

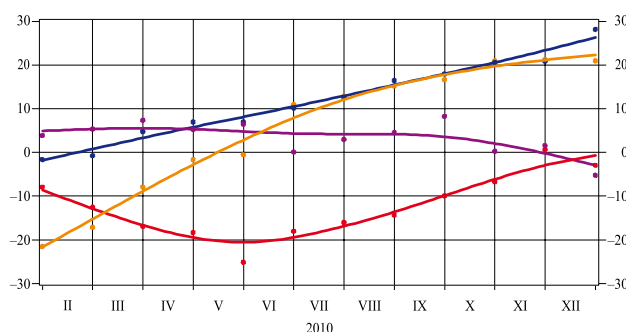
Budžeta izdevumu nodrošināšanai valdība visu gadu pakāpeniski konvertēja starptautiskā aizdevuma līdzekļus latos, tādējādi bankās palielinoties latos veikto noguldījumu atlikumam (kopumā par 21.4%), bet eiro kursa kritums attiecībā pret citām nozīmīgākajām

8. attēls

M3 SASTĀVDAĻAS

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

- Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)
- Noguldījumi uz nakti
- Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem (ieskaitot)
- Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem (ieskaitot)

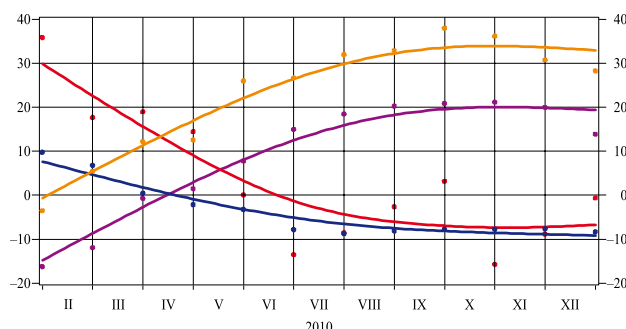
pasaules valūtām un zema eiro veikto noguldījumu procentu likmju līmenis mazināja noguldījumu piesaisti eiro (to atlikums saruka par 5.4%; mājāsaimniecību, kā arī finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību latos un eiro veikto noguldījumu atlikuma pārmaiņas sk. 9. att.). Citās ārvalstu valūtās (galvenokārt ASV dolāros) veikto noguldījumu atlikums vienlaikus palielinājās par 26.1%. 2009. gada beigās latos veikto noguldījumu atlikums veidoja 40.5% no rezidentu ne-MFI noguldījumu atlikuma, bet 2010. gada beigās šis īpatsvars palielinājās līdz 45.9%, savukārt eiro veikto noguldījumu īpatsvars saruka no 54.4% līdz 48.2%. ASV dolāros veikto noguldījumu īpatsvars pieauga no 4.4% 2009. gada beigās līdz 5.1% 2010. gada beigās.

9. attēls

REZIDENTU FINANŠU IESTĀŽU, NEFINANŠU SABIEDRĪBU UN MĀJSAIMNIECĪBU NOGULDĪJUMI MFI (IZŅĒMOT LATVIJAS BANKU)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

- Finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību latos veiktie noguldījumi
- Mājāsaimniecību latos veiktie noguldījumi
- Finanšu iestāžu un nefinanšu sabiedrību eiro veiktie noguldījumi
- Mājāsaimniecību eiro veiktie noguldījumi

Plašās naudas rādītāja M3 ietvertu papildu komponentu apjoms saglabājās samērā neliels – naudas tirgus fondu akciju un daļu atlikums 2010. gada beigās bija 81.4 milj. latu (palielinājums gada laikā – 7.0%), bet MFI emitēto parāda vērtspapīru ar termiņu līdz 2 gadiem (ieskaitot) atlikums – 20.6 milj. latu (gada pieaugums – 22.9 reizes). Latvijas bankas līdz šim nav veikušas M3 definīcijai atbilstošos *repo* darījumus.

Naudas reizinātājs nedaudz palielinājās un 2010. gada decembrī bija 3.73 (2009. gada decembrī – 3.57). Makroekonomisko risku stabilizēšanās veicināja naudas aprites ātruma samazināšanos līdz 1.9 (2009. gadā – 2.2).

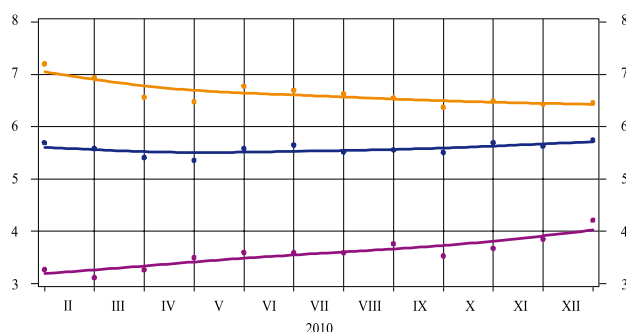
Kopumā saglabājās uzticība Latvijas bankām. Par to liecināja ne tikai rezidentu noguldījumu atlikuma kāpums, bet arī nerezidentu resursu piesaistes stabilitāte – 2010. gadā par 29.2% pieauga nerezidentu nebanku noguldījumu atlikums un tikai par 2.5% saruka saistības pret ārvalstu mātesbankām (sk. 10. att.), savukārt saistību pret pārējām ārvalstu bankām nozīmīgāku samazināšanos galvenokārt noteica sindicēto kredītu atmaksa. Palielinoša ietekme uz naudas masu bija valdības saņemtajiem ārvalstu aizdevumiem. MFI tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs gada laikā samazinājās par 59.6% (līdz 1.2 mljrd. latu), t.sk. Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem pieaugot par 21.7% un gada beigās sasniedzot 4.0 mljrd. latu. Tādējādi jau otro gadu turpinājās tīro ārējo aktīvu negatīvā rādītāja samazināšanās tendence.

Sarūkot saistībām pret nerezidentu bankām (galvenokārt nesaistītajām MFI), MFI (izņemot Latvijas Banku) ārzemju saistības 2010. gadā samazinājās par 0.4 mljrd.

10. attēls

REZIDENTU MFI (IZŅEMOT LATVIJAS BANKU) ĀRZEMJU SAISTĪBU GALVENO SASTĀVDAĻU DINAMIKA
 (perioda beigās; mljrd. latu)

— Saistības pret nerezidentu MFI
 — t.sk. pret saistītajām MFI
 — Nerezidentu ne-MFI noguldījumi

latu (2009. gadā – par 2.0 mljrd. latu), t.sk. saistībām pret ārvalstu MFI sarūkot par 0.9 mljrd. latu (no tām pret saistītajām un radniecīgajām MFI – tikai par 0.1 mljrd. latu), bet nerezidentu ne-MFI noguldījumu atlikumam palielinoties par 1.0 mljrd. latu. MFI (izņemot Latvijas Banku) ārzemju aktīvi palielinājās par 0.7 mljrd. latu, prasībām pret ārvalstu ne-MFI pieaugot par 0.3 mljrd. latu (t.sk. izsniegto kredītu atlikumam – par 0.1 mljrd. latu) un prasībām pret nerezidentu MFI – par 0.3 mljrd. latu. Tādējādi MFI (izņemot Latvijas Banku) tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs 2010. gada beigās bija par 1.1 mljrd. latu mazāks nekā 2009. gada beigās (2009. gadā MFI tīro ārējo aktīvu negatīvais rādītājs saruka par 1.9 mljrd. latu).

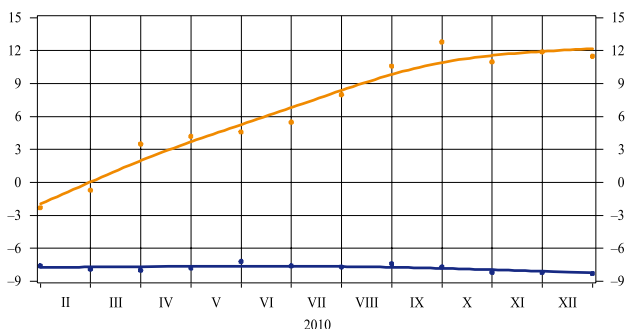
No atbilstošajiem bilances posteņiem samazinoša ietekme uz monetārajiem rādītājiem joprojām bija MFI privātajam sektoram izsniegto kredītu atlikuma kritumam (sk. 11. att.), rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikumam gada laikā samazinoties par 8.3% (2009. gadā – par 7.3%). Turklāt gada otrajā pusē mēneša krituma temps pat nedaudz palielinājās (mēneša vidējais kredītu atlikuma sarukuma temps 1. pusgadā bija 0.6%, 2. pusgadā – 0.8%). Tirgus dalībniekiem nogaidot 10. Saeimas vēlēšanu rezultātus, korekcijas radot valdības veidošanas norisēm un 2011. gada budžeta pieņemšanas un papildu konsolidācijas procesam, kā arī augot ārējā pieprasījuma vājināšanās riskiem, iekšējā pieprasījuma mērenā atjaunošanās joprojām būtiski nepaaugstināja kredītu pieprasījumu. Arī banku attieksme pret jaunu kredītu izsniegšanu bija piesardzīga. Gada laikā augot kredītu ar maksājumu kavējumiem īpatsvaram (kavējums ilgāks par 90 dienām 2010. gada beigās bija 19.0% izsniegto kredītu; 2009. gada beigās – 16.4%), saglabājoties zemam Latvijas kredītreitingam un lielāko tirgus dalībnieku mātesbanku skeptiskai attieksmei, privātajam sektoram izsniegto kredītu atlikums turpināja sarukt.

11. attēls

M3 UN REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM, NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTIE KREDĪTI

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

— M3
 — Kredīti

Turpinoties kreditēšanas apsūkumam, rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma īpatsvars MFI (izņemot Latvijas Banku) kopsavilkuma bilances aktīvos 2010. gada beigās samazinājās līdz 57.6% (2009. gada beigās – 63.4%).

Lai gan valsts konsolidētajā kopbudžetā saglabājās deficīts, ārējo aizņēmumu ietekmē

MFI neto prasību pret valdību negatīvais rādītājs gada laikā samazinājās tikai par 43.7 milj. latu.

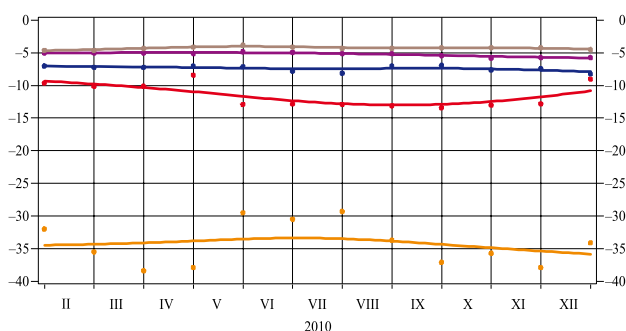
Būtiskāks bija nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu atlikuma kritums (gada samazinājuma temps – 8.2%), lēnāk sarūkot mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikumam (gada samazinājuma temps – 5.7%), bet straujāk – finanšu iestādēm izsniegto kredītu atlikumam (decembra beigās tas bija par 34.1% mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā; rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma pārmaiņas sk. 12. att.).

12. attēls

**REZIDENTU FINANŠU IESTĀDĒM,
NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN
MĀJSAIMNIECĪBĀM IZSNIEGTIE
KREDĪTI**

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

- Finanšu iestādēm izsniegtie kredīti
- Nefinanšu sabiedrībām izsniegtie kredīti
- Mājsaimniecībām izsniegtie kredīti
- Kredīti mājokļa iegādei
- Patēriņa kredīti

Vairākumam tautsaimniecības nozaru izsniegto kredītu atlikums 2010. gadā saruka (īpaši strauji – nekustamā īpašuma, finanšu pakalpojumu, būvniecības jomā), tomēr atsevišķās eksportspējīgajās un ar infrastruktūras attīstību saistītās nozarēs ieguldīto līdzekļu atlikums pieauga (t.sk. ķīmisko vielu ražošanā, enerģētikā un sauszemes transportā). Tomēr 2010. gada beigās lielākā kopējā uzņēmējdarbībai izsniegto kredītu atlikuma daļa joprojām koncentrējās operācijās ar nekustamo īpašumu (33.4%; 2009. gada beigās – 32.6%), kā arī apstrādes rūpniecībā (attiecīgi 13.7% un 13.4%), tirdzniecībā (10.9% un 11.2%) un būvniecībā (10.5% un 10.7%).

Nozīmīgāk gada laikā saruka finanšu iestādēm un nefinanšu sabiedrībām izsniegto komerc kredītu un hipotēku kredītu atlikums (attiecīgi par 19.3% un 16.3%), kā arī mājsaimniecībām izsniegto patēriņa kredītu atlikums (par 9.0%). Savukārt mērenāks bija mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto kredītu atlikuma kritums (4.5%), bet industriālo kredītu atlikums pat pieauga (par 14.7%). Mājokļa iegādei decembra beigās bija izsniegti 4.6 mljrd. latu jeb 80.3% no visu mājsaimniecībām izsniegto kredītu atlikuma (par 0.2 mljrd. latu mazāk nekā iepriekšējā gada beigās). Tādējādi industriālo kredītu atlikums gada beigās veidoja 17.0%, komerc kredītu atlikums – 14.3% un mājokļa iegādei izsniegto kredītu atlikums – 37.2% no kredītu kopējā atlikuma (iepriekšējā gada atbilstošajā periodā – attiecīgi 13.6%, 16.2% un 35.7%).

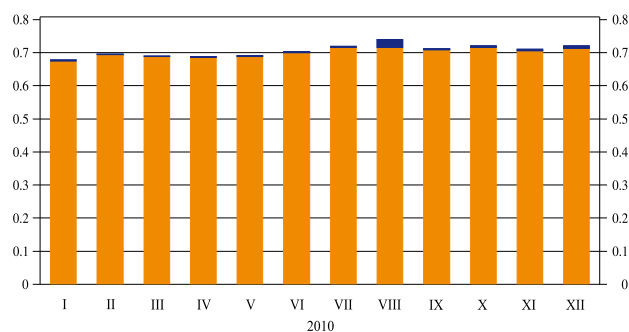
Gada laikā gandrīz nemainījās kredītportfeļa valūtu struktūra – samazinoties par 10.5%, latos izsniegto kredītu atlikums 2010. gada beigās veidoja 7.8% no kopējā kredītu atlikuma (2009. gada beigās – 8.0%), bet eiro izsniegto aizdevumu īpatsvars pieauga par 0.2 procentu punktiem (līdz 89.3%). Līdzīgs bija arī citās ārvalstu valūtās izsniegto kredītu atlikuma kritums (7.7%), un tā īpatsvars nemainījās (2.9% no visu kredītu atlikuma; 2010. gada beigās 69.6% no šiem kredītiem bija izsniegti ASV dolāros un 28.8% – Šveices frankos).

NAUDAS BĀZE

Obligāto rezervju prasībām pakļauto banku saistību atlikuma palielināšanās noteica obligāto rezervju apjoma kāpumu banku norēķinu kontos Latvijas Bankā (sk. 13. att.). Tomēr kredītiestāžu un citu finanšu institūciju noguldījumu uz nakti atlikums Latvijas Bankā gada laikā samazinājās par 40.3 milj. latu jeb 4.7% (2009. gadā šādu noguldījumu

BANKU REZERVES LATVIJAS BANKĀ
(mljrd. latu)

■ Obligātās rezerves banku norēķinu kontos
■ Virsrezerves

atlikums saruka par 21.6%), jo būtiski auga centrālās bankas piedāvātās noguldījumu iespējas uz septiņām dienām izmantošana. Nozīmīgi palielinoties skaidrās naudas pieprasījumam, skaidrā nauda apgrozībā 2010. gadā pieauga par 149.7 milj. latu jeb 19.0% (2009. gadā – samazinājās par 22.6%). Tādējādi naudas bāze M0 2010. gada laikā palielinājās par 6.7% un perioda beigās bija 1 755.2 milj. latu, bet skaidrās naudas īpatsvars naudas bāzē pieauga līdz 53.4% (2009. gada beigās – 47.9%).

Samazinoša ietekme uz naudas bāzi bija Latvijas Bankas tīro iekšējo aktīvu kritumam (to negatīvais rādītājs pieauga par 609.4 milj. latu). Lai gan nedaudz palielinājās neto iekšējo kredītu atlikums, izmantoto noguldījumu iespēju kāpuma ietekmē strauji saruka pārējo posteņu neto apjoms. Savukārt iekšējo kredītu ietvaros līdz aprīlim tika dzēsti iepriekšējos divos gados izsniegtie kredīti bankām (atlikuma samazinājums – 140.4 milj. latu; kredītu mēneša vidējos atlikumus sk. 2. tabulā), bet neto kredīta valdībai negatīvais rādītājs samazinājās par 210.9 milj. latu, valdībai budžeta deficīta finansēšanai izmantojot saņemto ārvalstu aizdevumu un atbilstoši sarūkot valdības noguldījuma atlikumam Latvijas Bankā.

2. tabula

LATVIJAS BANKAS KREDĪTI MFI
(dienas vidējais atlikums; milj. latu)

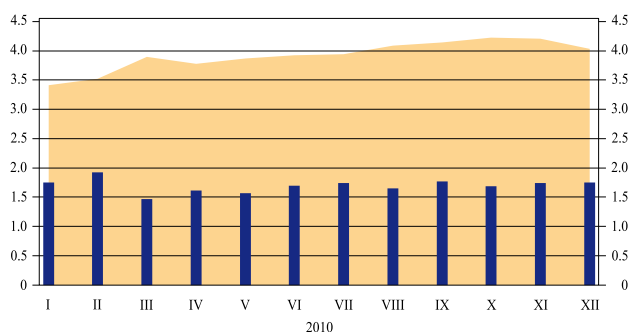
	2010	2009
Janvāris	137.1	600.6
Februāris	122.6	594.0
Marts	117.6	393.8
Aprīlis	117.5	256.8
Maijs	15.0	274.8
Jūnijs	0	327.7
Jūlijs	0	245.8
Augusts	0.1	236.1
Septembris	0	228.6
Oktobris	0	225.1
Novembris	0	158.8
Decembris	0	142.3

Galvenokārt Latvijas valdības noguldīto ārvalstu valūtas līdzekļu pieauguma ietekmē 2010. gadā par 719.0 milj. latu palielinājās Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi. 2010. gada beigās, tāpat kā iepriekšējā gada beigās, Latvijas Bankas rezerves aktīvi sedza 8.1 mēneša preču importa apjomu, bet emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem (sk. 14. att.) bija 229.7% (iepriekšējā gada beigās – 201.3%).

14. attēls

EMITĒTĀS NACIONĀLĀS VALŪTAS SEGUMS (mljrd. latu)

Latvijas Bankas tirie ārējie aktīvi
Naudas bāze

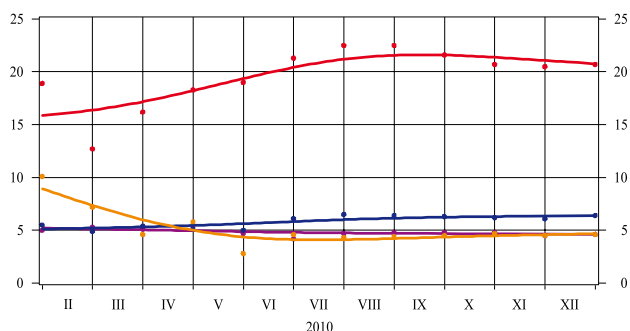
KREDĪTU UN NOGULDĪJUMU PROCENTU LIKMES

Rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām latos izsniegto kredītu un no tām latos piesaistīto noguldījumu procentu likmēm 2010. gadā bija tendence samazināties, lai gan tās joprojām bija svārstīgas. Latu procentu likmju sarukumu noteica būtiskais latu naudas tirgus procentu likmju kritums, savukārt to svārstīgums saistīts ar joprojām samērā nelielo un nepastāvīgo latos izsniegto kredītu apjomu. Latu naudas tirgus procentu likmju sarukums visvairāk ietekmēja mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto kredītu procentu likmes, kuras iepriekšējā gadā MFI bija noteikušas augstākas. Savukārt nefinanšu sabiedrībām latos izsniegto kredītu procentu likmes, kas iepriekšējā gadā bija zemākas, kritās mazāk. Rezidentu mājsaimniecībām latos no jauna izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme palielinājās no 12.2% 2009. gada decembrī līdz 20.7% 2010. gada decembrī. Savukārt nefinanšu sabiedrībām latos no jauna izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme samazinājās no 6.7% 2009. gada decembrī līdz 4.6% 2010. gada decembrī (sk. 15. att.). Lai gan latos izsniegto kredītu procentu likmes tuvojās ārvalstu valūtās izsniegto kredītu procentu likmēm, tās vairākumā gadījumu bija augstākas, tāpēc eiro saglabāja dominējošās pozīcijas kā jauno kredītu izsniegšanas valūtu.

15. attēls

REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBĀM UN MĀJSAIMNIECĪBĀM NO JAUNA IZSNIEGTO KREDĪTU VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES (%)

Nefinanšu sabiedrībām latos izsniegtie kredīti
Mājsaimniecībām latos izsniegtie kredīti
Nefinanšu sabiedrībām eiro izsniegtie kredīti
Mājsaimniecībām eiro izsniegtie kredīti

Mājsaimniecībām mājokļa iegādei un nefinanšu sabiedrībām eiro izsniegto kredītu procentu likmes pakāpeniski samazinājās. Euro izsniegto kredītu procentu likmju sarukumu 1. pusgadā var saistīt ar zemākām eiro naudas tirgus procentu likmēm. Savukārt 2. pusgadā, kad eiro naudas tirgus procentu likmes nedaudz pieauga, to galvenokārt noteica banku pievienoto procentu likmju pazeminājums. Bankas vairāk pieļāva iespēju uzņemties papildu risku un, tautsaimniecībai lēnām atveseļojoties, procentu likmēs sāka iecenot zemāku kredītrisku. Rezidentu mājsaimniecībām ārvalstu valūtā no jauna izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme samazinājās no 5.5% līdz 5.1%. Nefinanšu sabiedrībām ārvalstu valūtā no jauna izsniegto kredītu apjomā sarūkot kredītu īpatsvaram ar apjomu virs 1 milj. eiro, kopējā procentu likme palielinājās no 4.2% līdz 4.7%.

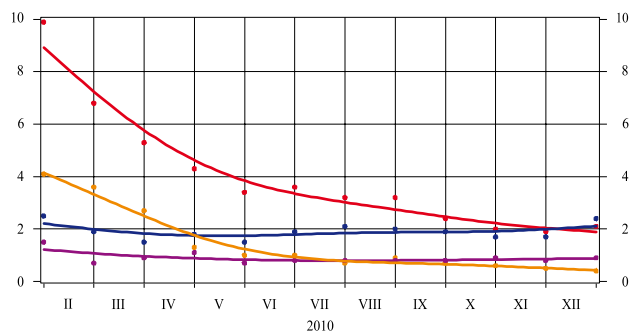
Augstais likviditātes līmenis naudas tirgū mazināja banku ieinteresētību piesaistīt noguldījumus no rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām. Pakāpeniski izzūdot iepriekš novērotajam augšupvērstajam spiedienam uz noguldījumu procentu

likmēm, tās strauji saruka (sk. 16. att.). Latu naudas tirgus procentu likmju nozīmīgo kritumu atspoguļoja latos piesaistīto noguldījumu procentu likmes, kas samazinājās straujāk nekā ārvalstu valūtā piesaistīto noguldījumu procentu likmes, gada pēdējos mēnešos noslīdot zem to līmeņa. No rezidentu mājāsaimniecībām latos piesaistīto termiņnoguldījumu vidējā svērtā procentu likme saruka par 9.3 procentu punktiem (2010. gada decembrī – līdz 2.1%), savukārt no rezidentu nefinanšu sabiedrībām latos piesaistīto termiņnoguldījumu vidējā svērtā procentu likme samazinājās par 5.0 procentu punktiem (līdz 0.4%). Ārvalstu valūtā piesaistīto termiņnoguldījumu vidējā svērtā procentu likme mājāsaimniecību noguldījumiem kritās par 0.8 procentu punktiem (līdz 2.3%), savukārt nefinanšu sabiedrību noguldījumiem – par 0.5 procentu punktiem (līdz 0.7%). Latos piesaistīto noguldījumu īpatsvars kopējā no rezidentu nefinanšu sabiedrībām un mājāsaimniecībām piesaistīto noguldījumu apjomā līdz gada vidum turpināja pieaugt, bet, latos piesaistīto noguldījumu procentu likmēm sasniedzot ārvalstu valūtās piesaistīto noguldījumu procentu likmju līmeni un vēlāk noslīdot zem tā, popularitāti sāka atgūt aptuveni tikpat ienesīgie, bet par drošākiem uzskatītie noguldījumi ārvalstu valūtās.

16. attēls

REZIDENTU NEFINANŠU SABIEDRĪBU UN MĀJSAIMNIECĪBU TERMIŅNOGULDĪJUMU (JAUNIE DARĪJUMI) VIDĒJĀS SVĒRTĀS PROCENTU LIKMES (%)

— Nefinanšu sabiedrību latos veiktie noguldījumi
— Mājāsaimniecību latos veiktie noguldījumi
— Nefinanšu sabiedrību eiro veiktie noguldījumi
— Mājāsaimniecību eiro veiktie noguldījumi

No jauna izsniegto kredītu un no jauna piesaistīto noguldījumu procentu likmju starpība būtiski pieauga. Finanšu resursu pieejamība samazināja noguldījumu kā banku finansējuma avota nozīmi, tādējādi naudas tirgus procentu likmju kritums spēcīgāk ietekmēja noguldījumu procentu likmes. Savukārt nenoteiktības saglabāšanās un banku samērā vājā konkurence kredītēšanas tirgū kavēja pilnīgu kredītu procentu likmju pielāgošanos naudas tirgus procentu likmēm. Līdzīgu tendenci varēja vērot arī attiecībā uz kredītu atlikuma un noguldījumu atlikuma procentu likmju starpību.

STARPANKU TIRGUS

Pretstatā mainīgajām 2009. gada norisēm tautsaimniecības stabilizācija un riska uztveres mazināšanās 2010. gadā atspoguļojās latu naudas tirgus procentu likmju kritumā līdz vēsturiski zemākajiem līmeņiem. Vienlaikus, turpinoties starptautisko aizdevēju piešķirto līdzekļu konvertācijai un valsts izdevumiem pārsniedzot ieņēmumus, joprojām auga banku latu likviditātes pārpalikums. Šādos apstākļos kotēto un darījumu procentu likmju dinamika atbilda Latvijas Bankas piedāvāto noguldījumu iespēju uz nakti un uz septiņām dienām procentu likmju pārmaiņām. Latu naudas tirgus vislikvīdāko darījumu – starpbanku darījumu uz nakti – vidējā svērtā procentu likme samazinājās no 1.01% janvārī līdz 0.23% decembrī. Latu naudas tirgus likviditātes pārpalikums mazināja banku nepieciešamību veikt savstarpējos darījumus, un starpbanku tirgus latu darījumu apjoms vidēji mēnesī bija 365.8 milj. latu (2009. gadā – 920.4 milj. latu). Turpretī eiro naudas tirgus vislikvīdāko darījumu – starpbanku darījumu uz nakti – vidējā svērtā procentu likme, sekojot eiro procentu likmju kāpuma tendencei pasaulē, pieauga no rekordzemā līmeņa (0.25%) janvārī līdz 0.37% decembrī. Latvijas starpbanku tirgū eiro veikto darījumu apjoms būtiski nemainījās un vidēji mēnesī bija 1 270.0 milj. latu.

Skaidrība par 2010. gada budžetu, signāli par tautsaimniecības atveseļošanos un oktobrī

notikušo Latvijas Republikas Saeimas vēlēšanu rezultāti veicināja arī ilgāka termiņa naudas tirgus procentu likmju (pie tām tiek piesaistītas nebankām latos izsniegto kredītu procentu likmes) samazinājumu. 3 mēnešu RIGIBOR kopumā saruka no 6.80% 2009. gada beigās līdz 0.85% 2010. gada beigās, bet 6 mēnešu RIGIBOR – attiecīgi no 8.81% līdz 1.39%, gada nogalē cieši pietuvvojoties attiecīgā termiņa EURIBOR. Vidēji gadā 3 un 6 mēnešu RIGIBOR bija attiecīgi 2.00% un 2.83% (attiecīgi par 11.17 procentu punktiem un 11.62 procentu punktiem zemāks nekā iepriekšējā gadā).

VALŪTAS TIRGUS

2010. gadā arvien biežāk parādījās ekonomiskās atveseļošanās pazīmes gan Ziemeļamerikā, gan Eiropā, tomēr samērā lēnās izaugsmes tempa atjaunošanās ietekmē FRS, ECB, *Bank of England* un Japānas Banka saglabāja nemainīgas bāzes likmes. Lielākie akciju tirgus indeksi ievērojami pieauga, strauji kāpa naftas, metālu un lauksaimniecības produkcijas cenas. ASV un vairākums Eiropas valstu akciju tirgus indeksu pieauga, bet Japānas akciju tirgus indekss gandrīz nemainījās. Globālo akciju tirgu dinamiku galvenokārt veicināja straujāka ekonomiskā izaugsme attīstības valstīs. Taču vispārējo optimismu mazināja no jauna aktualizējies jautājums par vairāku valstu spēju apkalpot milzīgos parādus. Finanšu un banku krīze transformējās par valsts parādu krīzi, un finanšu palīdzību SVF un ES lūdza arī divas eiro zonas valstis. Grieķija nespēja sabalansēt valsts budžetu un pārvaldīt augošo valsts parādu, tāpēc maijā lūdza starptautisko palīdzību. Citu Eiropas valstu un SVF finansiālā palīdzība deva īslaicīgu atelpu Grieķijai, bet arī pastiprināja tirgus bažas par citu eiro zonas valstu stabilitāti. Īrijas nekustamā īpašuma tirgus sabrukums, banku zaudējumi un augošais ārējais parāds bija galvenie iemesli Īrijas palīdzības lūgumam 2010. gada beigās. Lai gan Eiropā 2010. gadā veikti banku stresa testi, joprojām nav pietiekamas pārliecības par atsevišķu Eiropas valstu banku drošību. Tirgus dalībnieku uztraukums, ka šīs nebūs vienīgās eiro zonas valstis, kurām būs nepieciešama palīdzība, pastiprināja eiro kursa krituma tendenci. 1. pusgadā eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru saruka par 15%. 2010. gadā kopumā eiro kurss attiecībā pret ASV dolāru samazinājās par 6.5% (no 1.4321 2009. gada beigās līdz 1.3384 2010. gada beigās), augstāko līmeni (1.4579) sasniedzot 13. janvārī, bet zemāko (1.1877) – 7. jūnijā.

2. pusgadā aktualizējās ASV tautsaimniecības problēmas. Neraugoties uz ASV rekordzemajām procentu likmēm un lielo tautsaimniecībā iepludināto naudas apjomu, saglabājās bažas par atkārtotu ekonomiskās izaugsmes kritumu nākotnē. Nenotika nozīmīgs uzlabojums nekustamā īpašuma tirgū, un bezdarba līmenis joprojām bija augsts. FRS stimulējošā monetārā politika nesniedza gaidītos rezultātus. 2010. gadā ASV tautsaimniecība atveseļojās, tomēr joprojām saglabājās augsts bezdarba līmenis. Naftas cena turpināja augt un gada beigās pārsniedza 90 ASV dolārus par barelu. Naftas cenas kāpuma noteiktā augstā inflācija ir apdraudējums globālās tautsaimniecības izaugsmei nākotnē. Pēc iepriekšējo gadu finanšu krīzes ASV banku sektorā bija vērojamas stabilizācijas pazīmes. Savukārt eiro pievilcīgumu investoru acīs mazināja atsevišķu eiro zonas valstu finansiālās problēmas, ierobežojot iespēju, ka tuvākajā laikā nozīmīgi līdzekļi varētu aizplūst no ASV dolāru aktīviem uz eiro aktīviem. Lai novērstu atkārtotas ekonomiskās lejupslīdes iespēju, FRS īstenoja stimulējošu monetāro politiku un novembrī pieņēma lēmumu par papildu naudas līdzekļu iepludināšanu tautsaimniecībā. Tas veicināja spekulācijas par augstas inflācijas draudiem tālākā nākotnē. Tāpēc 2. pusgadā ASV dolāra kurss attiecībā pret eiro samazinājās par 10%, un tas saruka arī attiecībā pret Lielbritānijas sterliņu mārciņu un Japānas jenu, investoriem izvēloties ienesīgākus aktīvus. ASV dolāra kurss attiecībā pret Japānas jenu samazinājās par 12.8% (no 93.02 2009. gada beigās līdz 81.12 2010. gada beigās), augstāko līmeni (94.99) sasniedzot 4. maijā, bet zemāko līmeni (80.22) – 1. novembrī.

Pēc gandrīz divu gadu ilga krituma 2010. gada 2. pusgadā atjaunojās Lielbritānijas ekonomiskā izaugsme, tomēr Lielbritānijas valdības apņemšanās tuvākajos gados veikt

nozīmīgus fiskālās konsolidācijas pasākumus un Lielbritānijai neraksturīgi zemās procentu likmes neveicināja investīciju ieplūdi Lielbritānijas aktīvos. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem 2010. gadā Lielbritānijas sterliņu mārciņas kursa svārstības attiecībā pret ASV dolāru un eiro bija samērā nelielas. Neskaidrība pirms pavasarī Lielbritānijā notiekošajām vēlēšanām un nepieciešamība samazināt budžeta izdevumus veicināja Lielbritānijas sterliņu mārciņas kursa kritumu attiecībā pret ASV dolāru 1. pusgadā, tomēr līdzīgi kā eiro 2. pusgadā Lielbritānijas sterliņu mārciņa zaudētās pozīcijas daļēji atguva. Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss attiecībā pret ASV dolāru gada laikā samazinājās par 3.5% (no 1.6170 2009. gada beigās līdz 1.5612 2010. gada beigās), augstāko līmeni (1.6458) sasniedzot 19. janvārī, bet zemāko (1.4231) – 20. maijā.

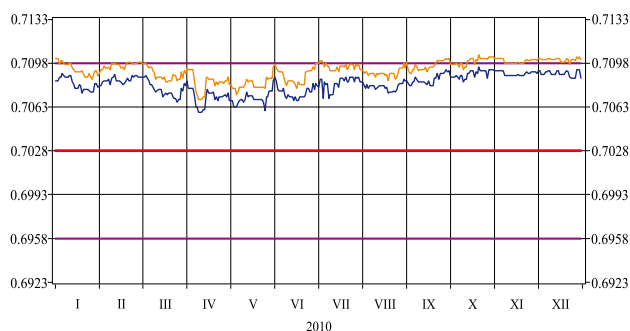
Japānas tautsaimniecības izaugsme sasniedza pirmskrīzes līmeni, un tradicionāli pozitīvais tekošā konta saldo veicināja Japānas jenas kursa kāpumu. Arī zemās procentu likmes attīstītajās valstīs sniedza atbalstu Japānas jeni, kas iepriekš tradicionāli izmantota, lai aizņemtos lētus naudas resursus Japānā un pēc tam ieguldītu valūtās ar augstāku ienesīgumu. Pretēji ASV un Eiropas valstu centrālo banku praksei Japānas Banka neiepludināja tautsaimniecībā lielus naudas līdzekļus un apjomīgo valsts parādu galvenokārt finansēja iekšzemē. Ar mērķi vājināt Japānas jenu, tā atbalstot eksportētājus, pēc vairāku gadu pārtraukuma Japānas Banka veica valūtas intervenci, tomēr tas nespēja apturēt tālāku Japānas jenas kursa pieaugumu. Japānas jenas kurss 2010. gada laikā nozīmīgi pieauga gan attiecībā pret ASV dolāru, gan pret eiro.

Latvijas valūtas tirgū eiro kurss attiecībā pret latu būtiski nemainījās un svārstījās nedaudz zem Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa koridora augšējās robežas (0.7098; sk. 17. att.). 2010. gadā vidēji banku kotētais eiro pārdošanas kurss atradās 5 punktu attālumā no Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa koridora augšējās robežas (mazāk nekā 2009. gadā, kad starpbanku tirgū kotētais eiro kurss attiecībā pret latu svārstījās vairāk). Aprīlī un maijā banku kotētais eiro kurss attiecībā pret latu nedaudz attālinājās no Latvijas Bankas noteiktās augšējās intervenču robežas, un to noteica tautsaimniecības stabilizēšanās un nākotnes izredžu uzlabošanās, valdības stingri paustā nostāja turpināt iesāktās reformas un fiskālo konsolidāciju, kā arī starptautisko kredītreitingu aģentūru pozitīvāks skatījums uz Latvijas tautsaimniecību.

17. attēls

LATVIJAS BANKAS NOTEIKTAIS LATA PIESAISTES KURSS ATTIECĪBĀ PRET EIRO UN BANKU KOTĒTAIS EIRO KURSS ATTIECĪBĀ PRET LATU

- Banku kotētais eiro pirkšanas kurss
- Banku kotētais eiro pārdošanas kurss
- Latvijas Bankas noteiktais lata piesaistes kurss eiro
- Latvijas Bankas noteiktās valūtas kursa koridora robežas

Avoti: Latvijas Banka un Reuters.

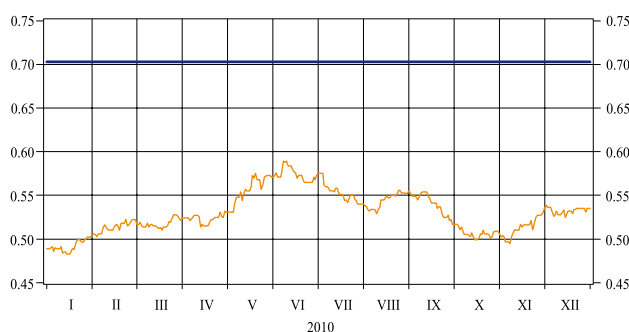
Latvijas valūtas tirgū ASV dolāra kurss attiecībā pret latu pieauga par 7.1% (no 0.4952 2009. gada beigās līdz 0.5304 2010. gada beigās; sk. 18. att.). Augstākais ASV dolāra kurss bija 7. jūnijā (0.5964), jo jūnija sākumā pasaules valūtas tirgū eiro kurss saruka saistībā ar eiro zonas valstu parādu krīzes saasināšanos, bet zemākais – 13. janvārī (0.4863).

2010. gada janvārī stājās spēkā Latvijas Bankas 2009. gada 16. jūlija noteikumi Nr. 41 "Ārvalstu valūtu pirkšanas un pārdošanas pārskatu sagatavošanas noteikumi", nosakot bankām pienākumu sniegt plašāku informāciju par ārvalstu valūtas darījumiem pret latiem. 2010. gadā latu darījumu īpatsvars valūtas tirgū joprojām bija neliels (16.0% no kopējā valūtu apgrozījuma). Ap 90% gadījumu lati vietējā tirgū tika mainīti pret eiro, 9% – pret ASV dolāru. Gan skaidrā, gan bezskaidrā naudā veiktajos darījumos pret latiem

18. attēls

**LATVIJAS BANKAS NOTEIKTAIS
ASV DOLĀRA UN EIRO KURSS
ATTIECĪBĀ PRET LATU**

— ASV dolāra kurss
— Euro kurss

visvairāk tirgoti eiro un ASV dolāri. Bezskaidrās naudas darījumos eiro īpatsvars nedaudz pieauga, bet ASV dolāra – samazinājās. 84.2% no latu darījumiem pret eiro notika ar nerezidentiem (pārsvārā ar nerezidentu MFI, kā arī ar nerezidentu finanšu starpniekiem, kas nav MFI). Savukārt latu maiņas darījumos pret ASV dolāriem 71.2% no apgrozījuma bija darījumi ar rezidentiem galvenokārt starpbanku tirgū. Latu darījumos pret pārējām valūtām nozīmīgu apgrozījuma daļu veidoja darījumi ar rezidentiem (75.6%; galvenokārt starpbanku tirgū). Savukārt skaidrā naudā veikto darījumu valūtu struktūra nemainījās (latu darījumu apgrozījumā latu maiņa pret eiro, ASV dolāriem, Krievijas rubļiem un Lielbritānijas sterliņu mārciņām veidoja attiecīgi aptuveni 60%, 20%, 5% un 5%).

VĒRTSPAPĪRU TIRGUS

2010. gadā valsts vērtspapīru tirgū riski būtiski mazinājās. To veicināja fiskālās konsolidācijas pasākumi un iepriekš veiktie finanšu sistēmas stabilizācijas pasākumi, kā arī Latvijas ilgtermiņa makroekonomisko perspektīvu uzlabošanās.

Valsts kase valdības vērtspapīru sākotnējā tirgus izsolēs piedāvāja latos denominētus parāda vērtspapīrus 618.0 milj. latu apjomā. Pieprasījums sasniedza 1 893.4 milj. latu, bet pārdotais apjoms – 583.3 milj. latu. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu piedāvājums samazinājās 3.1 reizi, jo lielāka uzticēšanās valdībai nodrošināja iespēju aizņemties uz ilgāku termiņu. Lai gan piedāvājums samazinājās, valdības vērtspapīru atlikums 2010. gadā saruka nedaudz (par 3.3%; līdz 795.8 milj. latu). Valdības vērtspapīru izsolēs pieprasījums bija aptuveni tādā pašā līmenī kā iepriekšējā gadā, bet pārdotais apjoms bija 2.0 reizes mazāks. Valsts kase atsāka piedāvāt 2, 3 un 5 gadu obligācijas, jo pieprasījums šajā tirgus segmentā bija atjaunojies, atšķirībā no 2009. gada, kad pieprasījumu ierobežoja nenoteiktība par Latvijas finanšu sektora atveseļošanu un nozīmīgas valsts budžeta korekcijas.

Valdības īstermiņa vērtspapīru peļņas likmes sākotnējā tirgū ievērojami samazinājās. 6 mēnešu parādzīmju vidējā svērtā peļņas likme 2009. gada pēdējā izsolē bija 9.27%, bet 2010. gada pēdējā izsolē – 1.22%. Līdzīgi samazinājās arī 12 mēnešu parādzīmju vidējā svērtā peļņas likme (no 10.25% līdz 1.78%). 6 mēnešu parādzīmju vidējā svērtā peļņas likme novembrī pat noslīdēja zem 1.00%, bet decembrī tā nedaudz palielinājās, reaģējot uz atsevišķu eiro zonas valstu fiskālās ilgtspējas jautājuma saasināšanos, kas izraisīja riska uztveres pieaugumu Eiropas valdības vērtspapīru tirgos. Tāpēc Valsts kase 2010. gada beigās tirgū piedāvāja tikai parādzīmes un nepiedāvāja obligācijas.

2010. gada februāra 2 gadu obligāciju izsolē vidējā svērtā peļņas likme bija 6.07%, savukārt oktobra beigās 5 gadu obligāciju izsolē vidējā svērtā peļņas likme bija 4.35%.

Vērtspapīru īpašnieku struktūrā Latvijas banku īpatsvars gada laikā palielinājās no 53.3% līdz 59.9%, bet pārējo rezidentu īpatsvars samazinājās no 43.9% līdz 37.8%, savukārt nerezidentu īpatsvars saruka no 2.8% līdz 2.3%. No vienas puses, Valsts kasei aizņemšanās no starptautiskajiem aizdevējiem bija izdevīgāka nekā iekšzemes tirgū, bet,

no otras puses, bija nepieciešams attīstīt arī aizņemšanos iekšzemes tirgū, lai pagarinātu iekšzemes aizņēmumu termiņu.

LCD reģistrēto un izplatīto korporatīvo parāda vērtspapīru atlikums visās valūtās nedaudz pieauga (2009. gada beigās – 157.3 milj. latu; 2010. gada beigās – 160.8 milj. latu), t.sk. latos denominēto LCD reģistrēto un izplatīto korporatīvo parāda vērtspapīru atlikums samazinājās no 52.9 milj. latu līdz 26.4 milj. latu. Tika dzēsti latos denominētie vērtspapīri 40.7 milj. latu apjomā (t.sk. īstermiņa vērtspapīri – 25.3 milj. latu apjomā), bet tika emitēti latos denominētie vērtspapīri 14.2 milj. latu apjomā (AS "Air Baltic Corporation" 5 gadu bezkupona vērtspapīri). Tā kā latos veikto darījumu procentu likmju gada vidējais līmenis bija samērā augsts, latos denominēto vērtspapīru emisiju apjomi bija mazi.

Ārvalstu valūtās denominēto vērtspapīru tirgū no jauna tika emitēti parāda vērtspapīri 63.7 milj. latu apjomā (t.sk. ASV dolāros denominēti 2 gadu vērtspapīri 51.8 milj. latu apjomā).

Parāda vērtspapīru otrreizējā tirgū Latvijas valdības obligāciju (ar dzēšanas termiņu 2019. gada jūlijā) pirkšanas peļņas likme *NASDAQ OMX Riga* gada laikā samazinājās no 14.00% līdz 5.75%. Vislielākais kritums bija novembrī, kad to ietekmēja 5 gadu obligāciju sākotnējās izsoles. Valdības vērtspapīriem, kuriem līdz dzēšanai atlicis mazāk par vienu mēnesi, pirkšanas peļņas likme samazinājās no 4.00% līdz 1.2–1.6%. VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka" ķīlu zīmju (ar dzēšanas termiņu 2013. gada augustā) pirkšanas peļņas likme saruka no 13.00% līdz 4.25%. Otrreizējā tirgus procentu likmju samazināšanās cēloņi bija līdzīgi kā sākotnējā tirgū – kritumu noteica Latvijā veiktās reformas un tautsaimniecības atveseļošanās.

Latvijas valdības eiroobligāciju (ar dzēšanas termiņu 2018. gadā) kotētā pirkšanas peļņas likme 2010. gada beigās saskaņā ar *Bloomberg* datiem bija 5.32% (par 231 bāzes punktu mazāka nekā iepriekšējā gada beigās). Pirkšanas peļņas likmju starpība ar Vācijas valdības attiecīgā termiņa obligācijām saruka no 446 bāzes punktiem līdz 280 bāzes punktiem, ar starptautiskajiem tirgiem pozitīvi novērtējot stāvokli Latvijā.

2010. gadā *NASDAQ OMX Riga* parāda vērtspapīru apgrozījums bija 8.0 milj. latu (2.1 reizi mazāks nekā iepriekšējā gadā). Lielākais bija valdības vērtspapīru apgrozījums (7.1 milj. latu). Apgrozījums biržā bija mazs, jo tirgus dalībnieki sākotnējās izsolēs valdības vērtspapīrus lielā mērā pirka ar mērķi turēt tos ilgtermiņā, nevis tirgot otrreizējā tirgū.

2010. gadā *NASDAQ OMX Riga* akciju apgrozījums bija 14.6 milj. latu (par 49.0% lielāks nekā iepriekšējā gadā). Līdzīgi kā 2009. gadā, lielākais bija AS "Grindeks" un AS "Olainfarm" akciju apgrozījums (attiecīgi 3.5 milj. latu un 3.1 milj. latu).

2010. gada pavasarī publiskotie pozitīvie makroekonomiskie dati veicināja arī sabiedrību, īpaši eksportējošo sabiedrību, finanšu rādītāju uzlabošanos. Tieši tāpēc tirgotāko akciju sarakstā vadošie bija divi farmācijas uzņēmumi, kas eksportē lielu daļu saražotās produkcijas. Papildu stimulē Latvijas akciju tirgum bija paziņojums par uzaicinājumu Igaunijai pievienoties eiro zonai un ārvalstu investoru interese par Igauniju.

NASDAQ OMX Riga indekss OMXR 2010. gadā pieauga par 41.1%. Pēc *NASDAQ OMX Riga* datiem, tas bija ceturtais labākais rādītājs ES un 10. labākais rādītājs pasaulē, savukārt Baltijas indekss OMXBGI palielinājās par 59.5%, bet pasaules vadošo biržu indeksu kāpums nepārsniedza 20%. Lai gan indeksa pieaugums Latvijā daļēji saistīts ar nozīmīgāku samazinājumu iepriekš, vienlaikus tas norādīja arī uz straujāku, nekā gaidīts, tautsaimniecības atveseļošanos.

2010. gada beigās *NASDAQ OMX Riga* kotēja 34 sabiedrību akcijas (par vienu mazāk nekā 2009. gada beigās). Baltijas Oficiālajā sarakstā bija piecu sabiedrību akcijas, bet Baltijas Otrajā sarakstā – 29 sabiedrību akcijas.

LATVIJAS BANKAS DARBĪBA

JURIDISKAIS IETVARS UN FUNKCIJAS. LATVIJAS BANKA EIROPAS CENTRĀLO BANKU SISTĒMĀ UN EIROPAS SAVIENĪBAS INSTITŪCIJĀS

Latvijas Banka ir Latvijas Republikas centrālā banka. Latvijas Bankas uzdevumi noteikti likumā "Par Latvijas Banku". Latvijas Bankas galvenais mērķis ir saglabāt cenu stabilitāti valstī. Tās svarīgākie uzdevumi ir šādi:

- noteikt un īstenot monetāro politiku;
- pārvaldīt ārvalstu valūtas un zelta rezerves;
- emitēt nacionālo valūtu – banknotes un monētas;
- organizēt un nodrošināt starpbanku maksājumu sistēmas darbību un veicināt maksājumu sistēmas raitu darbību Latvijā;
- vākt, reģistrēt un apkopot finanšu statistikas datus un Latvijas maksājumu bilanci, kā arī publicēt apkopoto statistisko informāciju;
- izsniegt Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrētajām juridiskajām personām, izņemot kredītiestādes, atļaujas (licences) ārvalstu valūtas pirkšanai un pārdošanai komercdarbības veidā;
- pārstāvēt Latviju ārvalstu centrālajās bankās un starptautiskajās finanšu institūcijās;
- darboties kā Latvijas valdības finanšu aģentam.

Latvijas Banka ir Latvijas Republikas Saeimas un Ministru kabineta konsultante naudas politikas un citos ar Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu saistītos jautājumos. Latvijas Banka nodrošina arī Kredītu reģistra darbību.

Latvijas Banka nav pakļauta valdības vai citu institūciju lēmumiem un rīkojumiem. Latvijas Banka ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā un to praktiskajā īstenošanā. Latvijas Bankas uzraudzību veic Latvijas Republikas Saeima.

Latvijas Banka, tāpat kā pārējo ES valstu centrālās bankas, ir ECBS dalībniece. Latvijas Banka savā darbībā ievēro Latvijas Republikas un ES tiesību aktus, kā arī ECB normatīvos aktus un norādījumus atbilstoši Līgumam par Eiropas Savienības darbību un ECBS un ECB Statūtiem.

2010. gadā Latvijas Bankas prezidents piedalījās ECB Ģenerālpadomes darbā. ECB Ģenerālpadomes sēdēs atbilstoši ECBS un ECB Statūtiem tika apspriesti ziņojumi par ES valstu makroekonomisko situāciju un finanšu stabilitāti, pārskati par VKM II funkcionēšanu, kā arī izskatīti citi jautājumi, kas attiecas uz visu ES valstu centrālajām bankām.

Latvijas Bankas pārstāvji strādāja 12 ECBS komitejās un Cilvēkresursu konferencē (sk. 7. pielikumu), kā arī vairāk nekā 30 darba grupās, risinot ar monetāro politiku, tirgus operācijām, finanšu stabilitāti, maksājumu sistēmām, eiro banknotēm, statistiku, starptautiskajām attiecībām un grāmatvedību saistītus un citus jautājumus.

Latvijas Bankas speciālisti piedalījās arī ES Padomes un EK komitejās un darba grupās. Darbojoties EFK un tās apakškomitejās, Latvijas Bankas pārstāvji regulāri piedalījās lēmumu pieņemšanā ES tautsaimniecības un finanšu attīstības jautājumos, sprieda par valstu gatavošanos eiro ieviešanai, par attiecībām ar trešām valstīm un starptautisko finanšu institūciju politiku, kā arī piedalījās priekšlikumu izstrādē par ekonomiskās politikas stratēģiju un instrumentiem. 2010. gadā EFK īpašu uzmanību veltīja ES finanšu stabilitātes jautājumiem, finanšu sektora uzraudzības reformai un ekonomikas politikas koordinācijas stiprināšanai. Latvijas Bankas pārstāvji darbojās EK un Eurostat darba grupās ar eiro monētām, maksājumu sistēmām, tautsaimniecības prognozēšanu un statistiku saistītos jautājumos.

2010. gada novembrī ES atbalstīja ES finanšu sektora uzraudzības reformu, t.sk. izveidojot ESRK, kurā Latvijas Banku pārstāvēs Latvijas Bankas prezidents. Viens no svarīgākajiem ESRK uzdevumiem ir ES finanšu sistēmas sistēmisko risku pārraudzība.

2010. gadā saskaņā ar valdības noteikto eiro ieviešanas mērķa datumu – 2014. gadu – Latvijas Banka aktualizēja eiro ieviešanas darba plānu, kā arī piedalījās Nacionālā eiro ieviešanas plāna aktualizēšanā. Būtisks progress panākts ar SEPA un komunikācijas stratēģiju saistītos jautājumos. Latvijas Bankas pārstāvji piedalījās *Euro Team* lektoru projektā, lasot interesentiem lekcijas un publicējot analītiskus rakstus par eiro ieviešanu un nozīmi.

MONETĀRĀS POLITIKAS SAGATAVOŠANA, NOTEIKŠANA UN ĪSTENOŠANA

EKONOMISKĀ IZPĒTE, ANALĪZE UN PROGNOZĒŠANA

Mūsdienīga centrālā banka var efektīvi īstenot monetāro politiku, pamatojoties uz makroekonomisko rādītāju attīstības tendenču un to savstarpējās mijiedarbības padziļinātu analīzi, kas veikta, izmantojot statistiskās, matemātiskās un ekonometriskās metodes. Ekonomiskā izpēte un analīze nepieciešama, lai sniegtu kvantitatīvus un zinātniski pamatotus skaidrojumus par tautsaimniecībā notiekošajiem procesiem, kā arī izstrādātu ekonometriskos modeļus makroekonomisko rādītāju prognozēšanai un alternatīvo scenāriju vērtēšanai.

2010. gadā Latvijas Banka tās interneta vietnē publicēja trīs pētījumus un vienu diskusijas materiālu, bet divi Latvijas Bankas speciālistu raksti publicēti starptautiski recenzējamos žurnālos. Latvijas Banka organizēja četras ekspertu sarunas un vienu konferenci. Analizēto jautājumu loks bija plašs un aptvēra Latvijas tautsaimniecībai aktuālas tēmas – tautsaimniecības ilgtspējīgas izaugsmes jautājumus, eiro ieviešanas potenciālo ietekmi uz tautsaimniecības attīstību, pasaules finanšu krīzes ietekmi uz fiskālās politikas veidošanas principiem, cenu veidošanās mehānismu, kreditēšanu, naudas aprites mehānismu, finanšu sektora lomu monetārajā transmisijā, eksporta kvalitāti un daudzveidību, Latvijas ekonomiskās izaugsmes vidēja termiņa un ilgtermiņa tendenču reālā laika prognozēšanu.

Apzinoties, ka eksports un tā attīstība ir viens no svarīgākajiem faktoriem, kas nodrošina ilgtspējīgu attīstību, Latvijas Banka veica eksporta kvalitātes un daudzveidības izpēti. Šiem eksportu raksturojošiem rādītājiem ir liela nozīme. Lai gan eksporta kvalitātes raksturojumā svarīga loma ir arī vienības vērtībām, aprēķinos ņemts vērā tirgus daļas lielums un uzņēmumu monopolietekmes līmenis tirgū. Aprēķinātā eksporta relatīvā kvalitāte izrādījās daudz stabilāks rādītājs nekā relatīvās cenas, liecinot, ka izvēlētais relatīvās kvalitātes mērs ir labāks nekā tradicionālais tā aizstājējs – eksporta relatīvās cenas –, jo tajā nav ietvertas ražošanas relatīvās izmaksas, bet tas atspoguļo strukturālos faktoros (sk. Latvijas Bankas pētījumu 2/2010 Latvijas Bankas interneta vietnē). Pētījums prezentēts un apspriests ECB organizētā konferencē.

Minētā pētījuma galvenie rezultāti tika izmantoti arī Latvijas Bankas organizētajā konferencē "Latvijas tautsaimniecība: no krīzes uz ilgtspējīgu izaugsmi". Tajā tika atzīmēts, ka Latvijas eksporta dažādošana būtiski pieauga uzreiz pēc pievienošanās ES, bet pēdējā laikā notiek mērenākā tempā, turklāt Latvijas eksporta kvalitāte joprojām ir viena no zemākajām Centrālās Eiropas un Austrumeiropas valstu grupā. Latvijas eksportētāji paplašina eksporta produktu klāstu, bet eksporta kvalitāte nemainās, tāpēc eksporta kvalitātes uzlabošana ir viens no svarīgākajiem jautājumiem, kas jārisina, lai nākotnē no eksporta būtu iespējams gūt lielākus ienākumus (sk. Latvijas Bankas 2010. gada 20. oktobra konferences "Latvijas tautsaimniecība: no krīzes uz ilgtspējīgu izaugsmi" materiālus Latvijas Bankas interneta vietnē).

2009. gadā Latvijas Bankas aizsāktā publikāciju sērija "Diskusiju materiāli" 2010. gadā papildināta ar jaunu pētījumu par cenu veidošanas mehānismu Latvijā. Cenu noturība joprojām ir viens no svarīgākajiem makroekonomikas jautājumiem: cenu elastīgums

daļēji nosaka ātrumu, ar kādu inflācija un reālie ekonomiskie mainīgie pēc ekonomiskā šoka atgriežas līdzsvara stāvoklī. Latvijas Bankas speciālisti izpētīja un novērtēja patēriņa cenu nominālo noturību Latvijā kopumā un atsevišķu produktu grupu līmenī (sk. Latvijas Bankas diskusijas materiālu 1/2010 Latvijas Bankas interneta vietnē). Pētījuma rezultāti tika prezentēti un apspriesti Latvijas Bankas organizētajās ekspertu sarunās (sk. Latvijas Bankas ekspertu sarunu materiālus Latvijas Bankas interneta vietnē).

Reālā IKP pieauguma temps ir pilnīgākais un atzītākais ekonomiskās aktivitātes rādītājs. Tomēr šim mainīgajam parasti ir divi būtiski trūkumi. Pirmkārt, par iekšzemes aktivitāti tiek sniegti tikai ceturkšņa dati, turklāt ar ievērojamu kavēšanos. Otrkārt, reālā IKP īstermiņa svārstības apgrūtina reālā laika analīzes, prognozēšanas un lēmumu pieņemšanas procesu. Lai nodrošinātu monetārās politikas veidotājiem lēmumu gatavošanai nepieciešamo informāciju, Latvijas Bankā izstrādāta Latvijas tautsaimniecības pašreizējās situācijas novērtēšanas metode – LATCOIN. LATCOIN ir Latvijas reālā IKP vidēja termiņa un ilgtermiņa izaugsmes mēneša rādītājs, kas palīdz atdalīt dažādas vienreizējas ietekmes un ļauj vērtēt vidēja termiņa un ilgtermiņa tendences (sk. Latvijas Bankas pētījumu 1/2010 Latvijas Bankas interneta vietnē). Minētais Latvijas Bankas pētījums publicēts starptautiski recenzējamā žurnālā *Baltic Journal of Economics*.

Gatavojoties pilntiesīgai dalībai EMS, Latvijas Banka 2010. gadā turpināja padziļināti pētīt Latvijas monetārās transmisijas mehānismu. Šoreiz tika kvantificēta finanšu ierobežojumu loma monetārajā transmisijā. Pētījumā pierādīts, ka stingrāki kredītēšanas ierobežojumi vājina šoku transmisiju uz nekustamā īpašuma pieprasījumu un patēriņu. Savukārt ārvalstu procentu likmes un riska prēmijas šoku gadījumā augstāka riska prēmijas elastība, palielinot ārējā finansējuma izmaksas, samazina monetārās transmisijas ietekmi uz iekšzemes tautsaimniecību (sk. Latvijas Bankas pētījumu 3/2010 Latvijas Bankas interneta vietnē). Minētais pētījums prezentēts un apspriests Tallinas Ekonomikas un biznesa administrācijas skolas un Tallinas Tehniskās universitātes organizētā konferencē.

Latvijas Bankas pētījuma "Latvijas tautsaimniecības nozaru kopējās faktoru produktivitātes un faktoru izmantošanas novērtējums" (sk. Latvijas Bankas pētījumu 3/2009 Latvijas Bankas interneta vietnē) pārstrādāta un uzlabota versija publicēta starptautiski recenzējamā žurnālā *Eastern European Economics*. Tajā veikts sešu Latvijas tautsaimniecības nozaru kopējās faktoru produktivitātes izaugsmes novērtējums, izmantojot nozaru 2000.–2008. gada ceturkšņa datu kopu. Novērtējums iegūts, ņemot vērā ražošanas faktoru kvalitatīvās pārmaiņas un lietojot mehānismu darba un kapitāla izmantošanas intensitātes atspoguļošanai.

MONETĀRĀS POLITIKAS LĒMUMI

2010. gads bija stabilizācijas gads ne tikai tautsaimniecībā, bet arī Latvijas Bankas monetārās politikas instrumentu izmantošanā, tos pieskaņojot zemākam risku un procentu likmju līmenim. 1. pusgadā Latvijā vēl saglabājās patēriņa cenu gada deflācija, bet 2. pusgadā atjaunojās mērena inflācija. 2010. gadā Latvijas Bankas monetārās politikas lēmumi pieņemti, veicinot tautsaimniecības attīstību, savukārt inflācijas riski bija ierobežoti. Tautsaimniecības stabilizācijas panākumi tika atzīti arī starptautiskajā sabiedrībā, novēršot spekulācijas, kas attiecībā uz Latvijas Bankas monetārās politikas ilgtspēju bija vērojamas iepriekšējos gados.

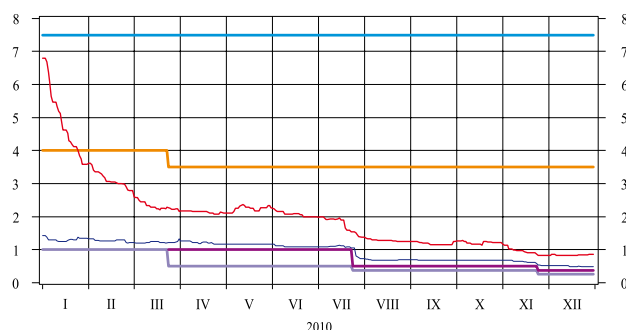
Stabilizējoties ekonomiskajai situācijai un ņemot vērā ierobežoto inflācijas risku, Latvijas Banka ar 24. martu samazināja refinansēšanas likmi no 4.00% līdz 3.50% (sk. 19. att.) un ieviesa jaunu instrumentu – noguldījumu iespēju uz septiņām dienām (procentu likme – 1.0%), savukārt noguldījumu iespējas uz nakti procentu likme tika samazināta no 1.0% līdz 0.5%. Ar 24. jūliju noguldījumu iespējas uz septiņām dienām procentu likme tika samazināta līdz 0.5%, bet noguldījumu iespējas uz nakti procentu likme – līdz

19. attēls

**LATVIJAS BANKAS NOTEIKTĀS
PROCENTU LIKMES UN NAUDAS TIRGUS
PROCENTU LIKMES**

(%)

- Latvijas Bankas refinansēšanas likme
- Noguldījumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme
- Aizdevumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme¹
- Noguldījumu iespējas uz septiņām dienām Latvijas Bankā procentu likme
- 3 mēnešu RIGIBOR
- RIGIBOR kredītiem uz nakti

¹ Aizdevumu izmantojot ne vairāk kā 5 darbdienas iepriekšējās 30 dienās.

0.375%. Ar 24. novembri šīs procentu likmes tika samazinātas attiecīgi līdz 0.375% un 0.25%. Noguldījumu iespējas procentu likme tika samazināta, lai bankām radītu papildu motivāciju brīvos resursus ieguldīt tautsaimniecības attīstībā, tādējādi veicinot tautsaimniecības stabilizāciju un izaugsmes atjaunošanos.

Latvijas Banka nemainīja aizdevumu iespējas procentu likmi – tā visu gadu bija 7.50%, ja aizdevuma iespēju konkrētā banka izmantojusi ne vairāk kā 5 darbdienas iepriekšējo 30 dienu laikā, 15.0%, ja banka aizdevuma iespēju izmantojusi 6–10 darbdienas iepriekšējo 30 dienu laikā, un 30.0%, ja aizdevuma iespēja izmantota vairāk nekā 10 darbdienas.

MONETĀRĀS POLITIKAS INSTRUMENTU LIETOŠANA

Monetārās politikas īstenošanā Latvijas Banka 2010. gadā izmantoja gan obligāto rezervju prasības, gan tirgus operācijas, t.sk. galvenās refinansēšanas operācijas un valūtas mijmaiņas darījumu izsoles, gan pastāvīgās iespējas, t.sk. noguldījumu iespēju uz nakti un uz septiņām dienām. Latvijas Banka piedāvāja iespēju pirkt un pārdot eiro par latiem neierobežotā apjomā.

Skaidrās naudas apgrozībā dienas beigu vidējais atlikums 2010. gadā bija 847.4 milj. latu – par 2.0% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Šīs pārmaiņas kā apsteidzošais rādītājs atspoguļoja tautsaimniecības attīstību – līdz martam skaidrās naudas apjoms bija samērā stabils, bet aprīlī sākās augšupejoša tendence. Banku obligāto rezervju prasību vidējais atlikums bija 700.5 milj. latu (par 3.7% mazāks nekā iepriekšējā gadā). Rezervju norma abos pēdējos gados netika mainīta, tāpēc rezervju prasību samazinājumu noteica banku piesaistīto līdzekļu (rezervju bāzes) sarukums. Valdības latos veiktā noguldījuma vidējais atlikums Latvijas Bankā bija 60.2 milj. latu (par 45.2% mazāks nekā iepriekšējā gadā). Tā kā valdībai bija liels ārvalstu valūtā veiktā noguldījuma atlikums Latvijas Bankā, tas palīdzēja ar mazāku latos veikto noguldījumu apjomu vadīt valdības mēneša izdevumiem nepieciešamo latu likviditāti. Kopumā šo triju rādītāju vidējo vērtību summa samazinājās. Tas palielināja latu likviditāti par 59.7 milj. latu.

2010. gadā Latvijas Bankai tika pārdoti eiro par latiem (ieskaitot darījumus Latvijas Bankas kasē) neto 790.9 milj. latu apjomā pēc darījumu noslēgšanas dienas jeb 851.0 milj. latu apjomā saskaņā ar norēķinu dienas principu. Euro Latvijas Bankai pārdeva Valsts kase, izmantojot starptautisko aizdevēju piešķirtos līdzekļus, bet latos pārdeva galvenokārt bankas.

Tāpat kā 2009. gadā galveno refinansēšanas operāciju izsoles un valūtas mijmaiņas darījumu izsoles notika katru darbdienas (piedāvātais apjoms bija attiecīgi 5 milj. latu un 10 milj. latu), bet izsoļu minimālās procentu likmes bija piesaistītas refinansēšanas likmei. Tomēr likviditātes pārpalikuma apstākļos šo instrumentu pieprasījums bija mazs.

Galvenajās refinansēšanas operācijās Latvijas Banka 2010. gadā piedāvāja 1 260.0 milj. latu. Banku pieprasījums un izsniegtais apjoms bija mazs – 2.1 milj. latu (2009. gadā – 335.9 milj. latu). Galveno refinansēšanas operāciju vidējais atlikums samazinājās no

6.7 milj. latu 2009. gadā līdz 0.04 milj. latu 2010. gadā. Galveno refinansēšanas operāciju vidējā procentu likme 2010. gadā bija 3.87% (2009. gadā – 7.70%).

Savukārt valūtas mijmaiņas darījumus Latvijas Banka piedāvāja 2 510.0 milj. latu apjomā, tomēr bankas nepieprasīja šos darījumus (2009. gadā noslēgti darījumi 1 101.1 milj. latu apjomā un dienas vidējais atlikums bija 22.2 milj. latu).

Likviditātes pārpalikuma apstākļos nozīmīgākais monetārās politikas instruments joprojām bija noguldījumu iespēja. Noguldījumu iespējas uz nakti un uz septiņām dienām kopējais vidējais atlikums 2010. gadā sasniedza 723.4 milj. latu (2009. gadā – 172.8 milj. latu). Izmantotās noguldījumu iespējas vidējā procentu likme bija 0.73% (2009. gadā – 1.52%). Šīs pārmaiņas parāda, ka bankas bija daudz labāk nodrošinātas ar resursiem un nebija banku, kurām trūktu resursu. Tomēr tās turpināja būt piesardzīgas, kreditējot tautsaimniecību, jo saglabājās augsts slikto kredītu īpatsvars banku kredītportfelī.

Aizdevumu iespēja uz nakti 2010. gadā netika izmantota (vidējais atlikums 2009. gadā – 6.3 milj. latu).

Latvijas Banka aprēķināja naudas tirgus indeksus RIGIBID (starpbanku noguldījumu procentu likmēm) un RIGIBOR (starpbanku kredītu procentu likmēm), saskaņā ar Latvijas Bankas "RIGIBID un RIGIBOR aprēķināšanas noteikumiem" kotēšanas sarakstā iekļaujot bankas, kas ir aktīvas starpbanku tirgus dalībnieces un spēj veikt aktīvas tirgus operācijas atbilstoši to kotētajām naudas tirgus procentu likmēm darījumiem latos (2010. gada beigās – "Swedbank" AS, AS "Latvijas Krājbanka", AS "SEB banka", AS "UniCredit Bank", "Nordea Bank Finland Plc" Latvijas filiāle, AS DnB NORD Banka un VAS "Latvijas Hipotēku un zemes banka"). Lai veicinātu RIGIBID un RIGIBOR caurredzamību, sākot ar 1. novembri, Latvijas Bankas interneta vietnē papildus RIGIBID un RIGIBOR tiek publicētas arī kotācijas sarakstā iekļauto banku kotētās naudas tirgus procentu likmes, ko Latvijas Banka ietver RIGIBID un RIGIBOR aprēķinā.

ĀRVALSTU VALŪTAS UN ZELTA REZERVJU PĀRVALDĪŠANA

Latvijas Banka pārvalda ārvalstu valūtas un zelta rezerves nacionālās valūtas stabilitātes nodrošināšanai. Latvijas Bankas ārējās rezerves, kas ietver zelta krājumus, ārvalstu konvertējamās valūtas un SDR, 2010. gada beigās sasniedza 4 068.1 milj. latu (2009. gada beigās – 3 376.6 milj. latu). Ārējo rezervju pieaugumu radīja no ārējo rezervju ieguldījumiem ārvalstu finanšu tirgos gūtie ienākumi un Valsts kases kontu papildināšana ar ārvalstu aizdevumu līdzekļiem.

Latvijas Banka ārējās rezerves pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajām vadlīnijām. Neitrālā portfeļa valūta ir eiro, un neitrālā aktīvu struktūra ir 50% eiro, 40% ASV dolāru un 10% Japānas jenu aktīvu. Latvijas Banka ārējās rezerves iegulda drošos un likvīdos finanšu instrumentos, galvenokārt eiro zonas valstu valdību un ASV valdības, to aģentūru un starptautisko organizāciju emitētajos parāda vērtspapīros, kā arī augstas kvalitātes banku un komercsabiedrību emitētajos parāda vērtspapīros, ar aktīviem nodrošinātos parāda vērtspapīros un atsaucamās obligācijās. Procentu riska indeksa (*duration*) regulēšanai tiek izmantoti biržā tirgotie procentu likmju nākotnes līgumi. Ienesīguma līkņu maiņas stratēģiju īstenošanai procentu likmju tirgū tiek izmantoti procentu likmju mijmaiņas darījumi, bet nepieciešamās ārējo rezervju valūtu struktūras nodrošināšanai – gan biržā tirgotie, gan biržā netirgotie valūtas maiņas nākotnes līgumi.

Ārvalstu valūtas rezerves Latvijas Bankā tiek pārvaldītas attiecībā pret ASV, eiro zonas un Japānas 1–3 gadu valdības vērtspapīru indeksu. Tāpēc ieguldījumi galvenokārt tiek veikti 1–3 gadu vērtspapīros. Īpaša uzmanība tiek pievērsta 2 gadu obligāciju procentu likmēm, kas 2010. gada laikā samazinājās (eiro zonā – no 1.33% līdz 0.86% un ASV – no 1.14% līdz 0.59%). Savukārt Japānā attiecīgā procentu likme nedaudz pieauga (no 0.15% līdz 0.18%). Pastāvot vēsturiski ļoti zemām procentu likmēm, centrālajai bankai

kā konservatīvam investoram ar nelielu riska pakāpi ir sarežģīti sasniegt augstu ienesīgumu. Tomēr tirgus situācijai atbilstošās prognozes un attiecīgi tām pozicionētais ieguldījumu portfelis, īpaši procentu riska indeksa pozīcijas, pozitīvi ietekmēja Latvijas Bankas ienākumus.

Latvijas Bankas zelta rezerves tika glabātas *Bank of England*. Zelta rezervju pārvaldīšanā izmantoti arī biržā tirgotie un biržā netirgotie valūtas maiņas nākotnes darījumi un procentu likmju mijmaiņas darījumi.

Latvijas Banka izmanto četru ārējo ārvalstu rezervju pārvaldītāju pakalpojumus. Tie pārvalda nelielu daļu no Latvijas Bankas ārējām rezervēm saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajām vadlīnijām.

Ārējo rezervju pārvaldīšanā liela uzmanība tiek pievērsta riska vadībai un kontrolei. Katru darbadienu tiek pārbaudīta ārējo rezervju portfēlu atbilstība vadlīnijām un kontrolēts riska sadalījums atbilstoši dažādiem investīciju lēmumiem.

SKAIDRĀS NAUDAS APGROZĪBĀ NODROŠINĀŠANA

Latvijas Banka emitē lata naudas zīmes. Latvijas Banka laiž apgrozībā naudu ar Latvijas kredītiestāžu starpniecību, un tās, ņemot vērā klientu pieprasījumu, izvēlas banknošu un monētu nominālvērtību. 2010. gada beigās apgrozībā bija visu nominālvērtību Latvijas Bankas banknotes un monētas, t.sk. banknotes – 876.6 milj. latu jeb 93.5% no kopapjoma (sk. 3. tabulu). 2010. gada laikā visu banknošu un gandrīz visu monētu skaits apgrozībā palielinājās. Skaidrā nauda apgrozībā 2010. gada beigās salīdzinājumā ar 2009. gada beigām pieauga par 19.0% (no 788.2 milj. latu līdz 937.9 milj. latu).

3. tabula

APGROZĪBĀ ESOŠO LATA NAUDAS ZĪMJU STRUKTŪRA (%)

Nominālvērtība	2010	2009	2008	2007	2006
Ls 500	7.8	8.0	10.9	13.7	16.7
Ls 100	12.6	12.0	14.3	16.2	18.8
Ls 50	8.5	7.8	7.3	6.5	6.6
Ls 20	50.2	49.3	47.7	43.9	40.0
Ls 10	7.3	8.0	7.2	7.5	7.1
Ls 5	7.1	7.7	6.9	7.0	6.4
Banknotes	93.5	92.8	94.3	94.8	95.6
Ls 100	0	0.1	0	0	0
Ls 10	0	0	0	0	0
Ls 2	0.9	1.0	0.9	0.8	0.7
Ls 1	3.4	3.5	2.8	2.6	2.1
50 s	0.8	1.0	0.8	0.7	0.6
20 s	0.5	0.5	0.4	0.4	0.3
10 s	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2
5 s	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2
2 s	0.2	0.3	0.2	0.2	0.2
1 s	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1
Monētas	6.5	7.2	5.7	5.2	4.4
Pavisam lati apgrozībā	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Latvijas Bankas padome nosaka kārtību, kādā lata naudas zīmes izņemamas no apgrozības un bojātās lata naudas zīmes aizstājamas ar derīgām. No bankām saņemtas skaidrās naudas nolietotības pakāpes un īstuma pārbaudi nodrošināja automātiskās naudas apstrādes iekārtas. 2010. gadā apstrādātā nauda (3 088.2 milj. latu) 3.3 reizes (2009. gadā – 5.0 reizes) pārsniedza apgrozībā esošās skaidrās naudas apjomu. Šajā procesā no apgrozības izņemtās naudas kopējā vērtība bija 158.5 milj. latu jeb 5.1% no apstrādātās naudas (2009. gadā – 620.3 milj. latu jeb 15.8%).

2010. GADĀ KALTĀS LATVIJAS BANKAS MONĒTAS (NOMINĀLVĒRTĪBA – 1 LATS)

ĪPAŠAS APGROZĪBAS MONĒTAS AR IEROBEŽOTU TIRĀŽU

KRUPIS

Svars: 4.80 g, diametrs: 21.75 mm
Metāls: vara un niķeļa sakausējums
Kalta *Staatliche Münze Berlin* (Vācija)
Mākslinieki: Edgars Folks (grafiskais dizains),
Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

PAKAIVS

Svars: 4.80 g, diametrs: 21.75 mm
Metāls: vara un niķeļa sakausējums
Kalta *Staatliche Münze Berlin* (Vācija)
Mākslinieces: Frančeska Kirke (grafiskais dizains),
Laura Medne (plastiskais veidojums)

JUBILEJAS UN PIEMIŅAS MONĒTAS

LATVIEŠU ĀBECE

Sudraba monēta
Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
Mākslinieki:
Arvīds Priedīte (grafiskais dizains),
Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums)

Vara un niķeļa sakausējuma monēta
Svars: 12.40 g, diametrs: 30.00 mm
Metāls: vara un niķeļa sakausējums
(Cu/Ni), kvalitāte: BU
Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
Mākslinieki:
Arvīds Priedīte (grafiskais dizains),
Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums)

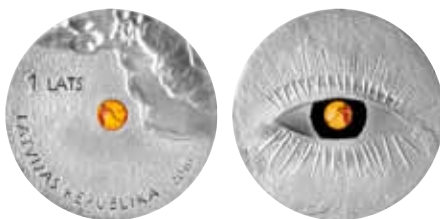
HERCOGAM JĒKABAM 400

Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
 Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
 Kalta *Koninklijke Nederlandse Munt* (Nīderlande)
 Mākslinieki: Ilze Lībierte (dizains pēc hercogam Jēkabam veltītas piemiņas medaļas parauga),
 Ligita Franckeviča un Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

NEATKARĪBAS DEKLARĀCIJA

Svars: 31.47 g, diametrs: 38.61 mm
 Metāls: 925° sudrabs, kvalitāte: *proof*
 Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
 Mākslinieki:
 Ilmārs Blumbergs (grafiskais dizains),
 Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums)

DZINTARA MONĒTA

Svars: 20.70 g, diametrs: 35.00 mm
 Materiāli: 925° sudrabs un dzintars,
 kvalitāte: *proof*
 Kalta *Rahapaja Oy* (Somija)
 Mākslinieks: Aigars Bikše

LAIKA MONĒTA III

Svars: 17.15 g (centrālā apla svars – 7.15 g, ārējā gredzena svars – 10.00 g),
 diametrs: 34.00 mm
 Metāls: centrālais aplis – niobijs, ārējais gredzens – 900° sudrabs, kvalitāte: UNC
 Kalta *Münze Österreich* (Austrija)
 Mākslinieki:
 Laimonis Šēnbergs (grafiskais dizains),
 Jānis Strupulis (plastiskais veidojums)

2010. gadā atklāto viltojumu nominālvērtību summa (35.8 tūkst. latu) veidoja tikai 0.0038% no apgrozībā esošās skaidrās naudas apjoma.

Latvijas Bankai ir tiesības laist apgrozībā jubilejas un piemiņas monētas, arī tādas, kuru izgatavošanā lietoti dārgmetāli. 2010. gadā Latvijas Banka, atzīmējot Latvijas vēsturei nozīmīgas jubilejas, laida apgrozībā sudraba jubilejas monētas "Hercogam Jēkabam 400" (apgrozībā no 22.02.2010.) un "Neatkarības deklarācija" (apgrozībā no 12.04.2010.). Kā veltījums pirms vairāk nekā 300 gadiem izdotajai pirmajai latviešu ābecei radītas piemiņas monētas "Latviešu ābece" divas versijas – sudraba monēta un vara un niķeļa sakausējuma monēta (apgrozībā no 12.08.2010.). Atgādinot par dzintara nozīmīgo lomu Latvijas kultūrā un vēsturē, tapusi "Dzintara monēta" (apgrozībā no 15.11.2010.), kurā ar unikālas tehnoloģijas palīdzību sudrabā iestrādāts caurredzams dzintara cilindrs. Savukārt laika tēmai veltīto piemiņas monētu triptihu noslēdza no diviem metāliem – sudraba un zaļas krāsas niobija – kaltā "Laika monēta III" (apgrozībā no 02.12.2010.).

Apgrozības monētu klāsts papildināts ar trim jaunām īpašajām 1 lata monētām – "Krupis" (apgrozībā no 07.06.2010.) un "Pakavs", kas kalta divos variantos – ar pakava galiem uz augšu un ar pakava galiem uz leju (apgrozībā no 02.12.2010.).

MAKSĀJUMU UN NORĒĶINU SISTĒMU DARBĪBA

Latvijas Banka veicina maksājumu sistēmu raitu darbību Latvijas Republikā un tāpēc veic maksājumu sistēmu pārraudzību un nodrošina starpbanku maksājumu sistēmu darbību.

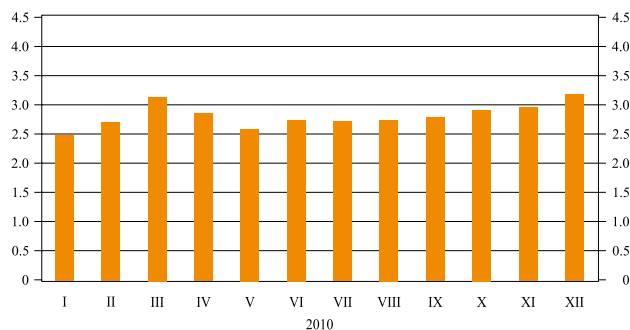
LATVIJAS BANKAS MAKSĀJUMU UN NORĒĶINU SISTĒMAS

Uzturot starpbanku maksājumu sistēmas, Latvijas Banka nodrošina monetārās politikas operāciju izpildi, drošus, ātrus un efektīvus norēķinus starp kredītiestādēm, kā arī citu maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmu galanorēķinus. Tādējādi kredītiestādēm pieejama efektīva maksājumu infrastruktūra, sniedzot maksājumu pakalpojumus saviem klientiem. Citu maksājumu sistēmu un vērtspapīru norēķinu sistēmu darbību Latvijā nodrošina privātais sektors.

Latvijas Banka organizēja un nodrošināja triju maksājumu sistēmu (SAMS, EKS un TARGET2-Latvija) darbību Latvijas Republikā. Vidēji dienā visās sistēmās Latvijas Banka kopā apstrādāja 133.3 tūkst. maksājumu 1.3 mljrd. latu apjomā (Latvijas Bankas starpbanku maksājumu sistēmās apstrādāto maksājumu mēneša datus sk. 20. un 21. att.).

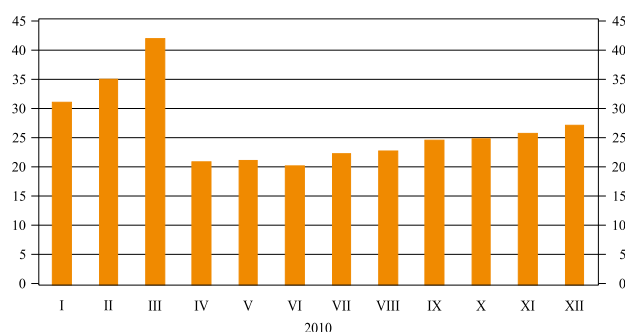
20. attēls

**LATVIJAS BANKAS STARPANKU
MAKSĀJUMU SISTĒMĀS APSTRĀDĀTO
MAKSĀJUMU KOPSKAITS**
(milj.)

SAMS ir reālā laika bruto norēķinu sistēma. SAMS veica starpbanku norēķinus latos liela apjoma maksājumiem un citu maksājumu un vērtspapīru norēķinu sistēmu galanorēķinus, kā arī nodrošināja Latvijas Bankas monetārās politikas operāciju norēķinus. 2010. gada beigās SAMS dalībnieki bija 20 banku, četras ārvalstu banku filiāles un Latvijas Banka. SAMS apstrādāja 193.0 tūkst. maksājumu (apjoms – 166.3 mljrd. latu; sk. 4. tabulu). SAMS dalībniekiem nodrošināja 99.93% sistēmas pieejamību (2009. gadā – 99.79%), t.i., gada laikā SAMS dalībniekiem kopumā nebija pieejama vienu stundu, 6 minūtes un

21. attēls

LATVIJAS BANKAS STARPANKU
MAKSĀJUMU SISTĒMĀS APSTRĀDĀTO
MAKSĀJUMU KOPAPJOMS
(mljrd. latu)

4. tabula

SAMS APSTRĀDĀTIE MAKSĀJUMI

	Skaitis (tūkst.)			Apjoms (mljrd. latu)		
	Starptanku un papild-sistēmu	Klientu		Starptanku un papild-sistēmu	Klientu	
2010	96.8	96.3	193.0	157.5	8.8	166.3
2009	101.6	98.6	200.2	156.5	11.0	167.5
2008	93.4	140.7	234.1	166.0	12.9	178.9
2007	82.0	131.4	213.4	81.6	10.6	92.2
2006	62.4	114.8	177.2	36.3	11.8	48.1

5 sekundes. 2010. gadā SAMS uzsāka *MasterCard Europe Sprl* un *Visa Europe Services Inc.* karšu maksājumu sistēmu galanorēķinus. *MasterCard Europe Sprl* un *Visa Europe Services Inc.* ar SAMS starpniecību apstrādāja tikai Latvijas banku karšu iekšzemes maksājumu galanorēķinus. SAMS nodrošināja arī LCD vērtspapīru norēķinu sistēmas, SIA "First Data Latvia" karšu maksājumu sistēmas un Latvijas Bankas EKS galanorēķinus.

EKS ir Latvijas Bankas neto norēķinu sistēma, kas tiek izmantota neliela apjoma maksājumiem latos un eiro. EKS ir ACH (*Automated Clearing House*) sistēma, kurā maksājumu apstrāde pilnībā automatizēta un kurā tiek pieņemti un apstrādāti tikai elektroniskie maksājuma dokumenti. EKS galanorēķini latos tiek veikti Latvijas Bankā atvērtajos banku kontos SAMS un galanorēķini eiro – TARGET2-Latvija. 2010. gada 9. novembrī Latvijas Banka pabeidza projektu, lai izveidotu EKS par SEPA atbilstīgu maksājumu sistēmu, kas jau laikus pirms eiro ieviešanas nodrošina Latvijas bankām, Valsts kasei un Latvijas Bankai ātrus, efektīvus un drošus klientu maksājumus eiro ne tikai iekšzemē, bet arī SEPA (ES valstis, Īslande, Lihtenšteina, Norvēģija, Šveice un Monako) ietvaros. Ar EKS palīdzību sasniedzami 4.5 tūkst. banku un ekonomiskā zona ar 490 milj. iedzīvotāju. Lai nodrošinātu savietojamību ar citām SEPA maksājumu sistēmām, EKS uzsāka eiro pārrobežu kredīta pārvedumu ziņojumu apmaiņu ar Eiro banku asociācijas STEP2 sistēmu, izmantojot *Deutsche Bundesbank* sistēmu *SEPA Clearer*. EKS tika ieviests trešais klīringa cikls maksājumu eiro apstrādei plkst. 17.00, nodrošinot pārrobežu maksājumu eiro veikšanu un ieskaitīšanu klientu kontos vienas dienas laikā. Norēķinu par savām saistībām pret citām ES kredītiestādēm EKS dalībnieki veic, izmantojot TARGET2. EKS pārveide par SEPA prasībām atbilstošu maksājumu sistēmu veicina vienotu SEPA prasību ieviešanu arī banku attiecībās ar klientiem Latvijā.

2010. gada beigās EKS latu norēķinos piedalījās 20 banku, četras ārvalstu banku filiāles un Latvijas Banka, bet eiro norēķinos – 16 banku, viena ārvalstu banku filiāle, Valsts kase un Latvijas Banka. EKS apstrādāja 33.1 milj. maksājumu (apjoms – 11.6 mljrd. latu; sk. 5. tabulu). EKS maksājumi latos tika apstrādāti divos norēķinu ciklos – plkst. 10.30 un plkst. 15.00. EKS maksājumi eiro tika apstrādāti trijos norēķinu ciklos – plkst. 11.00, plkst. 15.30 un plkst. 17.00. EKS dalībniekiem nodrošināja 99.63% sistēmas pieejamību (2009. gadā – 99.60%).

EKS APSTRĀDĀTIE MAKSĀJUMI

	Skaitis (tūkst.)			Apjoms (mljrd. latu)		
	Latu	Eiro		Latu	Eiro	
2010	32 796.8	310.1	33 107.0	10.5	1.1	11.6
2009	31 796.8	252.5	32 049.2	10.2	0.9	11.1
2008	33 227.1	223.8	33 451.0	13.1	1.1	14.1
2007	30 198.6	–	30 198.6	12.4	–	12.4
2006	27 404.1	–	27 404.1	10.3	–	10.3

Latvijas Banka kopā ar citām ECBS dalībniecēm nodrošināja Eiropas automatizētās reālā laika bruto norēķinu sistēmas TARGET2 darbību. Latvijas Banka uzturēja TARGET2-Latvija komponentu, nodrošinot sistēmas dalībnieku savstarpējo eiro maksājumu norēķinus un citu sistēmu galanorēķinus eiro. 2010. gada beigās TARGET2-Latvija tiešie dalībnieki bija 20 banku, trīs ārvalstu banku filiāles, Valsts kase un Latvijas Banka. 2010. gadā TARGET2-Latvija apstrādāja 287.1 tūkst. maksājumu (apjoms – 200.0 mljrd. eiro; sk. 6. tabulu). Latvijas Banka kopā ar pārējām ECBS dalībniecēm piedalījās TARGET2 pilnveidē un sistēmas jaunās versijas ieviešanā ar 2010. gada 22. novembri.

6. tabula

TARGET2-LATVIJA APSTRĀDĀTIE
MAKSĀJUMI

	Skaitis (tūkst.)			Apjoms (mljrd. latu)		
	Starptanku	Klientu		Starptanku	Klientu	
2010	39.5	247.6	287.1	190.7	9.3	200.0
2009	43.4	126.5	169.9	194.7	5.7	200.5
2008	31.1	118.7	149.8	63.5	6.6	70.1
2007	1.1	8.5	9.6	3.6	0.7	4.3
2006	–	–	–	–	–	–

MAKSĀJUMU UN VĒRTSPAPĪRU NORĒĶINU SISTĒMU PĀRRAUDZĪBA

Latvijas Banka veica Latvijas maksājumu sistēmu pārraudzību, tādējādi mazinot sistēmiskā riska iespējamību Latvijas maksājumu sistēmu infrastruktūrā un veicinot maksājumu sistēmu raitu darbību. Saskaņā ar "Latvijas Bankas politiku maksājumu sistēmas jomā" Latvijas Banka veica sistēmiski nozīmīgas maksājumu sistēmas SAMS, kā arī EKS ikdienas pārraudzību. Ikdienas pārraudzības ietvaros Latvijas Banka galvenokārt veica SAMS un EKS sistēmu incidentu un statistisko datu analīzi. Latvijas Banka maksājumu sistēmu pārraudzības ietvaros sadarbojās ar iestādēm, kas nodrošina klīringa un maksājumu sistēmu darbību (SIA "First Data Latvia", AS "Itella Information" un bankas), konsultējot tās un izsakot viedokli par jautājumiem maksājumu sistēmu jomā.

Latvijas Banka apkopoja datus par Latvijā izmantotajiem maksāšanas līdzekļiem. 2010. gadā visbiežāk no visiem maksāšanas līdzekļiem tika izmantoti klientu kredīta pārvedumi (115.7 milj. maksājumu jeb 51.9%) un maksājumi ar norēķinu kartēm (101.9 milj. maksājumu jeb 45.7%). Šādu maksājumu apjoms bija attiecīgi 260.7 mljrd. latu un 1.4 mljrd. latu. Pārējie maksāšanas līdzekļi (tiešais debets, čeki un e-nauda) tika izmantoti samērā reti.

Lai veicinātu Latvijas maksājumu sistēmu iekļaušanos Vienotajā eiro maksājumu telpā, Latvijas Banka piedalījās SEPA projektā, kur vadīja Nacionālo SEPA darba grupu un piedalījās Latvijas Komerbanku asociācijas Maksājumu komitejas SEPA darba grupā, kā arī EK organizētā Nacionālo SEPA koordinācijas komiteju ES forumā. 14. decembrī Latvijas Republikas Eiro projekta Naudas un maksājumu sistēmu darba grupa apstiprināja Nacionālās SEPA darba grupas izstrādātā Latvijas Nacionālā SEPA plāna 2.0 versiju, papildinot to ar SEPA komunikācijas plānu, ko izstrādāja Nacionālās SEPA darba grupas komunikācijas eksperti. Latvijas Banka sadarbībā ar Latvijas Komerbanku asociāciju

un SIA "First Data Latvia" organizēja seminārus par SEPA karšu maksājumu ieviešanas jautājumiem. Latvijas Banka uzturēja SEPA projekta interneta lapu. SEPA maksāšanas līdzekļi (SEPA maksājumu kartes, kredīta pārvedumi un tiešā debeta maksājumi) eiro pieejami Latvijas klientiem ar 2008. gadu, bet SEPA guvumus pilnībā sabiedrība izjutīs ar Latvijas pievienošanos eiro zonai, kad visi iepriekš latos veiktie maksājumi tiks veikti eiro saskaņā ar vienotiem SEPA maksājumu veikšanas nosacījumiem.

2010. gadā Latvijas Banka kopā ar 14 citu ES valstu centrālajām bankām un ECB piedalījās projektā, lai novērtētu neliela apjoma maksāšanas līdzekļu izmaksas. Projekta mērķis bija apzināt tās sabiedrībai radītās izmaksas, kas saistītas ar neliela apjoma maksāšanas līdzekļu (skaidrā nauda, kredīta un debeta karšu maksājumi, kredīta pārvedumi un tiešais debets) izmantošanu. Latvijas Banka saskaņā ar ECB izstrādāto metodoloģiju vāca informāciju no bankām, AS "Itella Information", SIA "First Data Latvia", inkasācijas sabiedrībām, tirgotājiem un citiem uzņēmējiem un 2010. gadā pabeidza tās apkopošanu. Saskaņā ar projekta plānu pētījuma rezultātus ECB publicēs 2011. gadā.

2010. gadā Latvijas Banka veica vērtspapīru norēķinu sistēmu pārraudzību Latvijā. Latvijas Banka konsultēja un sniedza viedokli LCD vērtspapīru norēķinu sistēmu darbības un attīstības jautājumos, diskutēja par sistēmu attīstības aktualitātēm un sistēmu darbības nepārtrauktību, jaunajām likumdošanas iniciatīvām un prasību pārmaiņām vērtspapīru norēķinu infrastruktūrām Eiropā. Pārraudzības ietvaros Latvijas Banka sadarbojās ar FKTK, kas uzrauga LCD darbību.

Lai veicinātu Latvijas vērtspapīru tirgus integrāciju kopējā Eiropas vērtspapīru tirgū, vērtspapīru norēķinu sistēmu pārraudzības ietvaros Latvijas Banka kopā ar LCD vadīja Eirosistēmas projekta TARGET2 vērtspapīriem Latvijas lietotāju grupu. TARGET2 vērtspapīriem ir Eirosistēmas 2006. gadā uzsākts projekts, lai Eiropā izveidotu vienotu informācijas tehnoloģiju platformu vērtspapīru norēķiniem, tā novēršot atšķirības starp iekšzemes un pārrobežu norēķiniem un mazinot ar vērtspapīru norēķiniem saistītās izmaksas. Latvijas lietotāju grupas sastāvā darbojas LCD, Latvijas Bankas, FKTK, Valsts kases un Latvijas Komerčbanku asociācijas pārstāvji. 2010. gadā Latvijas lietotāju grupas izstrādātā "TARGET2 vērtspapīriem ieviešanas stratēģija Latvijā" tika atbalstīta visās Latvijas TARGET2 vērtspapīriem lietotāju grupu pārstāvošajās iestādēs. Latvijas Banka veica TARGET2 vērtspapīriem projekta ietekmes novērtējumu uz Latvijas Bankas normatīvajiem aktiem, funkcijām, procesiem un sistēmām. Latvijas Banka un LCD sniedza Latvijas lietotāju grupas dalībniekiem prezentācijas par TARGET2 vērtspapīriem lietotāja prasībām vērtspapīru darījumu naudas norēķinu organizēšanai un citām projekta prasībām, kā arī piedalījās ECBS komiteju un darba grupu sanāksmēs, kurās tika izskatīti ar TARGET2 vērtspapīriem projekta ieviešanu saistīti jautājumi. Saskaņā ar ECB Padomes apstiprināto plānu TARGET2 vērtspapīriem paredzēts ieviest 2014. gadā.

FINANŠU STABILITĀTE

Svarīgs priekšnoteikums veiksmīgai monetārās politikas īstenošanai ir stabila finanšu vide. Tās veidošanā Latvijas Banka cieši sadarbojas ar FKTK. Stiprinot makrouzraudzību un lai identificētu un novērtētu finanšu stabilitātes riskus, Latvijas Banka pilnveidoja finanšu sektora sistēmisko risku novērtēšanas, īpaši kredītriska analīzes, metodoloģiju. Kredītrisks vēl joprojām ir nozīmīgākais banku sektora risks, tāpēc tika izstrādāts Latvijas banku kredītriska dinamiskais faktoru modelis kredītportfeļa kvalitātes pārmaiņu īstermiņa prognozēšanai. Modelis ļauj ar galveno komponentu metodes palīdzību novērtēt svarīgākos plaša makroekonomisko un finanšu rādītāju klāsta faktorus (kopā 53 dažādi rādītāji), uz kuru pamata tiek prognozētas banku kredītportfeļa kvalitātes pārmaiņas.

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu institūciju sadarbība reģionālās finanšu stabilitātes nodrošināšanā kļuva ciešāka. 2010. gada 17. augustā tika noslēgts sadarbības līgums par pārrobežu finanšu stabilitāti, krīžu vadību un novēršanu starp Dānijas, Igaunijas,

Somijas, Īslandes, Latvijas, Lietuvas, Norvēģijas un Zviedrijas attiecīgajām ministrijām, centrālajām bankām un finanšu uzraudzības iestādēm. Šis līgums paredz informācijas apmaiņas un koordinācijas kārtību un procedūras, kas veicinās iesaistīto pušu sadarbību pārrobežu finanšu uzraudzībā, krīžu vadībā un risināšanā. Vienošanās galvenais mērķis ir mazināt pārrobežu finanšu krīžu rašanās risku un nodrošināt efektīvu krīžu vadību Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģionā.

2010. gadā tika panākta vienprātība starp EK, Eiropas Padomi un Eiropas Parlamentu par radikālu Eiropas finanšu uzraudzības ietvara reformu, kas būtiski maina ES banku un vērtspapīru un apdrošināšanas tirgus dalībnieku uzraudzību. Eiropas Parlaments atbalstīja jaunas institucionālās uzraudzības arhitektūras izveidi ar 2011. gada 1. janvāri. Jauno Eiropas Finanšu uzraudzības sistēmu (EFUS) veido divi pīlāri. Pirmais pīlārs ir neatkarīga, par ES finanšu sistēmas makrouzraudzību atbildīga institūcija – Eiropas Sistēmisko risku kolēģija (ESRK), kuras darbībā būtiska loma ir ECB un ES valstu centrālajām bankām. Latvijas Bankas pārstāvji piedalīsies ESRK Valdē un tās izveidotajās komitejās un darba grupās. Otrais EFUS pīlārs ir par mikrouzraudzību atbildīgo institūciju tīkls, kura svarīgākie elementi ir trīs Eiropas uzraudzības iestādes – Eiropas Banku iestāde, Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde un Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde, kā arī šo iestāžu apvienotā komiteja un ES valstu uzraudzības iestādes.

KREDĪTU REĢISTRA DARBĪBA

Latvijas Banka Kredītu reģistrā uzkrāj un glabā Kredītu reģistra dalībnieku (banku, kuras sniedz ar kredītrisku saistītus finanšu pakalpojumus, komercsabiedrību, kurām ir ciešas attiecības ar bankām un kuras sniedz ar kredītrisku saistītus finanšu pakalpojumus, krājaizdevu sabiedrību un apdrošinātāju) ziņas par aizņēmējiem un aizņēmēju galvniekiem, viņu saistībām un to izpildes gaitu. Kredītu reģistra mērķis ir ļaut dalībniekiem precīzāk novērtēt aizņēmēju kredībspēju, efektīvāk vadīt kredītriskus, sniegt papildu iespējas uzraudzības funkciju veikšanai, ļaut ES un EEZ valstu patērētāju kreditoriem novērtēt patērētāju kredībspēju un nodrošināt informāciju Latvijas Bankas un FKTK ekonomiskās analīzes vajadzībām.

Lai ievērotu Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Direktīvas 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem prasības, kopš 2010. gada 22. oktobra tika nodrošināta Kredītu reģistra datu sniegšana ES un EEZ valstu personām, kas nodarbojas ar patērētāju kredīšanu, dodot tām iespējas novērtēt patērētāja kredībspēju.

2010. gada 1. aprīlī Kredītu reģistrā tika uzsākta ziņu vākšana par trasta kredītiem, un 2010. gada beigās tajā bija uzkrātas ziņas par 254 trasta kredītiem ar kopējo saistību atlikumu 107 milj. latu.

2010. gada beigās Kredītu reģistrā bija 96 dalībnieki. Salīdzinājumā ar 2009. gada beigām dalībnieku skaits samazinājās par 14, jo kopš 2010. gada 1. aprīļa Kredītu reģistrā vairs netika vāktas ziņas par regresa saistībām. 2010. gada beigās Kredītu reģistrā bija uzkrāti dati par 939.6 tūkst. personu 2.6 milj. saistību, kopējais spēkā esošo saistību skaits bija 1.5 milj. un Kredītu reģistra dalībnieku kredītportfelis bija 15.1 mljrd. latu. 2010. gadā dalībnieki veica 14.7 milj. pieprasījumu Kredītu reģistrā (4.0 reizes vairāk nekā 2009. gadā), jo bankas Kredītu reģistrā uzsāka savu klientu maksātspējas regulāru vērtēšanu. Latvijas Banka apkalpoja 2.3 tūkst. fizisko un juridisko personu, sniedzot ziņas par saistībām Kredītu reģistrā.

STATISTIKA

Latvijas Banka vāc un apkopo finanšu un monetāro statistiku un maksājumu bilances statistiku, kā arī sagatavo valdības finanšu statistiku. Saskaņā ar ECB pieprasījumu Latvijas Banka iesaistīta arī atsevišķu tautsaimniecības statistikas jomu metodoloģijas jautājumu

risināšanā un noteiktu rādītāju sagatavošanā. Statistisko informāciju Latvijas Banka izmanto, lai īstenotu monetāro politiku, veiktu finanšu stabilitātes un makroekonomisko analīzi, kā arī informētu sabiedrību par norisēm finanšu sektorā un tautsaimniecībā.

2010. gadā Latvijas Banka gan turpināja regulāro statistisko datu pārraidi uz ECB, SNB un SVF, gan arī sniedza statistisko informāciju citiem iekšzemes un ārvalstu datu lietotājiem. Lai laikus nodrošinātu plašu datu lietotāju loku ar informāciju, Latvijas Banka gan publicēja Latvijas finanšu un monetārās statistikas un maksājumu bilances statistikas datus savos periodiskajos izdevumos un interneta vietnē, gan sagatavoja datus publicēšanai ECB izdevumos un datu noliktavā *Statistical Data Warehouse*, kā arī SVF izdevumos un SVF Speciālā datu izplatīšanas standarta ietvaros.

Latvijas Banka piedalījās Latvijas starpinstitūciju darba grupā, kas risina ar valsts budžeta deficīta un parāda notifikācijas sagatavošanu un metodoloģijas pilnveidošanu saistītus jautājumus. ECB un *Eurostat* darba grupu un komiteju sanāksmēs un semināros statistikas jomā īpaša uzmanība tika pievērsta jaunās Eiropas Kontu sistēmas un SVF Maksājumu bilances statistikas rokasgrāmatas ieviešanai 2014. gadā, kā arī jautājumiem, kas saistīti ar ESRK izveides radītiem statistisko datu papildu pieprasījumiem. Latvijas Banka turpināja piedalīties Laikrindu sezonālās izlīdzināšanas vadības grupā (*Seasonal Adjustment Steering Group*), 2010. gadā iesaistoties vienotu metodoloģijas principu izstrādē sezonāli izlīdzinātu laikrindu veidošanas vajadzībām ES valstu statistikā, kā arī laikrindu modeļu praktiskās izveides un analīzes programmprodukta "Demetra+" izstrādē.

FINANŠU UN MONETĀRĀ STATISTIKA

Finanšu tirgus un monetārās statistikas jomā 2010. gadā stājās spēkā vairāki jauni Latvijas Bankas noteikumi.

Ar 2010. gada februāri uzsākta datu vākšana saskaņā ar "Ārvalstu valūtas pirkšanas un pārdošanas pārskatu sagatavošanas noteikumu" prasībām (Latvijas Bankas 16.07.2009. noteikumi Nr. 41; spēkā ar 01.01.2010.), kas būtiski paplašināja iegūto datu klāstu par latos un citās valūtās veiktajiem skaidrās un bezskaidrās naudas darījumiem. Jaunie dati tiek izmantoti padziļinātai valūtas tirgus analīzei un publiskoti Latvijas Bankas "Makroekonomisko Norišu Pārskatā" un Latvijas Bankas interneta vietnē.

Ar 2010. gada jūniju MFI uzsāka ziņošanu bilances statistikas jomā atbilstoši "Monetāro finanšu iestāžu mēneša bilances pārskata sagatavošanas noteikumiem" (Latvijas Bankas 16.07.2009. noteikumi Nr. 40; spēkā ar 01.05.2010.), ieviešot Regulas (EK) Nr. 25/2009 par monetāro finanšu iestāžu nozares bilanci (pārstrādāta redakcija; ECB/2008/32) prasības. Saskaņā ar šiem noteikumiem vāktā informācija ļauj pilnīgāk veikt makroekonomisko procesu analīzi un prognozēšanu, kā arī sniegt vispusīgāku informāciju starptautiskajām institūcijām, tirgus dalībniekiem un citiem interesentiem par banku sistēmas attīstību Latvijā. Uzsākta datu vākšana par šādām datu kategorijām: sindicētie kredīti, atjaunojamie kredīti, pārsnieguma kredīti, norēķinu karšu bezprocentu un procentu kredīti, kā arī māsaimniecībām un nefinanšu sabiedrībām izsniegto kredītu nodrošinājums. Kredītu termiņu kategorijā tika uzsākta datu vākšana par kredītiem dalījumā pēc atlikušā termiņa un procentu likmes pārskatīšanas perioda. MFI mēneša bilances pārskata pozīcijām tika noteikts jauns valūtu dalījums – nacionālajā valūtā, eiro un pārējās ārvalstu valūtās.

2010. gada jūlijā tika uzsākta arī datu vākšana saskaņā ar jaunajiem "Monetāro finanšu iestāžu procentu likmju pārskatu sagatavošanas noteikumiem" (Latvijas Bankas 10.09.2009. noteikumi Nr. 42; spēkā ar 01.06.2010.), ieviešot prasības, kas noteiktas Regulā (EK) Nr. 290/2009, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 63/2002 (ECB/2001/18) par statistiku attiecībā uz procentu likmēm, ko monetārās finanšu iestādes piemēro māsaimniecību un nefinanšu sabiedrību noguldījumiem un aizdevumiem (ECB/2009/7).

Saskaņā ar šiem noteikumiem iegūtā informācija nodrošina monetārās politikas īstenošanas un makroekonomiskās prognozēšanas pilnveidi, kā arī papildu iespējas informēt sabiedrību par procentu likmēm un to dinamiku Latvijā. Sākot ar datiem par 2010. gada jūniju, Latvijas Banka uzsāka atjaunojamo un pārsnieguma kredītu procentu likmju, kā arī norēķinu karšu kredītu procentu likmju publiskošanu Latvijas Bankas interneta vietnē.

Saistībā ar ECB pieprasījumu padziļināti tika pētītas vairākas jomas – saskaņā ar jaunajiem "Monetāro finanšu iestāžu mēneša bilances pārskata sagatavošanas noteikumiem" vāktu datu kvalitāte, vērtspapīru turētāju statistikas sagatavošanas iespējas, ar jauno naudas tirgus fondu termina skaidrojumu saistītie metodoloģiskie jautājumi, kā arī maksājumu iestāžu darbības jautājumi.

MAKSĀJUMU BILANCE

2010. gadā tika turpināta Latvijas maksājumu bilances statistikas datu sagatavošanas metodoloģijas pilnveide. Saskaņā ar Latvijas Bankas 2009. gada 10. septembra noteikumiem Nr. 43 "Vērtspapīru pārskatu sagatavošanas noteikumi" 2010. gada aprīlī tika uzsākta datu apkopošana individuālā līmenī arī par tiem vērtspapīriem, kuriem nav piešķirts ISIN kods. Papildus tam īpaša uzmanība tika pievērsta apkopotu individuālo vērtspapīru datu kvalitātes nodrošināšanai Latvijas Bankas vienotajā vērtspapīru emisijas un turētāju datubāzē, lai to pilnībā būtu iespējams izmantot arī banku un monetārās statistikas un finanšu kontu statistikas sagatavošanā.

2010. gada 1. jūnijā stājās spēkā Latvijas Bankas 2009. gada 5. novembra noteikumi Nr. 47 "Monetāro finanšu iestāžu ilgtermiņa ārējā parāda pārskata un prognozes sagatavošanas noteikumi", nodrošinot SVF un ES prasībām atbilstošu informāciju, kas nepieciešama valsts ārējā parāda, maksājumu bilances un valsts makroekonomisko rādītāju analīzei un prognozēšanai.

Optimizējot statistisko datu sagatavošanu Latvijas Bankā, 2010. gadā tika pabeigta ārējā parāda datu sagatavošanas integrācija maksājumu bilances statistikas sagatavošanas sistēmā.

TAUTSAIMNIECĪBAS UN VALDĪBAS FINANŠU STATISTIKA

Saskaņā ar ECB pieprasījumu padziļināti tika pētīti divi jautājumi – Latvijā iegūstamie dati par komercīpašumu un valdības sektorā nodarbināto atlīdzību. Gatavojoties 2011. gadā plānotajai datu publicēšanai, sagatavota ceturkšņa finanšu kontu metodoloģija. Lai nodrošinātu ECB ar ceturkšņa datiem par mājokļu cenām, Latvijas Banka izstrādāja mājokļu cenu indeksu aprēķina metodoloģiju, kas balstīta uz Valsts zemes dienesta datiem par reģistrētajiem darījumiem ar nekustamajiem īpašumiem.

Ievērojot ECB un Eurostat prasības, tika sagatavoti dati par Latvijas valdības 2010. gadā īstenotajiem krīzes novēršanas pasākumiem finanšu sektorā un to ietekmi uz valsts budžeta deficītu un parādu.

FINANŠU PAKALPOJUMI VALDĪBAI

Saskaņā ar likuma "Par Latvijas Banku" prasībām Latvijas Banka bez maksas sniedz Valsts kasei vairākus pakalpojumus, nodrošinot norēķinu kontu apkalpošanu, termiņnoguldījumu pieņemšanu, ārvalstu valūtas maiņas darījumus, valūtas mijmaiņas darījumus un procentu likmju mijmaiņas darījumus. Norēķinu veikšanai Valsts kase izmanto Latvijas Bankas pakalpojumus un arī piedalās Latvijas Bankas maksājumu un norēķinu sistēmās kā tiešā sistēmas dalībniece.

2010. gadā Latvijas Banka turpināja apkalpot Valsts kases vienoto latu norēķinu kontu, kas nodrošināja budžeta maksājumu – nodokļu, pensiju, pabalstu u.c. maksājumu – apstrādi,

kā arī īstenoja Valsts kasei operatīvu finanšu resursu vadību. Latvijas Bankas izstrādātā infrastruktūra nodrošināja Valsts kases latos veikto maksājumu apstrādi SAMS un EKS.

2010. gadā SAMS apstrādāja 11.5 tūkst. Valsts kases maksājumu par kopējo summu 2 630 milj. latu, bet EKS apstrādāja 12.2 milj. Valsts kases maksājumu par kopējo summu 2 886 milj. latu.

Liela apjoma un steidzamos maksājumus eiro Valsts kase veica TARGET2-Latvija kā sistēmas tiešā dalībniece. Valsts kase pievienojās SEPA kredītu pārvedumu shēmai un, piedaloties EKS eiro norēķinos, veica maksājumus uz bankām gan Latvijā, gan ārvalstīs. 2010. gadā Valsts kase TARGET2-Latvija veica 19.5 tūkst. maksājumu par kopējo summu 1 230 milj. eiro, bet EKS – 15.3 tūkst. maksājumu par kopējo summu 16.5 milj. eiro.

2010. gadā Latvijas Bankā bija atvērti Valsts kases norēķinu konti deviņās ārvalstu valūtās. Gada laikā Latvijas Banka izpildīja 2 462 Valsts kases maksājumus ārvalstu valūtā par kopējo summu 5 218 milj. latu. Valsts kase veica arī 969 termiņnoguldījumus ārvalstu valūtā Latvijas Bankā, un Valsts kases termiņnoguldījumu atlikums 2010. gada beigās bija 789.8 milj. latu.

Valsts kase 2010. gadā veica 84 ārvalstu valūtas maiņas darījumus Latvijas Bankā, un valsts centrālā banka šajos darījumos pārdeva latus un nopirka eiro par kopējo summu 1 258 milj. latu. Citi ārvalstu valūtas maiņas un mijmaiņas darījumi 2010. gadā netika veikti.

KONSULTĒŠANA UN SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

VALDĪBAS KONSULTĒŠANA

Viens no Latvijas Bankas uzdevumiem ir konsultēt Latvijas Republikas Saeimu un Ministru kabinetu par monetāro politiku un citiem ar Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu saistītiem jautājumiem.

Latvijas Bankas darbinieki 2010. gadā piedalījās vairāku likumprojektu, t.sk. Maksājumu pakalpojumu likuma, Kredītiestāžu likuma grozījumu, Finanšu nodrošinājuma likuma grozījumu un likuma "Par norēķinu galīgumu maksājumu un finanšu instrumentu norēķinu sistēmās" grozījumu, izstrādē.

Latvijas Bankas prezidents, citas Latvijas Bankas amatpersonas un darbinieki regulāri tikās ar Latvijas Republikas valdības pārstāvjiem, t.sk. piedalījās Latvijas Republikas Ministru kabineta sēdēs un dažādu gan Latvijas Republikas ministrijās, gan saskaņā ar Ministru prezidenta rīkojumu veidoto komiteju darbā.

Latvijas Bankas darbinieki deva ieguldījumu Latvijas tautsaimniecības attīstības veicināšanā, darbojoties dažādās darba grupās un profesionālajās organizācijās un sniedzot tām konsultācijas.

Naudas un maksājumu sistēmu darba grupas sastāvā Latvijas Bankas pārstāvji aktīvi piedalījās Latvijas Nacionālā eiro ieviešanas plāna aktualizēšanā.

Latvijas Bankas darbinieki turpināja dalību SEPA projekta ieviešanas uzraudzībā un iesaistījās papildu priekšlikumu izstrādē Latvijas Nacionālā eiro ieviešanas plāna pielikumam Nr. 1 "Pasākumu plāns vienotās Eiropas valūtas ieviešanai Latvijā", kā arī Latvijas Nacionālā SEPA plāna 2.0 versijas sagatavošanā.

Elektronisko sakaru un informācijas tehnoloģiju nozares konsultatīvās padomes drošības jautājumos sēdēs sniegta informācija par Latvijas Bankas pieredzi informācijas sistēmu drošības pārvaldībā, veicinot šīs jomas pilnveidi valsts pārvaldē.

Latvijas Bankas pārstāvji piedalījās starpinstitutionālu darba grupā, kuras uzdevums bija

izstrādāt Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumu "Informācijas tehnoloģiju kritiskās infrastruktūras drošības pasākumu plānošanas un īstenošana kārtība" projektu.

Latvijas Bankas pārstāvis piedalījās saskaņā ar likumu "Par grāmatvedību" izveidotās Grāmatvedības padomes darbā. Tās darbības mērķis ir veicināt finanšu pārskatu kvalitātes paaugstināšanu un finanšu pārskatu sagatavošanu reglamentējošo standartu un noteikumu saskaņošanu ar Starptautiskajiem grāmatvedības standartiem. Latvijas Bankas pārstāvis sadarbībā ar FM speciālistiem iesaistījās arī citu grāmatvedību regulējošo normatīvo aktu pilnveidē.

Latvijas Bankas darbinieki ekspertu statusā piedalījās CSP 2010. gada pavasara un rudens valsts parāda un budžeta deficīta notifikācijas tabulu sagatavošanā un ar to saistīto metodoloģisko jautājumu risināšanā.

Latvijas Bankas pārstāvji aktīvi iesaistījās sadarbības uzlabošanai ar starptautiskajām kredītreitingu aģentūrām izveidotās darba grupas ziņojumu sagatavošanā par Latvijas valsts kredītreitingu un faktoriem, kas to ietekmē, sniedza priekšlikumus turpmākās sadarbības uzlabošanai, kā arī nodrošināja informācijas apmaiņu, gatavojoties šo aģentūru pārstāvju kārtējām vizītēm.

APMEKLĒTĀJU CENTRA DARBĪBA

Latvijas Bankas apmeklētāju centrs "Naudas pasaule" ir informatīvi izglītojošs centrs ar interaktīvām izziņas iespējām un veicina sabiedrības izpratni par centrālās bankas darbību un finanšu jautājumiem. "Naudas pasaulē" 2010. gadā viesojās 8.5 tūkst. apmeklētāju (2009. gadā – 6.5 tūkst.). Turklāt, Latvijas Bankai pirmoreiz piedaloties starptautiskajā Muzeju naktī, papildus tika uzņemti aptuveni 8.5 tūkst. interesentu.

Apmeklētāju centra galvenā mērķauditorija ir jaunieši, kas apgūst ekonomiku (vidusskolu vecāko klašu skolēni un sociālo zinātņu studenti). Šī grupa veidoja gandrīz 80% no visiem apmeklētājiem. Ekonomiskās krīzes ietekmē jau otro gadu retākas ir tālāko Latvijas novadu skolēnu vizītes.

Jauniešu īpatsvara noturība apmeklētāju vidū ir svarīga gan tāpēc, ka saņemtā informācija palīdz viņiem apgūt mācību programmu, gan arī tāpēc, ka dialogs ar grupām apmeklējumu laikā un izdales materiālu pieprasījums liecina, ka sarunas par makroekonomikas un finanšu tēmām tiek turpinātas arī plašākā sabiedrībā.

Apmeklētājus visvairāk interesējošās tēmas 2010. gadā bija lata kursa stabilitātes saglabāšana, kā arī deflācija un tautsaimniecības konkurētspējas atgūšanas process. Tāpēc uzlabota ekspozīcija, kas interaktīvi skaidro valūtas piesaistes un centrālās bankas intervenču mehānismu, kā arī pārskatāmāk sniegta informācija par valūtas rezervju pārvaldīšanu. Sadarbībā ar Latvijas Komerčbanku asociāciju izstrādāts interaktīvs stends "Komerčbanku darbība" un četras to papildinošas multimedijas izglītojošas programmas, kas palīdz izprast naudas apriti divu līmeņu banku sistēmā. Aktualizēta arī ekspozīcija par naudas drošību pret viltošanu.

Apmeklētāju aptaujas rezultāti liecina, ka saglabāties iepriekšējos gados konstatētais augstais vērtējums informācijas pilnīgumam un tās pasniegšanas kvalitātei, kā arī vēlme vairāk laika veltīt individuālai interaktīvo stendu izpētei.

KOMUNIKĀCIJAS PASĀKUMI

Latvijas Bankas komunikāciju ar sabiedrību kopumā un dažādām tās grupām galvenokārt noteica notikumi Latvijas tautsaimniecībā un finanšu tirgos. No vienas puses, tautsaimniecības attīstību raksturoja ekonomiskās aktivitātes atjaunošanās, augot eksportam un pakāpeniski stabilizējoties iekšējam patēriņam. No otras puses, kritiski svarīgi bija turpināt iesākto makroekonomiskās stabilizācijas ceļu, mazinot budžeta deficītu un tā-

dējādi radot nosacījumus ārējā parāda līmeņa pazemināšanai vidējā termiņā. Savukārt svarīgākie notikumi ārējos tirgos bija parāda krīzes attīstība vairākās ES valstīs, eiro zonas paplašināšanās, Igaunijai saņemot uzaicinājumu ieviest eiro, kā arī globālais pārtikas un energoresursu cenu pieaugums, kas ietekmēja cenu dinamiku arī Latvijā.

Sabiedrība tika plaši informēta par Latvijas Bankas padomes un speciālistu veikto makroekonomisko un finanšu tirgus analīzi, kas nepieciešama valdības konsultēšanai un tautsaimniecības dalībniekiem situācijas izpratnei un tālāko lēmumu pieņemšanai. Latvijas Bankas prezidents pēc katras Latvijas Bankas padomes regulārās sēdes sniedza žurnālistiem pārskatu par makroekonomisko attīstību. Latvijas Bankas interneta vietnēs publicēta Latvijas maksājumu bilances, ārējā parāda, banku un monetārā, vērtspapīru un maksājumu sistēmu statistika. Centrālā banka regulāri publicēja vairākus izdevumus, plaši informējot par Latvijas finanšu sektora un tautsaimniecības attīstības norisēm. Latvijas Bankas 2009. gada pārskatā sniegta informācija par centrālās bankas darbību un finanšu rezultātiem un pasaules ekonomiskās attīstības kontekstā analizētas Latvijas tautsaimniecības norises. Ceturkšņa izdevumā "Makroekonomisko Norišu Pārskats", izmantojot Latvijas Bankas, CSP, FM un FKTK datus, vērtētas ārējā sektora un eksporta, finanšu tirgus, iekšzemes pieprasījuma un piedāvājuma, izmaksu un cenu, kā arī maksājumu bilances norises un sniegtas tautsaimniecības attīstības un inflācijas prognozes. Mēneša "Monetārajā Biļetenā" sniegta koncentrēta informācija par tautsaimniecības un monetārajām norisēm. Mainīgās ekonomiskās vides ietekmi uz finanšu norisēm atspoguļoja "Finanšu Stabilitātes Pārskats", savukārt likumā "Par Latvijas Banku" noteikto uzdevumu izpilde maksājumu sistēmu jomā analizēta izdevumā "Latvijas Bankas 2009. gadā veiktā maksājumu sistēmu pārraudzība". Lai centrālā banka pieņemtu pārdomātus un atbildīgus monetāros lēmumus, Latvijas Bankas speciālisti veica padziļinātus pētījumus, rosinot publisku diskusiju par svarīgākajiem tematiem (sk. sadaļu "Ekonomiskā izpēte, analīze un prognozēšana" un 8. pielikumu).

Augot Latvijas Bankas interneta vietnē izvietojamās informācijas apjomam, 2010. gadā tika sākts interneta vietnes pārveides projekts, pilnveidojot funkcionalitāti un informācijas struktūru un tādējādi atvieglojot informācijas meklēšanu, saņemšanu un izmantošanu. Projekta pirmajā posmā tika pārbūvēta interneta vietne www.bank.lv, kā arī, atslogojot tās saturu, izveidota nodalīta interneta vietne Latvijas tautsaimniecības attīstības analīzei makroekonomika.lv. Šajā ekonomikas lietpratējiem paredzētajā interneta vietnē tiek publicēti Latvijas Bankas ekonomikas speciālistu komentāri, raksti, prezentācijas, pētījumi un viedokļi par situāciju Latvijas tautsaimniecībā, vienuviet sniedzot par to augstvērtīgu pārskatu.

Lai veicinātu ekonomistu un iesaistīto pušu dziļāku izpratni un diskusiju par tautsaimniecības attīstības analīzi un norisēm, tās tika pārrunātas Latvijas Bankas organizētajā tautsaimniecības konferencē, vairākās ekspertu sarunās, kā arī Latvijas Bankas vadībai un speciālistiem aktīvi piedaloties citu organizāciju rīkotos forumos. Latvijas Bankas 2010. gada 20. oktobrī organizētās gadskārtējās tautsaimniecības konferences "Latvijas tautsaimniecība: no krīzes uz ilgtspējīgu izaugsmi" dalībnieki – augstskolu pasniedzēji un pētnieki, uzņēmēji, finansisti un žurnālisti – diskutēja par to, kas darāms, lai tieši krīzes laikā liktu pamatus ilgtspējīgai izaugsmei, kas veicinātu valsts un iedzīvotāju ienākumu kāpumu un mazinātu jauna cenu un nekustamā īpašuma "burbuļa" izveidošanās risku.

Latvijas Bankas organizētajās ekspertu sarunās tika analizētas aktuālās tautsaimniecības problēmas. Sarunā "Eiro 2014: kādēļ Latvijai vajadzīgs šāds mērķis un kā to sasniegt" tika apkopoti viedokļi par to, ko palīdzēs un ko nepalīdzēs atrisināt vienotā Eiropas valūta, kāpēc nepieciešams noteikt eiro ieviešanas mērķa datumu un kas jādara, lai šo mērķi sasniegtu. Sarunā "Fiskālā politika – domāšanas maiņa par 180°" valsts budžeta veidotāji, sociālie partneri un eksperti apzināja, kas, kāpēc un kā Latvijas ekonomiskās situācijas un Eiropas notikumu kontekstā paveicams fiskālajā jomā attiecībā uz 2011. gada budžetu un ilgākā perspektīvā. Sarunā "Cenu veidošanās mehānisms Latvijā", balstoties

uz plašas mikrodatu izlases pētījumu, kopīgi ar tirgotāju un sabiedrisko pakalpojumu regulatora pārstāvjiem, kā arī socioloģijas un psiholoģijas ekspertiem tika meklētas atbildes uz jautājumiem, vai Latvijā cenas ātri reaģē uz pārmaiņām tautsaimniecībā, kā cenu un izmaksu elastība ietekmē konkurētspējas atjaunošanos un kādu faktoru ietekmē tirgotāji maina cenas. Sarunā "Naudas aprīte" tika vērtēta situācija kreditēšanā, meklēti faktori, kas traucē naudas aprītes mehānismu Latvijā, vērtēts, kādu procesu un risinājumu mijiedarbība palīdzēs šos šķēršļus novērst un kāda ir citu valstu pieredze.

Tautsaimniecības krīzes pārvarēšanā un nākotnes attīstībā svarīgs faktors ir iedzīvotāju vērtējums un noskaņojums, ko lielā mērā nosaka izpratne par makroekonomiskajiem procesiem un lēmumiem. Tāpēc viens no Latvijas Bankas komunikācijas virzieniem ir makroekonomisko un finanšu procesu skaidrošana gan plašai sabiedrībai, gan konkrēti atsevišķām sabiedrības grupām. Sadarbībā ar Latvijas Banku un izmantojot tās speciālistu veikto analīzi un sniegtos skaidrojumus, tika gatavots Latvijas Televīzijas izglītojošs nedēļas raidījums "Naudas zīmes" un Latvijas Radio raidījums "Lata spogulī", kas piesaista plašu auditoriju. Sadarbībā ar ES informācijas punktiem, ko koordinē Latvijas Republikas Ārlietu ministrija, Latvijas Bankas speciālisti pilsētu bibliotēkās sniedza atklātas lekcijas par tautsaimniecības norisēm. Laikrakstos un internetā publicēts aptuveni 50 Latvijas Bankas speciālistu skaidrojošu rakstu, un par plašsaziņas līdzekļu interesi liecināja arī daudz plašu interviju ar Latvijas Bankas prezidentu un speciālistiem.

Ilgtermiņa projekts ar mērķi veicināt aktuālo makroekonomisko tēmu pētniecību ir Latvijas Bankas organizētais studentu zinātnisko darbu konkurss, kurā 2010. gadā tika godalgoti pieci darbi (iesniegti – 23), kas vēlti aktuālām tautsaimniecības tēmām – Baltijas valstu gatavībai eiro ieviešanai, iekšējās devalvācijas scenārija novērtējumam, lata reālajam efektīvajam kursam, Latvijas konkurētspējai un Latvijas iedzīvotāju patēriņa tuvināšanās gaitai citām ES valstīm.

Latvijas Banka nodrošina tautsaimniecībai raitu skaidrās un bezskaidrās naudas aprīti, tāpēc regulāri informē sabiedrību un iesaistītās puses par attiecīgajiem jaunumiem un projektiem.

2010. gada 15. maijā Latvijas Banka vēra galvenās ēkas durvis starptautiskās Muzeju nakts apmeklētājiem, lai iepazīstinātu ar lietderīgu un interesantu informāciju par naudas zīmēm – to tapšanu, lietošanu, drošību un māksliniecisko vērtību. Viesiem bija iespēja uz klausīt un iztaujāt ekonomikas ekspertus par norisēm Latvijas tautsaimniecībā, kā arī apmeklēt informatīvi izglītojošo apmeklētāju centru "Naudas pasaule".

Tā kā Latvijas Banka kopš 2010. gada 9. novembra nodrošina drošu un efektīvu infrastruktūru EKS maksājumiem eiro, ko bankas Eiropā nodrošina saviem klientiem, lai informētu iesaistītās puses, īpaši uzņēmējus, par šādas infrastruktūras sniegtajām priekšrocībām un banku klientiem veicamajiem sagatavošanās darbiem, Latvijas Banka kopā ar Latvijas Komerčbanku asociāciju rīkoja semināru žurnālistiem, kā arī sagatavoja informatīvus materiālus lietišķajiem plašsaziņas līdzekļiem.

Lai noskaidrotu, kā sabiedrība vērtē paveikto jubilejas un piemiņas monētu jomā un kādas tēmas un mākslinieciskie risinājumi šķiet pievilcīgākie, Latvijas Banka rīkoja tradicionālo sabiedrības aptauju par gada monētu un aicināja ikvienu izteikt savu viedokli par to, kura no 2009. gadā tapušajām jubilejas un piemiņas monētām ir "Latvijas gada monēta 2009". Aptauju atbalstīja publisko bibliotēku tīkls, Latvijas Nacionālā bibliotēka un valsts aģentūras "Kultūras informācijas sistēmas" projekts "Trešais tēva dēls", kā arī Latvijas Televīzijas raidījums "100 g kultūras", un balsojumā ar 44.1% no 10 120 balsīm par "Latvijas gada monētu 2009" kļuva *Rahapaja Oy* kaltā "Ūdens monēta" (mākslinieki Ilmārs Blumbers un Jānis Strupulis).

SADARBĪBA AR STARPTAUTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM UN ĀRVALSTU CENTRĀLAJĀM BANKĀM

Latvijas Banka ir Latvijas Republikas pārstāve ārvalstu centrālajās bankās un starptautiskajās valūtas institūcijās. Latvijas Banka var piedalīties citu starptautisko finanšu un kredīta organizāciju darbībā, kas atbilst tās mērķiem un uzdevumiem.

2010. gadā Latvijas Banka turpināja pārstāvēt Latvijas intereses SVF Pilnvaroto sanāksmēs un ikdienas jautājumu koordinēšanā. Latvijas intereses SVF tika pārstāvētas Ziemeļvalstu un Baltijas valstu grupā, kurā ietilpst Dānija, Igaunija, Īslande, Latvija, Lietuva, Norvēģija, Somija un Zviedrija. Šo valstu grupu SVF Izpilddirektoru valdē pārstāvēja viens izpilddirektors, un tai kopumā bija 3.43% balsu.

Latvijas Bankas pārstāvji turpināja darboties Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Monetāro un finanšu jautājumu komitejā, kas izveidota stratēģisko virzienu un vadlīniju noteikšanai un saskaņota viedokļa izstrādāšanai SVF darbības jautājumos. 2010. gada svarīgākie SVF politikas jautājumi bija SVF kvotas un pārvaldīšanas reforma, SVF finanses un aizdošanas instrumenti, kā arī finanšu sektora pārraudzības stiprināšana.

2010. gadā turpinājās sadarbība ar SVF, pamatojoties uz SVF lēmumu par resursu rezerves vienošanos (*Stand-By Arrangement*) 1.52 mljrd. SDR apjomā Latvijas tautsaimniecības stabilizācijas un atveseļošanas plāna īstenošanai. Saskaņā ar resursu rezerves vienošanos februārī un jūlijā SVF Valde apstiprināja Latvijas programmas otro un trešo pārskatu.

2010. gadā turpinājās sadarbība ar SVF regulārās pārraudzības jeb IV panta konsultāciju ietvaros. Jūlijā SVF Valde izskatīja SVF ekspertu ziņojumu par valsts makroekonomiskās situācijas un finanšu sektora attīstību, kā arī īstenoto ekonomikas politiku.

2010. gadā Latvijas Banka turpināja līdzdalību SNB.

2010. gadā turpinājās Latvijas Bankas sadarbība ar citu valstu centrālajām bankām pieredzes un informācijas apmaiņas jomā. Latvijas Banka rīkoja vairākas starptautiskas sanāksmes un seminārus. Maijā norisinājās ECBS mācību seminārs "Ekonomika neekonomistiem". Jūnijā notika kārtējais Baltijas valstu centrālo banku seminārs, kura dalībnieki sprieda par aktuālajiem makroekonomikas, starptautisko attiecību un dokumentu pārvaldības jautājumiem. Jūlijā Latvijas Banka organizēja divu ECBS komiteju – Banku uzraudzības komitejas un Iekšējo auditoru komitejas – izbraukuma sēdes. Augustā notika Ziemeļvalstu un Baltijas valstu centrālo banku personāla vadītāju sanāksme. Oktobrī Latvijas Banka organizēja ECBS projektu vadības metodoloģijas semināru. Savukārt novembrī notika ECB organizēts ECB un Latvijas Bankas tulkus, terminologu un redaktoru seminārs "Banku darbības aktualitātes".

Aprīlī Latvijas Bankas darbinieki konsultēja Ukrainas Valsts statistikas komitejas speciālistus par kredītiestāžu darbību raksturojošo rādītāju apkopošanu un aprēķināšanu uzņēmējdarbības strukturālajā statistikā atbilstoši ES standartiem.

Starptautiskās finanšu organizācijas un ārvalstu centrālās bankas sniedza atbalstu Latvijas Bankai, piedāvājot iespēju piedalīties šo institūciju rīkotajos semināros unursos, kā arī saņemt konsultācijas ar centrālās bankas darbību saistītos jautājumos.

2010. gadā Latvijas Bankas darbinieki piedalījās ECB, SVF Institūta, Apvienotā Vīnes institūta, *Société Générale*, HSBC, *Commerzbank AG* un Eiropas Publiskās administrācijas institūta organizētajosursos, kā arī Austrijas, Beļģijas, Čehijas, Dānijas, Francijas, Itālijas, Lielbritānijas, Lietuvas, Nīderlandes, Polijas, Šveices un Turcijas centrālās bankas un Ņujorkas Federālo rezervju bankas rīkotajos semināros. Latvijas Bankas darbinieki devās pieredzes apmaiņas vizītēs uz Beļģijas, Igaunijas, Itālijas un Lietuvas centrālo banku.

LATVIJAS BANKAS PĀRVALDĪBA UN ORGANIZĀCIJA

LATVIJAS BANKAS STRUKTŪRA

LATVIJAS BANKAS PADOME

Latvijas Bankas padome pieņem lēmumus Latvijas Bankas vārdā. Latvijas Bankas padomes sastāvā ir Latvijas Bankas prezidents, prezidenta vietnieks un seši locekļi. Viņu pilnvaru laiks ir seši gadi. Latvijas Bankas padome 2010. gada beigās strādāja šādā sastāvā:

– prezidents	Ilmārs Rimšēvičs;
– prezidenta vietnieks	Andris Ruselis;
– padomes locekļi:	Leonīds Gricenko, Vita Pilsuma, Arvils Sautiņš, Aivars Skopiņš, Valentīna Zeile.

2010. gada 1. jūlijā četriem Latvijas Bankas padomes locekļiem beidzās pilnvaru laiks, un Latvijas Republikas Saeima atkārtoti par Latvijas Bankas padomes locekļiem apstiprināja Leonīdu Gricenko, Arvilu Sautiņu un Aivaru Skopiņu. Viena Latvijas Bankas padomes locekļa vieta no 2010. gada jūlija līdz 2011. gada februārim bija brīva.¹

Latvijas Bankas padomes sēdes sasauc pēc vajadzības, bet ne retāk kā reizi ceturksnī. 2010. gadā notika 14 Latvijas Bankas padomes sēžu. Lai noteiktu un īstenotu monetāro politiku, Latvijas Bankas padome veica padziļinātu monetāro un ekonomisko norišu novērtējumu un pieņēma ar monetārās politikas īstenošanu saistītus tiesību aktus (t.sk. par darījumu procentu likmēm – 3 un par monetārās politikas instrumentiem – 1).

Īstenojot pārējos likumā "Par Latvijas Banku" noteiktos uzdevumus, Latvijas Bankas padome 2010. gadā kopumā pieņēma 129 tiesību aktus (t.sk. maksājumu un norēķinu sistēmu darbības un pārraudzības jomā – 16, Kredītu reģistra darbības jomā – 5, ārvalstu rezervju pārvaldīšanas jomā – 2, finanšu tirgus un monetārās statistikas jomā – 1,

¹ Latvijas Republikas Saeima ar 2011. gada 17. februāri par Latvijas Bankas padomes locekli apstiprināja Zoju Razmusu.

skaidrās naudas apgrozības jautājumos – 6 un ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas licencēšanas un uzraudzības jomā – 4).

LATVIJAS BANKAS VALDE

Latvijas Bankas praktiskā darba veikšanai un operatīvajai vadīšanai Latvijas Bankas padome izveido pastāvīgi strādājošu Latvijas Bankas valdi sešu cilvēku sastāvā. Latvijas Bankas valde 2010. gadā strādāja šādā sastāvā:

– valdes priekšsēdētājs	Māris Kālis;
– valdes priekšsēdētāja vietnieks	Reinis Jakovļevs;
– valdes locekļi:	Andris Nikitins, Harijs Ozols, Ilze Posuma, Raivo Vanags.

Latvijas Bankas valde vadīja bankas darbu, ievērojot likuma "Par Latvijas Banku" un citu tiesību aktu prasības un Latvijas Bankas padomes lēmumus monetārās politikas un citās centrālās bankas darbības jomās. Latvijas Bankas valde pieņēma 191 tiesību aktu centrālās bankas praktiskā darba vadības jomās. Latvijas Bankas valde sagatavoja 44 Latvijas Bankas padomes tiesību aktu projektus un iesniedza izskatīšanai Latvijas Bankas padomē 23 ziņojumus par centrālās bankas darbības jautājumiem.

LATVIJAS BANKAS DARBINIEKI

Latvijas Bankā 2010. gada beigās strādāja 570 darbinieku, t.sk. 13 darbinieku, ar kuriem darba līgums noslēgts uz noteiktu laiku (2009. gada beigās – attiecīgi 618 un 17 darbinieku). 2010. gada beigās 58% Latvijas Bankas darbinieku bija vīrieši un 42% – sievietes.

Lai nodrošinātu informācijas apmaiņu starp Latvijas Banku un ES institūcijām, 2010. gadā darbu turpināja nozares padomnieks, Latvijas Bankas specializētais atašējs Latvijas Republikas Pastāvīgajā pārstāvniecībā ES.

2010. gadā turpinājās Latvijas Bankas struktūras pilnveide. Lai uzlabotu dokumentu pārvaldības, iekšējās un ārējās komunikācijas efektivitāti un optimizētu personāla resursus, veiktas strukturālas pārmaiņas, apvienojot Komunikācijas pārvaldi, Sabiedrisko attiecību pārvaldi un Ārējo sakaru pārvaldi un izveidojot Starptautisko attiecību un komunikācijas pārvaldi.

2010. gadā veiktas darba organizācijas pārmaiņas arī citās Latvijas Bankas struktūrvienībās un samazināti personāla resursi Statistikas pārvaldē un Mācību centrā.

Sakarā ar Rēzeknes reģionā darbojošos banku darba organizācijas pārmaiņām 2010. gadā slēgta Rēzeknes filiāle.

LATVIJAS BANKAS KOMISIJAS UN KOMITEJAS

Lai nodrošinātu veiksmīgu un drošu Latvijas Bankas uzdevumu izpildi, 2010. gadā darbu turpināja vairākas Latvijas Bankas padomes, Latvijas Bankas prezidenta un Latvijas Bankas valdes apstiprinātas komitejas, komisijas un darba grupas. Latvijas Bankā darbojās šādas ar centrālās bankas pamatdarbību saistītas komitejas un komisijas.

Eiro ieviešanas sagatavošanā būtisks bija Latvijas Bankas darba grupas eiro norēķinu ieviešanai ieguldījums (tās mērķis ir nodrošināt veiksmīgu eiro skaidrās un bezskaidrās naudas norēķinu ieviešanu Latvijas Republikā), bet darbu koordinēja un informācijas apriti nodrošināja Latvijas Bankas darba grupa sadarbībai ar ECB.

Latvijas Bankas revīzijas komiteja Latvijas Bankas padomes uzdevumā pārraudzīja

Latvijas Bankas budžeta komisija	Latvijas Bankas lata banknošu kvalitātes noteikšanas komisija
Latvijas Bankas darbības risku vadības komiteja	Latvijas Bankas lata naudas zīmju ekspertīzes komisija
Latvijas Bankas drošības uzraudzības komisija	Latvijas Bankas licencēšanas komisija
Latvijas Bankas ekspertu komisija	Latvijas Bankas monētu dizaina komisija
Latvijas Bankas ētikas komiteja	Latvijas Bankas revīzijas komiteja
Latvijas Bankas informācijas sistēmu vadības komiteja	Latvijas Bankas RIGIBID un RIGIBOR komisija

iekšējā audita funkciju, Latvijas Bankas ārējo revidentu darbību un finanšu pārskatu sagatavošanu, kā arī veicināja Latvijas Bankas iekšējās kontroles sistēmas darbību. Dažādos ar drošību saistītos jautājumus risināja Latvijas Bankas drošības uzraudzības komisija, kuras mērķis ir pārraudzīt "Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas politikas", "Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas politikas", "Latvijas Bankas fiziskās drošības politikas" un "Latvijas Bankas informācijas un informācijas sistēmu drošības politikas" prasību īstenošanu. Latvijas Bankas informācijas sistēmu vadības komiteja pārraudzīja un koordinēja ar Latvijas Bankas informācijas sistēmu darbību, drošību un attīstību, kā arī ar personas datu apstrādi saistītos jautājumus. Savukārt darbības risku pārvaldīšanu Latvijas Bankā pārraudzīja Latvijas Bankas darbības risku vadības komiteja.

Latvijas Bankas lata banknošu kvalitātes noteikšanas komisija uzraudzīja Latvijas Bankas banknošu nolietotības, tīrības un bojājumu līmeni, savukārt Latvijas Bankas lata naudas zīmju ekspertīzes komisija identificēja lata naudas zīmju viltojumus, kā arī noteica, vai bojātās lata naudas zīmes atzīstamas par pilnvērtīgiem maksāšanas līdzekļiem un aizstājamas ar derīgām lata naudas zīmēm. Lai nodrošinātu speciālo prasību izpildi, kas izvirzītas ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanai un pārdošanai kā finanšu pakalpojumam, t.sk. klientu fiziskās drošības un darījumu konfidencialitātes jomā, patērētāju tiesību ievērošanas jomā, noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā, kā arī nodrošinātu Latvijas Republikas finanšu darījumu tirgus reputāciju komercdarbības jomā, kas saistīta ar ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanu un pārdošanu, Latvijas Bankas licencēšanas komisija veica kapitālsabiedrību licencēšanu – izsniedza, pārreģistrēja, pārrakstīja, apturēja un anulēja licences ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanai un pārdošanai.

Latvijas Bankas operacionālā darba vadībā ieguldījumu deva Latvijas Bankas budžeta komisija, kuras mērķis ir iesniegt Latvijas Bankas budžeta projektu apstiprināšanai Latvijas Bankas padomē, nodrošinot Latvijas Bankas finanšu resursu sabalansētību un izlietojumu paredzētajiem mērķiem, kā arī sekot finanšu resursu izlietojuma kontrolei. Latvijas Bankas RIGIBID un RIGIBOR komisija koordinēja visus pasākumus, kas saistīti ar RIGIBID un RIGIBOR aprēķināšanu. Savukārt Latvijas Bankas ekspertu komisija, kuras mērķis ir veikt dokumentu vērtības ekspertīzi, sagatavot lietu nomenklatūru, noteikt dokumentu glabāšanas termiņus un risināt citus ar dokumentu pārvaldību saistītus jautājumus, nodrošināja "Dokumentu pārvaldības kārtības Latvijas Bankā" prasību īstenošanu Latvijas Bankas arhīva darba kontekstā un sagatavojamos Arhīvu likuma prasību izpildei (spēkā ar 01.01.2011.). Latvijas Bankas ētikas komiteja pārraudzīja "Latvijas Bankas ētikas kodeksa" īstenošanu.

PĀRVALDĪBAS PRINCIPI UN ATTĪSTĪBA

Latvijas Bankas pārvaldībai jānodrošina teicama likumā "Par Latvijas Banku" noteikto uzdevumu izpilde un šāda spēja jāuztur ilgtermiņā. Latvijas Bankas pārvaldībā izmanto ciklu "Plāno – Dari – Pārbaudi – Rīkojies".

Plānošanas procesā izvirzītie mērķi atspoguļoti "Latvijas Bankas vīzijas, misijas un vērtību vēstījumos". "Latvijas Bankas stratēģiskajās vadlīnijās" noteiktas Latvijas Bankas attīstības pamatnostādnes 2008.–2011. gadam, un atbilstoši tām tiek izstrādāti darba plāni. To izpilde nodrošina stratēģisko mērķu sasniegšanu un vadības procesu uzlabošanu.

Latvijas Bankas panākumus ikdienas uzdevumu veikšanā nodrošina darbinieki, un būtiski tās veiksmīgas darbības priekšnoteikumi ir darbinieku motivācija, radoša pieeja un atbildība. Latvijas Bankas pamatvērtības ir šādas: virzība uz pakalpojumu kvalitāti un rezultātu, modernu tehnoloģiju un korporatīvās vadības atzinumu izmantošana, komandas darbs, labvēlīgas darba vides uzturēšana, profesionalitāte, ētiska attieksme pret darbu un kolēģiem un pilsoniskās īpašības.

Katru gadu tiek vērtēts noteikto mērķu sasniegšanā paveiktais. Ikdienā tiek novērota funkciju un procesu izpilde, katru ceturksni notiek darba plānu izpildes kontrole, un katru gadu tiek organizētas klientu aptaujas, aicinot viņus vērtēt Latvijas Bankas pakalpojumu kvalitāti, to pieejamību un ērtumu, darbinieku kompetenci un atsaucību. Latvijas Bankas valde novērtē Latvijas Bankas darbību kopumā un reizi gadā iesniedz Latvijas Bankas padomei ziņojumu, kurā ietverta informācija par stratēģisko mērķu sasniegšanas pakāpi, funkciju mērķu sasniegšanas rādītājiem, klientu aptaujas un darbinieku aptaujas rezultātiem, darbinieku un klientu sūdzībām un ieteikumiem un darbības risku un darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas rezultātiem.

2010. gadā klientu vērtējums Latvijas Bankas pakalpojumiem piecu ballu skalā bija 4.37 (2009. gadā – 4.51). Klienti visaugstāk vērtē Latvijas Bankas veikumu skaidrās naudas nodrošināšanā, norēķinu pakalpojumu sniegšanā un maksājumu sistēmu darbības un statistiskās informācijas nodrošināšanā.

Latvijas Bankas darbinieku aptaujā iegūts atbalsta funkciju izpildes kvalitātes vērtējums. Jomas, kas novērtētas zemāk, tika analizētas pēc būtības, nosakot nepieciešamos funkciju un procesu izpildes uzlabojumus.

2010. gadā, ņemot vērā iepriekšējā gada rezultātus, veikti dažādi uzlabojumi, t.sk. pilnveidota Kredītu reģistra darbība, palielināts informācijas meklēšanas ērtums Latvijas Bankas interneta vietnē, noteikti īsāki statistisko datu publiskošanas termiņi, uzlabota komunikācija ar sabiedrību un pilnveidota dokumentu pārvaldības sistēma.

Attīstības jomā 2010. gadā īstenoti šādi pasākumi: ieviesta efektīvāka Personāla un algu vadības sistēma, pārstrukturēta vērtspapīru pārraudzības funkcija, uzlabots datu glabāšanas tehnoloģiskais nodrošinājums, veiktas strukturālas pārmaiņas komunikācijas jomā un uzlabota fiziskās aizsardzības funkcijas izpilde.

Turpinot Latvijas Bankas pārvaldības procesu pilnveidi, izmantots vispārējais novērtēšanas modelis (*Common Assessment Framework*). Tas dod iespēju atklāt nepilnības stratēģijas, resursu, darbinieku un procesu vadības un līderības jomā un novērtēt attiecībā uz klientiem, darbiniekiem un sabiedrību kopumā sasniegtos rezultātus.

RESURSU PĀRVALDĪBA

PERSONĀLA RESURSI

Latvijas Banka 2010. gadā turpināja īstenot personāla politikas pamatprincipus, piesaistot kvalificētus un profesionālus darbiniekus un veidojot ilgtermiņa darba attiecības, radot

motivējošu darba vidi, veicinot profesionālo pilnveidi, attīstību un vienlaikus sagaidot no darbinieka kvalitatīvu darbu, izvirzīto mērķu sasniegšanu, iniciatīvu, radošu pieeju un lojalitāti.

Lai uzlabotu personāla vadības kvalitāti un informācijas pieejamību, kā arī efektīvāk izmantotu personāla vadības resursus, 2010. gadā Latvijas Bankā ieviesta kompleksa Personāla un algu vadības sistēma, kas atbilst mūsdienu prasībām un nodrošina ērti lietojamu informācijas tehnoloģiju vidi un plašu funkcionalitāti.

2010. gadā pilnveidota amata vietu novērtēšanas metodika, precizēti vērtēšanas kritēriji un saskaņā ar tiem katrai amata vietai apstiprinātas kvalifikācijas prasības, norādot izglītības veidu un pakāpi, speciālās zināšanas un profesionālo kvalifikāciju, profesionālās darba pieredzes ilgumu, nepieciešamās svešvalodu prasmes, datorprasmju līmeni un sociālo kompetenču līmeni.

Latvijas Banka personāla attīstības nolūkos līdzīgi kā iepriekšējos gados izmantoja darbinieku iekšējo un ārējo rotāciju un personāla mācības. Iekšējā rotācija ļauj darbiniekiem paplašināt profesionālās zināšanas, attīstīt prasmes un veidot karjeras izaugsmi Latvijas Bankā. Ārējā rotācija ļauj darbiniekiem paplašināt starptautisko darba pieredzi.

2010. gadā iekšējās atlases rezultātā divi darbinieki tika pārcelti augstākā amatā citā Latvijas Bankas struktūrvienībā, 34 darbinieki tika paaugstināti amatā attiecīgajā Latvijas Bankas struktūrvienībā un divi darbinieki aizstāja ilgstošā prombūtnē esošus darbiniekus. ECB īstermiņa norīkojuma programmā darba pieredzi, papildinot zināšanas ekonomikā, guva četri Latvijas Bankas darbinieki, bet viens Latvijas Bankas darbinieks guva darba pieredzi SVF.

Nozīmīgs personāla politikas elements ir darbinieka un Latvijas Bankas kopīga atbildība par mācībām un attīstību. To īstenojot, Latvijas Banka nodrošina budžeta resursus un mācību programmu piedāvājumu, savukārt darbiniekam nepārtraukti jāpilnveido profesionālās zināšanas un prasmes. Ar Latvijas Bankas darbinieku mācībām saistīto izdevumu apjoms atbilda 1.5% no darba samaksas apjoma (2009. gadā – 1.9%).

Latvijas Bankas darbinieki turpināja papildināt profesionālās zināšanas, gūstot jaunāko informāciju monetārās politikas, finanšu stabilitātes, makroekonomikas, ekonometrijas, finanšu tirgus, statistikas, banku grāmatvedības, audita, personāla vadības, juridiskajā, risku vadības un informācijas tehnoloģiju jomā. Vairāki Latvijas Bankas darbinieki veiksmīgi piedalījās starptautiskās profesionālās sertifikācijas programmās.

Turpinājās 2009. gadā Talantu vadības projekta ietvaros sāktā darbinieku sociālo kompetenču pilnveide, izmantojot atbilstošus mācību kursus, darbaudzināšanu un citas praktiskās metodes un īpaši aktualizējot tiešo vadītāju atbildību par darbinieku kompetenču pilnveidi. 2010. gadā notika četri semināri, lai attīstītu komunikācijas un informācijas apmaiņas prasmi un prasmi risināt problēmas, kā arī viens komandas saliedēšanas seminārs. Latvijas Bankas struktūrvienību vadītāji "Labās prakses dienā" nostiprināja 2009. gadā vadītāju mācību programmā gūtās vadības iemaņas un pārrunāja personāla vadības aktualitātes.

Lai padziļinātu darbinieku zināšanas par Latvijas Bankas funkcijām un informētu par aktualitātēm, tiek organizēti Latvijas Bankas speciālistu vadīti semināri. 2010. gadā šādi semināri notika par tirgus operācijām, aktuālākajiem makroekonomikas jautājumiem un citiem būtiskiem ar Latvijas Bankas darbību saistītiem jautājumiem.

FINANŠU RESURSI

Latvijas Bankas finanšu vadības sistēma veidota tā, lai nodrošinātu atbalstu lēmumu pieņemšanai, finanšu risku pārvaldīšanu un finanšu līdzekļu lietderīgu izmantošanu.

Latvijas Banka savu darbību galvenokārt finansē no ārvalstu valūtas un zelta rezervju pārvaldīšanas ienākumiem. Latvijas Banka nesaņem finansējumu no valsts budžeta, bet veic maksājumus tajā 65% apmērā no pārskata gadā gūtās peļņas. Latvijas Banka 2010. gadā guva 23.8 milj. latu peļņu, no kuras valsts ieņēmumos ieskaitīs 15.4 milj. latu. Latvijas Banka no tās 2005.–2009. gada peļņas kopumā ieskaitījusi valsts ieņēmumos 103.4 milj. latu.

Nozīmīgākie Latvijas Bankas finanšu darījumi saistīti ar ārvalstu rezervju pārvaldīšanu un monetārās politikas īstenošanu. Ārvalstu rezervju pārvaldīšana tiek veikta atbilstoši Latvijas Bankas padomes pieņemtajās "Latvijas Bankas ārvalstu rezervju pārvaldīšanas vadlīnijās" noteiktajiem pamatprincipiem, kas ietver ārvalstu rezervju vērtības saglabāšanu, to likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gūšanu pieļaujamā riska ietvaros, nenonākot pretrunā ar Latvijas Bankas īstenoto monetāro politiku. Savukārt ar monetārās politikas īstenošanu saistītās operācijas Latvijas Banka veic saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemtajiem "Latvijas Bankas monetārās politikas instrumentu izmantošanas noteikumiem".

Lai nodrošinātu vispusīgu un caurredzamu informāciju par Latvijas Bankas finanšu darījumiem, finanšu riskiem un to vadību, kā arī Latvijas Bankas darbības rezultātiem, Latvijas Banka sagatavo un publisko gada finanšu pārskatus. Tos sagatavo saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku", kārtojot grāmatvedību atbilstoši Latvijas Bankas valdes pieņemtajai "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības kārtībai" un citiem Latvijas Bankas normatīvajiem aktiem, ievērojot likuma "Par Latvijas Banku" un citu Latvijas Bankai saistošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasības. "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politika" nosaka, ka tos notikumus un Latvijas Bankas finanšu darījumus, kuri saistīti ar monetārās politikas īstenošanu un ārvalstu rezervju pārvaldīšanu, grāmato saskaņā ar grāmatvedības pamatprincipiem, kas noteikti ECB 2006. gada 10. novembra Pamatnostādnē par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu Eiropas Centrālo banku sistēmā (ECB/2006/16), vienlaikus ievērojot to, ka Latvijas Banka nav Eirosistēmas dalībniece, kā arī nosaka prasības skaidrojumu sniegšanai gada finanšu pārskatos.

Latvijas Banka publicē katra mēneša slēguma bilanci un tās skaidrojumus un citu finanšu informāciju, kas pieejama arī Latvijas Bankas interneta vietnē. Integrētā bankas informācijas sistēma nodrošina standartizētu, automatizētu, drošu un efektīvu Latvijas Bankas finanšu darījumu veikšanu, to vienotu uzskaiti un finanšu pārskatu sagatavošanu. Latvijas Bankas vadībai un darbiniekiem pieejama arī dienas informācija par Latvijas Bankas finansiālo stāvokli, darbības rezultātiem un budžeta izpildes gaitu. Iekšējās finanšu kontroles sistēmas ietvaros Latvijas Bankas vadība regulāri izvērtē Latvijas Bankas aktīvu un saistību, kā arī ienākumu un izdevumu pārmaiņas, īpašu uzmanību pievēršot gan ārvalstu valūtas un zelta rezervju pārvaldīšanas rezultātiem, gan administratīvo izdevumu un ilgtermiņa ieguldījumu atbilstībai apstiprinātajam Latvijas Bankas budžetam.

Latvijas Bankas gada budžetu apstiprina Latvijas Bankas padome, un tā vadība tiek īstenota saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto "Latvijas Bankas budžeta vadības kārtību", kuras mērķis ir nodrošināt Latvijas Bankas finanšu līdzekļu lietderīgu izmantošanu un kurā noteikta Latvijas Bankas budžeta sagatavošanas, apstiprināšanas un izpildes kontroles kārtība. Budžeta vadības ietvaros Latvijas Banka pastāvīgi izvērtē katra projekta mērķtiecību, izmaksas un cilvēkresursus, lai nodrošinātu lietderīgu līdzekļu izlietojumu. Lai nodrošinātu iekšējā audita funkcijas neatkarību, Latvijas Bankas padome apstiprina arī Iekšējā audita pārvaldes izdevumu plānu.

Latvijas Bankas padome izveidojusi budžeta komisiju, kuras sastāvā ir vismaz pieci Latvijas Bankas padomes locekļi. Latvijas Bankas budžeta komisijas galvenie uzdevumi ir Latvijas Bankas valdes sagatavotā budžeta projekta izvērtēšana un budžeta izpildes gaitas pārraudzība. Savukārt Latvijas Bankas valdes galvenie budžeta vadības uzdevumi ir kopā ar attiecīgo Latvijas Bankas struktūrvienību vadītājiem sagatavot un iesniegt

Latvijas Bankas budžeta komisijai un Latvijas Bankas padomei budžeta projektu un regulāri sniegt ziņojumus par budžeta izpildes gaitu.

INFRASTRUKTŪRAS RESURSI

Inženiertehniskās infrastruktūras resursi

Ēkas

Latvijas Banka uztur labā kārtībā tās darbībai nepieciešamo infrastruktūru. Gatavojoties eiropas ieviešanai un ņemot vērā nepieciešamību ērti un droši apkalpot apmeklētājus vienlaikus vairākās kasēs, 2010. gadā, turpinot Latvijas Bankas ēkas K. Valdemāra ielā 1B, Rīgā, restaurācijas un rekonstrukcijas projekta īstenošanu, pabeigta būvprojekta izstrāde un iepirkuma procedūras rezultātā noslēgts būvniecības darbu līgums 4.2 milj. latu apjomā ar konkursa uzvarētāju SIA "Skonto Būve". Paredzams, ka ēku varēs sākt izmantot 2012. gada vidū. Restaurētajā un rekonstruētajā ēkā paredzēts izvietot Statistikas pārvaldes, Maksājumu sistēmu pārvaldes un Kases un naudas apgrozības pārvaldes darba telpas. Ēkas 1. stāvā paredzēts izbūvēt kases bloku, bet 2. stāvā – apkalpot Kredītu reģistra ziņu saņēmējus. Ēkas 3. stāvā paredzēts izveidot konferenču, semināru un mācību telpas.

Sakarā ar to, ka Statistikas pārvaldes darba telpas atrodas rekonstruējamā ēkā, lai to atbrīvotu būvdarbu veikšanai, kopš 2010. gada maija Statistikas pārvaldes vajadzībām no VAS "Valsts nekustamie īpašumi" tiek nomātas telpas ēkā Pils laukumā 4, Rīgā.

Lai pilnveidotu naudas izkraušanas un iekraušanas darbību drošību, Liepājas filiāles ēkā 2010. gadā rekonstruēta naudas kraušanas halle. Nelieli būvdarbi veikti arī Daugavpils filiāles ēkā un Mācību centra ēkā Jūrmalā.

Inženiertehniskās sistēmas

Pilnveidojot Latvijas Bankas drošību, 2010. gadā tika turpināts Latvijas Bankas videonovērošanas un videoieraksta sistēmu rekonstrukcijas projekts, pabeidzot tā īstenošanu Rīgas filiāles ēkā un uzsākot noslēdzošo kārtu citās Latvijas Bankas ēkās.

Veikta arī Liepājas un Daugavpils filiāles ēku piekļuves sistēmas rekonstrukcija, īstenojot vienotas sistēmas ieviešanu visās Latvijas Bankas ēkās (izņemot Mācību centra ēku), bet gada nogalē pabeigta Liepājas filiāles ēkas apsardzes signalizācijas sistēmas rekonstrukcija.

2010. gadā pabeigta Latvijas Bankas ēku K. Valdemāra ielā 2A un K. Valdemāra ielā 1B, Rīgā, jaunu ārējās elektroapgādes līniju būvprojektu izstrāde un noslēgts pieslēguma līgums ar AS "Sadales tīkls" par jaunās elektroapgādes līnijas ierīkošanu ēkai K. Valdemāra ielā 2A, Rīgā. Līniju izbūve paredzēta 2011. gadā pēc pieslēguma līguma ar AS "Sadales tīkls" noslēgšanu arī ēkai K. Valdemāra ielā 1B, Rīgā.

Informācijas tehnoloģijas

2010. gadā ieviesta Latvijas Bankas maksājumu sistēmu, Kredītu reģistra un statistisko datu iesniegšanas sistēmas lietotāju elektroniskās pārvaldības sistēma, tādējādi dodot iespēju minēto sistēmu dalībniekiem tiešsaistes režīmā pārvaldīt attiecīgos sistēmu lietotājus.

2010. gadā tika turpināta Latvijas Bankas elektroniskās dokumentu pārvaldības sistēmas pilnveide, paplašinot vispārējās sarakstes un lietvedības dokumentu elektroniskās aprites funkcionalitāti un tādējādi ievērojami uzlabojot un paātrinot dokumentu apriti elektroniskā veidā. Ieviesta Latvijas Bankā izrakstīto rēķinu elektroniskās saskaņošanas funkcionalitāte un nodrošināts, ka lielākā daļa šo rēķinu tiek nosūtīta elektroniskā veidā. Būtiski paplašināts to sadarbības partneru loks, ar kuriem sarakste notiek, izmantojot elektroniski parakstītus dokumentus.

Turpinājās serveru konsolidācijas projekta īstenošana. Izmantojot virtualizācijas tehnoloģijas un vēl vairāk samazinot atsevišķo fizisko serveru skaitu, panākta gan serveru jaudu maksimāla izmantošana, gan arī samazinātas ar serveru infrastruktūras uzturēšanu,

t.sk. ar elektroenerģijas patēriņu un programmatūras licencēm, saistītās izmaksas. Tika paplašināta virtualizācijas tehnoloģiju iespēju izmantošana, nodrošinot attiecīgo resursu efektīvāku pārvaldību un augstāku pieejamības līmeni.

Arī 2010. gadā tika turpināta zaļdatorikas pieeja, vēl vairāk samazinot datoru elektroenerģijas patēriņa apjomu un plašāk izmantojot videi saudzīgāku un ekonomiskāku informācijas drukāšanas veidu, kā arī samazinot drukāšanas kopapjomu, t.sk. augst elektroniski apmaināmās informācijas īpatsvaram.

Veiksmīgi īstenota ārējo komunikāciju infrastruktūras optimizācija, samazinot specializēto pieslēgumu skaitu un to vietā plašāk izmantojot internetu, tādējādi samazinot ar attiecīgo komunikāciju nodrošināšanu saistītos risinājumus bez riska līmeņa palielināšanas, vienlaikus modernizējot interneta pieslēgumu. Tagad to nodrošina divi savstarpēji nesaistīti pakalpojumu sniedzēji, ar kopumā zemākām izmaksām sniedzot augstāku ātrdarbību un pieejamības līmeni.

2010. gadā īstenota centralizētās datu uzglabāšanas un pārvaldības sistēmas modernizācija, nodrošinot ar ātrdarbīgiem un augstas pieejamības datu uzglabāšanas resursiem Latvijas Bankas kritiskās un svarīgās informācijas sistēmas, tādējādi nodrošinot tās gan ar papildu vietu būtiski augošā informācijas apjoma saglabāšanai un apstrādei, gan paaugstinot to darbības nepārtrauktības un ātrdarbības līmeni.

Turpinājās vienotā telekomunikāciju risinājuma projekts, lai nodrošinātu lielāku Latvijas Bankas darbinieku daļu ar ievērojami plašāku funkcionalitāti, t.sk. operatīvāku un daudzpusīgāku saziņu un informācijas apriti, kas nepieciešama kvalitatīvai darba pienākumu veikšanai.

RISKU PĀRVALDĪŠANA

Latvijas Bankā tiek pārvaldīti stratēģiskie, finanšu un darbības riski. Risku pārvaldīšanu Latvijas Bankā nosaka Latvijas Bankas padomes pieņemtā "Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas politika", "Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas politika", "Latvijas Bankas informācijas un informācijas sistēmu drošības politika" un "Latvijas Bankas fiziskās drošības politika". Latvijas Bankas drošības uzraudzības komisija nodrošina šo politiku īstenošanas vispusīgu un vienotu pārraudzību.

Latvijas Bankas finanšu riski tiek pārvaldīti saskaņā ar "Latvijas Bankas ārvalstu rezervju pārvaldīšanas vadlīnijām", ko Latvijas Bankas padome pārskata ne retāk kā reizi gadā un, ja nepieciešams, veic tajās grozījumus.

Darbības riskus Latvijas Bankā saskaņā ar Latvijas Bankas valdes pieņemto "Latvijas Bankas darbības risku pārvaldīšanas kārtību" pārvalda procesos un projektos. Procesi tiek klasificēti pēc svarīguma un kritiskuma atkarībā no to ietekmes uz Latvijas Bankas pamatfunkciju izpildi vai Latvijas Bankas mērķu sasniegšanu. Riski tiek identificēti, analizēti un novērtēti, nosakot risku ierobežošanai piemērotāko rīcību. Darbības risku pārvaldīšanu veic par Latvijas Bankas procesiem atbildīgie Latvijas Bankas darbinieki. Darbības risku pārvaldīšanu pārtrauga Latvijas Bankas valdes izveidotā Latvijas Bankas darbības risku vadības komiteja, kas ikdienā nodrošina darbības risku pārvaldīšanas procesa ietvaros veicamo pasākumu koordinēšanu un sniedz atbalstu Latvijas Bankas valdei darbības risku pārvaldīšanas jomā.

Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas procesa ietvaros 2010. gadā galvenā uzmanība tika pievērsta darbības nepārtrauktības nodrošināšanas pilnveidošanai, t.sk. rīcības plānu struktūras precizēšanai, kā arī tika testēti un pilnveidoti risinājumi Latvijas Bankas darbības nodrošināšanai Rīgā esošo Latvijas Bankas ēku nepieejamības gadījumā.

2010. gadā tika turpināta kritisko un svarīgo Latvijas Bankas informācijas sistēmu risku analīze saskaņā ar informācijas sistēmu risku pārvaldības metodoloģiju. Risku analīze tiek veikta arī informācijas sistēmu izstrādes vai pilnveides projektos.

2010. gada aprīlī Latvijas Bankas valde izskatīja un apstiprināja Latvijas Bankas risku pārskatu un sniedza ziņojumu Latvijas Bankas padomei par situāciju risku pārvaldīšanā iepriekšējā gadā. Latvijas Banka netika pakļauta tādiem apdraudējumiem, kuri būtiski traucētu tās darbību. Darbinieki izglītoti informācijas, informācijas sistēmu drošības, darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas un darbības risku pārvaldīšanas jomā.

IEKŠĒJAIS UN ĀRĒJAIS AUDITS

Iekšējais audits, objektīvi pārbaudot Latvijas Bankas funkcijas un procesus, sniedz Latvijas Bankas vadībai neatkarīgu vērtējumu par risku vadības, kontroles sistēmas un procesu efektivitāti, kā arī sniedz konsultācijas to pilnveidei. Iekšējo auditu Latvijas Bankā veic Iekšējā audita pārvalde. Latvijas Bankas revīzijas komiteja pārrauga un palīdz pilnveidot iekšējo auditu.

Iekšējo auditu organizē un veic saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto "Latvijas Bankas iekšējā audita politiku". Iekšējo auditu veic, ievērojot Iekšējo auditoru institūta "Iekšējā audita profesionālās prakses starptautiskos standartus" un "Ētikas kodeksu", kā arī *CobiT (Control Objectives for Information and Related Technology)* un *ISACA (Information System Audit and Control Association)* standartus.

Iekšējais audits aptver visas Latvijas Bankas darbības jomas. Iekšējos auditus plāno un veic, pamatojoties uz risku novērtējumu. Par katra iekšējā audita rezultātiem Iekšējā audita pārvaldes vadītājs ziņo Latvijas Bankas prezidentam un Latvijas Bankas revīzijas komitejai. Reizi ceturksnī Latvijas Bankas revīzijas komiteja kopā ar Iekšējā audita pārvaldes vadītāju izskata iekšējo auditu rezultātus, ieteikumus un to ieviešanas gaitu. Par iekšējā audita darbību reizi gadā tiek ziņots Latvijas Bankas padomei.

Iekšējā audita pārvalde veic iekšējos auditus Latvijas Bankā arī saskaņā ar ECBS Iekšējo auditoru komitejas auditu plānu, un 2010. gadā viens Iekšējā audita pārvaldes darbinieks veica šādu auditu Maltas centrālajā bankā.

2010. gadā veiktajā iekšējā audita kvalitātes ārējā novērtējumā atzīta Latvijas Bankas iekšējā audita darbības atbilstība Iekšējo auditoru institūta "Iekšējā audita profesionālās prakses starptautiskajiem standartiem" un "Ētikas kodeksam", kā arī ECBS "Iekšējo auditoru komitejas rokasgrāmatā" noteiktajām prasībām. Ārējais iekšējā audita kvalitātes novērtētājs izteica arī ieteikumus iekšējā audita darba kvalitātes turpmākai pilnveidei. To īstenošanai 2010. gada nogalē apstiprināts iekšējā audita pilnveidošanas pasākumu plāns, t.sk. paredzot ieviest Latvijas Bankā specializētu iekšējā audita vadības un dokumentēšanas programmatūru.

Saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku" Latvijas Bankas pārskata gada saimnieciskās darbības un finanšu pārskatu revīziju veic revīzijas komisija, kuras personālsastāvu apstiprina Latvijas Republikas Valsts kontrole.

LATVIJAS BANKAS 2010. GADA FINANŠU PĀRSKATI

BILANCE

70

		(gada beigās; tūkst. latu)	
AKTĪVI	Skaidrojumi ¹	2010	2009
ĀRZEMJU AKTĪVI		4 074 611	3 384 585
Zelts	7	187 179	134 365
Speciālās aizņēmuma tiesības	8	99 356	91 237
Ārvalstu konvertējamās valūtas	9	3 782 167	3 150 992
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	10	750	750
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	11	1 763	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	12	3 396	5 478
VIETĒJIE AKTĪVI		32 722	175 719
Kredīti kredītiestādēm	13	—	140 449
Pamatlīdzekļi	14, 15	31 003	33 232
Pārējie vietējie aktīvi	16, 17	1 719	2 038
KOPĀ AKTĪVI		4 107 333	3 560 304

¹ No 76. lappuses līdz 112. lappusei sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

(turpinājums)		(gada beigās; tūkst. latu)	
PASĪVI	Skaidrojumi	2010	2009
ĀRZEMJU SAISTĪBAS		42 556	71 469
Ārvalstu konvertējamās valūtas	18	13 682	19 006
Starptautiskais Valūtas fonds	8	274	256
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos	19	8 505	32 502
Ārvalstu banku noguldījumi latos		726	499
Pārējās ārzemju saistības	20	19 369	19 206
LATI APGROZĪBĀ	21	937 904	788 155
VIETĒJĀS SAISTĪBAS		2 830 233	2 412 922
Kreditīestāžu noguldījumi	22	1 690 230	1 115 677
Valdības noguldījumi	23	1 081 010	1 291 942
Citu finanšu institūciju noguldījumi		56 738	1 948
Pārējās vietējās saistības	24, 25	2 255	3 355
KAPITĀLS UN REZERVES		296 640	287 758
Pamatkapitāls	26	25 000	25 000
Rezerves kapitāls	26	140 273	114 236
Pārvērtēšanas konts	26	107 613	74 129
Pārskata gada peļņa	26	23 754	74 393
KOPĀ PASĪVI		4 107 333	3 560 304
ĀRPUSBILANCES POSTEŅI	39		

Latvijas Bankas valde 2011. gada 14. martā apstiprināja šos finanšu pārskatus, kas sniegti no 70. lappuses līdz 112. lappusei.

LATVIJAS BANKAS VALDE

M. Kālis

R. Jakovļevs

A. Ņikitins

H. Ozols

I. Posuma

R. Vanags

PEĻŅAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINS

72

		(tūkst. latu)	
	Skaidrojumi	2010	2009
PROCENTU IENĀKUMI			
Ārzemju operācijas	27	57 055	59 245
Procenti par vērtspapīriem		52 405	51 702
Procenti par noguldījumiem ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās		2 792	3 305
Procenti par atvasinātajiem finanšu instrumentiem		1 858	4 238
Vietējās operācijas	27	3 618	26 925
Procenti par kredītiem kredītiestādēm		3 618	24 696
Procenti par atvasinātajiem finanšu instrumentiem		—	2 229
PROCENTU IZDEVUMI			
Ārzemju operācijas	27	967	1 662
Procenti par noguldījumiem		1	93
Procenti par atvasinātajiem finanšu instrumentiem		966	1 569
Vietējās operācijas	27	13 362	18 515
Procenti par kredītiestāžu noguldījumiem		9 140	11 895
Procenti par valdības noguldījumiem		4 127	6 592
Procenti par citu finanšu institūciju noguldījumiem		95	28
TĪRIE PROCENTU IENĀKUMI	27	46 344	65 993

(turpinājums)		(tūkst. latu)	
	Skaidrojumi	2010	2009
REALIZĒTIE FINANŠU OPERĀCIJU			
GUVUMI VAI ZAUDĒJUMI (–)	28	9 147	36 959
Ārzemju operācijas		–6 315	22 521
Vērtspapīri		17 599	28 069
Atvasinātie finanšu instrumenti		–23 914	–5 548
Valūtas maiņas darījumi		15 462	14 438
FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU			
VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS	26, 29	12 995	5 474
Ārzemju operācijas		11 639	5 462
Vērtspapīri		11 639	5 462
Ārvalstu valūtas pozīcija		1 356	12
IENĀKUMI NO LĪDZDALĪBAS KAPITĀLĀ	30	611	221
CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI	31	1 278	4 683
BANKNOŠU DRUKĀŠANAS UN MONĒTU			
KALŠANAS IZDEVUMI	32	541	4 695
CITI BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI		20 090	23 294
Darba samaksa	33	10 278	12 643
Sociālās apdrošināšanas izdevumi	33	2 449	2 886
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	14, 17	3 044	3 373
Informācijas sistēmu uzturēšana un izmantošana		1 554	1 510
Pārējie bankas darbības izdevumi	34	2 765	2 882
PĀRSKATA GADA PEĻŅA		23 754	74 393

KOPĒJĀS ATZĪTĀS PEĻNAS UN ZAUDĒJUMU PĀRSKATS

74

		(tūkst. latu)	
	Skaidrojumi	2010	2009
PĀRVĒRTĒŠANA	26	35 482	27 907
Ārvalstu valūtas un zelts		36 680	18 812
Vērtspapīri		-1 198	9 095
UZKRĀTĀ PĀRVĒRTĒŠANAS REZULTĀTA REALIZĒŠANA	26	-14 993	-27 256
Ārvalstu valūtas un zelts		-3 889	-1 238
Atvasinātie biržā netirgotie procentu likmju mijmaiņas līgumi		-	-3 263
Vērtspapīri		-11 104	-22 755
FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS	26, 29	12 995	5 474
PĀRSKATA GADA PEĻŅA		23 754	74 393
KOPĀ		57 238	80 518

NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

75

FINANŠU PĀRSKATI

		(tūkst. latu)	
	Skaidrojumi	2010	2009
PAMATDARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA			
Pārskata gada peļņa		23 754	74 393
Korekcijas nenaudas darījumu rezultātā	35 (1)	16 294	8 850
Bilances posteņu tīrās pārmaiņas	35 (1)	-378 945	209 535
Tīrā naudas un tās ekvivalentu ieplūde/ aizplūde (-) pamatdarbības rezultātā		-338 897	292 778
IEGULDĪŠANAS DARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA			
Līdzdalības Eiropas Centrālās bankas kapitālā palielinājums	10	-	-7
Starptautisko norēķinu bankas akciju dividendes	30	611	221
Pamatlīdzekļu iegāde	14	-788	-1 692
Nemateriālo aktīvu iegāde	17	-146	-50
Tīrā naudas un tās ekvivalentu aizplūde ieguldīšanas darbības rezultātā		-323	-1 528
FINANSĒŠANAS DARBĪBAS NAUDAS PLŪSMA			
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	26	-48 355	-34 734
Tīrā naudas un tās ekvivalentu aizplūde finansēšanas darbības rezultātā		-48 355	-34 734
TĪRĀ NAUDAS UN TĀS EKVIVALENTU IEPLŪDE/AIZPLŪDE (-)			
		-387 575	256 516
Nauda un tās ekvivalenti gada sākumā	35 (2)	944 225	687 709
Nauda un tās ekvivalenti gada beigās	35 (2)	556 650	944 225

1. PAMATDARBĪBA

Latvijas Banka ir Latvijas centrālā banka. Tā dibināta 1990. gada 31. jūlijā un darbojas saskaņā ar Latvijas Republikas likumu "Par Latvijas Banku" un citiem normatīvajiem aktiem.

Latvijas Bankas galvenais mērķis ir saglabāt cenu stabilitāti valstī. Saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku" tās svarīgākie uzdevumi ir:

- noteikt un īstenot monetāro politiku;
- pārvaldīt ārvalstu valūtas un zelta rezerves;
- emitēt nacionālo valūtu – banknotes un monētas;
- organizēt un nodrošināt starpbanku maksājumu sistēmas darbību un veicināt maksājumu sistēmu raitu darbību Latvijā;
- apkopot un publicēt finanšu statistikas datus un Latvijas maksājumu bilanci;
- pārstāvēt Latviju ārvalstu centrālajās bankās un starptautiskajās finanšu institūcijās;
- darboties kā Latvijas valdības finanšu aģentam.

Kopš 2008. gada 1. janvāra Latvijas Banka nodrošina arī Kredītu reģistra darbību. Latvijas Banka izsniedz Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrētajām juridiskajām personām, izņemot kredītiestādes, licences ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanai un pārdošanai komercdarbības veidā un kontrolē tās noteiktās ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas kārtības ievērošanu.

Latvijas Banka, pildot savus uzdevumus un veicot kontroli saskaņā ar likumu "Par Latvijas Banku" un Kredītiestāžu likumu, neprasa un nepieņem norādījumus no valdības vai citām institūcijām. Latvijas Banka ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā un to praktiskajā īstenošanā. Latvijas Bankas uzraudzību veic Latvijas Republikas Saeima.

Latvijas Banka nepiedalās komercdarbībā un savu darbību tās uzdevumu izpildes ietvaros galvenokārt finansē no ārvalstu valūtas un zelta rezervju (tālāk tekstā – ārvalstu rezerves) pārvaldīšanas ienākumiem.

Latvijas Bankas centrālais birojs atrodas K. Valdemāra ielā 2A, Rīgā. Skaidrās naudas glabāšanu, apstrādi un apriti Latvijas Banka nodrošina, izmantojot tās filiāli Rīgā un reģionālās filiāles Daugavpilī un Liepājā. Latvijas Banka 2010. gadā slēdza Rēzeknes filiāli, skaidrās naudas nodošanu un saņemšanu pārorientējot uz citām Latvijas Bankas filiālēm.

2. RISKU PĀRVALDĪŠANA

Galvenie ar Latvijas Bankas darbību saistītie riski ir finanšu riski un darbības riski. Tāpēc Latvijas Bankas valde izveidojusi Latvijas Bankas padomes noteiktajiem pamatprincipiem un vadlīnijām atbilstošu risku pārvaldības sistēmu, kas nepārtraukti tiek pilnveidota, ievērojot finanšu tirgus attīstību un pārmaiņas Latvijas Bankas darbībā. Latvijas Bankas finanšu risku un darbības risku pārvaldīšanu pārbauda Iekšējā audita pārvalde. Minēto risku pārvaldīšanu pārrauga Latvijas Bankas drošības uzraudzības komisija, Latvijas Bankas revīzijas komiteja un Latvijas Bankas budžeta komisija, kurās darbojas Latvijas Bankas padomes locekļi.

FINANŠU RISKI

Nozīmīgākie finanšu riski, kam ikdienā pakļauta Latvijas Banka, ir tirgus risks (cenas, procentu likmju un valūtas risks), kredītrisks un likviditātes risks.

Latvijas Banka ar tās ārvalstu rezervēm saistītos finanšu riskus pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes kārtību "Latvijas Bankas ārvalstu rezervju pārvaldīšanas vadlīnijas" (tālāk tekstā – vadlīnijas). Vadlīnijās noteiktās ieguldījumu politikas galvenie principi izklāstīti 5. skaidrojumā. Ārvalstu rezerves tiek pārvaldītas, tās sagrupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Katram ieguldījumu portfeļa veidam vadlīnijās noteikti neitrālā

portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfēļa finanšu risku pieņemamo lielumu (līmeni) un ienesīguma mērķi. Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa katru darbadienu kontrolē ārvalstu rezervju atbilstību vadlīnijās noteiktajām prasībām.

Ārvalstu rezervju, t.sk. ar tām saistīto finanšu risku, pārvaldīšanai izveidotā Latvijas Bankas investīciju komiteja vadlīniju ietvaros izstrādā ieguldījumu pārvaldīšanas stratēģiju, apstiprina ieguldījumu veikšanas taktiku un nosaka detalizētākus finanšu risku limitus, kā arī pārtrauga ārējo rezervju pārvaldītāju darbību. Latvijas Bankas investīciju komiteja reizi ceturksnī pārskata ieguldījumu stratēģiju, bet reizi nedēļā saņem un izvērtē ārvalstu rezervju ieguldījumu portfēļu vadītāju ziņojumus par notikumiem finanšu tirgos un viņu sagatavotās nākotnes attīstības prognozes, finanšu risku vadītāju ziņojumus, kā arī apstiprina ārvalstu rezervju pārvaldīšanas taktiku nākamajai nedēļai. Reizi divos mēnešos Tirgus operāciju pārvalde informē Latvijas Bankas padomi un valdi par ārvalstu rezervju pārvaldīšanas rezultātiem.

TIRGUS RISKS

Tirgus risks raksturo iespēju ciest zaudējumus finanšu tirgus faktoru (piemēram, procentu likmju vai valūtas kursu) nelabvēlīgu pārmaiņu dēļ.

Procentu likmju risku Latvijas Bankai galvenokārt rada ieguldījumi procentu likmju maiņai pakļautos ārvalstu parāda vērtspapīros un atvasinātajos procentu likmju finanšu instrumentos, kas izmantoti ārvalstu rezervju pārvaldīšanas ietvaros. Latvijas Banka pārvalda procentu likmju risku, izmantojot katram ieguldījumu portfelim atsevišķi noteikto modificētā procentu riska indeksa (*modified duration*) limitu.

Latvijas Bankas pakļautību zelta cenas un valūtas riskam nosaka tās ārvalstu valūtas un zelta rezervju struktūra, ko nevar izveidot atbilstoši Latvijas Bankas saistību parametriem. Latvijas Banka pārvalda zelta cenas un valūtas risku, nosakot atklāto ārvalstu valūtas pozīciju limitus vai izmantojot sekošanas novirzi (*tracking error*). Sekošanas novirzi aprēķina kā ieguldījumu portfēļa un attiecīgā neitrālā portfēļa gaidāmo gada ienesīgumu starpības standartnovirzi. Ārvalstu rezervju, kas iekļautas daudzvalūtu fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksam piesaistītajos portfēļos un ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru indeksam piesaistītajos portfēļos (sk. 5. skaidrojumu) kopējais tirgus risks un kredītrisks tiek ierobežots, nosakot maksimāli pieļaujamo portfēļa ienesīguma sekošanas novirzi. Sekošanas novirze 2010. un 2009. gadā atspoguļota 42. skaidrojumā.

Ieguldījumu portfēļu, izņemot piesaistīto rezervju portfēļus, neitrālā portfēļa valūta ir eiro. Piesaistīto rezervju portfēļiem neitrālo valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību parametriem. Novirzes no neitrālās valūtas struktūras rada atklāto valūtas pozīciju. Lai panāktu atklāto ārvalstu valūtas pozīciju atbilstību limitiem, Latvijas Banka ierobežo valūtas (t.sk. zelta cenas) risku, izmantojot biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un biržā tirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus.

Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa katru darbadienu kontrolē ieguldījumu portfēļu modificētā procentu likmju riska indeksa un atklāto ārvalstu valūtas pozīciju atbilstību vadlīnijām un attiecīgajiem Latvijas Bankas investīciju komitejas lēmumiem.

Latvijas Banka neierobežo ar vietējiem finanšu aktīviem saistīto procentu likmju risku, lai nenonāktu pretrunā ar tās īstenoto monetāro politiku.

Latvijas Bankas pakļautība tirgus riskam (stāvoklis 2010. gada un 2009. gada beigās) atspoguļota 41. un 42. skaidrojumā.

KREDĪTRISKS

Kredītrisks raksturo iespēju ciest zaudējumus darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Latvijas Bankai kredītrisks galvenokārt rodas, veicot ieguldījumus ārvalstu finanšu in-

strumentos, t.sk. naudas un zelta īstermiņa noguldījumos, kā arī izsniedzot īstermiņa kredītus iekšzemes kredītiestādēm.

Latvijas Banka ierobežo ar ieguldījumiem ārvalstu finanšu instrumentos, t.sk. naudas un zelta īstermiņa noguldījumos, saistīto kredītrisku, vadlīnijās nosakot limitus ieguldījumiem ar dažādu kredītqualitāti. Kredītqualitāte tiek noteikta, pamatojoties uz starptautisko kredītreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Moody's Investors Service* un *Standard & Poor's* noteiktajiem kredītreitingiem. Ieguldījumus atļauts veikt tādās OECD valstīs reģistrētajos finanšu instrumentos, kuru ilgtermiņa kredītreitings ārvalstu valūtās ir vismaz A-/A-/A3. Ierobežojumi noteikti arī maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī ar vienu partneri noslēgto un viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam. Lai kontrolētu ar Latvijas Bankas ārzemju operācijām saistīto kredītrisku, Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa katru darbadienu uzrauga esošā kredītriska atbilstību vadlīnijām.

Iekšzemes kredītiestādēm izsniegtie īstermiņa kredīti nodrošināti ar Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem (tālāk tekstā – valdības vērtspapīri) un privātā sektora parāda vērtspapīriem atbilstoši Latvijas Bankas padomes noteiktajām prasībām. Tirgus operāciju pārvalde regulāri kontrolē šo vērtspapīru emitentu reitingu atbilstību Latvijas Bankas padomes noteiktajām prasībām, kā arī attiecīgo kredītu nodrošinājuma pietiekamību. Latvijas Bankas pakļautība kredīriskam (stāvoklis 2010. gada un 2009. gada beigās) atspoguļota 44.–46. skaidrojumā.

LIKVIDITĀTES RISKS

Likviditātes risks raksturo iespēju, ka saistības netiks izpildītas laikus. Latvijas Bankai likviditātes risks galvenokārt rodas tāpēc, ka nepieciešams nodrošināt ārvalstu valūtas līdzekļus intervenču vajadzībām, kā arī Latvijas valdības un citu institūciju noguldījumu atmaksai. Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, ārvalstu rezerves ieguldot likvidos starptautisko institūciju, ārvalstu valdību un korporatīvā sektora emitētajos parāda vērtspapīros, īstermiņa noguldījumos ārvalstu finanšu institūcijās un citos finanšu instrumentos. Ieguldījumi tiek veikti tā, lai nodrošinātu Latvijas Bankas saistību savlaicīgu izpildi. Latvijas Bankas naudas un tās ekvivalentu struktūra atspoguļota 35. skaidrojumā. Latvijas Bankas aktīvu un saistību likviditātes struktūra 2010. gada un 2009. gada beigās atspoguļota 43. skaidrojumā.

Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, arī nosakot ierobežojumus maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam.

DARBĪBAS RISKI

Darbības riski raksturo iespēju ciest finansiālus un nefinansiālus zaudējumus sakarā ar darbības neparedzētu pārtraukšanu, informācijas nesankcionētu izmantošanu vai Latvijas Bankas darbinieku, informācijas, informācijas sistēmu un tehnisko resursu vai materiālo vērtību apdraudējumiem.

Latvijas Bankas darbības risku pārvaldīšanas pamatprincipus nosaka Latvijas Bankas padome. Latvijas Bankas darbības risku pārvaldīšanu īsteno Latvijas Bankas valde, kas izveidojusi Latvijas Bankas darbības risku vadības komiteju, kura ikdienā nodrošina darbības risku pārvaldīšanas procesa ietvaros veicamo pasākumu koordināciju un sniedz atbalstu Latvijas Bankas valdei darbības risku pārvaldīšanas jomā. Komiteju vada Latvijas Bankas valdes loceklis, un tajā iekļauts Latvijas Bankas darbības risku vadītājs, darbības nepārtrauktības vadītājs, informācijas drošības vadītājs, informācijas sistēmu drošības vadītājs un Aizsardzības pārvaldes vadītājs.

2010. gadā tika identificēti, analizēti un novērtēti darbības riski Latvijas Bankas procesos un projektos, izstrādājot un novērtējot tiem atbilstošus riska ierobežošanas pasākumus.

Iegūtā informācija apkopota jaunā informācijas sistēmā – Latvijas Bankas risku reģistrā –, kas pieejama par Latvijas Bankas procesiem atbildīgajiem Latvijas Bankas darbiniekiem, procesos iesaistītajiem Latvijas Bankas struktūrvienību vadītājiem, projektu vadītājiem un citiem pilnvarotiem Latvijas Bankas darbiniekiem.

Lai nodrošinātu informācijas konfidencialitāti, autorizētu pieejamību un integritāti, Latvijas Bankas informācijas sistēmas tiek klasificētas. Latvijas Bankas informācijas sistēmām noteikti īpašnieki, kas atbild par drošības prasību un lietošanas kārtības noteikšanu, kā arī apstiprina attiecīgās informācijas sistēmas risku analīzes rezultātus. Latvijas Bankas informācijas sistēmu drošības vadītājs koordinē informācijas sistēmu risku analīzes veikšanu un pārbauda risku analīzē noteikto risku ierobežošanas pasākumu ieviešanu. Informācijas sistēmu pārvaldes vadītājs nodrošina Latvijas Bankas informācijas sistēmu loģisko un fizisko aizsardzību, t.sk. informācijas sistēmu pieejamību un citu ar informācijas sistēmu īpašniekiem saskaņoto drošības prasību izpildi. Latvijas Bankā regulāri tiek analizēti informācijas sistēmu drošības apdraudējumi un pilnveidoti aizsardzības pasākumi un rīki.

Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanu organizē un veic saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto "Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas politiku", ievērojot labākās prakses principus un ECB rekomendācijas darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas jomā.

2010. gadā Latvijas Banka netika pakļauta apdraudējumiem, kuri būtiski ietekmētu vai traucētu tās darbību.

Latvijas Bankā tiek nodrošināta regulāra darbinieku izglītošana informācijas un informācijas sistēmu drošības, risku pārvaldīšanas un darbības nepārtrauktības pārvaldīšanas jomā.

Kopējo darbības risku ierobežošanas ietvaros Latvijas Banka ir apdrošināta pret noteiktiem darbības risku veidiem.

3. NOZĪMĪGĀKIE GRĀMATVEDĪBAS PRINCIPI

Šajā skaidrojumā sniegts finanšu pārskatu sagatavošanā izmantoto nozīmīgāko Latvijas Bankas grāmatvedības principu īss apraksts.

FINANŠU PĀRSKATU SAGATAVOŠANAS PAMATS

Finanšu pārskati sagatavoti saskaņā ar Latvijas Bankas padomes kārtību "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politika" un likumu "Par Latvijas Banku".

"Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politika" nosaka, ka tos notikumus un Latvijas Bankas finanšu darījumus, kuri saistīti ar monetārās politikas īstenošanu un ārvalstu rezervju pārvaldīšanu, grāmato saskaņā ar grāmatvedības pamatprincipiem, kas noteikti ECB 2006. gada 10. novembra Pamatnostādnē par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas Eiropas Centrālo banku sistēmā tiesisko regulējumu (ECB/2006/16).

FINANŠU PĀRSKATU POSTEŅU NOVĒRTĒŠANAS PAMATS

Finanšu pārskati sagatavoti saskaņā ar sākotnējo izmaksu grāmatvedības principu, izņemot zeltu, parāda vērtspapīrus, atvasinātos procentu likmju finanšu instrumentus un biržā tirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus, kas novērtēti patiesajā vērtībā. Biržā netirgotie valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi novērtēti saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Atvasinātie finanšu instrumenti" aprakstītajiem principiem, un šo līgumu uzskaites vērtības un patiesās vērtības salīdzinājums atspoguļots 39. skaidrojumā.

FINANŠU AKTĪVU UN FINANŠU SAISTĪBU PATIESĀ VĒRTĪBA

Patiesā vērtība ir aplēstā naudas summa, par kādu finanšu aktīvus iespējams apmainīt

vai finanšu saistības iespējams dzēst darījumā, kas atbilst savstarpēji nesaistītu personu darījumu nosacījumiem un noslēgts starp informētām un ieinteresētām personām.

Finanšu instrumentu patieso vērtību Latvijas Banka nosaka, pamatojoties uz kotētajām cenām aktīvā tirgū, citiem finanšu tirgus informācijas avotiem vai diskontētajām naudas plūsmām. Diskontētās naudas plūsmas tiek modelētas, pamatojoties uz kotētajām finanšu instrumentu tirgus cenām un naudas tirgus procentu likmēm. Patiesajā vērtībā novērtēto aktīvu un saistību sadalījums, ņemot vērā patiesās vērtības noteikšanas hierarhiju, atspoguļots 6. skaidrojumā.

Latvijas Bankas finanšu aktīvu un finanšu saistību patiesā vērtība būtiski neatšķiras no bilancē uzrādītās vērtības, ja atsevišķos finanšu pārskatu skaidrojumos nav norādīts citādi.

ĀRVALSTU VALŪTU NOVĒRTĒJUMS

Darījumi ārvalstu valūtās grāmatoti latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtās izteiktas latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa pārskata perioda beigās. Nemonetārie aktīvi un saistības, kas novērtētas sākotnējo vai amortizēto izmaksu vērtībā, izteiktas latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā. Ņemot vērā lata piesaisti eiro, Latvijas Banka ārvalstu valūtu kursus nosaka, pamatojoties uz elektroniskajā informācijas sistēmā *Reuters* kotēto eiro kursu attiecībā pret ASV dolāru un ASV dolāra kursu attiecībā pret pārējām ārvalstu valūtām.

Darījumus ārvalstu valūtās iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijas aprēķinā. Darījumi ārvalstu valūtā, kuri samazina attiecīgo valūtas pozīciju, rada realizētos guvumus vai zaudējumus. Darījumu ārvalstu valūtā un valūtas pozīcijas pārvērtēšanas rezultātā aprēķinātie guvumi vai zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Pārvērtēšanas konts" saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Finanšu instrumentu peļņas un zaudējumu atzīšana" aprakstītajiem principiem.

2010. gada un 2009. gada beigās bilances sagatavošanā izmantotie Latvijas Bankas noteiktie nozīmīgāko ārvalstu valūtu kursi un zelta cena latos ir šādi.

	(gada beigās)		
	2010	2009	Pārmaiņas (%)
Eiro (EUR)	0.702804	0.702804	0
ASV dolārs (USD)	0.535	0.489	9.4
Japānas jena (JPY)	0.00651	0.00533	22.1
Zelts (XAU)	752.612	540.256	39.3
Speciālās aizņēruma tiesības (XDR)	0.82	0.766	7.0

FINANŠU AKTĪVU UN FINANŠU SAISTĪBU ATZĪŠANA UN ATZĪŠANAS PĀRTRAUKŠANA

Finanšu aktīvi un finanšu saistības tiek atzītas bilancē tad, kad Latvijas Banka kļuvusi par attiecīgajā finanšu darījumā iesaistīto personu. Finanšu aktīvu pirkšana vai pārdošana parastajā veidā tiek atzīta un atzīšana tiek pārtraukta norēķinu dienā.

Finanšu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta, kad beidzas vai ir nodotas līgumā noteiktās tiesības uz naudas plūsmām, kas izriet no attiecīgā finanšu aktīva, tādējādi ar to saistītie riski un tiesības uz atlīdzību ir nodotas un Latvijas Banka nesaglabā kontroli pār aktīvu. Finanšu saistību atzīšana tiek pārtraukta, kad attiecīgās saistības tiek dzēstas.

FINANŠU AKTĪVU UN FINANŠU SAISTĪBU IESKAITS

Finanšu aktīvu un finanšu saistību ieskaitu veic un finanšu pārskatos tīro atlikumu uzrāda tikai tad, ja iepriekš noslēgts līgums par finanšu aktīvu un finanšu saistību ieskaitu paredzēta vienlaicīga attiecīgo aktīvu atsavināšana un saistību dzēšana.

APLĒŠU IZMANTOŠANA

Finanšu pārskatu sagatavošanā veiktas aplēses un izdarīti pieņēmumi, kas ietekmē atsevišķu finanšu pārskatos uzrādīto aktīvu, saistību un iespējamo saistību apmēru. Notikumi nākotnē var ietekmēt minētās aplēses un pieņēmumus. Šādu aplēšu un pieņēmumu maiņas ietekme tiek uzrādīta pārskata gada un turpmāko gadu, uz kuriem tā attiecas, finanšu pārskatos.

ZELTS

Zelta rezerves bilanci uzrādītas to tirgus vērtībā saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Ārvalstu valūtu novērtējums" aprakstītajiem principiem.

Zelta darījumu un pārvērtēšanas rezultātā aprēķinātie guvumi vai zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Pārvērtēšanas kots" saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Finanšu instrumentu peļņas un zaudējumu atzīšana" aprakstītajiem principiem.

VĒRTSPAPĪRI

Vērtspapīri atspoguļoti bilanciē to patiesajā vērtībā.

Vērtspapīru procenti, t.sk. prēmija un diskonts, atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi. Vērtspapīru darījumu un pārvērtēšanas rezultātā aprēķinātie guvumi vai zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Pārvērtēšanas kots" saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Finanšu instrumentu peļņas un zaudējumu atzīšana" aprakstītajiem principiem.

LĪGUMI PAR VĒRTSPAPĪRU PIRKŠANU AR ATPĀRDOŠANU

Līgumi par vērtspapīru pirkšanu ar atpārdošanu atspoguļoti kā finansēšanas darījumi. Vērtspapīri, kas nopirkti saskaņā ar līgumiem par vērtspapīru pirkšanu ar atpārdošanu, nav uzrādīti Latvijas Bankas bilanciē. Vērtspapīru pirkšanas rezultātā samaksātie naudas līdzekļi uzrādīti Latvijas Bankas bilanciē to nominālvērtībā attiecīgi kā prasības pret iekšzemes kredītiestādēm vai kā prasības pret ārvalstu kredītiestādēm un citām ārvalstu finanšu institūcijām.

Starpība starp vērtspapīru pirkšanas un atpārdošanas cenu atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi attiecīgā līguma darbības laikā.

LĪGUMI PAR VĒRTSPAPĪRU PĀRDOŠANU AR ATPIRKŠANU

Līgumi par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu atspoguļoti kā finansēšanas darījumi. Vērtspapīri, kas pārdoti saskaņā ar līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu, uzrādīti attiecīgajā Latvijas Bankas bilances postenī kopā ar pārējiem šajos darījumos neiesaistītajiem vērtspapīriem. Vērtspapīru pārdošanas rezultātā saņemtie naudas līdzekļi atspoguļoti bilanciē to nominālvērtībā kā saistības pret vērtspapīru pircēju.

Starpība starp vērtspapīru pārdošanas un atpirkšanas cenu atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu izdevumi attiecīgā līguma darbības laikā.

VĒRTSPAPĪRU AIZDOŠANAS DARĪJUMI

Vērtspapīri, kas aizdoti saskaņā ar vērtspapīru automātiskās aizdošanas programmas līgumiem, uzrādīti Latvijas Bankas bilances postenī "Ārvalstu konvertējamās valūtas" kopā ar pārējiem šajos darījumos neiesaistītajiem vērtspapīriem. Saņemtais nodrošinājums bilanciē uzrādīts tikai tad, ja to veido Latvijas Bankas kontā ieskaitītu naudas līdzekļu ķīla.

Par vērtspapīru aizdošanu saņemtie ienākumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi.

KREDĪTI KREDĪTIESTĀDĒM, NOGULDĪJUMI UN TAMLĪDZĪGAS FINANŠU PRASĪBAS UN FINANŠU SAISTĪBAS

Kredīti kredītiestādēm, noguldījumi un tamlīdzīgas finanšu prasības un finanšu saistības bilancē uzrādītas to nominālvērtībā.

LĪDZDALĪBA KAPITĀLĀ

Līdzdalība kapitālā ietver Latvijas Bankas ilgtermiņa ieguldījumus pašu kapitāla instrumentos. Latvijas Bankai nevienā institūcijā nav kontroles vai būtiskas ietekmes, tāpēc līdzdalība kapitālā netiek uzskaitīta kā ieguldījums meitassabiedrībā vai asociētajā sabiedrībā. Pašu kapitāla instrumenti, kuriem nav kotētas cenas aktīvā tirgū un kuru patieso vērtību nevar ticami novērtēt, atspoguļoti bilancē sākotnējo izmaksu vērtībā. Līdzdalības kapitālā palielinājumu vai samazinājumu pašu kapitāla instrumentu iegādes vai pārdošanas rezultātā atzīst, ievērojot sākotnējo izmaksu vērtības principu.

ATVASINĀTIE FINANŠU INSTRUMENTI

Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem, valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumiem un biržā tirgotajiem procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumiem, kuru līgumvērtība vai nosacītā vērtība uzrādīta ārpusbilances posteņos. Biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un valūtas mijmaiņas līgumus darījuma dienā iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijā pēc darījuma tagadnes kursa un uzrāda bilancē latos pēc Latvijas Bankas noteiktā attiecīgās ārvalstu valūtas kursa pārskata perioda beigās. Pārējos atvasinātos finanšu instrumentus uzrāda bilancē patiesajā vērtībā.

Atvasināto finanšu instrumentu procenti, t.sk. biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu un valūtas mijmaiņas līgumu starpība starp šo līgumu tagadnes un nākotnes valūtas kursu, atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi vai izdevumi. Biržā tirgoto procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumu patiesās vērtības pārmaiņu guvumi vai radušies zaudējumi iekļauti peļņas un zaudējumu aprēķinā attiecīgo norēķinu veikšanas brīdī. Pārējo atvasināto finanšu instrumentu patiesās vērtības pārmaiņu rezultātā aprēķinātie guvumi vai zaudējumi ietverti peļņas un zaudējumu aprēķinā vai bilances postenī "Pārvērtēšanas kots" saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Finanšu instrumentu peļņas un zaudējumu atzīšana" aprakstītajiem principiem.

UZKRĀTIE PROCENTU IENĀKUMI UN IZDEVUMI

Uzkrātie procentu ienākumi par vērtspapīriem ietverti attiecīgo ienākumus nesošo vērtspapīru uzskaites vērtībā. Uzkrātie procentu ienākumi un izdevumi par pārējiem finanšu instrumentiem uzrādīti bilancē attiecīgajos pārējo aktīvu vai pārējo saistību posteņos.

PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļi ir materiāli ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 1 gadu. Šie aktīvi tiek izmantoti pakalpojumu sniegšanai, kā arī citu pamatlīdzekļu uzturēšanas un Latvijas Bankas darbības nodrošināšanas vajadzībām.

Pamatlīdzekļi uzrādīti bilancē sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīts uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums, ja tāds noteikts.

Nolietojumu aprēķina noteiktajā pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laikā pēc lineārās metodes. Būvniecības vai sagatavošanas stadijā esošajiem pamatlīdzekļiem, zemei un mākslas priekšmetiem nolietojums netiek rēķināts.

Pamatlīdzekļu nolietojums aprēķināts atbilstoši šādām gada likmēm.

	(%)	
	2010	2009
Ēkas		
– būvkonstrukcijas	1	1
– ārējā apdare	5	5
– iekšējā apdare	5–20	5–20
– inženierkomunikācijas	5	5
– pārējās sastāvdaļas	10–14	10–14
Pa komponentiem neuzskaitītas ēkas un būves	3	3
Ārējās sistēmas un tīkli	7	7
Teritorijas labiekārtošana	10	10
Transportlīdzekļi	10	10
Telpu iekārtas un inventārs, t.sk.	4–20	10–20
– biroja mēbeles	7	10
– biroja elektrotehnika	20	20
Naudas pārbaudes un apstrādes iekārtas	7–20	10–20
Datortehnika un telekomunikāciju aparātūra	14–50	14–33
Ēku sistēmu un tehnisko drošības sistēmu iekārtas un inventārs	10–20	10–20
Pārējie pamatlīdzekļi	7–20	20–50

Latvijas Bankas valde izvērtēja pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiku un to pagarināja šādām nozīmīgākajām pamatlīdzekļu grupām: mēbelēm, seifiem un metāla skapjiem, darbarīkiem, ar aizsardzību saistītajam aprīkojumam un naudas apstrādes iekārtām.

Saskaņā ar vispārpieņemtajiem risku ierobežojošo darījumu uzskaites principiem atsevišķu pamatlīdzekļu sākotnējo izmaksu vērtībā ietverts ar to izveidi saistīto valūtas risku ierobežojošo finanšu darījumu efektīvais rezultāts.

Saskaņā ar Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likumu Latvijas Banka atsavina pamatlīdzekļus valsts un pašvaldību iestādēm bez atlīdzības. Pamatlīdzekļu atsavināšanas zaudējumi noteikti, pamatojoties uz pamatlīdzekļu uzskaites vērtību to atsavināšanas brīdī, un ietverti peļņas un zaudējumu aprēķina postenī "Pārējie bankas darbības izdevumi".

NEMATERIĀLIE AKTĪVI

Nemateriālie aktīvi ir nemateriāli ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 1 gadu. Nemateriālie aktīvi ietver programmatūru lietošanas tiesības un citas tiesības.

Nemateriālie aktīvi uzrādīti bilancē to sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīta uzkrātā amortizācija un vērtības samazinājums, ja tāds noteikts.

Attiecīgo tiesību iegādes izmaksu amortizāciju aprēķina to lietderīgās lietošanas laikā, bet ne ilgāk par 10 gadiem, izmantojot lineāro metodi.

Latvijas Bankas veiktās programmatūru izstrādes izmaksas tiek atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

AKTĪVU VĒRTĪBAS SAMAZINĀŠANĀS

Aktīva vērtības samazināšanās notiek, ja tā uzskaites vērtība pārsniedz atgūstamo vērtību. Atklājot aktīvu vērtības samazināšanās pazīmes, attiecīgajam aktīvam tiek aplēsta

atgūstamā vērtība un, ja atgūstamā vērtība ir mazāka par attiecīgā aktīva uzskaites vērtību, izveidoti atbilstoši uzkrājumi. Šos uzkrājumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā, attiecīgi samazinot aktīva uzskaites vērtību.

LATI APGROZĪBĀ

Latvijas Bankas emitētās un apgrozībā esošās latu banknotes un monētas, izņemot zelta apgrozības monētas un jubilejas un piemiņas monētas, uzrādītas bilances postenī "Lati apgrozībā" to nominālvērtībā, atspoguļojot Latvijas Bankas saistības pret šo banknošu un monētu turētājiem.

ZELTA APGROZĪBAS MONĒTAS

Latvijas Bankas naudas glabātavās esošās 999. raudzes zelta apgrozības monētas uzrādītas bilances postenī "Pārējie vietējie aktīvi", jo to vērtību nodrošina monētās esošais zelts. Bilancē šīs monētas uzrādītas tajās esošā zelta tirgus vērtībā.

Emitētās zelta apgrozības monētas tiek izslēgtas no bilances posteņa "Pārējie vietējie aktīvi" to emisijas brīdī. Apgrozībā esošās zelta monētas nav ietvertas bilances postenī "Lati apgrozībā", jo to vērtību nodrošina monētās esošais zelts.

JUBILEJAS UN PIEMIŅAS MONĒTAS

Pārdotās jubilejas un piemiņas monētas neietver bilances saistībās, jo šo monētu atpirkšanas iespējamība ir neliela vai arī tajās esošā dārgmetāla vērtība pārsniedz to atpirkšanas vērtību. Jubilejas un piemiņas monētu pārdošanas ienākumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

UZKRĀJUMI

Uzkrājumi tiek atzīti finanšu pārskatos, ja pagātnes notikumu vai darījumu rezultātā Latvijas Bankai radies juridisks vai prakses radīts pienākums, kura apjoms iespējams ticami novērtēt un kura izpildes rezultātā gaidāma naudas līdzekļu aizplūde no Latvijas Bankas.

NAUDA UN TĀS EKVIVALENTI

Naudas plūsmas pārskatā nauda un tās ekvivalenti ietver ārvalstu konvertējamo valūtu kasē, pieprasījuma noguldījumus un noguldījumus ar sākotnējo termiņu līdz 5 darbdienām ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās.

FINANŠU INSTRUMENTU PEĻŅAS UN ZAUDĒJUMU ATZĪŠANA

Finanšu instrumentu peļņa un zaudējumi atzīti saskaņā ar šādiem principiem, kas noteikti ECB 2006. gada 10. novembra Pamatnostādnē par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas Eiropas Centrālo banku sistēmā tiesisko regulējumu (ECB/2006/16):

- a) realizētie guvumi un realizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā;
- b) nerealizētie guvumi atzīti bilances postenī "Pārvērtēšanas kots";
- c) pārskata gada beigās bilances postenī "Pārvērtēšanas kots" ietvertie nerealizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, ja tie pārsniedz attiecīgā finanšu instrumenta, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas iepriekš aprēķinātos pārvērtēšanas guvumus;
- d) nerealizētie zaudējumi, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, nākamajos gados netiek reversēti un ieskaitīti ar attiecīgā finanšu instrumenta, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas nerealizētajiem guvumiem;
- e) nerealizētos zaudējumus, kas aprēķināti finanšu instrumentam, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai, neieskaita ar citam finanšu instrumentam, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai aprēķinātajiem nerealizētajiem guvumiem.

Realizētos un nerealizētos guvumus un zaudējumus aprēķina pēc finanšu instrumenta, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējo izmaksu metodes. Finanšu instrumenta, ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējās izmaksas samazina vai palielina par nerealizētajiem zaudējumiem, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā.

PROCENTU IENĀKUMI UN IZDEVUMI

Procentu ienākumi un izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Procentu ienākumi ietver procentus par vērtspapīriem, noguldījumiem, izsniegtajiem kredītiem, biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem un valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumiem. Procenti par vērtspapīriem ietver arī prēmiju un diskontu, ko amortizē vērtspapīra termiņa laikā pēc lineārās metodes.

Procentu izdevumi ietver procentus par piesaistītajiem Latvijas valdības, iekšzemes kredītiestāžu un citu finanšu tirgus dalībnieku noguldījumiem, kā arī biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem un valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumiem.

REALIZĒTIE FINANŠU OPERĀCIJU GUVUMI VAI ZAUDĒJUMI

Realizētie finanšu operāciju guvumi vai zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā finanšu instrumenta atsavināšanas brīdī vai norēķinu brīdī.

Realizētie finanšu operāciju guvumi vai zaudējumi ietver valūtas maiņas darījumu, parāda vērtspapīru atsavināšanas un atvasināto finanšu instrumentu realizētos guvumus un zaudējumus.

IENĀKUMI NO LĪDZDALĪBAS KAPITĀLĀ

Dividendes no līdzdalības kapitālā tiek atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā, iegūstot to saņemšanas tiesības.

BANKNOŠU DRUKĀŠANAS UN MONĒTU KALŠANAS IZDEVUMI

Banknošu drukāšanas un monētu kalšanas izdevumi, izņemot zelta apgrozības monētu kalšanas izdevumus, atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā banknošu un monētu iegādes brīdī.

PĀRĒJIE IZDEVUMI UN IENĀKUMI

Pārējos bankas darbības izdevumus un ienākumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu. Uzkrāto izdevumu un uzkrāto ienākumu summu pārskata periodam aprēķina atbilstoši pārskata periodā saņemto vai sniegto pakalpojumu apjomam. Nomas maksājumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā proporcionāli attiecīgā līguma darbības laikam.

4. LATVIJAS BANKAS FINANSIĀLĀ STĀVOKĻA UN DARBĪBAS FINANŠU REZULTĀTU KOPSAVILKUMS

FINANSIĀLAIS STĀVOKĻIS

Latvijas Bankas aktīvi 2010. gadā palielinājās par 547.0 milj. latu, un to galvenokārt noteica ārzemju aktīvu pieaugums.

Ārvalstu konvertējamo valūtu palielinājumu par 631.2 milj. latu galvenokārt noteica EK, SVF un citu starptautisko aizdevēju Latvijas valdībai piešķirtā aizdevuma līdzekļu noguldīšana Latvijas Republikas Valsts kases kontos Latvijas Bankā. Savukārt samazinoša ietekme bija valūtas intervencēm, Latvijas Bankai pārdodot kredītiestādēm daļu tās ārvalstu valūtas rezervju. Lai gan 2010. gadā pretēji vērsto valūtas intervenču, kurās Latvijas Banka pirkā eiro no Latvijas Republikas Valsts kases, apjoms bija 1 268.4 milj. latu¹, šo intervenču veikšanai Latvijas Republikas Valsts kase izmantoja Latvijas Bankā noguldītos līdzekļus eiro, tāpēc tās neietekmēja bilances posteņa "Ārvalstu konvertējamās valūtas" atlikumu. 2010. gadā veikto valūtas intervenču rezultātā Latvijas Banka nopirka eiro par latiem neto 851.0 milj. latu apjomā¹.

¹ Saskaņā ar norēķinu dienas principu.

Pastāvot latu likviditātes pārpalikumam banku sektorā, Latvijas Banka 2010. gada beigās nebija izsniegusi kredītus kredītiestādēm un kredītiestāžu noguldījumu atlikums pieauga par 574.6 milj. latu.

Palielinoties skaidrās naudas pieprasījumam, 2010. gadā pieauga skaidrās naudas daudzums apgrozībā, tāpēc Latvijas Bankas bilances postenis "Lati apgrozībā" palielinājās par 149.7 milj. latu.

Latvijas Bankas kapitāls un rezerves pieauga par 8.9 milj. latu, un to noteica 2010. gadā gūtā peļņa (23.8 milj. latu) un finanšu instrumentu novērtējuma tīrās pārmaiņas (33.5 milj. latu), savukārt samazinoša ietekme bija valsts ieņēmumos ieskaitītās peļņas daļai 48.4 milj. latu apjomā.

DARBĪBAS FINANŠU REZULTĀTI

Latvijas Banka 2010. gadā guva 23.8 milj. latu peļņu.

Trie procentu ienākumi 2010. gadā bija par 19.6 milj. latu mazāki nekā 2009. gadā, un to galvenokārt noteica kredītiestādēm izsniegto kredītu vidējā apjoma sarukums. Tāpēc procentu ienākumi par kredītiem kredītiestādēm bija par 21.1 milj. latu mazāki. Tīros procentu ienākumus negatīvi ietekmēja arī zema ASV un eiro zonas procentu likmju līmenis, tomēr to daļēji kompensēja Latvijas Bankas ārvalstu rezervju pieaugums, kā arī ieguldījumu lēmumi, kas nodrošināja ārvalstu rezervju ienesīguma pārsniegumu pār neitrālā portfeļa ienesīgumu.

Trie procentu ienākumi par atvasinātajiem finanšu instrumentiem bija par 4.0 milj. latu mazāki, jo iekšzemes kredītiestādes neizmantoja biržā netirgotos valūtas mijmaiņas darījumus, savukārt eiro un ASV dolāra īstermiņa procentu likmju starpības sarukums noteica mazākus procentu ienākumus par atvasinātajiem finanšu instrumentiem, ko Latvijas Banka izmanto valūtas riska ierobežošanai.

Lai gan banku likviditātes pārpalikuma rezultātā kredītiestāžu noguldījumu apjoms Latvijas Bankā 2010. gadā pieauga, samazinot par šiem noguldījumiem maksātās procentu likmes, izdevumi par kredītiestāžu noguldījumiem, t.sk. atlīdzība par obligāto rezervju turēšanu, samazinājās par 2.8 milj. latu. Zemākas latu procentu likmes noteica arī procentu izdevumu par valdības noguldījumiem kritumu par 2.5 milj. latu.

Realizētie finanšu operāciju guvumi bija par 27.8 milj. latu mazāki, un to galvenokārt noteica valūtas riska ierobežošanas nolūkā slēgto biržā tirgto valūtas maiņas nākotnes līgumu negatīvā rezultāta pieaugums par 18.4 milj. latu, savukārt pret valūtas risku ierobežoto bilances posteņu pozitīvais pārvērtēšanas rezultāts līdzvērtīgā apjomā uzrādīts bilances postenī "Pārvērtēšanas kots". Par 10.5 milj. latu mazāki bija realizētie guvumi no parāda vērtspapīru atsavināšanas, jo procentu likmju kritums ASV un eiro zonā stabilizējās, mazinot pozitīvo ietekmi uz Latvijas Bankas parāda vērtspapīru tirgus vērtību.

Finanšu aktīvu un pozīciju vērtības samazinājums bija par 7.5 milj. latu lielāks nekā 2009. gadā. To galvenokārt noteica ASV un eiro zonas procentu likmju pieaugums 2010. gada beigās, kas negatīvi ietekmēja Latvijas Bankas parāda vērtspapīru tirgus vērtību.

Banknošu drukāšanas un monētu kalšanas izdevumi samazinājās par 4.2 milj. latu, jo 2010. gadā Latvijas Banka banknošu un monētu krājumus papildināja nelielā apjomā.

Samazinot Latvijas Bankas administratīvos izdevumus, t.sk. darbinieku atalgojumu, 2010. gadā citi bankas darbības izdevumi bija par 3.2 milj. latu mazāki nekā 2009. gadā.

Latvijas Bankas darbības turpmāko finanšu rezultātu nenoteiktība galvenokārt saistīta ar procentu likmju attīstību eiro zonas un ASV finanšu tirgos, jo Latvijas Banka ir pakļauta procentu likmju riskam. Pastāvot ļoti zēmam procentu likmju līmenim, turpmākais

procentu likmju krituma potenciāls ir mazāks nekā tā kāpuma potenciāls, tāpēc nākotnē gaidāmais procentu likmju pieaugums ārvalstu finanšu tirgos var samazināt Latvijas Bankas ienākumus par fiksēta ienākuma vērtspapīriem.

5. IEGULDĪJUMU POLITIKA

Ārvalstu rezervju pārvaldīšana tiek veikta atbilstoši vadlīnijās noteiktajiem pamatprincipiem, kas ietver ārvalstu rezervju vērtības saglabāšanu, to likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gūšanu pieļaujamā riska ietvaros, nenonākot pretrunā ar Latvijas Bankas īstenoto monetāro politiku.

Ārvalstu rezerves ietver bilances posteņos "Zelts", "Speciālās aizņēmuma tiesības" un "Ārvalstu konvertējamās valūtas" uzrādītos aktīvus, kā arī atvasinātos finanšu instrumentus un valūtas maiņas tagadnes līgumus, kuru uzskaites vērtība uzrādīta bilancē attiecīgajos pārējo aktīvu vai pārējo saistību posteņos.

Ārvalstu rezerves tiek pārvaldītas, pēc ieguldījumu stratēģijas un līdzekļu avota tās sagrupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Piesaistīto rezervju portfeļos ietver ārvalstu rezervju daļu, kam atbilst Latvijas Bankas saistības ārvalstu valūtā pret citām institūcijām, galvenokārt Latvijas Republikas Valsts kases noguldījumu un monetārās politikas īstenošanas ietvaros veikto valūtas mijmaiņas darījumu rezultātā iegūtās ārvalstu rezerves. Ārvalstu rezerves, kas nav iekļautas piesaistīto rezervju portfeļos (tīrās rezerves), ietvertas zelta rezervju, daudzvalūtu fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksam piesaistītajos un ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru indeksam piesaistītajos portfeļos. Daļu daudzvalūtu fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksam piesaistītajos portfeļos ietverto ārvalstu rezervju, kā arī ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru indeksam piesaistītos portfeļus pārvalda ārējie ārvalstu rezervju pārvaldītāji.

Katram ieguldījumu portfeļa veidam vadlīnijās noteikti neitrālā portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfeļa finanšu risku pieņemamo lielumu (līmeni) un ienesīguma mērķi.

Ārvalstu rezervju sadalījums pēc ieguldījumu portfeļa veida 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
	2010	2009	2010	2009
Daudzvalūtu fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksam piesaistītie portfeļi	2 602 693	1 762 219	64.9	53.1
Piesaistīto rezervju portfeļi	1 061 213	1 270 522	26.4	38.2
Zelta rezervju portfelis	184 090	134 128	4.6	4.0
Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru indeksam piesaistītie portfeļi	165 090	154 934	4.1	4.7
Kopā	4 013 086	3 231 803	100.0	100.0

Daudzvalūtu fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksam piesaistītā portfeļa neitrālais portfelis piesaistīts eiro zonas valstu, ASV un Japānas valdības 1–3 gadu vērtspapīru svērtajam indeksam un izteikts eiro, novēršot valūtas risku.

Piesaistīto rezervju neitrālo portfeļi veido atbilstoši attiecīgā portfeļa saistību parametriem.

Zelta rezervju portfeļa neitrālais portfelis piesaistīts eiro naudas tirgus īstermiņa indeksam.

Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru indeksam piesaistītā portfeļa neitrālais portfelis piesaistīts ASV dolāru ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru indeksam un izteikts eiro, novēršot valūtas risku.

Saskaņā ar Latvijas Bankas īstenoto valūtas kursa politiku vadlīnijās noteikts, ka ārvalstu rezervju, izņemot piesaistītās rezerves, neitrālā portfeļa valūta ir eiro. Piesaistīto rezervju portfeļiem neitrālā portfeļa valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību parametriem.

Finanšu risku pārvaldīšanā izmantoto galveno metožu izklāsts sniegts 2. skaidrojumā.

6. PATIESAJĀ VĒRTĪBĀ NOVĒRTĒTIE AKTĪVI UN SAISTĪBAS

Latvijas Bankas aktīvu un saistību patiesā vērtība noteikta, ievērojot šādu hierarhiju:

- kotēta cena. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz identiska finanšu instrumenta kotētu cenu aktīvā tirgū;
- tirgū novērojami dati. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz līdzīga finanšu instrumenta kotētu cenu aktīvā tirgū, līdzīga vai identiska finanšu instrumenta kotētu cenu neaktīvā tirgū vai ar modeli, kur datu avots ir tirgū novērojami dati;
- tirgū nenovērojami dati. Patieso vērtību nosaka ar modeli, kur tirgū nenovērojamu datu izmantojums ir nozīmīgs.

2010. gada un 2009. gada beigās Latvijas Bankas ieguldījumi parāda vērtspapīros galvenokārt novērtēti, izmantojot kotētu cenu. 2010. gada un 2009. gada beigās Latvijas Bankai nebija tādu aktīvu un saistību, kuru patiesā vērtība noteikta, izmantojot tirgū nenovērojamus datus. Patiesajā vērtībā novērtēto aktīvu un saistību iedalījums pēc patiesās vērtības noteikšanas hierarhijas 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	Kotēta cena	Tirgū novērojami dati	Kopā
2010. gada 31. decembrī			
ĀRZEMJU AKTĪVI			
Zelts	187 179	–	187 179
Ārvalstu konvertējamās valūtas			
Parāda vērtspapīri	2 223 881	465 531	2 689 412
Pārējie ārzemju aktīvi			
Parāda vērtspapīru nākotnes darījumi	63	–	63
Ārzemju aktīvi patiesajā vērtībā kopā	2 411 123	465 531	2 876 654
ĀRZEMJU SAISTĪBAS			
Pārējās ārzemju saistības			
Parāda vērtspapīru nākotnes darījumi	319	1	320
Ārzemju saistības patiesajā vērtībā kopā	319	1	320
2009. gada 31. decembrī			
ĀRZEMJU AKTĪVI			
Zelts	134 365	–	134 365
Ārvalstu konvertējamās valūtas			
Parāda vērtspapīri	1 796 323	215 937	2 012 260
Pārējie ārzemju aktīvi			
Parāda vērtspapīru nākotnes darījumi	275	–	275
Ārzemju aktīvi patiesajā vērtībā kopā	1 930 963	215 937	2 146 900
ĀRZEMJU SAISTĪBAS			
Pārējās ārzemju saistības			
Parāda vērtspapīru nākotnes darījumi	417	–	417
Ārzemju saistības patiesajā vērtībā kopā	417	–	417

Pārskata gada pēdējās tirgus dienas vidējās tirgus cenas noteiktas, izmantojot elektronisko informācijas sistēmu *Bloomberg* un *Interactive Data* informāciju. Ja minētā cena kādam finanšu instrumentam elektroniskajās informācijas sistēmās nav pieejama vai nepastāv, finanšu instrumenta novērtēšanai izmantota pēdējā pieejamā tirgus cena vai diskontēto naudas plūsmu metode.

7. ZELTS

Zelta rezervju pārmaiņas 2010. un 2009. gadā bija šādas.

	Trojas unces	Tūkst. latu
2008. gada 31. decembrī	248 707	108 998
2009. gadā		
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	25 367
2009. gada 31. decembrī	248 707	134 365
2010. gadā		
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	52 815
Tīrās pārmaiņas zelta noguldīšanas un noguldījumu izņemšanas rezultātā	-1	-1
2010. gada 31. decembrī	248 706	187 179

Latvijas Banka ierobežo zelta rezervju tirgus vērtības svārstību risku, slēdzot biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un biržā tirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus (sk. arī 41. skaidrojumu). Zelta rezervju un valūtas maiņas nākotnes līgumu pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Pārvērtēšanas konts", bet biržā tirgto valūtas maiņas nākotnes līgumu pārvērtēšanas rezultāts – peļņas un zaudējumu aprēķina postenī "Realizētie finanšu operāciju guvumi vai zaudējumi".

8. STARPTAUTISKAIS VALŪTAS FONDS

Atbilstoši likumam "Par Latvijas Republikas iestāšanos Starptautiskajā Valūtas fondā" Latvijas Banka pilda SVF depozitārija funkcijas un bez atlīdzības apkalpo SVF kontus, kuros uzskaitīti SVF turējumi dalībvalsts nacionālajā valūtā. SVF turējumi latos ietver Latvijas valdības parādzīmes, kontu Nr. 1, kas tiek izmantots finanšu darījumu veikšanai ar SVF, un kontu Nr. 2, kas tiek izmantots SVF administratīvo izmaksu segšanai un maksājumu saņemšanai.

Latvijas prasības pret SVF ietver SDR un Latvijas kvotu SVF. SDR ir SVF izveidoti starptautiskie rezervju aktīvi, kas tiek izmantoti darījumos starp SVF un tā dalībvalstīm. Kvota SVF atspoguļo attiecīgās valsts dalības apjomu SVF. Latvijas kvota SVF nodrošināta ar tam izsniegto Latvijas valdības parādzīmi un izteikta SDR. Latvijas kvota SVF ir 126 800 tūkst. SDR.

Latvijas saistības pret SVF veido SVF turējumi latos un SVF asignējumi. 2010. gadā saistības pret SVF Latvijas valdībai piešķirtā aizdevuma rezultātā pieauga par 268 448 tūkst. SDR.

2010. gada beigās Latvijas Bankas bilancē uzrādītās prasības pret SVF veido SDR 99 356 tūkst. latu apjomā (2009. gada beigās – 91 237 tūkst. latu), bet saistības pret SVF veido SVF rīcībā esošie resursi 274 tūkst. latu apjomā (2009. gada beigās – 256 tūkst. latu), kuri izvietoti SVF kontā Nr. 1 un Nr. 2.

Latvijas tīrās prasības un saistības pret SVF 2010. gada un 2009. gada beigās bija šādas.

	(tūkst. latu)		(tūkst. SDR)	
	2010	2009	2010	2009
Latvijas kvota SVF	103 976	97 129	126 800	126 800
SVF turējumi latos	-909 382	-643 865	-1 109 002	-840 554
Latvijas valdības parādzīmes	-909 108	-643 609	-1 108 668	-840 220
Konts Nr. 1	-260	-243	-317	-317
Konts Nr. 2	-14	-13	-17	-17
SVF aizdevums Latvijai	805 437	546 765	982 240	713 792
Rezerves pozīcija SVF	45	42	55	55
SDR	99 356	91 237	121 166	119 108
Vispārējais asignējums	-77 077	-72 002	-93 998	-93 998
Speciālais asignējums	-21 996	-20 547	-26 824	-26 824
Latvijas tīrās prasības/saistības (-) pret SVF	328	-1 270	399	-1 659

Rezerves pozīcija SVF ir starpība starp Latvijas kopējo kvotu SVF un SVF turējumiem latos, neietverot konta Nr. 2 atlikumu un pieskaitot SVF aizdevumu.

Prasības un saistības pret SVF izteiktas latos pēc Latvijas Bankas noteiktā SDR kursa gada beigās.

9. ĀRVALSTU KONVERTĒJAMĀS VALŪTAS

Latvijas Bankas ārzemju aktīvi ārvalstu konvertējamās valūtās galvenokārt ieguldīti augsti likvīdos parāda vērtspapīros un īstermiņa noguldījumos.

Ienākumus nesošo parāda vērtspapīru vērtībā ietverti uzkrātie procentu ienākumi (24 234 tūkst. latu 2010. gada beigās un 16 947 tūkst. latu 2009. gada beigās).

Bilances aktīvu posteņa "Ārvalstu konvertējamās valūtas" sadalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Ārvalstu valdību, finanšu institūciju un nefinanšu sabiedrību parāda vērtspapīri	2 689 412	2 012 260
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu centrālajās bankās, kredītiestādēs un starptautiskajās institūcijās	531 735	805 403
Termiņnoguldījumi ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās	545 307	313 986
Ārvalstu valūta kasē	15 713	19 343
Kopā	3 782 167	3 150 992

10. LĪDZDALĪBA EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS KAPITĀLĀ

Līdz ar Latvijas pievienošanos ES Latvijas Banka kļuva par ECB kapitāla daļu turētāju. Latvijas Bankas līdzdalības ECB kapitālā apjoms atbilstoši ECBS un ECB Statūtiem aprēķināts, pamatojoties uz datiem par katras attiecīgās ES valsts iedzīvotāju skaitu un IKP apjomu, un to koriģē ik pēc pieciem gadiem vai agrāk, mainoties ES valstu skaitam.

Latvijas Bankas procentuālā daļa ECB kapitālā ir 0.2837%. Saskaņā ar ECB Padomes lēmumu 2010. gada 29. decembrī ECB pamatkapitāls tika palielināts par 5 mljrd. eiro, tāpēc Latvijas Bankas daļa ECB kapitālā palielinājās no 16 343 tūkst. eiro (11 486 tūkst.

latu) līdz 30 528 tūkst. eiro (21 455 tūkst. latu). ECB Ģenerālpadome nolēma, ka eiro zonā neietilpstošo centrālo banku minimālais ieguldījums ir 3.75% no to kopējās daļas reģistrētajā ECB kapitālā (2009. gada beigās – 7%). Minēto lēmumu rezultātā Latvijas Bankas ieguldījums ECB kapitālā 2010. gada beigās bija 1 145 tūkst. eiro (750 tūkst. latu; 2009. gada beigās – 1 144 tūkst. eiro jeb 750 tūkst. latu; sk. arī 40. skaidrojumu).

Latvijas Bankas bilancē līdzdalība ECB kapitālā uzrādīta sākotnējo izmaksu vērtībā. ECB kapitāla daļas netiek tirgotas publiskā vērtspapīru tirgū, un Latvijas Bankas līdzdalības ECB kapitālā apjomu iespējams palielināt vai samazināt vienīgi šajā skaidrojumā minētajos gadījumos.

11. LĪDZDALĪBA STARPTAUTISKO NORĒKINU BANKAS KAPITĀLĀ

2010. gada un 2009. gada beigās Latvijas Bankai piederēja 1 070 SNB akciju, kas atbilda 0.20% kopējā SNB parakstītā un apmaksātā kapitāla.

Latvijas Bankas īpašumā esošo SNB akciju nominālvērtība noteikta 5 350 tūkst. SDR (katras akcijas nominālvērtība ir 5 tūkst. SDR), kas apmaksāta 1 338 tūkst. SDR jeb 25% apjomā. Latvijas Bankas bilancē 2010. gada un 2009. gada beigās uzrādīta šo akciju nosacītā iegādes vērtība 1 763 tūkst. latu apjomā (sk. arī 40. skaidrojumu).

SNB akcijas netiek tirgotas publiskā vērtspapīru tirgū. Saskaņā ar SNB statūtiem tās akcionāri ir vienīgi centrālās bankas. SNB akciju patiesā vērtība, kas noteikta kā 70% no Latvijas Bankas daļas SNB tīrajos aktīvos¹, atšķiras no to uzskaites vērtības un 2010. gada beigās bija 17 741 tūkst. latu (2009. gada beigās – 14 409 tūkst. latu).

12. PĀRĒJIE ĀRZEMJU AKTĪVI

Pārējo ārzemju aktīvu sadalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi	2 825	5 056
Nākamo periodu izdevumi	459	326
Uzkrātie procenti par noguldījumiem	79	17
Citi pārējie ārzemju aktīvi	33	79
Kopā	3 396	5 478

13. KREDĪTI KREDĪTIESTĀDĒM

2010. gadā banku sektorā saglabājās augsta likviditāte, tāpēc Latvijas Banka 2010. gada beigās nebija izsniegusi kredītus kredītiestādēm. 2009. gada beigās kredīti iekšzemes kredītiestādēm ietvēra īstermiņa aizdevumus AS "Parex banka" 140 449 tūkst. latu apjomā, kas pilnībā atmaksāti 2010. gada maijā. Šie aizdevumi bija nodrošināti ar valdības vērtspapīriem un privātā sektora parāda vērtspapīriem, kuru patiesā vērtība 2009. gada beigās bija 211 501 tūkst. latu (sk. arī 2. skaidrojuma sadaļu "Kredītrisks").

¹ Šo novērtēšanas metodi SNB izmanto, nosakot tās emitēto akciju cenu, kā arī Hāgas Starptautiskā tiesa to atzinusi par piemērotu akciju novērtēšanai, tās atpērkot no SNB bijušajiem privātajiem akcionāriem.

14. PAMATLĪDZEKĻI

Pamatlīdzekļu pārmaiņas 2010. un 2009. gadā bija šādas.

(tūkst. latu)

	Ēkas, teritorijas labiekārtošana un zeme	Mēbeles un biroja iekārtas	Naudas apstrādes iekārtas	Transport- līdzekļi	Pārējie pamat- līdzekļi	Kopā
2008. gada 31. decembrī						
Izmaksas	36 051	6 796	4 643	1 287	5 114	53 891
Uzkrātais nolietojums	-7 514	-5 041	-1 936	-722	-4 052	-19 265
Atlikusī pamatlīdzekļu vērtība	28 537	1 755	2 707	565	1 062	34 626
2009. gadā						
Pieaugums	1 107	241	15	128	201	1 692
Pārklasifikācija	-	9	-	-	-9	-
Atsavinātie un norakstītie pamatlīdzekļi	-1	-701	-29	-130	-123	-984
Izmaksu tīrās pārmaiņas	1 106	-451	-14	-2	69	708
Nolietojums	-1 806	-545	-387	-96	-249	-3 083
Pārklasifikācija	-	-12	-	-	12	-
Atsavināto un norakstīto pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums	1	698	29	130	123	981
Uzkrātā nolietojuma tīrās pārmaiņas	-1 805	141	-358	34	-114	-2 102
2009. gada 31. decembrī						
Izmaksas	37 157	6 345	4 629	1 285	5 183	54 599
Uzkrātais nolietojums	-9 319	-4 900	-2 294	-688	-4 166	-21 367
Atlikusī pamatlīdzekļu vērtība	27 838	1 445	2 335	597	1 017	33 232
2010. gadā						
Pieaugums	206	430	-	-	152	788
Pārklasifikācija	-66	-29	-	-	95	-
Atsavinātie un norakstītie pamatlīdzekļi	-297	-378	-49	-50	-297	-1 071
Izmaksu tīrās pārmaiņas	-157	23	-49	-50	-50	-283
Nolietojums	-1 800	-365	-243	-104	-250	-2 762
Pārklasifikācija	23	12	-	-	-35	-
Atsavināto un norakstīto pamatlīdzekļu uzkrātais nolietojums	55	375	49	49	288	816
Uzkrātā nolietojuma tīrās pārmaiņas	-1 722	22	-194	-55	3	-1 946
2010. gada 31. decembrī						
Izmaksas	37 000	6 368	4 580	1 235	5 133	54 316
Uzkrātais nolietojums	-11 041	-4 878	-2 488	-743	-4 163	-23 313
Atlikusī pamatlīdzekļu vērtība	25 959	1 490	2 092	492	970	31 003

Latvijas Bankas īpašumā un valdījumā esošās zemes kopējā kadastrālā vērtība 2010. gada beigās bija 1 999 tūkst. latu (2009. gada beigās – 3 168 tūkst. latu; pārmaiņas galvenokārt saistītas ar zemes kadastrālās vērtības maiņu). Latvijas Bankas bilanci zeme uzrādīta sākotnējo izmaksu vērtībā (2010. gada un 2009. gada beigās – 1 669 tūkst. latu).

15. NOMA

Latvijas Bankas iznomātie aktīvi ietver ēkas, zemi un iekārtas, kas Latvijas Bankas bilancē uzrādītas pamatlīdzekļu sastāvā. Aktīvu nomas līgumi, kuros Latvijas Banka ir iznomātājs, ir operatīvās nomas līgumi. Nomā maksājumus, izņemot tos, kuri tieši pārskaitīti valsts budžetā, atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā proporcionāli attiecīgā līguma darbības laikam. Iznomāto aktīvu nolietojums aprēķināts saskaņā ar 3. skaidrojuma sadaļā "Pamatlīdzekļi" aprakstītajiem principiem un atzīts peļņas un zaudējumu aprēķinā.

Iznomāto aktīvu uzskaites vērtība 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāda.

	(tūkst. latu)
2009. gada 31. decembrī	
Izmaksas	1 086
Uzkrātais nolietojums	–381
Atlikusī pamatlīdzekļu vērtība	705
2010. gada 31. decembrī	
Izmaksas	1 059
Uzkrātais nolietojums	–422
Atlikusī pamatlīdzekļu vērtība	637

16. PĀRĒJIE VIETĒJIE AKTĪVI

Pārējo vietējo aktīvu sadalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Nemateriālie aktīvi	625	761
Ar iekšzemes institūcijām noslēgtie valūtas maiņas tagadnes līgumi	532	147
Nākamo periodu izdevumi	124	160
Uzkrātie procenti par kredītiem kredītiestādēm	–	763
Citi pārējie vietējie aktīvi	438	207
Kopā	1 719	2 038

17. NEMATERIĀLIE AKTĪVI

Nemateriālo aktīvu pārmaiņas 2010. un 2009. gadā bija šādas.

	(tūkst. latu)
2008. gada 31. decembrī	
Izmaksas	3 720
Uzkrātā amortizācija	-2 719
Atlikusī nemateriālo aktīvu vērtība	1 001
2009. gadā	
Pieaugums	50
Izslēgtie nemateriālie aktīvi	-1
Izmaksu tīrās pārmaiņas	49
Amortizācija	-290
Izslēgto nemateriālo aktīvu uzkrātā amortizācija	1
Uzkrātās amortizācijas tīrās pārmaiņas	-289
2009. gada 31. decembrī	
Izmaksas	3 769
Uzkrātā amortizācija	-3 008
Atlikusī nemateriālo aktīvu vērtība	761
2010. gadā	
Pieaugums	146
Izslēgtie nemateriālie aktīvi	-37
Izmaksu tīrās pārmaiņas	109
Amortizācija	-282
Izslēgto nemateriālo aktīvu uzkrātā amortizācija	37
Uzkrātās amortizācijas tīrās pārmaiņas	-245
2010. gada 31. decembrī	
Izmaksas	3 878
Uzkrātā amortizācija	-3 253
Atlikusī nemateriālo aktīvu vērtība	625

18. ĀRVALSTU KONVERTĒJAMĀS VALŪTAS

2010. gada beigās saistības ārvalstu konvertējamās valūtās galvenokārt veidoja līdzekļi EK kontā norēķiniem eiro, kā arī Latvijas Bankas darījumu ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem nodrošināšanai saņemtās naudas līdzekļu ķīlas 503 tūkst. latu apjomā. EK konts tiek izmantots ES valstu budžeta līdzekļu pārdalei (sk. arī 19. skaidrojumu).

Ārvalstu konvertējamo valūtu sadalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
EK pieprasījuma noguldījumi	13 121	19 006
Pārējās saistības	561	-
Kopā	13 682	19 006

19. CITU STARPTAUTISKO INSTITŪCIJU NOGULDĪJUMI LATOS

Citu starptautisko institūciju noguldījumus latos galvenokārt veido līdzekļi EK kontā norēķiniem latos, kas tiek izmantoti Latvijas valdības maksājumu veikšanai ES budžetā (sk. arī 18. skaidrojumu).

Citu starptautisko institūciju noguldījumu latos sadalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
EK pieprasījuma noguldījumi	8 258	32 252
Pārējie noguldījumi	247	250
Kopā	8 505	32 502

20. PĀRĒJĀS ĀRZEMJU SAISTĪBAS

Pārējo ārzemju saistību sadalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi	19 074	18 826
Uzkrātie izdevumi	245	332
Citas pārējās ārzemju saistības	50	48
Kopā	19 369	19 206

21. LATI APGROZĪBĀ

2010. gada un 2009. gada beigās apgrozībā bija šādas latu (Ls) un santīmu (s) naudas zīmes.

Nominālvērtība	Summa (tūkst. latu)		Skaitis (tūkst.)		Īpatsvars (%)	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Banknotes						
Ls 500	72 549	62 842	145	126	7.8	8.0
Ls 100	118 390	94 337	1 184	943	12.6	12.0
Ls 50	79 637	61 163	1 593	1 223	8.5	7.8
Ls 20	471 147	388 305	23 557	19 415	50.2	49.3
Ls 10	68 574	63 321	6 857	6 332	7.3	8.0
Ls 5	66 273	61 313	13 255	12 263	7.1	7.7
Pavisam banknotes	876 570	731 281	x	x	93.5	92.8
Monētas						
Ls 100	405	405	4	4	0	0.1
Ls 10	145	145	15	15	0	0
Ls 2	8 317	7 985	4 159	3 993	0.9	1.0
Ls 1	31 358	27 936	31 359	27 937	3.4	3.5
50 s	7 820	7 677	15 639	15 353	0.8	1.0
20 s	4 481	4 287	22 405	21 435	0.5	0.5
10 s	2 736	2 638	27 362	26 375	0.3	0.3
5 s	2 093	2 018	41 852	40 352	0.2	0.3
2 s	2 268	2 163	113 417	108 159	0.2	0.3
1 s	1 711	1 620	171 138	161 959	0.2	0.2
Pavisam monētas	61 334	56 874	x	x	6.5	7.2
Pavisam lati apgrozībā	937 904	788 155	x	x	100.0	100.0

Emitēto 999. raudzes 100 latu zelta apgrozības monētu kopējā nominālvērtība 2010. gada un 2009. gada beigās bija 1 988 tūkst. latu. Šīs apgrozībā esošās monētas nav ietvertas bilances postenī "Lati apgrozībā", jo to nominālvērtību nodrošina monētās esošais zelts (sk. arī 3. skaidrojuma sadaļā "Zelta apgrozības monētas" aprakstītos principus).

2010. gada beigās bija emitētas arī jubilejas un piemiņas monētas ar 1 528 tūkst. latu nominālvērtību (2009. gada beigās – 1 480 tūkst. latu). Šīs monētas nav ietvertas bilances postenī "Lati apgrozībā".

22. KREDĪTIESTĀŽU NOGULDĪJUMI

Kredītiestāžu noguldījumi ietver iekšzemes kredītiestāžu Latvijas Bankā atvērto norēķinu kontu atlikumus, kā arī no tām pieņemtos noguldījumus uz nakti un uz septiņām dienām (noguldījumu iespēja). Minētās kredītiestādes izvieto līdzekļus Latvijas Bankā tās noteikto obligāto rezervju prasību izpildes nodrošināšanai, kā arī starpbanku un klientu maksājumu, Latvijas Bankas monetārās politikas operāciju un citu norēķinu veikšanai. Latvijas Bankas noteiktā noguldījumu iespējas uz nakti un uz septiņām dienām procentu likme 2010. gada beigās bija attiecīgi 0.25% un 0.375% (noguldījumu iespējas uz nakti procentu likme 2009. gada beigās bija 1.0%, bet noguldījumi uz septiņām dienām netika pieņemti).

Iekšzemes kredītiestāžu noguldījumu sadalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Noguldījumu iespēja uz nakti	800	260 020
Noguldījumu iespēja uz septiņām dienām	873 000	–
Norēķinu kontu atlikumi latos	796 405	835 761
Norēķinu kontu atlikumi eiro	20 025	19 896
Kopā	1 690 230	1 115 677

23. VALDĪBAS NOGULDĪJUMI

Latvijas valdības noguldījumi ietver Latvijas Bankas pieņemtos Latvijas Republikas Valsts kases pieprasījuma noguldījumus un termiņnoguldījumus latos un ārvalstu valūtās, Latvijas Bankai veicot Latvijas valdības finanšu aģenta funkcijas.

Latvijas valdības noguldījumu sadalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Termiņnoguldījumi ārvalstu valūtās	789 809	1 063 849
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu valūtās	236 674	197 870
Pieprasījuma noguldījumi latos	54 527	30 223
Kopā	1 081 010	1 291 942

24. PĀRĒJĀS VIETĒJĀS SAISTĪBAS

Pārējo vietējo saistību sadalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Uzkrātie izdevumi un tamlīdzīgas saistības	1 598	1 689
Uzkrātie procentu izdevumi	169	252
Nodokļu saistības	80	18
Citas pārējās vietējās saistības	408	1 396
Kopā	2 255	3 355

25. NODOKĻI

Latvijas Bankas 2010. un 2009. gadā aprēķinātie un samaksātie nodokļi bija šādi.

	(tūkst. latu)						
	IIN	VSAOI (darba devējs)	VSAOI (darba ņēmējs)	NĪN	PVN	Pārējie nodokļi un nodevas	Kopā
Prasības 2008. gada 31. decembrī	0	0	0	0	-209	0	-209
2009. gadā							
Aprēķināts	2 477	2 886	1 142	93	247	1	6 846
Atlikto saistību pieaugums	0	146	0	0	0	0	146
Samaksāts	-2 477	-3 032	-1 142	-93	-20	-1	-6 765
Saistības 2009. gada 31. decembrī	0	0	0	0	18	0	18
2010. gadā							
Aprēķināts	2 294	2 449	924	91	359	1	6 118
Atlikto saistību pieaugums	0	24	0	0	0	0	24
Samaksāts	-2 294	-2 473	-924	-91	-297	-1	-6 080
Saistības 2010. gada 31. decembrī	0	0	0	0	80	0	80

Papildus šajā skaidrojumā uzrādītajiem nodokļu maksājumiem Latvijas Banka valsts ieņēmumos ieskaita pārskata gadā gūtās peļņas daļu 65% apmērā, t.sk. maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu (2010. gadā – 48 355 tūkst. latu; 2009. gadā – 34 734 tūkst. latu; sk. arī 26. un 36. skaidrojumu). Latvijas Banka nav uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja.

26. KAPITĀLS UN REZERVES

Latvijas Bankas kapitāla un rezervju pārmaiņas 2010. un 2009. gadā bija šādas.

(tūkst. latu)

	Pamat- kapitāls	Rezerves kapitāls	Pārvēr- tēšanas konts	Pārskata gada peļņa	Kapitāls un rezerves
2008. gada 31. decembrī	25 000	95 533	68 004	53 437	241 974
2009. gadā					
Tīrās pārmaiņas pārvērtēšanas, realizēšanas un vērtības samazinājuma rezultātā	x	x	6 125	x	6 125
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	x	x	x	-34 734	-34 734
Rezerves kapitālā ieskaitītā peļņas daļa	x	18 703	x	-18 703	0
Pārskata perioda peļņa	x	x	x	74 393	74 393
2009. gada 31. decembrī	25 000	114 236	74 129	74 393	287 758
2010. gadā					
Tīrās pārmaiņas pārvērtēšanas, realizēšanas un vērtības samazinājuma rezultātā	x	x	33 484	x	33 484
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	x	x	x	-48 355	-48 355
Rezerves kapitālā ieskaitītā peļņas daļa	x	26 037	x	-26 037	0
Pārskata perioda peļņa	x	x	x	23 754	23 754
2010. gada 31. decembrī	25 000	140 273	107 613	23 754	296 640

Latvijas Bankas kapitālu veido pamatkapitāls, rezerves kapitāls un bilances postenis "Pārvērtēšanas konts", kā arī nesadalītā peļņa. Latvijas Banka ar saviem lēmumiem neietekmē pamatkapitāla un rezerves kapitāla veidošanas, kā arī peļņas sadales kārtību, jo tā noteikta likumā "Par Latvijas Banku". Bilances postenis "Pārvērtēšanas konts" ietver finanšu instrumentu pozitīvo pārvērtēšanas rezultātu. Grāmatvedības politika, kas saskaņota ar ECB 2006. gada 10. novembra Pamatnostādnē par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas Eiropas Centrālo banku sistēmā tiesisko regulējumu (ECB/2006/16) noteiktajiem grāmatvedības pamatprincipiem un aprakstīta 3. skaidrojumā, nosaka, ka tikai pēc finanšu instrumenta atsavināšanas vai norēķinu veikšanas realizētie guvumi tiek atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, bet nerealizētie guvumi – bilances postenī "Pārvērtēšanas konts", jo tas veicina kapitāla saglabāšanu finanšu instrumentu cenu, procentu likmju un valūtas kursu pārmaiņu apstākļos.

Latvijas Bankas kapitāla apjomam nav noteiktas ārējas kapitāla pietiekamības prasības, tomēr tam jābūt atbilstošam, lai veicinātu uzticēšanos Latvijas Bankas īstenotajai monetārajai politikai un nodrošinātu Latvijas Bankas darbību un finansiālo neatkarību, īstenojot likumā "Par Latvijas Banku" noteiktos uzdevumus. Latvijas Banka neierobežo ar vietējiem finanšu aktīviem saistīto procentu likmju risku, lai nenonāktu pretrunā ar tās īstenoto monetāro politiku. Monetārās politikas īstenošana, kā arī pakļautība citiem finanšu un darbības riskiem var negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas ienākumus vai radīt zaudējumus, kas sedzami no Latvijas Bankas kapitāla.

Latvijas Bankas pamatkapitālu veido valsts piešķirtie līdzekļi un Latvijas Bankas peļņas atskaitījumi. Latvijas Bankas pamatkapitāls sasniedzis likumā "Par Latvijas Banku" noteikto apjomu (25 milj. latu).

Likums "Par Latvijas Banku" nosaka, ka Latvijas Banka valsts ieņēmumos ieskaita pār-

skata gadā gūtās peļņas daļu, kas aprēķināta, piemērojot likumā "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" rezidentiem noteikto nodokļa likmi, un veic maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu 50% apmērā no pārskata gadā gūtās peļņas. 2010. gada un 2009. gada beigās spēkā esošā Latvijas rezidentiem noteiktā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme bija 15%. Tādējādi valsts ieņēmumos 15 dienu laikā pēc tam, kad Latvijas Bankas padome apstiprinājusi 2010. gada pārskatu, ieskaitāmi 65% no Latvijas Bankas pārskata gadā gūtās peļņas. 2011. gadā Latvijas Banka no 2010. gadā gūtās peļņas valsts ieņēmumos ieskaitīs 15 440 tūkst. latu.

Pēc minēto atskaitījumu veikšanas Latvijas Bankas peļņas atlikums ieskaitāms rezerves kapitālā. Rezerves kapitāls izveidots iespējamo zaudējumu segšanai.

Bilances posteņa "Pārvērtēšanas kots" pārmaiņas 2010. un 2009. gadā bija šādas.

	(tūkst. latu)								
	2010	Vērtības samazi- nājums	Pārvēr- tēšana	Realī- zēšana	2009	Vērtības samazi- nājums	Pārvēr- tēšana	Realī- zēšana	2008
Sākotnējais pārvērtēšanas kots	24 093	x	x	-190	24 283	x	x	216	24 067
Atliktais ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	24 018	x	x	-	24 018	x	x	-	24 018
Atliktais vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	75	x	x	-190	265	x	x	216	49
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	55 624	1 356	36 680	-3 889	21 477	12	18 812	-1 238	3 891
Biržā netirgoto procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezultāts	-	-	-	-	-	-	-	-3 263	3 263
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	27 896	11 639	-1 198	-10 914	28 369	5 462	9 095	-22 971	36 783
Kopā	107 613	12 995	35 482	-14 993	74 129	5 474	27 907	-27 256	68 004

Sākotnējais pārvērtēšanas kots izveidots, ieskaitot tajā pirms grāmatvedības politikas maiņas 2007. gada 1. janvārī uzkrāto pārvērtēšanas rezultātu. Sākotnējā pārvērtēšanas konta atlikuma pārmaiņas 2010. gadā saistītas ar 2006. gada beigās Latvijas Bankas īpašumā esošo un pārskata gadā atsavināto finanšu instrumentu neto peļņas atzīšanu 190 tūkst. latu apjomā (neto zaudējumi 2009. gadā – 216 tūkst. latu).

27. TĪRIE PROCENTU IENĀKUMI

Latvijas Bankas tīrie procentu ienākumi 2010. gadā sasniedza 46 344 tūkst. latu (2009. gadā – 65 993 tūkst. latu). Šos ienākumus galvenokārt veidoja ienākumi no ārvalstu valūtas rezervju ieguldījumiem. Tīro procentu ienākumu samazinājumu galvenokārt noteica iekšzemes kredītiestādēm izsniegto kredītu apjoma sarukums, kā arī zema ASV un eiro zonas procentu likmju līmenis.

Ārzemju operāciju procentu ienākumi 2010. gadā bija par 2 190 tūkst. latu mazāki nekā 2009. gadā, savukārt ārzemju operāciju procentu izdevumi bija par 695 tūkst. latu mazāki.

Vietējo operāciju procentu ienākumi bija par 23 307 tūkst. latu mazāki nekā 2009. gadā, jo saruka iekšzemes kredītiestādēm izsniegto kredītu apjoms.

Vietējo operāciju procentu izdevumus (13 362 tūkst. latu; 2009. gadā – 18 515 tūkst. latu) galvenokārt veidoja procenti par iekšzemes kredītiestāžu un Latvijas valdības noguldījumiem.

Procentu par kredītiestāžu noguldījumiem izdevumi samazinājās par 2 755 tūkst. latu. Lai gan banku likviditātes pārpalikuma dēļ to noguldīto līdzekļu apjoms pieauga, procentu izdevumu kritumu noteica par šiem noguldījumiem maksāto procentu likmju sarukums.

2010. gadā Latvijas valdības Latvijas Bankā noguldīto līdzekļu vidējais atlikums bija lielāks nekā 2009. gadā, taču samazinājās par šiem noguldījumiem maksātās procentu likmes. Tāpēc procentu izdevumi par valdības noguldījumiem saruka par 2 465 tūkst. latu.

28. REALIZĒTIE FINANŠU OPERĀCIJU GUVUMI VAI ZAUDĒJUMI

Realizētie finanšu operāciju guvumi vai zaudējumi ietver vērtspapīru atsavināšanas guvumus un zaudējumus, atvasināto finanšu instrumentu realizētos guvumus un zaudējumus, kā arī valūtas maiņas darījumu realizētos guvumus un zaudējumus.

Realizētos finanšu operāciju rezultātus pozitīvi ietekmēja procentu likmju samazinājums ASV un eiro zonā 2010. gada pirmajā pusē, kas palielināja vērtspapīru atsavināšanas guvumus. Latvijas Banka realizēja arī iepriekšējos pārskata gados pārvērtēšanas kontā uzkrāto pozitīvo vērtspapīru pārvērtēšanas rezultātu 10 914 tūkst. latu apjomā. Ārvalstu vērtspapīru atsavināšanas guvumi bija par 10 470 tūkst. latu mazāki nekā 2009. gadā, jo mazinājās ASV un eiro zonas procentu likmju krituma pozitīvā ietekme uz Latvijas Bankas parāda vērtspapīru tirgus vērtību.

Realizētos finanšu operāciju guvumus vai zaudējumus negatīvi ietekmēja atvasināto finanšu instrumentu negatīvais rezultāts, kas bija par 18 366 tūkst. latu lielāks nekā 2009. gadā. Tas galvenokārt saistīts ar valūtas riska ierobežošanas nolūkā slēgto biržā tirgto valūtas maiņas nākotnes līgumu negatīvo rezultātu, savukārt pret valūtas risku ierobežoto bilances posteņu pozitīvais pārvērtēšanas rezultāts līdzvērtīgā apjomā uzrādīts bilances postenī "Pārvērtēšanas konts".

29. FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS

Atsevišķu vērtspapīru un valūtas pozīciju pārvērtēšanas rezultāts 2010. gada un 2009. gada beigās bija negatīvs, un tas atzīts peļņas un zaudējumu aprēķinā kā finanšu aktīvu un pozīciju vērtības samazinājums. Savukārt vērtspapīru un valūtas pozīciju pozitīvais pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Pārvērtēšanas konts" (sk. arī 26. skaidrojumu).

30. IENĀKUMI NO LĪDZDALĪBAS KAPITĀLĀ

Ienākumus no līdzdalības kapitālā 611 tūkst. latu apjomā (2009. gadā – 221 tūkst. latu) veidoja saņemtās dividendes no līdzdalības SNB kapitālā (sk. arī 11. skaidrojumu). 2010. gadā izmaksāto dividenžu pieaugums saistīts ar SNB lēmumu papildus parastajām dividendēm izmaksāt arī papildu dividendes, ņemot vērā SNB darbības finanšu rezultātus.

31. CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI

Citu bankas darbības ienākumu sadalījums 2010. un 2009. gadā bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Jubilejas un piemiņas monētu pārdošanas ienākumi	702	525
Naudas un vērtspapīru norēķinu pakalpojumu ienākumi	310	301
Pārējie bankas darbības ienākumi	266	3 857
Kopā	1 278	4 683

32. BANKNOŠU DRUKĀŠANAS UN MONĒTU KALŠANAS IZDEVUMI

Banknošu drukāšanas un monētu kalšanas izdevumu sadalījums 2010. un 2009. gadā bija šāds.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Banknošu drukāšana	–	3 322
Apgrozības monētu kalšana	83	842
Jubilejas un piemiņas monētu kalšana	458	531
Kopā	541	4 695

33. DARBA SAMAKSA UN SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS IZDEVUMI

Darba samaksa un sociālās apdrošināšanas izdevumi 2010. un 2009. gadā bija šādi.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Darba samaksa		
Padomes un valdes locekļu darba samaksa	873	1 106
Pārējo darbinieku darba samaksa	9 405	11 537
Kopā darba samaksa	10 278	12 643
Sociālās apdrošināšanas izdevumi	2 449	2 886
Kopā darba samaksa un sociālās apdrošināšanas izdevumi	12 727	15 529

To Latvijas Bankas valdes locekļu, kuri vienlaikus ir Latvijas Bankas pārvalžu vadītāji, darba samaksā ietverta arī atlīdzība par šo pienākumu veikšanu.

Darbinieku skaits 2010. un 2009. gadā bija šāds.

	2010	2009
Darbinieku skaits gada beigās		
Padomes un valdes locekļi	13	14
Pārējie darbinieki	557	604
Kopā gada beigās	570	618
Vidējais darbinieku skaits gadā	605	634

No 2010. gada jūlija līdz 2011. gada februārim bija brīva Latvijas Bankas padomes locekļa vieta. Darbinieku skaita samazinājums 2010. gadā galvenokārt saistīts ar Rēzeknes filiāles slēgšanu, kā arī ar citām Latvijas Bankas darba organizācijas pārmaiņām.

34. PĀRĒJIE BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI

Pārējie bankas darbības izdevumi 2010. un 2009. gadā bija šādi.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Komunālie pakalpojumi	577	565
Ēku, teritorijas un inventāra uzturēšana	328	415
Risku apdrošināšana	294	291
Materiālo vērtību atsavināšana	255	3
Dienesta komandējumi	192	235
Telekomunikāciju pakalpojumi un sistēmu uzturēšana	189	228
Sabiedrības informēšana	180	222
Personāla profesionālā pilnveide	156	240
Transportlīdzekļu nodrošināšana	126	147
Mazvērtīgā inventāra iegāde	113	197
Nekustamā īpašuma nodoklis	89	91
Revīzijas, konsultāciju un juridiskie pakalpojumi	34	26
Citi pārējie bankas darbības izdevumi	232	222
Kopā	2 765	2 882

Materiālo vērtību atsavināšanas izdevumu pieaugums 2010. gadā galvenokārt saistīts ar Rēzeknes filiāles slēgšanu.

Izdevumi par revīzijas, konsultāciju un juridiskajiem pakalpojumiem ietver arī atlīdzību *Deloitte Audits Latvia SIA* par 2010. gada finanšu pārskatu revīziju 22 tūkst. latu apjomā (2009. gadā – 22 tūkst. latu).

35. NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

1) Peļņas pirms sadales saskaņošana ar tīro naudas un tās ekvivalentu ieplūdi pamatdarbības rezultātā

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Peļņa pirms sadales	23 754	74 393
Korekcijas nenaudas darījumu rezultātā		
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	3 044	3 373
Zaudējumi no pamatlīdzekļu atsavināšanas	255	3
Finanšu aktīvu un pozīciju vērtības samazinājums	12 995	5 474
Tīrās korekcijas nenaudas darījumu rezultātā	16 294	8 850
Bilances posteņu pārmaiņas		
Zelta rezervju tīrais samazinājums	1	–
Speciālo aizņēmuma tiesību tīrais pieaugums	–1 687	–91 050
Ārvalstu parāda vērtspapīru un citu ārvalstu ieguldījumu tīrais pieaugums	–1 056 008	–300 030
Kredītu iekšzemes kredītiestādēm tīrais samazinājums	140 449	498 814
Pārējo aktīvu tīrais samazinājums	419	3 007
Saistību ārvalstu konvertējamās valūtās tīrais samazinājums	–5 324	–112 246

(turpinājums)	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Ārvalstu banku un citu starptautisko institūciju noguldījumu latos tīrais samazinājums	-23 770	-220 503
Apgrozībā esošo latu apjoma tīrais pieaugums/samazinājums (-)	149 749	-229 937
Iekšzemes kredītiestāžu noguldījumu tīrais pieaugums	574 553	21 382
Latvijas valdības noguldījumu tīrais pieaugums/samazinājums (-)	-210 932	653 886
Citu iekšzemes finanšu institūciju noguldījumu tīrais pieaugums	54 790	243
Pārējo saistību tīrais samazinājums	-1 185	-14 031
Bilances posteņu tīrās pārmaiņas	-378 945	209 535
Tīrā naudas un tās ekvivalentu ieplūde/aizplūde (-) pamatdarbības rezultātā	-338 897	292 778

2) Naudas un tās ekvivalentu atlikumu un pārmaiņu analīze

	(gada beigās; tūkst. latu)				
	2010	Pārmaiņas	2009	Pārmaiņas	2008
Ārvalstu konvertējamā valūta kasē	15 713	-3 630	19 343	13 057	6 286
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās	531 735	-273 668	805 403	143 662	661 741
Termiņnoguldījumi ārvalstu kredītiestādēs un citās ārvalstu finanšu institūcijās ar sākotnējo termiņu līdz 5 darbadienām	9 202	-110 277	119 479	99 797	19 682
Kopā nauda un tās ekvivalenti	556 650	-387 575	944 225	256 516	687 709

36. DARĪJUMI AR LATVIJAS VALDĪBU

Latvijas Banka, kuras kapitāls pilnībā pieder Latvijas valstij, veic darījumus ar Latvijas Republikas Valsts kasi, darbojoties kā Latvijas valdības finanšu aģents. Šīs funkcijas ietvaros Latvijas Banka apkalpo Latvijas Republikas Valsts kases kontus latos un ārvalstu valūtā, kā arī veic ārvalstu valūtas maiņas darījumus. Īstenojot monetāro politiku, Latvijas Banka veic darījumus vērtspapīru otrreizējā tirgū ar valdības vērtspapīriem (2010. un 2009. gadā Latvijas Banka neveica šādus darījumus). Šo darījumu veikšanā Latvijas Banka nav pakļauta valdības vai tās institūciju lēmumiem un rīkojumiem un ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā.

Darījumos ar Latvijas valdību izmantotās procentu likmes un valūtu kursi tiek noteikti pēc tirgus procentu likmēm un valūtu kursiem. Komisijas maksa par darījumiem ar Latvijas valdību netiek iekasēta.

Latvijas Bankas prasību un saistību pret Latvijas valdību sadalījums un attiecīgās procentu likmes 2010. gada un 2009. gada beigās bija šādas.

	Summa (tūkst. latu)		Procentu likme (%)	
	2010	2009	2010	2009
Saistības/prasības (–)				
Termiņnoguldījumi ārvalstu valūtās	789 809	1 063 849	0.22–0.57	0.17–0.38
Pieprasījuma noguldījumi ārvalstu valūtās	236 674	197 870	0.01–0.34	0.00–0.05
Pieprasījuma noguldījumi latos	54 527	30 223	0.41	1.18
Uzkrātie procentu izdevumi	95	4	x	x
Nodokļu saistības	80	18	x	x
Biržā netirgotie valūtas maiņas tagadnes līgumi	–	–105	x	x
Kopā tīrās saistības	1 081 185	1 291 859	x	x

Latvijas Bankas ar Latvijas valdību saistītie izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas iepriekšējā gada peļņas daļa 2010. un 2009. gadā bija šāda (sk. arī 25.–27. skaidrojumu).

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas peļņas daļa		
Procenti par valdības noguldījumiem	4 127	6 592
Aprēķinātie nodokļi	6 118	6 846
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	48 355	34 734
Kopā izdevumi un valsts ieņēmumos ieskaitītā Latvijas Bankas peļņas daļa	58 600	48 172

37. APGRŪTINĀTIE AKTĪVI

2010. gada beigās Latvijas Banka bija apgrūtinājusi vērtspapīrus un citus finanšu instrumentus, kuru tirgus vērtība bija 18 968 tūkst. latu (2009. gada beigās – 14 905 tūkst. latu), lai nodrošinātu biržā tirgto procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumu veikšanu. Šie finanšu instrumenti iekļauti bilances aktīvu postenī "Ārvalstu konvertējamās valūtas".

38. VĒRTSPAPĪRU AIZDOŠANAS DARĪJUMI

Latvijas Bankas uzdevumā tās aģenti vērtspapīru automātiskās aizdošanas programmas līgumu ietvaros veic vērtspapīru aizdošanas darījumus, aizdodot Latvijas Bankas īpašumā esošos vērtspapīrus pret naudas līdzekļu vai vērtspapīru ķīlu. Vērtspapīru aizdošanas darījumi nodrošina papildu ienākumus, būtiski neietekmējot ārvalstu valūtas rezervju likviditāti, jo aizdotie vērtspapīri Latvijas Bankai ir ātri pieejami. Aģents administrē vērtspapīru aizdošanas darījumus un kontrolē šo darījumu un to nodrošinājuma atbilstību.

2010. gada beigās aizdoto vērtspapīru patiesā vērtība bija 474 421 tūkst. latu (2009. gada beigās – 99 625 tūkst. latu).

2010. gada un 2009. gada beigās vērtspapīru aizdošanas darījumu nodrošinājuma patiesā vērtība bija šāda.

	(tūkst. latu)	
	2010	2009
Naudas līdzekļi ārvalstu valūtās	323 344	95 155
Ārvalstu valdību, finanšu institūciju un nefinanšu sabiedrību parāda vērtspapīri	158 698	6 521
Kopā	482 042	101 676

Naudas līdzekļu vai vērtspapīru ķīla, kas saņemta kā vērtspapīru aizdošanas darījumu nodrošinājums, nav uzrādīta Latvijas Bankas bilanci (sk. arī 3. skaidrojuma sadaļā "Vērtspapīru aizdošanas darījumi" aprakstītos principus).

39. ĀRPUSBILANCES POSTEŅI

Lai pārvaldītu ar ārvalstu rezervēm saistīto procentu likmju risku un valūtas risku, Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes un tagadnes līgumiem, valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumiem un biržā tirgotajiem procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumiem. Īstenojot monetāro politiku, Latvijas Banka veic arī valūtas maiņas tagadnes un valūtas mijmaiņas darījumus. Lai pārvaldītu Latvijas valdības līdzekļu valūtas risku, Latvijas Republikas Valsts kase ar Latvijas Banku veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes un tagadnes līgumiem.

Latvijas Bankas ārpusbilances posteņu dalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	(tūkst. latu)					
	Līgumvērtība vai nosacītā vērtība		Aktīvi		Uzskaites vērtība	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi						
Valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi	1 803 979	1 365 021	1 292	4 676	18 542	18 216
Valūtas maiņas tagadnes līgumi	54 523	68 664	1 152	–	6	137
Kopā	x	x	2 444	4 676	18 548	18 353
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā tirgotie līgumi						
Procentu likmju nākotnes līgumi	2 336 784	1 307 220	–3 820	–668	1 156	1 971
Valūtas maiņas nākotnes līgumi	319 217	210 230	1 774	–1 241	–3 220	6 745
Kopā	x	x	–2 046	–1 909	–2 064	8 716
Ar iekšzemes institūcijām noslēgtie valūtas maiņas tagadnes līgumi						
Valūtas maiņas tagadnes līgumi	53 448	14 654	532	147	–	–
Kopā	x	x	532	147	–	–
Pārējie darījumi						
Noslēgtie termiņnoguldījumu parastā veida ieguldīšanas un pieņemšanas darījumi	233 331	520 045	x	x	x	x
Noslēgtie vērtspapīru nākotnes darījumi	202 350	123 547	381	380	526	467
Pamatlīdzekļu iegādes līgumsaistības	4 456	79	x	x	x	x

2010. gada un 2009. gada beigās Latvijas Bankas noslēgto biržā netirgoto līgumu uzskaites vērtība būtiski neatšķīrās no šo līgumu patiesās vērtības. Ārpusbilances posteņu

uzskaites vērtības salīdzinājums ar to tīro patieso vērtību 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

(tūkst. latu)

	Tīrā patiesā vērtība		Tīrā uzskaites vērtība		Starpība	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi						
Valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi	-17 388	-13 552	-17 250	-13 540	-138	-12
Valūtas maiņas tagadnes līgumi	1 146	-137	1 146	-137	0	0
Kopā	-16 242	-13 689	-16 104	-13 677	-138	-12
Ar ārvalstu finanšu institūcijām noslēgtie atvasinātie biržā tirgotie līgumi						
Procentu likmju nākotnes līgumi	-2 664	1 303	-2 664	1 303	0	0
Valūtas maiņas nākotnes līgumi	-1 446	5 504	-1 446	5 504	0	0
Kopā	-4 110	6 807	-4 110	6 807	0	0
Ar iekšzemes institūcijām noslēgtie valūtas maiņas tagadnes līgumi						
Valūtas maiņas tagadnes līgumi	532	147	532	147	0	0
Kopā	532	147	532	147	0	0

40. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN APŅĒMŠANĀS

Bankrotējušās AS "Banka Baltija" likvidators 2005. gadā kreditoru vārdā un interesēs Rīgas apgabaltiesā iesniedza prasības pieteikumu pret Latvijas Banku par zaudējumu piedziņu, kuras apjoms 2010. gada februārī palielināts līdz 238.3 milj. latu (prasības apjoms 2009. gada beigās bija 185.6 milj. latu). Prasītājs apgalvo, ka Latvijas Banka kā bijusī banku uzraudzības institūcija ir atbildīga par zaudējumiem, kas radušies saistībā ar AS "Banka Baltija" bankrotu 1995. gadā. 2010. gada 12. oktobrī pirmās instances tiesa pasludināja spriedumu, ar kuru nolemts prasību pret Latvijas Banku daļēji apmierināt, piedzenot par labu likvidējamai AS "Banka Baltija" zaudējumus 60 milj. latu apmērā un par labu valstij – valsts nodevu 32 tūkst. latu apmērā. Latvijas Banka ir pārliecināta, ka prasība ir nepamatota, tāpēc finanšu pārskatos uzkrājumi nav atzīti. Latvijas Banka pirmās instances tiesas spriedumu ir pārsūdzējusi, tādējādi tas nav stājies spēkā. Galīgais tiesas nolēmums šajā lietā nav gaidāms agrāk kā 2012. gadā.

Latvijas Banka nav apmaksājusi 96.25% no tās kopējās daļas reģistrētajā ECB kapitālā, kas apmaksājama pēc attiecīga ECB Ģenerālpadomes lēmuma pieņemšanas. 2010. gada beigās neapmaksātā daļa reģistrētajā ECB kapitālā bija 29 383 tūkst. eiro (20 651 tūkst. latu; 2009. gada beigās – 15 199 tūkst. eiro (10 682 tūkst. latu); sk. arī 10. skaidrojumu).

Latvijas Bankai piederošo SNB akciju neapmaksātā daļa ir 75% no šo akciju nominālvērtības, kas apmaksājama pēc attiecīga SNB valdes lēmuma pieņemšanas. 2010. gada beigās šo akciju neapmaksātā daļa bija 4 013 tūkst. SDR (3 291 tūkst. latu; 2009. gada beigās – 4 013 tūkst. SDR (3 074 tūkst. latu); sk. arī 11. skaidrojumu).

2010. gada beigās Latvijas Banka bija emitējusi jubilejas un piemiņas monētas ar 1 528 tūkst. latu nominālvērtību (2009. gada beigās – 1 480 tūkst. latu) un zelta apgrozības monētas ar 1 988 tūkst. latu nominālvērtību (2009. gada beigās – 1 988 tūkst. latu). Šīs monētas var apmainīt Latvijas Bankā to nominālvērtībā. Pēc Latvijas Bankas vadības vērtējuma iespējamība, ka Latvijas Bankai nāktos šīs monētas atpirkt no monētu turētājiem, ir neliela, un uzkrājumi nav izveidoti.

41. VALŪTU STRUKTŪRA

Latvijas Bankas aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņu valūtu struktūra 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāda.

	(tūkst. latu)							
	LVL	XDR	USD	EUR	JPY	Zelts	Pārējie	Kopā
2010. gada 31. decembrī								
Aktīvi								
Ārzemju aktīvi	2 715	101 119	1 311 889	2 200 244	262 317	187 179	9 148	4 074 611
Vietējie aktīvi	32 691	–	–	31	–	–	–	32 722
KOPĀ AKTĪVI	35 406	101 119	1 311 889	2 200 275	262 317	187 179	9 148	4 107 333
Saistības								
Ārzemju saistības	28 030	–	1 269	13 215	2	–	40	42 556
Lati apgrozībā	937 904	–	–	–	–	–	–	937 904
Vietējās saistības	1 783 437	99 356	129 463	798 750	10 792	–	8 435	2 830 233
KOPĀ SAISTĪBAS	2 749 371	99 356	130 732	811 965	10 794	–	8 475	3 810 693
Bilances tīrā pozīcija	–2 713 965	1 763	1 181 157	1 388 310	251 523	187 179	673	296 640
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	53 980	–	–1 185 852	1 552 017	–252 006	–187 400	1 167	–18 094
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–2 659 985	1 763	–4 695	2 940 327	–483	–221	1 840	278 546
Valūtas riskam pakļautā bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	x	–274 ¹	–4 695	2 939 577	–483	–221	1 840	2 935 744
Valūtas riskam pakļautās bilances un ārpusbilances ārvalstu valūtas tīrās pozīcijas struktūra (%)	x	–0.01	–0.15	100.13	–0.02	–0.01	0.06	100.00
Neitrālā valūtas struktūra (%)	x	0	0	100.00	0	0	0	100.00
2009. gada 31. decembrī								
KOPĀ AKTĪVI	180 387	93 000	931 603	2 057 175	160 863	134 365	2 911	3 560 304
KOPĀ SAISTĪBAS	1 969 908	91 237	92 856	1 118 161	71	–	313	3 272 546
Bilances tīrā pozīcija	–1 789 521	1 763	838 747	939 014	160 792	134 365	2 598	287 758
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	–6 178	–	–839 079	1 126 027	–160 143	–134 524	–170	–14 067
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–1 795 699	1 763	–332	2 065 041	649	–159	2 428	273 691
Valūtas riskam pakļautā bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	x	–256	–332	2 064 291	649	–159	2 428	2 066 621
Valūtas riskam pakļautās bilances un ārpusbilances ārvalstu valūtas tīrās pozīcijas struktūra (%)	x	–0.01	–0.02	99.89	0.03	–0.01	0.12	100.00
Neitrālā valūtas struktūra (%)	x	0	0	100.00	0	0	0	100.00

42. PROCENTU LIKMJU MAIŅAS TERMIŅŠ UN SEKOŠANAS NOVIRZE

Tabulā atspoguļota Latvijas Bankas aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņu pakļautība procentu likmju pārmaiņām. Tajā iekļautie posteņi uzrādīti to uzskaites vērtībā, izņemot ārpusbilances posteņos iekļautos biržā tirgotos procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumus un vērtspapīru nākotnes darījumus, kas uzrādīti to nosacītajā vērtībā. Latvijas Bankas aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņi klasificēti pēc pārskata gada 31. decembrim tuvākā – procentu likmju maiņas vai atlikušā līguma termiņa – datuma.

¹ Valūtas riskam pakļautā bilances un ārpusbilances tīrā SDR pozīcija ietver saistības pret SVF (274 tūkst. latu) un neietver līdzdalību SNB kapitālā (1 763 tūkst. latu).

	Procentu likmju maiņai pakļauti					Bez procentiem	Kopā
	Līdz 3 mēn.	3–6 mēn.	6–12 mēn.	1–3 gadi	Ilgāk par 3 gadiem		
2010. gada 31. decembrī							
Ārzemju aktīvi							
Zelts	–	–	–	–	–	187 179	187 179
Speciālās aizņēmuma tiesības	99 356	–	–	–	–	–	99 356
Ārvalstu konvertējamās valūtas	1 753 723	102 874	144 036	904 889	857 959	18 686	3 782 167
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	–	–	–	–	–	750	750
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	–	–	–	–	–	1 763	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	79	–	–	–	–	3 317	3 396
Vietējie aktīvi							
Pamatlīdzekļi	–	–	–	–	–	31 003	31 003
Pārējie vietējie aktīvi	–	–	–	–	–	1 719	1 719
KOPĀ AKTĪVI	1 853 158	102 874	144 036	904 889	857 959	244 417	4 107 333
Ārzemju saistības							
Ārvalstu konvertējamās valūtas	561	–	–	–	–	13 121	13 682
Starptautiskais Valūtas fonds	–	–	–	–	–	274	274
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos	–	–	–	–	–	8 505	8 505
Ārvalstu banku noguldījumi latos	–	–	–	–	–	726	726
Pārējās ārzemju saistības	–	–	–	–	–	19 369	19 369
Lati apgrozībā	–	–	–	–	–	937 904	937 904
Vietējās saistības							
Kredītiestāžu noguldījumi	1 670 205	–	–	–	–	20 025	1 690 230
Valdības noguldījumi	979 733	–	–	–	–	101 277	1 081 010
Citu finanšu institūciju noguldījumi	55 960	–	–	–	–	778	56 738
Pārējās vietējās saistības	129	–	–	–	–	2 126	2 255
KOPĀ SAISTĪBAS	2 706 588	–	–	–	–	1 104 105	3 810 693
Bilances tīrā pozīcija	–853 430	102 874	144 036	904 889	857 959	x	x
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	3 548 301	–	–	913 397	293 321	x	x
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	3 414 636	–	–	1 072 461	283 494	x	x
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–719 765	102 874	144 036	745 825	867 786	x	x
2009. gada 31. decembrī							
KOPĀ AKTĪVI	2 052 710	55 039	98 054	677 366	477 515	199 620	3 560 304
KOPĀ SAISTĪBAS	2 385 405	–	–	–	–	887 141	3 272 546
Bilances tīrā pozīcija	–332 695	55 039	98 054	677 366	477 515	x	x
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	1 991 053	54 933	72 372	840 742	116 861	x	x
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	2 503 204	175 715	58 845	178 583	173 144	x	x
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–844 846	–65 743	111 581	1 339 525	421 232	x	x

Ārvalstu rezervju, kas iekļautas daudzvalūtu fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksam piesaistītajos portfeļos un ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru indeksam piesaistītajos portfeļos, pakļautību kopējam tirgus riskam un kredītriskam raksturo sekošanas novirze, ko mēra kā ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa gaidāmās gada ienesīgumu starpības standartnovirzi (sk. arī 2. skaidrojuma sadaļā "Finanšu riski" aprakstītos risku pārvaldīšanas principus). 2010. un 2009. gadā daudzvalūtu fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksam piesaistītajiem portfeļiem realizētā (*ex post*) sekošanas novirze bija attiecīgi 65 bāzes punkti un 55 bāzes punkti un ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru indeksam piesaistītajiem portfeļiem – attiecīgi 81 bāzes punkts un 116 bāzes punktu.

Paredzamā (*ex ante*) sekošanas novirze gada laikā bija šādos bāzes punktu intervālos.

	Uzskaites vērtība (gada beigās; tūkst. latu)	Paredzamā sekošanas novirze (darbadienu skaits)			
		10–39	40–69	70–99	100–130
2010. gadā					
Daudzvalūtu fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksam piesaistītie portfeļi	2 602 693	–	219	30	–
Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru indeksam piesaistītie portfeļi	165 090	–	231	18	–
2009. gadā					
Daudzvalūtu fiksēta ienākuma vērtspapīru indeksam piesaistītie portfeļi	1 762 219	–	181	66	1
Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru indeksam piesaistītie portfeļi	154 934	5	212	31	–

43. LIKVIDITĀTES STRUKTŪRA

Latvijas Bankas aktīvu un saistību likviditātes struktūra 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāda.

	(tūkst. latu)					
	2010			2009		
	Līdz 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā	Līdz 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā
Aktīvi						
Ārzemju aktīvi	4 071 606	3 005	4 074 611	3 381 667	2 918	3 384 585
Vietējie aktīvi	690	32 032	32 722	141 511	34 208	175 719
KOPĀ AKTĪVI	4 072 296	35 037	4 107 333	3 523 178	37 126	3 560 304
Saistības						
Ārzemju saistības	42 522	34	42 556	71 437	32	71 469
Lati apgrozībā	–	937 904	937 904	–	788 155	788 155
Vietējās saistības	2 830 233	–	2 830 233	2 412 922	–	2 412 922
KOPĀ SAISTĪBAS	2 872 755	937 938	3 810 693	2 484 359	788 187	3 272 546
Bilances tīrā pozīcija	1 199 541	–902 901	x	1 038 819	–751 061	x

Skaidrojumā aktīvu posteņi uzrādīti atkarībā no Latvijas Bankas spējas tos pārvērst naudā. Saistību posteņi uzrādīti pēc to gaidāmā dzēšanas termiņa.

44. AKTĪVI SEKTORU DALĪJUMĀ

Latvijas Bankas aktīvu sektoru dalījums 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
	2010	2009	2010	2009
Ārvalstu centrālās valdības un citas valsts institūcijas	1 234 527	1 327 922	30.1	37.3
Ārvalstu vietējās valdības	64 268	86 146	1.6	2.4
Ārvalstu centrālās bankas un kredītiestādes	1 809 206	1 480 509	44.0	41.6
Citas ārvalstu finanšu institūcijas	704 888	376 264	17.2	10.6
Ārvalstu nefinanšu sabiedrības	65 687	12 427	1.6	0.3
Starptautiskās institūcijas	196 395	141 194	4.8	4.0
Latvijas centrālā valdība	–	101 110	–	2.8
Iekšzemes kredītiestādes	584	47	0	0
Neklasificēti aktīvi	31 778	34 685	0.7	1.0
Kopā	4 107 333	3 560 304	100.0	100.0

Lai analizētu kredītrisku, ar vērtspapīru ķīlu nodrošinātie kredīti iekšzemes kredītiestādēm skaidrojumā uzrādīti saskaņā ar šo vērtspapīru emitenta piederību attiecīgajam sektoram.

45. ĀRZEMJU AKTĪVU DALĪJUMS PĒC TO ATRAŠANĀS VAI DARĪJUMA PARTNERU REZIDENCES VIETAS

Latvijas Bankas ārzemju aktīvu dalījums pēc to atrašanās vai darījuma partneru rezidences vietas 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
	2010	2009	2010	2009
Eiropa zona	1 910 391	2 003 361	46.9	59.2
Pārējās ES valstis	697 914	324 963	17.1	9.6
ASV	594 517	588 869	14.6	17.4
Japāna	256 361	160 300	6.3	4.7
Pārējās valstis un starptautiskās institūcijas	615 428	307 092	15.1	9.1
Kopā	4 074 611	3 384 585	100.0	100.0

46. AKTĪVI KREDĪTREITINGU DALĪJUMĀ

Latvijas Bankas aktīvu dalījums pēc darījuma partneru kredītreitingiem 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	Kredī- reitings	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
		2010	2009	2010	2009
ĀRZEMJU AKTĪVI					
Zelts	AAA	187 179	134 365	4.6	3.8
Speciālās aizņēmuma tiesības	AAA	99 356	91 237	2.4	2.6
Ārvalstu parāda vērtspapīri	AAA	1 814 171	1 597 094	44.1	44.9
	AA+	78 814	97 909	1.9	2.8
	AA	154 700	37 236	3.8	1.0
	AA–	483 514	183 745	11.8	5.2
	A+	129 596	65 680	3.2	1.8
	A	24 238	3 565	0.6	0.1
	A–	3 646	2 389	0.1	0.1
	BBB+	733	23 966	0	0.7
	BBB	–	445	–	0
	BBB–	–	231	–	0
Noguldījumi ārvalstu finanšu institūcijās	AAA	518 452	758 524	12.7	21.3
	AA+	2 454	487	0.1	0
	AA	59 918	93 001	1.5	2.6
	AA–	133 053	15 805	3.2	0.4
	A+	190 607	177 692	4.6	5.0
	A	144 444	56 310	3.5	1.6
	A–	28 114	17 570	0.7	0.5
Ārvalstu valūta kasē	AAA	15 713	19 343	0.4	0.5
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	AAA	750	750	0	0
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	AAA	1 763	1 763	0	0.1
Atvasinātie finanšu instrumenti	AAA	385	1 084	0	0
	AA	115	316	0	0
	AA–	470	19	0	0
	A+	1 503	1 567	0	0.1
	A	315	1 521	0	0
	A–	37	549	0	0
Uzkrātie procentu ienākumi	Dažādi	79	17	0	0
Pārējie ārzemju aktīvi	Dažādi	492	405	0	0
VIETĒJIE AKTĪVI					
Kredīti kredītiestādēm	Dažādi	–	140 449	–	3.9
Pārējie	Dažādi	32 722	35 270	0.8	1.0
KOPĀ		4 107 333	3 560 304	100.0	100.0

Latvijas Bankas ārzemju aktīvu dalījums pēc darījuma partneru kredītreitingu pamatkategorijām 2010. gada un 2009. gada beigās bija šāds.

	Kredītreitinga grupa	Summa (tūkst. latu)		Īpatsvars (%)	
		2010	2009	2010	2009
Ārzemju aktīvi	AAA	2 637 769	2 604 160	64.8	76.9
	AA	913 038	428 518	22.4	12.7
	A	522 500	326 843	12.8	9.7
	BBB	733	24 642	0	0.7
	Dažādi	571	422	0	0
Kopā		4 074 611	3 384 585	100.0	100.0

Tabulās atspoguļots Latvijas Bankas aktīvu dalījums gada beigās pēc darījuma partneru kredītreitingiem, pamatojoties uz *Standard & Poor's* vai līdzvērtīgu citas starptautiskās kredītreitingu aģentūras piešķirtu novērtējumu. "AAA" ir visaugstākais iespējamais ilgtermiņa kredītpējas novērtējums, kas liecina, ka darījuma partnera finansiālais stāvoklis ir izcils un tas pārliecinoši spēj izpildīt savas finanšu saistības. Novērtējums "AA" raksturo darījuma partnera ilgtermiņa kredītpēju kā ļoti labu, bet "A" – kā labu. Ilgtermiņa kredītpējas novērtējumiem, kas mazāki par "AAA", pievienotās atzīmes "+" un "-" norāda attiecīgā novērtējuma vietu starptautiskās kredītreitingu aģentūras novērtējuma pamatkategorijā.

LATVIJAS BANKAS PADOMEI

Esam veikuši pievienoto Latvijas Bankas (turpmāk "Banka") finanšu pārskatu no 70. lappuses līdz 112. lappusei revīziju. Revidētie finanšu pārskati ietver 2010. gada 31. decembra bilanci un peļņas un zaudējumu aprēķinu, kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskatu un naudas plūsmas pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2010. gada 31. decembrī, kā arī nozīmīgāko grāmatvedības principu kopsavilkumu un citus finanšu pārskatu skaidrojumus.

Valdes atbildība par finanšu pārskatiem

Bankas valde ir atbildīga par šo finanšu pārskatu sagatavošanu, tajos sniegtās informācijas patiesu atspoguļošanu saskaņā ar Bankas padomes pieņemto "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku" un likumu "Par Latvijas Banku" un tādu iekšējo kontroli, kādu Bankas valde uzskata par nepieciešamu, lai nodrošinātu finanšu pārskatu, kuri nesatur ne krāpšanas, ne kļūdu izraisītas būtiskas neatbilstības, sagatavošanu.

Revidentu atbildība

Mēs esam atbildīgi par revidentu atzinuma sniegšanu par šiem finanšu pārskatiem, pamatojoties uz veikto revīziju. Revīzija tika veikta saskaņā ar Starptautiskajiem revīzijas standartiem. Šie standarti nosaka, ka mums jāievēro ētikas prasības un revīzija jāplāno un jāveic tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību, ka finanšu pārskatos nav būtisku neatbilstību.

Revīzijas laikā tiek veiktas procedūras, lai iegūtu revīzijas pierādījumus par finanšu pārskatos uzrādītajām summām un skaidrojumiem. Piemēroto procedūru izvēle ir atkarīga no mūsu profesionālā vērtējuma, ieskaitot risku novērtējumu attiecībā uz būtisku neatbilstību finanšu pārskatos, kas var pastāvēt krāpšanās vai kļūdu dēļ. Veicot šo risku novērtējumu, mēs apsveram iekšējo kontroli, kas saistīta ar Bankas finanšu pārskatu sagatavošanu un informācijas patiesu uzrādīšanu, ar mērķi piemērot pastāvošajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, bet nevis lai sniegtu atzinumu par Bankas iekšējās kontroles efektivitāti. Revīzija ietver arī pielietoto grāmatvedības principu un Bankas valdes izdarīto grāmatvedības aplēšu pamatotības, kā arī finanšu pārskatos sniegtās informācijas izvērtējumu.

Mēs uzskatām, ka iegūtie revīzijas pierādījumi dod pietiekamu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam.

Atzinums

Mūsaprāt, Bankas finanšu pārskati sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par Bankas finansiālo stāvokli 2010. gada 31. decembrī un par tās darbības finanšu rezultātiem un naudas plūsmu gadā, kas noslēdzās 2010. gada 31. decembrī, saskaņā ar Bankas padomes pieņemto "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku" un likumu "Par Latvijas Banku".

Deloitte Audits Latvia SIA
Licence Nr. 43

Inguna Staša
Valdes locekle
Rīgā, Latvijā
2011. gada 14. martā

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Inguna Sudraba
Valsts kontroliere
Rīgā, Latvijā
2011. gada 14. martā

PIELIKUMI

1. pielikums

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI 2010. GADĀ

(perioda beigās; milj. latu)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
LATVIJAS BANKA												
M0	1 746.3	1 923.5	1 464.9	1 611.8	1 564.2	1 700.4	1 741.2	1 652.7	1 771.2	1 682.6	1 744.2	1 755.2
Skaidrā nauda apgrozībā	752.4	767.7	774.2	827.1	819.0	838.3	856.4	864.5	866.8	885.5	888.9	937.9
Pieprasījuma noguldījumi Latvijas Bankā	993.9	1 155.8	690.7	784.8	745.3	862.1	884.8	788.3	904.4	797.1	855.2	817.3
Skaidrā nauda pret naudas bāzi (%)	43.1	39.9	52.9	51.3	52.4	49.3	49.2	52.3	48.9	52.6	51.0	53.4
Tīrie ārējie aktīvi	3 412.9	3 524.3	3 899.7	3 779.3	3 868.1	3 920.4	3 939.4	4 088.0	4 139.8	4 224.2	4 203.5	4 032.1
Tīrie iekšējie aktīvi	-1 666.6	-1 600.8	-2 434.9	-2 167.4	-2 303.9	-2 220.0	-2 198.2	-2 435.3	-2 368.6	-2 541.6	-2 459.4	-2 276.8
Kredīti	-1 316.6	-1 216.8	-1 460.3	-1 314.4	-1 421.5	-1 400.8	-1 347.0	-1 372.3	-1 327.7	-1 399.7	-1 326.8	-1 081.0
MFI	131.7	117.6	117.6	116.3	0	0	0	0	0	0	0	0
Valdībai (neto)	-1 448.3	-1 334.4	-1 578.0	-1 430.8	-1 421.5	-1 400.8	-1 347.0	-1 372.3	-1 327.7	-1 399.7	-1 326.8	-1 081.0
Pārējie aktīvi (neto)	-350.0	-384.0	-974.5	-853.0	-882.4	-819.2	-851.2	-1 063.0	-1 041.0	-1 141.9	-1 132.5	-1 195.8
MFI												
M1	2 921.4	2 997.5	3 100.4	3 192.7	3 191.7	3 303.5	3 326.1	3 364.0	3 408.9	3 454.5	3 511.9	3 770.6
M2	5 714.1	5 841.8	5 982.7	6 091.3	6 053.1	6 028.7	6 055.6	6 128.1	6 217.7	6 099.6	6 216.9	6 445.6
M3	5 806.3	5 944.5	6 081.0	6 189.6	6 165.4	6 147.4	6 173.7	6 252.0	6 332.9	6 212.5	6 326.2	6 547.6
M2X	5 734.8	5 851.3	5 981.2	6 079.5	6 104.1	6 046.5	6 061.1	6 120.1	6 190.3	6 039.1	6 129.2	6 390.0
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem MFI kasēs)	653.0	666.5	669.2	713.9	715.3	733.6	750.8	758.5	760.1	776.6	775.5	807.4
Rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību noguldījumi	5 081.8	5 184.9	5 312.0	5 365.5	5 388.8	5 312.9	5 310.4	5 361.6	5 430.2	5 262.5	5 353.7	5 582.7
Ārvalstu valūtās	2 814.5	2 792.7	2 833.0	2 822.3	2 776.3	2 720.7	2 685.0	2 729.7	2 749.1	2 617.2	2 684.0	2 807.9
Tīrie ārējie aktīvi	-2 827.8	-2 551.9	-1 939.7	-1 893.8	-1 826.7	-1 720.4	-1 658.0	-1 470.6	-1 320.1	-1 360.5	-1 266.0	-1 219.8
Tīrie iekšējie aktīvi	8 562.6	8 403.2	7 920.9	7 973.3	7 930.8	7 766.9	7 719.1	7 590.7	7 510.4	7 399.6	7 395.2	7 609.8
Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtie kredīti	13 444.6	13 352.9	13 217.3	13 136.5	13 124.0	13 007.8	12 893.7	12 885.2	12 808.1	12 669.6	12 596.6	12 399.3
PROCENTU LIKMES												
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	4.0	4.0	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5
Latos veikto darījumu vidējās svērtās procentu likmes (%)												
Starpbanku tirgū izsniegtie kredīti	1.1	1.0	1.0	0.9	0.9	0.9	0.9	0.5	0.5	0.5	0.5	0.2
Nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtie kredīti ar mainīgo procentu likmi un ar procentu likmes darbības sākotnējo periodu līdz 1 gadam (jaunie darījumi)	19.5	10.1	7.0	8.3	5.1	10.6	5.6	10.0	12.7	10.4	9.7	5.7
Nefinanšu sabiedrību un mājsaimniecību termiņnoguldījumi (jaunie darījumi)	5.6	4.1	3.1	1.7	1.2	1.4	1.1	1.2	0.9	0.8	0.6	0.8

LATVIJAS BANKAS 2010. GADA MĒNEŠU BILANCES

(mēneša beigās; tūkst. latu)

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ĀRZEMJU AKTĪVI	3 454 523	3 564 269	3 921 668	3 821 609	3 917 469	3 938 673	3 960 571	4 117 493	4 175 818	4 279 393	4 268 294	4 074 611
Zelts	135 931	141 763	143 853	154 137	172 072	176 931	156 608	169 658	168 716	167 696	179 860	187 179
SDR	93 262	96 661	95 693	96 782	102 262	103 236	99 659	101 309	97 058	102 394	99 717	99 356
Ārvalstu konvertējamās valūtas	3 221 688	3 322 058	3 674 729	3 567 330	3 639 543	3 649 115	3 667 191	3 840 196	3 847 849	4 003 053	3 984 943	3 782 167
Līdzdalība ECB kapitālā	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750	750
Līdzdalība SNB kapitālā	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	1 129	1 274	4 880	847	1 079	6 878	34 600	3 817	59 682	3 737	1 261	3 396
VIETĒJIE AKTĪVI	167 395	154 055	152 218	151 331	33 261	33 132	33 170	33 082	33 083	32 714	32 517	32 722
Kredīti kredītiestādēm	131 702	117 644	117 644	116 349	—	—	—	—	—	—	—	—
Pamatlīdzekļi	33 005	32 783	32 550	32 326	32 106	31 915	31 992	31 800	31 698	31 500	31 290	31 003
Pārējie vietējie aktīvi	2 688	3 628	2 024	2 656	1 155	1 217	1 178	1 282	1 385	1 214	1 227	1 719
KOPĀ AKTĪVI	3 621 918	3 718 324	4 073 886	3 972 940	3 950 730	3 971 805	3 993 741	4 150 575	4 208 901	4 312 107	4 300 811	4 107 333
ĀRZEMJU SAISTĪBAS	41 658	39 989	21 956	42 335	49 355	18 295	21 178	29 484	35 992	55 206	64 747	42 556
Ārvalstu konvertējamās valūtas	6 996	6 690	3 451	6 981	1 689	2 142	2 506	3 047	16 020	16 470	2 149	13 682
SVF	262	267	265	268	281	284	274	279	267	267	274	274
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos	6 666	2 481	8 379	14 486	2 832	7 716	16 985	5 018	16 111	27 274	17 054	8 505
Ārvalstu banku noguldījumi latos	459	409	907	304	253	228	463	453	453	430	776	726
Pārējās ārzemju saistības	27 275	30 142	8 954	20 296	44 300	7 925	950	20 687	3 141	10 765	44 494	19 369
LATI APGROZĪBĀ	752 428	767 738	774 179	827 064	818 954	838 336	856 439	864 462	866 836	885 505	888 924	937 904
VIETĒJĀS SAISTĪBAS	2 529 852	2 603 054	2 967 587	2 835 111	2 807 141	2 833 605	2 830 063	2 957 651	3 007 510	3 076 607	3 052 734	2 830 233
Kredītiestāžu noguldījumi	1 075 944	1 263 111	1 359 987	1 396 756	1 378 640	1 425 712	1 469 574	1 562 394	1 636 952	1 624 836	1 666 253	1 690 230
Valdības noguldījumi	1 448 269	1 334 432	1 577 965	1 430 790	1 421 544	1 400 768	1 346 975	1 372 293	1 327 671	1 399 664	1 326 845	1 081 010
Citu finanšu institūciju noguldījumi	2 530	2 364	2 087	3 009	3 626	4 004	11 231	20 200	40 160	49 279	56 293	56 738
Pārējās vietējās saistības	3 109	3 147	27 548	4 556	3 331	3 121	2 283	2 764	2 727	2 828	3 343	2 255
KAPITĀLS UN REZERVES	297 980	307 543	310 164	268 430	275 280	281 569	286 061	298 978	298 563	294 789	294 406	296 640
KOPĀ PASĪVI	3 621 918	3 718 324	4 073 886	3 972 940	3 950 730	3 971 805	3 993 741	4 150 575	4 208 901	4 312 107	4 300 811	4 107 333

3. pielikums

LATVIJAS BANKAS 2006.–2010. GADA BILANCES

(gada beigās; tūkst. latu)

	2006	2007	2008	2009	2010
ĀRZEMJU AKTĪVI	2 451 207	2 806 790	2 734 395	3 384 585	4 074 611
Zelts	83 668	99 130	108 998	134 365	187 179
SDR	85	83	187	91 237	99 356
Ārvalstu konvertējamās valūtas	2 333 279	2 687 707	2 488 693	3 150 992	3 782 167
Līdzdalība ECB kapitālā	760	743	743	750	750
Līdzdalība SNB kapitālā	1 763	1 763	1 763	1 763	1 763
Pārējie ārzemju aktīvi	31 652	17 364	134 011	5 478	3 396
VIETĒJIE AKTĪVI	34 913	41 211	679 200	175 719	32 722
Kredīti kredītiestādēm	–	6 850	639 263	140 449	–
Pamatlīdzekļi	32 763	32 646	34 626	33 232	31 003
Pārējie vietējie aktīvi ¹	2 150	1 715	5 311	2 038	1 719
KOPĀ AKTĪVI	2 486 120	2 848 001	3 413 595	3 560 304	4 107 333
ĀRZEMJU SAISTĪBAS	36 881	30 825	402 145	71 469	42 556
Ārvalstu konvertējamās valūtas	21 158	5 330	131 252	19 006	13 682
SVF ¹	269	254	256	256	274
Citu starptautisko institūciju noguldījumi latos	1 348	6 049	6 503	32 502	8 505
Ārvalstu banku noguldījumi latos	448	35	247 001	499	726
Pārējās ārzemju saistības	13 658	19 157	17 133	19 206	19 369
LATI APGROZĪBĀ	1 073 851	1 049 473	1 018 092	788 155	937 904
VIETĒJĀS SAISTĪBAS	1 271 929	1 597 218	1 751 384	2 412 922	2 830 233
Kredītiestāžu noguldījumi	1 212 263	1 416 802	1 094 295	1 115 677	1 690 230
Valdības noguldījumi	49 818	171 241	638 056	1 291 942	1 081 010
Citu finanšu institūciju noguldījumi	6 308	4 876	1 705	1 948	56 738
Pārējās vietējās saistības	3 540	4 299	17 328	3 355	2 255
KAPITĀLS UN REZERVES	103 459	170 485	241 974	287 758	296 640
Pamatkapitāls	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Rezerves kapitāls	54 898	59 508	95 533	114 236	140 273
Pārvērtēšanas kots	16 442	34 513	68 004	74 129	107 613
Nesadalītā peļņa	6 586	51 464	53 437	74 393	23 754
ES dāvinājums	533	–	–	–	–
KOPĀ PASĪVI	2 486 120	2 848 001	3 413 595	3 560 304	4 107 333

¹ 2006. un 2007. gada finanšu pārskatos Latvijas kvota SVF un tās nodrošināšanai izsniegtā Latvijas valdības parādzīme bilancē uzrādīta attiecīgi aktīvu un pasīvu postenī "Starptautiskais Valūtas fonds". 2008. gadā Latvijas Banka mainīja ar SVF saistīto aktīvu un saistību uzrādīšanu tās bilancē. Latvijas kvota SVF un tās nodrošināšanai izsniegtā Latvijas valdības parādzīme izslēgta attiecīgi no ārzemju aktīviem un saistībām un uzrādīta Latvijas valdības finanšu pārskatos.

**LATVIJAS BANKAS 2006.–2010. GADA PEĻŅAS UN ZAUDĒJUMU
APRĒĶINI**

(tūkst. latu)

	2006	2007 ¹	2008	2009	2010
PROCENTU IENĀKUMI					
Ārzemju operācijas	51 057	125 829	143 646	59 245	57 055
Vietējās operācijas	–3 167	3 278	7 264	26 925	3 618
PROCENTU IZDEVUMI					
Ārzemju operācijas	8	24 255	11 923	1 662	967
Vietējās operācijas	20 188	36 122	54 461	18 516	13 362
TĪRIE PROCENTU IENĀKUMI	27 694	68 730	84 526	65 993	46 344
REALIZĒTIE FINANŠU OPERĀCIJU GUVUMI VAI ZAUDĒJUMI (–) ²	–	14 310 ³	34 886	36 959	9 147
IENĀKUMI NO LĪDZDALĪBAS KAPITĀLĀ ⁴	211	216	206	221	611
FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUMS	–	5 862	38 087	5 474	12 995
CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI	712	1 195	3 433	4 683	1 278
BANKNOŠU DRUKĀŠANAS UN MONĒTU KALŠANAS IZDEVUMI ⁵	1 071	3 772	4 046	4 695	541
CITI BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI	20 960	23 353	27 481	23 294	20 090
PĀRSKATA GADA PEĻŅA	6 586	51 464	53 437	74 393	23 754
Rezerves kapitālā ieskaitāmā peļņas daļa	4 610	36 025	18 703	26 038	8 314
Valsts ieņēmumos ieskaitītāmā peļņas daļa	1 976	15 439	34 734	48 355	15 440

¹ 2007.–2010. gada dati sagatavoti saskaņā ar grāmatvedības principiem, kas piemēroti no 2007. gada 1. janvāra (sk. Latvijas Bankas 2007. gada finanšu pārskatu 3. skaidrojumā aprakstīto grāmatvedības politikas maiņu).

² 2006. un 2007. gada finanšu pārskatos realizētā peļņa vai zaudējumi no ieguldījumiem finanšu instrumentos uzrādīta peļņas un zaudējumu aprēķina postenī "Procentu un tamlīdzīgi ienākumi".

³ Papildus ietverti valūtas maiņas operāciju realizētie guvumi, kas 2007. gada finanšu pārskatos uzrādīti atsevišķi.

⁴ 2006. un 2007. gada finanšu pārskatos ienākumi no līdzdalības kapitālā uzrādīti peļņas un zaudējumu aprēķina postenī "Procentu un tamlīdzīgi ienākumi".

⁵ 2006. un 2007. gada finanšu pārskatos banknošu drukāšanas un monētu kalšanas izdevumi uzrādīti peļņas un zaudējumu aprēķina postenī "Citi bankas darbības izdevumi".

5. pielikums

LATVIJAS BANKAS NOTEIKTIE LIELBRITĀNIJAS STERLIŅU
MĀRCIŅAS, JAPĀNAS JENAS UN ASV DOLĀRA KURSI

(Ls pret ārvalstu valūtu)

2010	Lielbritānijas sterliņu mārciņa (GBP)				100 Japānas jenu (JPY)				ASV dolārs (USD)			
	Augstākais	Vidējais	Zemākais	Perioda beigās	Augstākais	Vidējais	Zemākais	Perioda beigās	Augstākais	Vidējais	Zemākais	Perioda beigās
I	0.8120	0.7938	0.7790	0.8120	0.5590	0.5379	0.5250	0.5560	0.5020	0.4916	0.4830	0.5020
II	0.8130	0.8039	0.7970	0.8000	0.5840	0.5685	0.5560	0.5840	0.5220	0.5131	0.5030	0.5220
III	0.7910	0.7791	0.7710	0.7820	0.5820	0.5729	0.5630	0.5640	0.5280	0.5175	0.5100	0.5210
IV	0.8160	0.8009	0.7900	0.8060	0.5720	0.5609	0.5520	0.5660	0.5320	0.5231	0.5140	0.5310
V	0.8300	0.8194	0.8020	0.8300	0.6350	0.6031	0.5650	0.6270	0.5750	0.5564	0.5310	0.5710
VI	0.8650	0.8445	0.8260	0.8650	0.6460	0.6290	0.6180	0.6460	0.5890	0.5739	0.5650	0.5730
VII	0.8660	0.8431	0.8270	0.8440	0.6510	0.6310	0.6150	0.6200	0.5750	0.5535	0.5400	0.5400
VIII	0.8600	0.8527	0.8410	0.8570	0.6600	0.6357	0.6170	0.6470	0.5560	0.5441	0.5290	0.5520
IX	0.8580	0.8407	0.8190	0.8190	0.6630	0.6403	0.6180	0.6180	0.5550	0.5408	0.5170	0.5170
X	0.8190	0.8031	0.7890	0.8040	0.6270	0.6177	0.6090	0.6230	0.5170	0.5068	0.4990	0.5090
XI	0.8310	0.8204	0.8020	0.8290	0.6320	0.6233	0.6120	0.6310	0.5310	0.5126	0.4950	0.5310
XII	0.8410	0.8307	0.8220	0.8240	0.6510	0.6368	0.6290	0.6510	0.5390	0.5324	0.5250	0.5350

LATVIJAS BANKAS STRUKTŪRVIENTĪBAS 2010. GADA BEIGĀS**1. AIZSARDZĪBAS PĀRVALDE**

(vadītājs Romualds Namnieks; vadītāja vietnieki Imants Kravals, Sandis Mackēvičs)

- 1.1. Analītiskā daļa (vadītājs Māris Dzelme)
- 1.2. Bruņojuma daļa (vadītājs Juris Kušķis)
- 1.3. Centrālā nodaļa (vadītājs Guntars Ezeriņš)
- 1.4. Rīgas nodaļa (vadītājs¹ [Normunds Puzulis])
- 1.5. Daugavpils nodaļa (vadītājs Ilmārs Suhockis)
- 1.6. Liepājas nodaļa (vadītājs Gints Liepiņš)

2. GRĀMATVEDĪBAS PĀRVALDE

(Latvijas Bankas galvenais grāmatvedis Jānis Caune; Latvijas Bankas galvenā grāmatveža vietniece Iveta Medne)

- 2.1. Finanšu pārskatu un uzskaites politikas daļa (vadītājs Gatis Gersons)
- 2.2. Bankas iekšējo operāciju daļa (vadītāja Anita Jakāne)

3. IEKŠĒJĀ AUDITA PĀRVALDE

(vadītājs Leo Ašmanis, vadītāja vietnieki Anita Hāznere, Juris Ziediņš)

4. INFORMĀCIJAS SISTĒMU PĀRVALDE

(vadītājs Harijs Ozols; vadītāja vietnieks Ivo Odītis)

- 4.1. Projektēšanas un programmēšanas daļa (vadītājs Ilgvars Apinis)
- 4.2. Datortīklu un serveru sistēmu daļa (vadītājs Uldis Kristapsons)
- 4.3. Bankas informācijas sistēmas uzturēšanas un attīstības daļa (vadītājs Valdis Spūlis)
- 4.4. Informācijas sistēmu drošības daļa (vadītāja Ilona Etmane)
- 4.5. Informācijas sistēmu kvalitātes kontroles daļa (vadītājs Askolds Kālis)
- 4.6. Sistēmu uzturēšanas daļa (vadītājs Edvīns Mauriņš)

5. JURIDISKĀ PĀRVALDE

(vadītāja Ilze Posuma; vadītāja vietnieki Iveta Krastiņa, Edvards Kušners)

6. KASES UN NAUDAS APGROZĪBAS PĀRVALDE

(vadītājs Jānis Blūms; vadītāja vietnieki Veneranda Kausa, Vilnis Kepe)

- 6.1. Kases operāciju daļa (vadītājs Oskars Zaltans)
- 6.2. Monētu daļa (vadītāja Maruta Brūkle)
- 6.3. Naudas ekspertīzes un iekārtu uzturēšanas daļa (vadītājs Andris Tauriņš)

7. MAKSĀJUMU SISTĒMU PĀRVALDE

(vadītājs Egons Gailītis; vadītāja vietniece Agnija Jēkabsone)

- 7.1. Maksājumu sistēmu politikas daļa (vadītāja Anda Zalmane)
- 7.2. Maksājumu sistēmu operāciju daļa (vadītāja Natālija Popova)
- 7.3. Kontu apkalpošanas un uzskaites daļa (vadītāja Andra Gailīte)
- 7.4. Kredītu reģistra daļa (vadītāja Laura Ausekle)

8. MONETĀRĀS POLITIKAS PĀRVALDE

(vadītājs Kārlis Bauze; vadītāja vietnieki Zoja Razmusa², Uldis Rutkaste)

- 8.1. Makroekonomikas analīzes daļa (vadītāja Santa Bērziņa)
- 8.2. Finanšu tirgus analīzes daļa (vadītājs³ Elmārs Zakulis)
- 8.3. Monetārās izpētes un prognozēšanas daļa (vadītājs Konstantīns Beņkovskis)
- 8.4. Finanšu stabilitātes daļa (vadītāja Jeļena Zubkova)

¹ No 07.04.2011. – vakance.

² Kopš 01.04.2011. – Elmārs Zakulis.

³ Kopš 01.04.2011. – vadītāja p.i.

*6. pielikums (turpinājums)***9. PERSONĀLA PĀRVALDE**

(vadītāja Inta Lovnika; vadītāja vietniece Vineta Veikmane)

10. PREZIDENTA BIROJS

(vadītājs Guntis Valujevs)

11. STARPTAUTISKO ATTIECĪBU UN KOMUNIKĀCIJAS PĀRVALDE

(vadītājs Juris Kravalis)

11.1. Dokumentu pārvaldības un bibliotēkas daļa (vadītāja Ineta Strade)

11.2. Izdevniecības daļa (vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece Aina Raņķe)

11.3. Sabiedrisko attiecību daļa (vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks Kristaps Otersons)

11.4. Starptautisko attiecību un protokola daļa (vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece Aleksandra Bambale)

12. STATISTIKAS PĀRVALDE

(vadītājs Agris Caune; vadītāja vietnieks Ilmārs Skarbnieks)

12.1. Finanšu tirgus un monetārās statistikas daļa (vadītāja Zigrīda Aušta)

12.2. Maksājumu bilances statistikas daļa (vadītāja Daiga Gaigala-Ližbovska)

12.3. Tautsaimniecības un finanšu statistikas daļa (vadītāja Iveta Salmiņa)

13. TEHNISKĀ PĀRVALDE

(vadītājs Andris Ņikitins)

13.1. Saimniecības daļa (vadītājs Einārs Cišs)

13.2. Ēku sistēmu daļa (vadītājs, pārvaldes vadītāja vietnieks Jānis Kreicbergs)

13.3. Drošības sistēmu daļa (vadītājs Viesturs Balodis)

14. TIRGUS OPERĀCIJU PĀRVALDE

(vadītājs Raivo Vanags)

14.1. Darījumu un investīciju daļa (vadītājs Vadims Zaicevs)

14.2. Riska vadības daļa (vadītāja, pārvaldes vadītāja vietniece Daira Brunere)

14.3. Maksājumu daļa (vadītāja Una Ruka)

15. RĪGAS FILIĀLE

(vadītājs Jānis Strēlnieks; vadītāja vietnieks Gunārs Vīksne)

16. DAUGAVPILS FILIĀLE

(vadītāja Ināra Brauna; vadītāja vietniece Bernarda Kezika)

17. LIEPĀJAS FILIĀLE

(vadītājs Gundars Lazdāns; vadītāja vietniece Ieva Ratniece)

18. MĀCĪBU CENTRS

(vadītāja Zaiga Blūma; vadītāja vietniece Dace Miķilpa)

7. pielikums

LATVIJAS BANKAS PĀRSTĀVniecība STARPTAUTISKAJĀS ORGANIZĀCIJĀS**EIROPAS SAVIENĪBA¹****EFK**

Kārlis Bauze, Monetārās politikas pārvaldes vadītājs

Juris Kravalis (pārstāvja vietnieks), Starptautisko attiecību un komunikācijas pārvaldes vadītājs

EFK apakškomiteja eiro monētu jautājumos

Maruta Brūkle, Kases un naudas apgrozības pārvaldes Monētu daļas vadītāja

EFK apakškomiteja SVF jautājumos

Juris Kravalis, Starptautisko attiecību un komunikācijas pārvaldes vadītājs

Eiropas Banku uzraugu komiteja²

Vita Pilsuma, Latvijas Bankas padomes locekle (banku uzraudzības institūciju pārstāv FKTK padomes loceklis Jānis Placis)

Eurostat Maksājumu bilances komiteja

Agris Caune, Statistikas pārvaldes vadītājs

Ilmārs Skarbnieks, Statistikas pārvaldes vadītāja vietnieks

Latvijas Republikas Pastāvīgā pārstāvniecība Eiropas SavienībāAldis Austers, nozares padomnieks³**Monetārās, finanšu un maksājumu bilances statistikas komiteja**

Agris Caune, Statistikas pārvaldes vadītājs

Ilmārs Skarbnieks, Statistikas pārvaldes vadītāja vietnieks

Valsts administrācijas grupaVilnis Kepe, Kases un naudas apgrozības pārvaldes vadītāja vietnieks⁴**EIROPAS CENTRĀLO BANKU SISTĒMA****ECB Ģenerālpadome**

Ilmārs Rimšēvičs, Latvijas Bankas prezidents

Banknošu komiteja

Jānis Blūms, Kases un naudas apgrozības pārvaldes vadītājs

Veneranda Kausa, Kases un naudas apgrozības pārvaldes vadītāja vietniece

Banku uzraudzības komiteja⁵

Zoja Razmusa, Monetārās politikas pārvaldes vadītāja vietniece (banku uzraudzības institūciju pārstāv FKTK padomes locekle Ludmila Vojevoda)

Cilvēkresursu konference

Inta Lovnika, Personāla pārvaldes vadītāja

¹ 20.01.2011. izveidota ESRK Konsultatīvā speciālistu komiteja (Latvijas Banku pārstāv Latvijas Bankas padomes locekle Zoja Razmusa, bet banku uzraudzības institūciju – FKTK padomes locekle Ludmila Vojevoda).² Kopš 01.01.2011. – EBI (Latvijas Banku pārstāv Latvijas Bankas padomes locekle Vita Pilsuma, bet banku uzraudzības institūciju – FKTK priekšsēdētāja Irēna Krūmane).³ Kopš 26.02.2011. – vakance.⁴ Kopš 07.03.2011. – Sanita Bajāre, Latvijas Bankas prezidenta vietnieka padomniece, un Antra Trenko, Starptautisko attiecību un komunikācijas pārvaldes Starptautisko attiecību un protokola daļas vecākā ekonomiste.⁵ Kopš 01.01.2011. – Finanšu stabilitātes komiteja (Latvijas Banku pārstāv Monetārās politikas pārvaldes Finanšu stabilitātes daļas vadītāja Jeļena Zubkova un Latvijas Bankas padomes locekle Zoja Razmusa).

*7. pielikums (turpinājums)***Eirosistēmas/ECBS komunikācijas komiteja**

Kristaps Otersons, Starptautisko attiecību un komunikācijas pārvaldes vadītāja vietnieks,
 Sabiedrisko attiecību daļas vadītājs
 Mārtiņš Grāvītis, Latvijas Bankas preses sekretārs

Grāmatvedības un monetāro ienākumu komiteja

Jānis Caune, Latvijas Bankas galvenais grāmatvedis
 Gatis Gersons, Grāmatvedības pārvaldes Finanšu pārskatu un uzskaites politikas daļas
 vadītājs

Iekšējo auditoru komiteja

Leo Ašmanis, Iekšējā audita pārvaldes vadītājs
 Anita Hāznere, Iekšējā audita pārvaldes vadītāja vietniece

Informācijas tehnoloģiju komiteja

Harijs Ozols, Latvijas Bankas valdes loceklis, Informācijas sistēmu pārvaldes vadītājs
 Ivo Odītis, Informācijas sistēmu pārvaldes vadītāja vietnieks

Juridiskā komiteja

Ilze Posuma, Latvijas Bankas valdes locekle, Juridiskās pārvaldes vadītāja
 Iveta Krastiņa, Juridiskās pārvaldes vadītāja vietniece

Maksājumu un norēķinu sistēmu komiteja

Egons Gailītis, Maksājumu sistēmu pārvaldes vadītājs
 Agnija Jēkabsons, Maksājumu sistēmu pārvaldes vadītāja vietniece

Monetārās politikas komiteja

Kārlis Bauze, Monetārās politikas pārvaldes vadītājs
 Uldis Rutkaste, Monetārās politikas pārvaldes vadītāja vietnieks

Starptautisko attiecību komiteja

Andris Ruselis, Latvijas Bankas prezidenta vietnieks
 Juris Kravalis, Starptautisko attiecību un komunikācijas pārvaldes vadītājs

Statistikas komiteja

Agris Caune, Statistikas pārvaldes vadītājs
 Ilmārs Skarbnieks, Statistikas pārvaldes vadītāja vietnieks

Tirgus operāciju komiteja

Raivo Vanags, Latvijas Bankas valdes loceklis, Tirgus operāciju pārvaldes vadītājs
 Harijs Zuļģis, Tirgus operāciju pārvaldes galvenais finanšu tirgus operāciju analītiķis

STARPTAUTISKAIS VALŪTAS FONDS**Pilnvaroto padome**

Ilmārs Rimšēvičs, Latvijas Bankas prezidents

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Monetāro un finanšu jautājumu komiteja

Andris Ruselis, Latvijas Bankas prezidenta vietnieks

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu Monetāro un finanšu jautājumu komitejas vietnieku grupa

Juris Kravalis, Starptautisko attiecību un komunikācijas pārvaldes vadītājs

Ziemeļvalstu un Baltijas valstu birojs Vašingtonā

Gundars Dāvidsons, Ziemeļvalstu un Baltijas valstu grupas izpilddirektora padomnieks,
 Latvijas pārstāvis SVF

**2010. GADĀ PUBLICĒTIE LATVIJAS BANKAS IZDEVUMI UN
NOZĪMĪGĀKĀS LATVIJAS BANKAS DARBINIEKU PUBLIKĀCIJAS**

Šajā sarakstā iekļautie Latvijas Bankas izdevumi pieejami Latvijas Bankas interneta vietnē (www.bank.lv). Iespējstā veidā sagatavotos Latvijas Bankas izdevumus iespējams saņemt bez maksas gan Latvijas Bankā, gan arī pa pastu (ja nav norādīts citādi un pietiek krājumu), sūtot pieprasījumu uz adresi, kas norādīta šā izdevuma pēdējā lappusē, vai izmantojot e-pasta adresi info@bank.lv.

REGULĀRIE IZDEVUMI

"Finanšu Stabilitātes Pārskats" (2009)
"Latvijas Bankas 2009. gada pārskats"
"Latvijas Bankas 2009. gadā veiktā maksājumu sistēmu pārraudzība"
"Latvijas Maksājumu Bilance. Latvia's Balance of Payments" (2009. gada 3. un 4. numurs)
"Makroekonomisko Norišu Pārskats" (2010. gada februāris, jūnijs un septembris; Nr. 2–4)
"Monetārais Biļetens" (2009. gada 11. un 12. numurs un 2010. gada 1.–11. numurs)

PĒTĪJUMI

BENĶOVSKIS, Konstantīns. *LATCOIN: Latvijas ekonomiskās izaugsmes vidēja termiņa un ilgtermiņa tendenču reālā laika prognozēšana*. Rīga : Latvijas Banka, Nr. 1, 2010.
BENĶOVSKIS, Konstantīns, RIMGAILAITE, Ramune. *Jauno ES valstu eksporta kvalitāte un daudzveidība: ļoti detalizētu datu sniegtā informācija*. Rīga : Latvijas Banka, Nr. 2, 2010.
VĪTOLA, Kristīne, FADEJEVA, Ludmila. *Aktīvu cenas un finanšu ierobežojumi monetārajā transmisijā Latvijā*. Rīga : Latvijas Banka, Nr. 3, 2010.

DISKUSIJAS MATERIĀLS

BENĶOVSKIS, Konstantīns, KALNBĒRZIŅA, Krista, FADEJEVA, Ludmila. *Cenu veidošanas mehānisms Latvijā: ko var uzzināt, analizējot PCI mikrodatus*. Rīga : Latvijas Banka, Nr. 1, 2010.

PUBLIKĀCIJAS

AJEVSKIS, Viktors, VĪTOLA, Kristīne. A Convergence Model of the Term Structure of Interest Rates. *Review of Finance*, vol. 14, No. 4, October 2010, pp. 727–747.
BENĶOVSKIS, Konstantīns. LATCOIN: Determing Medium to Long-Run Tendencies of Economic Growth in Latvia in Real Time. *Baltic Journal of Economics*, vol. 10, No. 2, Autumn 2010, pp. 27–48.
FADEJEVA, Ludmila, MEĻIHOVS, Aleksejs. *Measuring Total Factor Productivity and Variable Factor Utilization: Sector Approach, the Case of Latvia*. Eastern European Economics, Armonk : M. E. Sharpe, vol. 48, No. 5, 2010, pp. 63–101.
MIČŪNE, Vija. *Banku procentu likmju prēmija un to noteicošie faktori Latvijā*. Latvijas Universitātes raksti, Ekonomika un vadības zinātne, Rīga : Latvijas Universitāte, 754. sēj., 2010, 130.–142. lpp.
ODĪTIS, Ivo, BIČEVSKIS, Jānis. *The Concept of Automated Process Control*. Latvijas Universitātes raksti, Datorzinātne un informācijas tehnoloģijas, Rīga : Latvijas Universitāte, 756. sēj., 2010, 193.–203. lpp.
TILLERS, Ivars. *Latvijas skaidrās naudas ikdienas datu modelēšana*. Latvijas Universitātes raksti, Ekonomika un vadības zinātne, Rīga : Latvijas Universitāte, 754. sēj., 2010, 36.–43. lpp.

9. pielikums

LATVIJAS BANKAS PAMATUZDEVUMU IZPILDES 2010. GADA
NORMATĪVĀS AKTUALITĀTES

Normatīvais akts	Nr.	Pieņemšanas datums (spēkā stāšanās datums)	Latvijas Bankas padomes pieņemtā normatīvā akta nosaukums
Noteikumi	51.	14.01.2010. (01.04.2010.)	"Kredītu reģistra noteikumi"
Noteikumi	52.	14.01.2010. (01.04.2010.)	"Maksas par Kredītu reģistra izmantošanu apmērs un maksāšanas kārtība"
Noteikumi	53.	14.01.2010. (01.02.2010.)	"Noteikumi elektroniskai informācijas apmaiņai ar Latvijas Banku"
Noteikumi	54.	11.03.2010. (24.03.2010.)	"Grozījumi Latvijas Bankas 2007. gada 17. maija noteikumos Nr. 5 "Latvijas Bankas monetārās politikas instrumentu izmantošanas noteikumi""
Noteikumi	55.	11.03.2010. (24.03.2010.)	"Darījumu procentu likmes". Samazināta refinansēšanas likme par 0.5 procentu punktiem (līdz 3.50% gadā) un noguldījumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme par 0.5 procentu punktiem (līdz 0.50% gadā), kā arī ieviests jauns monetārais instruments – noguldījumu iespēja uz septiņām dienām Latvijas Bankā, nosakot tās procentu likmi 1.00% gadā. Atstāta nemainīga aizdevumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme (7.50% gadā, ja banka aizdevumu iepriekšējās 30 dienās izmantojusi ne vairāk kā 5 darbadienas; 15% gadā, ja banka aizdevumu iepriekšējās 30 dienās izmantojusi 6–10 darbadienas; 30% gadā, ja banka aizdevumu iepriekšējās 30 dienās izmantojusi vairāk nekā 10 darbadienu).
Kārtība	178/5	11.03.2010. (01.07.2010.)	"Grozījums Latvijas Bankas padomes 2009. gada 5. novembra kārtībā Nr. 172/11 "Dalības kārtība sistēmā TARGET2-Latvija""
Noteikumi	56.	13.05.2010. (01.06.2010.)	"Par Latvijas Bankas padomes 2002. gada 11. jūlija lēmuma Nr. 96/4 "Par "Kredīta pārvedumu noteikumu" apstiprināšanu" atzīšanu par spēku zaudējušu"
Noteikumi	57.	13.05.2010. (01.06.2010.)	"Par Latvijas Bankas padomes 2001. gada 13. septembra lēmuma Nr. 89/9 "Par "Rekomendāciju darījumu veikšanai ar elektroniskajiem maksāšanas līdzekļiem" apstiprināšanu" atzīšanu par spēku zaudējušu"
Noteikumi	58.	13.05.2010. (01.06.2010.)	"IBAN lietošanas noteikumi"
Noteikumi	59.	13.05.2010. (01.06.2010.)	"Grozījumi Latvijas Bankas 2009. gada 13. maija noteikumos Nr. 36 "Ārvalstu valūtu skaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas noteikumi""
Noteikumi	60.	13.05.2010. (07.06.2010.)	"Grozījums Latvijas Bankas 2009. gada 13. maija noteikumos Nr. 38 "Lata naudas zīmju apraksts""
Noteikumi	61.	15.07.2010. (24.07.2010.)	"Darījumu procentu likmes". Samazināta noguldījumu iespējas uz septiņām dienām Latvijas Bankā procentu likme par 0.5 procentu punktiem (līdz 0.5% gadā) un noguldījumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme par 0.125 procentu punktiem (līdz 0.375% gadā). Atstāta nemainīga refinansēšanas likme (3.50%) un aizdevumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme (7.50% gadā, ja banka aizdevumu iepriekšējās 30 dienās izmantojusi ne vairāk kā 5 darbadienas; 15% gadā, ja banka aizdevumu iepriekšējās 30 dienās izmantojusi 6–10 darbadienas; 30% gadā, ja banka aizdevumu iepriekšējās 30 dienās izmantojusi vairāk nekā 10 darbadienu).
Kārtība	183/3	09.09.2010. (09.11.2010.)	"Dalības kārtība Latvijas Bankas elektroniskajā klīringa sistēmā"
Noteikumi	62.	18.10.2010. (22.10.2010.)	"Kredītu reģistra noteikumi"
Noteikumi	63.	18.10.2010. (22.10.2010.)	"Grozījumi Latvijas Bankas 2010. gada 14. janvāra noteikumos Nr. 52 "Maksas par Kredītu reģistra izmantošanu apmērs un maksāšanas kārtība""
Noteikumi	64.	18.10.2010. (22.10.2010.)	"Noteikumi elektroniskai informācijas apmaiņai ar Latvijas Banku"
Kārtība	186/4	04.11.2010. (22.11.2010.)	"Dalības kārtība sistēmā TARGET2-Latvija"

Normatīvais akts	Nr.	Pieņemšanas datums (spēkā stāšanās datums)	Latvijas Bankas padomes pieņemtā normatīvā akta nosaukums
Noteikumi	65.	04.11.2010. (24.11.2010.)	"Darījumu procentu likmes". Samazināta noguldījumu iespējas uz septiņām dienām Latvijas Bankā procentu likme par 0.125 procentu punktiem (līdz 0.375% gadā) un noguldījumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme par 0.125 procentu punktiem (līdz 0.250% gadā). Atstāta nemainīga refinansēšanas likme (3.50%) un aizdevumu iespējas uz nakti Latvijas Bankā procentu likme (7.50% gadā, ja banka aizdevumu iepriekšējās 30 dienās izmantojusi ne vairāk kā 5 darbadienas; 15% gadā, ja banka aizdevumu iepriekšējās 30 dienās izmantojusi 6–10 darbadienas; 30% gadā, ja banka aizdevumu iepriekšējās 30 dienās izmantojusi vairāk nekā 10 darbadienas).
Noteikumi	66.	04.11.2010. (06.11.2010.)	"Maksas par Kredītu reģistra izmantošanu apmērs un maksāšanas kārtība"
Noteikumi	67.	04.11.2010. (01.01.2011.)	"Grozījumi Latvijas Bankas 2009. gada 16. jūlija noteikumos Nr. 40 "Monetāro finanšu iestāžu mēneša bilances pārskata sagatavošanas noteikumi""
Noteikumi	68.	04.11.2010. (02.12.2010.)	"Grozījums Latvijas Bankas 2009. gada 13. maija noteikumos Nr. 38 "Lata naudas zīmju apraksts""

10. pielikums

TERMINI

Aizdevumu iespēja – pastāvīgā iespēja Latvijas Republikā reģistrētām bankām Latvijas Bankā saņemt automātiskos un pieprasījuma aizdevumus uz nakti pret ķīlu.

Atlikušais termiņš – līdz parāda instrumenta dzēšanas vai aizdevuma atmaksas datumam vai kādas citas finanšu operācijas beigu datumam atlikušais laiks.

Automātiskais aizdevums – aizdevums, ko Latvijas Republikā reģistrētai bankai, īstenojot aizdevumu iespēju, Latvijas Banka izsniedz pret ķīlu līdz nākamajai darbdienai šīs bankas naudas konta debeta atlikuma segšanai.

Bruto norēķinu sistēma – pārvedumu sistēma, kurā norēķins par katru naudas vai vērtspapīru pārveduma rīkojumu tiek veikts, pamatojoties uz katru atsevišķu maksājuma rīkojumu atbilstoši to saņemšanas secībai.

Centrālā valdība – valsts institūcijas, t.sk. ministrijas, vēstniecības, pārstāvniecības, aģentūras, padomes, izglītības, veselības aizsardzības, tiesībsargājošās, kultūras un citas valsts iestādes, kuru kompetence attiecas uz visu valsts ekonomisko teritoriju. Latvijas centrālās valdības institucionālo vienību sarakstu saskaņā ar EKS 95 prasībām sagatavo CSP.

Citi finanšu starpnieki (CFS) – finanšu iestādes (izņemot apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus), kuras iesaistītas galvenokārt finanšu starpniecībā, uzņemoties tādas saistības, kas nav nauda, ne-MFI noguldījumi un tuvi noguldījumu aizstājēji vai apdrošināšanas tehniskās rezerves. CFS ir kreditēšanā iesaistītās sabiedrības (piemēram, finanšu līzings sabiedrības, faktūrkreditēšanas sabiedrības, eksporta vai importa finansēšanas sabiedrības), ieguldījumu fondi, ieguldījumu brokeru sabiedrības, finanšu instrumentsabiedrības, finanšu pārvaldītājsabiedrības, riska kapitāla sabiedrības, kā arī citas finanšu iestādes, ja to darbība atbilst minētajiem nosacījumiem.

Darbības risks – iespēja ciest finansiālus un nefinansiālus zaudējumus darbības neparedzētas pārtraukšanas, informācijas nesankcionētas izmantošanas, drošības prasību neievērošanas un citu ar nepilnīgu iekšējās kontroles sistēmu saistītu iekšēju vai ārēju apstākļu dēļ.

ECB Ģenerālpadome – viena no ECB lēmēj institūcijām, kuras sastāvā ietilpst ECB prezidents, viņa vietnieks un visu ES valstu centrālo banku prezidenti.

Eiro zona – ES valstis, kuras saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienības darbību ieviesušas eiro kā to vienoto valūtu un kurās tiek īstenota vienotā monetārā politika, par ko atbild ECB Padome. 2010. gada beigās eiro zonu veidoja Austrija, Beļģija, Francija, Grieķija, Īrija, Itālija, Kipra, Luksemburga, Malta, Nīderlande, Portugāle, Slovākija, Slovēnija, Somija, Spānija un Vācija (2011. gada 1. janvārī eiro zonai pievienojās Igaunija).

Eiropas Banku iestāde (EBI) (European Banking Authority (EBA)) – ES iestāde ar juridiskās personas statusu, kas ir daļa no EFUS un izveidota saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regulu (ES) Nr. 1093/2010, ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/78/EK. EBI mērķis ir aizsargāt sabiedrības intereses, veicinot finanšu sistēmas īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa stabilitāti un efektivitāti ES tautsaimniecībai, tās iedzīvotājiem un uzņēmējiem. EBI veido Uzraudzības padome, Valde, priekšsēdētājs, izpilddirektors un Apelācijas padome.

Eiropas Centrālā banka (ECB) – ECBS un Eirosistēmas centrālā institūcija, kam saskaņā ar ES normatīvajiem aktiem piešķirts juridiskās personas statuss. ECB, sadarbojoties

10. pielikums (turpinājums)

ar ES valstu centrālajām bankām, īsteno Eirosistēmai un ECBS izvirzītos uzdevumus saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem. ECB pārvalda Padome un Valde. Kamēr visas ES valstis nav ieviesušas eiro, ECBS ietvaros darbojas arī trešā ECB lēmējinstītūcija – Ģenerālpadome.

Eiropas Centrālo banku sistēma (ECBS) – ietver ECB un ES valstu centrālās bankas. Centrālās bankas tajās ES valstīs, kuras vēl nav ieviesušas eiro, īsteno neatkarīgu monetāro politiku saskaņā ar attiecīgās valsts normatīvajiem aktiem un tādējādi nav iesaistītas Eirosistēmas monetārās politikas īstenošanā.

Eiropas Finanšu uzraudzības sistēma (EFUS) – ietver ESRK, EBI, Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi (*European Insurance and Occupational Pensions Authority*), Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi (*European Securities and Markets Authority*), Eiropas Uzraudzības iestāžu apvienoto komiteju un ES valstu uzraudzības iestādes. EFUS galvenais uzdevums ir nodrošināt finanšu sektorā piemērojamo noteikumu pienācīgu īstenošanu, lai saglabātu finanšu stabilitāti un tādējādi nodrošinātu uzticību finanšu sistēmai kopumā un finanšu pakalpojumu lietotāju pietiekamu aizsardzību.

Eiropas Sistēmisko risku kolēģija (ESRK) (European Systemic Risk Board (ESRB)) – daļa no EFUS, kas izveidota saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Regulu (ES) 1092/2010 par Eiropas Savienības finanšu sistēmas makrouzraudzību un Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas izveidošanu. ESRK atbild par ES finanšu sistēmas makrouzraudzību, lai palīdzētu novērst vai mazināt ES finanšu stabilitātes sistēmiskos riskus, kas rodas finanšu sistēmas attīstības gaitā, un ņemot vērā makroekonomisko attīstību, tādējādi izvairoties no plašu finansiālo grūtību posmiem. Tā veicina iekšējā tirgus netraucētu darbību un šādi nodrošina finanšu sektora ilgtspējīgu ieguldījumu tautsaimniecības izaugsmē. ESRK ir Valde, Koordinācijas komiteja, Sekretariāts, Konsultatīvā zinātniskā komiteja un Konsultatīvā speciālistu komiteja.

Eirosistēma – ietver ECB un eiro zonas valstu centrālās bankas. Eirosistēmas lēmējinstītūcijas ir ECB Padome un ECB Valde.

Ekonomikas un finanšu komiteja (EFK) – ES Padomes izveidota komiteja ekonomikas un finanšu jautājumos, kurā darbojas ES valstu valdību un centrālo banku pārstāvji, kā arī EK un ECB pārstāvji.

Ekonomikas un monetārā savienība (EMS) – Līgumā par Eiropas Savienības darbību aprakstītas EMS veidošanas procesa ES trīs pakāpes. EMS pirmo pakāpi, kas sākās 1990. gada 1. jūlijā un beidzās 1993. gada 31. decembrī, galvenokārt raksturo brīvas kapitāla plūsmas izveide ES. EMS otrā pakāpe sākās 1994. gada 1. janvārī un ietvēra Eiropas Monetārā institūta izveidi, aizliegumu centrālajām bankām finansēt sabiedrisko sektoru, aizliegumu sabiedriskajam sektoram privileģēti piekļūt finanšu institūcijām un izvairīšanos no pārmērīga valdības budžeta deficīta. EMS trešā pakāpe sākās 1999. gada 1. janvārī, nododot atbildību par monetārajiem jautājumiem ECB un ieviešot eiro. Ar eiro naudas zīmju ieviešanu 2002. gada 1. janvārī tika pabeigts EMS izveides process.

Elektroniskā klīringa sistēma (EKS) – Latvijas Bankas neto norēķinu sistēma, kas nodrošina klientu maksājuma rīkojumu apstrādi un klīringa (tīrvērtes) norēķinus.

Fiksētas procentu likmes instruments – finanšu instruments, kura kupona procentu likme nemainās visā instrumenta darbības laikā.

Finanšu iestādes, izņemot monetārās finanšu iestādes (MFI) – CFS, finanšu palīgsabiedrības, apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi.

10. pielikums (turpinājums)

Finanšu palīgsabiedrības – finanšu iestādes, kas iesaistītas galvenokārt finanšu palīgdarbībās, t.i., darbībās, kuras cieši saistītas ar finanšu starpniecību, bet nav finanšu starpniecība, piemēram, ieguldījumu brokeri, kas neveic finanšu starpniecības pakalpojumus savā vārdā, sabiedrības, kas nodrošina finanšu tirgu infrastruktūru, iestādes, kas uzrauga MFI, finanšu iestādes un finanšu tirgu. FKTK un *NASDAQ OMX Riga* uzskatāmas par finanšu palīgsabiedrībām.

Galvenās refinansēšanas operācijas – tirgus operācijas, ko Latvijas Banka veic, organizējot reverso darījumu izsoles, kurās Latvijas Republikā reģistrētām bankām piešķir aizdevumus pret ķīlu. Izsoles minimālā aizdevuma procentu likme ir vienāda ar Latvijas Bankas refinansēšanas likmi. Latvijas Banka katrai izsolei nosaka izsoles kopējo apjomu. Aizdevuma termiņš ir 7 dienas.

Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas – tirgus operācijas, ko Latvijas Banka veic, organizējot reverso darījumu izsoles, kurās Latvijas Republikā reģistrētām bankām piešķir aizdevumus pret ķīlu. Izsoles minimālā aizdevuma procentu likme ir vienāda ar Latvijas Bankas refinansēšanas likmi. Latvijas Banka katrai izsolei nosaka izsoles kopējo apjomu. Aizdevuma termiņš ir 91 diena.

Kapitāla vērtspapīri – vērtspapīri, kas nodrošina līdzdalību komercsabiedrības kapitālā. Tie ietver biržās tirgotus un netirgotus kapitāla vērtspapīrus (piemēram, kotētas akcijas, nekotētas akcijas un citus kapitāla vērtspapīru veidus) un parasti nodrošina ienākumus dividenžu veidā.

Klīrings (tīrvērtē) – maksājuma dokumentu vai vērtspapīru pārveduma rīkojumu nosūtīšanas, apstrādes un savstarpējās saskaņošanas process, kas notiek pirms norēķina un kā rezultātā, pamatojoties uz visiem banku iesniegtajiem maksājuma dokumentiem, aprēķina katras bankas klīringa (tīrvērtē) neto pozīciju, t.i., kopējās naudas līdzekļu saistības vai prasības pret pārējām bankām.

Koncentrācijas rādītājs – piecu lielāko transakciju nosūtītāju tirgus daļa katras maksājumu sistēmas transakciju kopskaitā un kopapjomā. Pieci lielākie transakciju nosūtītāji maksājumu apjoma ziņā var būt atšķirīgi no pieciem lielākajiem transakciju nosūtītājiem maksājumu skaita ziņā. Latvijas Bankas maksājumu sistēmu koncentrācijas rādītāja aprēķinā iekļautas arī Latvijas Bankas transakcijas.

Kredītiestāde – sabiedrība, kas dibināta, lai pieņemtu noguldījumus un citus atmaksājamus līdzekļus no neierobežota klientu loka un savā vārdā izsniegtu kredītus, un sniegtu citus finanšu pakalpojumus, vai elektroniskās naudas institūcijas, kas emitē maksāšanas līdzekļus elektroniskās naudas veidā. Latvijas kredītiestādes ietvertas "Latvijas Republikas monetāro finanšu iestāžu sarakstā" (sk. Latvijas Bankas interneta vietnes (www.bank.lv) izvēlnes "Statistika" sadaļu "MFI un citu finanšu starpnieku saraksti").

Kredītrisks – iespēja ciest zaudējumus darījuma partnera saistību neizpildes dēļ.

Likviditātes risks – iespēja, ka saistības netiks izpildītas laikus un nebūs iespējams atsavināt aktīvus tuvu to patiesajai vērtībai.

M0 – naudas bāze, kas aprēķināta saskaņā ar Latvijas Bankas metodoloģiju un ietver Latvijas Bankas emitētās latu banknotes un monētas un rezidentu MFI un finanšu iestāžu pieprasījuma noguldījumus (noguldījumus uz nakti) Latvijas Bankā.

M1 – šaurās naudas rādītājs, kas aprēķināts saskaņā ar ECB metodoloģiju un ietver Latvijas Bankas emitētās latu banknotes un monētas, neietverot to atlikumus MFI kasēs, un rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību, mājsaimniecību un mājsaimniecības apkalpojošo biedrību un nodibinājumu, un pašvaldību latos un ārvalstu valūtās MFI uz nakti veiktos noguldījumus.

10. pielikums (turpinājums)

M2 – vidējās naudas rādītājs, kas aprēķināts saskaņā ar ECB metodoloģiju un ietver M1 un rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību, mājsaimniecību un mājsaimniecības apkalpojošo biedrību un nodibinājumu, un pašvaldību latos un ārvalstu valūtās MFI veiktos noguldījumus ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem ieskaitot (īstermiņa krājnoguldījumus) un noguldījumus ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot (īstermiņa noguldījumus).

M2X – plašā nauda; šis naudas rādītājs tiek aprēķināts saskaņā ar Latvijas Bankas metodoloģiju un ietver Latvijas Bankas emitētās latu banknotes un monētas, neietverot to atlikumus MFI kasēs, un rezidentu finanšu iestāžu, nefinanšu sabiedrību, mājsaimniecību un mājsaimniecības apkalpojošo biedrību un nodibinājumu MFI veiktos noguldījumus uz nakti un termiņnoguldījumus (t.sk. noguldījumus ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu un *repo* darījumus) latos un ārvalstu valūtās. Pašvaldību noguldījumi tiek ietverti M2X kā neto rādītājs pieprasījuma pusē.

M3 – plašās naudas rādītājs, kas aprēķināts saskaņā ar ECB metodoloģiju un ietver M2, *repo* darījumus, MFI emitētos parāda vērtspapīrus ar termiņu līdz 2 gadiem ieskaitot un naudas tirgus fondu akcijas un daļas.

Mainīgas procentu likmes instruments – finanšu instruments, kura kupona procentu likmi periodiski pārskata attiecībā pret atsauces indeksu, lai atspoguļotu īstermiņa vai vidēja termiņa tirgus procentu likmju pārmaiņas. Mainīgas procentu likmes instrumentiem kupona procentu likme var būt noteikta, izmantojot vai nu atsauces indeksu kādā datumā pirms procentu uzkrāšanas perioda sākuma, vai arī procentu uzkrāšanas perioda laikā.

Mājsaimniecības – fiziskās personas vai fizisko personu grupas kā patērētāji un tikai pašu galapatēriņam domātu preču ražotāji un nefinanšu pakalpojumu sniedzēji. Latvijā par mājsaimniecībām uzskatāmas arī pašnodarbinātās personas, kas nav reģistrējušas savu darbību Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra komercreģistrā. Veidojot kopsavilkumus, mājsaimniecību sektorā parasti iekļauj arī mājsaimniecības apkalpojošo biedrību un nodibinājumu datus.

Mājsaimniecības apkalpojošās biedrības un nodibinājumi – biedrības un nodibinājumi, kas nodrošina preces un pakalpojumus fiziskajām personām vai fizisko personu grupām un resursus gūst galvenokārt no brīvprātīgām iemaksām naudā vai natūrā, no valdības veiktajiem maksājumiem, kā arī no ienākumiem, kuri gūti no nekustamā īpašuma. Šādas biedrības un nodibinājumi ir, piemēram, arodbiedrības, profesionālās vai izglītības apvienības, patērētāju asociācijas, politiskās partijas, baznīcas, reliģiskās kopienas, kā arī kultūras, atpūtas un sporta klubi, žēlsirdības, atbalsta un palīdzības organizācijas.

Maksājumu bilance – statistikas pārskats, kas atspoguļo Latvijas saimnieciskos darījumus ar pārējām valstīm konkrētā periodā. Šajā pārskatā ietilpst darījumi, kuri saistīti ar precēm, pakalpojumiem, ienākumiem un pārvedumiem, un tie neto darījumi, kuri rada finanšu prasības ("Aktīvi") vai finanšu saistības ("Pasīvi") pret pārējām valstīm.

Monetārās finanšu iestādes (MFI) – kredītiestādes, krājaizdevu sabiedrības, naudas tirgus fondi un citas finanšu sabiedrības, kas pieņem noguldījumus vai tuvs noguldījumu aizstājējus no klientiem, kuri nav MFI, uz sava rēķina piešķir kredītus un veic ieguldījumus vērtspapīros, kā arī valsts centrālā banka. Latvijas Banka uztur "Latvijas Republikas monetāro finanšu iestāžu sarakstu" (sk. Latvijas Bankas interneta vietnes (www.bank.lv) izvēlnes "Statistika" sadaļu "MFI un citu finanšu starpnieku saraksti"). Latvijas MFI 2010. gada beigās bija Latvijas Banka, 39 kredītiestādes, divi naudas tirgus fondi un 34 pārējās MFI (krājaizdevu sabiedrības). ECB savā interneta vietnē regulāri publicē ES valstu MFI sarakstu (sk. Latvijas Bankas interneta vietnes (www.bank.lv) izvēlni "Saītes").

10. pielikums (turpinājums)

Nefinanšu sabiedrība – saimnieciska vienība, kas veic preču ražošanu vai sniedz nefinanšu pakalpojumus nolūkā gūt peļņu vai citus augļus. Latvijā par nefinanšu sabiedrību uzskatāms arī individuālais komersants, ja viņš reģistrējis savu darbību Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra komercreģistrā.

Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu – naudas līdzekļi, kuri noguldīti MFI, nenosakot termiņu, un kurus iespējams izņemt, vai nu iepriekš brīdinot MFI atbilstoši līgumā noteiktajam brīdinājuma termiņam, vai arī samaksājot tai ievērojamu soda naudu.

Noguldījumi ar noteiktu termiņu – naudas līdzekļi, kuri noguldīti MFI un kurus nevar izņemt pirms termiņa beigām vai var izņemt, tikai samaksājot nelielu soda naudu. Šādi noguldījumi aptver arī dažus netirgojamus parāda instrumentus, piemēram, netirgojamus noguldījumu sertifikātus.

Noguldījumu iespēja – pastāvīgā iespēja Latvijas Republikā reģistrētām bankām pēc to pieprasījuma veikt Latvijas Bankā noguldījumus uz nakti un uz septiņām dienām.

Parāda vērtspapīri – vērtspapīri, kas apliecina emitenta (t.i., aizņēmēja) saistības pret šo vērtspapīru turētāju (aizdevēju) un tā apņemšanos veikt vienu vai vairākus maksājumus vērtspapīru turētājam (aizdevējam) noteiktā datumā vai datumos (piemēram, obligācijas, parādzīmes, naudas tirgus instrumenti). Šiem vērtspapīriem parasti ir noteikta procentu likme (kupons), vai arī tie tiek pārdoti ar diskontu pret summu, kas tiks atmaksāta noteiktajā dzēšanas termiņā. Parāda vērtspapīri, kas emitēti ar sākotnējo termiņu ilgāku par 1 gadu, klasificējami kā ilgtermiņa parāda vērtspapīri.

Pastāvīgā iespēja – centrālās bankas nodrošināta iespēja, kas pieejama darījuma partneriem pēc to pieprasījuma. Latvijas Banka piedāvā Latvijas Republikā reģistrētām bankām divas pastāvīgās iespējas: aizdevumu iespēju un noguldījumu iespēju.

Pieprasījuma aizdevums – aizdevums, ko Latvijas Republikā reģistrētām bankām, īstenojot aizdevumu iespēju, Latvijas Banka izsniedz pēc to pieprasījuma pret ķīlu līdz nākamajai darbadienai.

Portfeļieguldījumi – Latvijas rezidentu ieguldījumi (neto darījumi un atlikumi) citu valstu rezidentu emitētajos vērtspapīros ("Aktīvi") un citu valstu rezidentu ieguldījumi Latvijas rezidentu emitētajos vērtspapīros ("Pasīvi"). Portfeļieguldījumos tiek ietverti kapitāla vērtspapīri (nodrošina īpašumtiesības, kas atbilst līdz 10% no parastajām akcijām vai balsstiesībām) un parāda vērtspapīri, izņemot tos vērtspapīrus, kuri atspoguļoti ārvalstu tiešajās investīcijās vai rezerves aktīvos.

Reālā laika bruto norēķinu (RTGS) sistēma – norēķinu sistēma, kurā naudas vai vērtspapīru pārveduma rīkojumu apstrāde un norēķins notiek individuāli un secīgi (neizmantojot mijieskaitu) reālajā laikā.

Reversais darījums – darījums, kurā Latvijas Banka izsniedz Latvijas Republikā reģistrētām bankām aizdevumu pret ķīlu.

Rezerves – Latvijas Republikā reģistrētu banku naudas turējumi Latvijas Bankā, lai izpildītu rezervju prasības.

Rezervju bāze – obligāto rezervju prasībām pakļautās Latvijas Republikā reģistrētu banku saistības.

Rezervju norma – Latvijas Bankas noteikta rezervju bāzes daļa procentos jeb obligāto rezervju procents. Centrālā banka var noteikt normu arī katrai rezervju bāzē iekļauto bilances posteņu kategorijai. Normas izmanto rezervju prasību aprēķināšanai.

10. pielikums (turpinājums)

Rezervju prasības – prasības Latvijas Republikā reģistrētām bankām turēt Latvijas Bankā rezervju normai atbilstošas rezerves.

RIGIBID (*Riga Interbank Bid Rate*) – Latvijas starpbanku noguldījumu procentu likmju indekss, kas atspoguļo kotēšanas sarakstā iekļauto banku noteiktās latu naudas tirgus procentu likmes, par kādām šīs bankas vēlas aizņemt naudas līdzekļus latos no citām bankām. Latvijas Banka šo indeksu aprēķina darījumiem ar termiņu uz nakti, 1 diena (sākot ar nākamo darbadienu), 1 nedēļa, 1 mēnesis, 3 mēneši, 6 mēneši un 12 mēnešu.

RIGIBOR (*Riga Interbank Offered Rate*) – Latvijas starpbanku kredītu procentu likmju indekss, kas atspoguļo kotēšanas sarakstā iekļauto banku noteiktās latu naudas tirgus procentu likmes, par kādām šīs bankas vēlas aizdot naudas līdzekļus latos citām bankām. Latvijas Banka šo indeksu aprēķina darījumiem ar termiņu uz nakti, 1 diena (sākot ar nākamo darbadienu), 1 nedēļa, 1 mēnesis, 3 mēneši, 6 mēneši un 12 mēnešu.

Sākotnējais termiņš – saskaņā ar finanšu operācijas sākumā nolīgtajiem noteikumiem un nosacījumiem laiks no parāda instrumenta emisijas datuma līdz dzēšanas datumam vai no aizdevuma izsniegšanas datuma līdz atmaksas datumam, vai no kādas citas finanšu operācijas sākuma datuma līdz beigu datumam.

SEPA (Vienotā eiro maksājumu telpa) (*Single Euro Payments Area (SEPA)*) – telpa, kurā patērētāji, uzņēmēj sabiedrības un citi tautsaimniecības dalībnieki neatkarīgi no to atrašanās vietas var veikt un saņemt maksājumus eiro gan starp valstīm, gan valstu robežās saskaņā ar vieniem un tiem pašiem galvenajiem nosacījumiem, tiesībām un pienākumiem. 2010. gada beigās SEPA telpu veidoja ES valstis, Īslande, Lihtenšteina, Monako, Norvēģija un Šveice.

Starpbanku automatizētā maksājumu sistēma (SAMS) – Latvijas Bankas reālā laika bruto norēķinu sistēma, kas nodrošina Latvijas Bankas monetārās politikas operāciju, liela apjoma starpbanku pārvedumu, kā arī citu latos veikto maksājumu norēķinus.

Starptautiskais Valūtas fonds (SVF) – starptautiska organizācija, kas dibināta 1944. gada jūlijā, lai veicinātu starptautisko monetāro sadarbību, valūtas kursu stabilitāti, valstu ekonomisko izaugsmi un nodarbinātības pieaugumu un nodrošinātu īslaicīgu finansiālu palīdzību SVF dalībvalstīm maksājumu plūsmu līdzsvarošanai.

Starptautisko investīciju bilance – statistikas pārskats, kas atspoguļo Latvijas finanšu prasību ("Aktīvi") un finanšu saistību ("Pasīvi") pret pārējām valstīm atlikumu vērtību un sastāvu.

Starptautisko norēķinu banka (SNB) (*Bank for International Settlements (BIS)*) – starptautiska finanšu organizācija, kas dibināta 1930. gada maijā, lai veicinātu starptautisko monetāro un finanšu sadarbību. SNB darbojas kā centrālo banku banka.

TARGET (Eiropas vienotā automatizētā reālā laika bruto norēķinu) sistēma (*TARGET (Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer) system*) – reālā laika bruto norēķinu sistēma eiro, kas nodrošina centrālo banku monetārās politikas operāciju, liela apjoma starpbanku pārvedumu, kā arī citu eiro veikto maksājumu norēķinus.

TARGET2 – jauna TARGET sistēmas paaudze, kurā TARGET decentralizēto tehnisko struktūru aizstājusi vienota platforma, kas nodrošina saskaņotu pakalpojumu sniegšanu un vienotu cenu noteikšanas shēmu.

TARGET2-Latvija – TARGET2 komponentsistēma Latvijā, kuras darbību nodrošina Latvijas Banka kopīgi ar pārējām ECBS centrālajām bankām.

10. pielikums (turpinājums)

TARGET2 vērtspapīriem (*TARGET2-Securities*) – Eirosistēmas vienotā tehniskā platforma, kas ļauj centrālajiem vērtspapīru depozitārijiem un nacionālajām centrālajām bankām nodrošināt neitrālus pārrobežu vērtspapīru norēķinu pamatpakalpojumus Eiropā, izmantojot naudas kontus centrālajā bankā.

Termiņnoguldījumi Latvijas Bankā – tādi noguldījumi latos ar fiksētu procentu likmi uz noteiktu termiņu, kurus Latvijas Bankā tās organizētas termiņnoguldījumu izsoles rezultātā veic Latvijas Republikā reģistrētas bankas. Izsoles maksimālā noguldījuma procentu likme ir vienāda ar Latvijas Bankas refinansēšanas likmi. Latvijas Banka katrai izsolei nosaka izsoles kopējo apjomu.

Tiešās investīcijas – investīcijas (neto darījumi un atlikumi), ko ārvalstu investors veic, lai iegūtu būtisku līdzdalību (īpašumtiesības, kas atbilst vismaz 10% no parastajām akcijām vai balsstiesībām) kādā Latvijas komercsabiedrībā ("Tiešās investīcijas Latvijā"), vai Latvijas investors – kādā ārvalstu kompānijā ("Tiešās investīcijas ārvalstīs"). Tās ietver tiešās investīcijas pašu kapitāla, reinvestētās peļņas un cita kapitāla veidā.

Tiešie darījumi – darījumi, kurus Latvijas Banka noslēdz ar Latvijas Republikā reģistrētām bankām organizētas vērtspapīru tiešās pirkšanas vai pārdošanas izsoles vai ārvalstu valūtas bezskaidrās naudas pirkšanas un pārdošanas rezultātā.

Tirgus operācijas – operācijas, ko finanšu tirgū veic pēc centrālās bankas iniciatīvas. Latvijas Bankas tirgus operācijas var iedalīt atbilstoši Eirosistēmā lietotajam dalījumam četrās kategorijās: galvenās refinansēšanas operācijas, ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas, strukturālās operācijas un precizējošās operācijas. Latvijas Bankas galvenie tirgus operāciju instrumenti ir reversie darījumi. Strukturālajām operācijām pieejami tiešie darījumi, savukārt precizējošo operāciju veikšanai pieejami tiešie darījumi, valūtas mijmaiņas darījumi un termiņnoguldījumu piesaiste.

Tirgus risks – iespēja ciest zaudējumus finanšu tirgus faktoru (piemēram, procentu likmju vai valūtas kursu) nelabvēlīgu pārmaiņu dēļ.

Valdība – valsts institūcijas, kuras ražo netirgojamas preces vai sniedz pakalpojumus, kas paredzēti individuālajam vai kolektīvajam patēriņam, vai valsts institūcijas, kuras iesaistītas nacionālā ienākuma vai nacionālās bagātības pārdalē. Latvijā valdība ietver centrālo valdību un vietējo valdību. Latvijas valdības institucionālo vienību sarakstu saskaņā ar EKS 95 prasībām sagatavo CSP.

Valūtas kursa mehānisms II (VKM II) – valūtas kursa režīms, kas nodrošina pamatprincipus sadarbībai valūtas kursu politikas jomā starp eiro zonas valstīm un ES valstīm, kuras nepiedalās EMS trešajā pakāpē. 2010. gada beigās VKM II piedalījās Dānija, Igaunija, Latvija un Lietuva (2011. gada 1. janvārī, ieviešot eiro, Igaunija pārtrauca dalību VKM II).

Valūtas mijmaiņas darījums – vienas valūtas maiņa pret otru, vienlaikus veicot pirkšanas un pārdošanas darījumu pēc darījuma sākumkursa un pārdošanas un pirkšanas darījumu pēc darījuma beigu kursa. Tirgus operāciju ietvaros Latvijas Banka par latiem pērk ārvalstu valūtu no Latvijas Republikā reģistrētām bankām, vienlaikus noslēdzot ārvalstu valūtas nākotnes pārdošanas darījumu, vai arī pārdod ārvalstu valūtu Latvijas Republikā reģistrētām bankām, vienlaikus noslēdzot ārvalstu valūtas nākotnes pirkšanas darījumu. Latvijas Banka valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs kā ārvalstu valūtu izmanto tikai eiro. Valūtas mijmaiņas darījumu, pērkot ārvalstu valūtu no bankām ar atpārdošanu, izsoles minimālā latu procentu likme ir vienāda ar Latvijas Bankas refinansēšanas likmi, bet, pārdodot ārvalstu valūtu bankām ar atpirkšanu, izsoles maksimālā latu procentu likme ir vienāda ar Latvijas Bankas refinansēšanas likmi. Latvijas Banka katrai izsolei nosaka izsoles kopējo apjomu.

10. pielikums (turpinājums)

Vērtspapīru tiešā pirkšana un pārdošana – darījumi Latvijas Bankas organizētas vērtspapīru tiešās pirkšanas vai pārdošanas izsoles rezultātā. Latvijas Banka izsolēs piedāvā Latvijas Republikā reģistrētām bankām pirkt vai pārdot latos denominētus parāda vērtspapīrus. Vērtspapīru tiešās pirkšanas izsolēs maksimālā pirkšanas cena un tiešās pārdošanas izsolēs minimālā pārdošanas cena tiek noteikta atbilstoši attiecīgo vērtspapīru tirgus cenai. Latvijas Banka katrai izsolei nosaka pērkamo vai pārdodamo vērtspapīru apjomu.

Vietējā valdība – valsts institūcijas, kuru kompetence attiecas tikai uz vietējo ekonomisko teritoriju. Latvijā vietējā valdība ir pašvaldības. Latvijas vietējās valdības institucionālo vienību sarakstu saskaņā ar EKS 95 prasībām sagatavo CSP.

Latvijas Bankas 2010. gada pārskats

Latvijas Banka

K. Valdemāra iela 2A, Rīga, LV-1050

Tālrunis: 67022300 Fakss: 67022420

<http://www.bank.lv>

info@bank.lv

Iespiests SIA "Dardedze hologrāfija"